

සාසනවංසප්පදීපිකා

“ධම්මා සුතා ධාතා චවසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුඡ්පට්ඨිදා.”

(මහා සුඤ්ඤත සුත්තං; මජ්ඣිම නිකායො, උපරිපණ්ණාසකො, සුඤ්ඤත වග්ගො.)

පවුන සංස්කරණය - හික්බු ධම්මවිහාරි

(ජව්ව සංගායනා ත්‍රිපිටක වැඩසටහනින් උපුටා සකසන ලදී)

සාසනවංසප්පදීපිකා

බුද්ධං සුමාලී ද්විපද්ධත්තමො තමො,
හත්ත්වාන බොධෙසිධ පඨකජං කජං;
මග්ගග්ගසෙලමිහි සුඤ්චයීතො යීතො,
සො මං චිරං පාතු සුඛං සදා සදා.

සීහළද්දීපතොයෙව,
ආගතෙහි දිසන්තරෙ;
හික්ඛුහි යාවිතො කස්සං,
සාසනවංසප්පදීපිකං.

කාමඤ්ච පොරාණෙහි යා,
සාසනවංසප්පදීපිකා;
චිත්ථාර වාචනාමග්ගා,
චිරචිතා චිතිච්ඡයා.

සා පන මුම්මසාසාය,
කතත්තායෙව එතෙසං;
දීපන්තරනිවාසිනං,
වහාති සුට්ඨුනාත්ථං.

තස්මා හි මූලභාසාය,
කරිස්සාමි අහං භවෙ;
සංසන්දිත්වාන ගන්ථෙහි,
තං සල්ලක්ඛෙන්තු සාධවොති.

තත්‍රායංමාතිකා –

1. නවට්ඨානාගතසාසනවංසකථාමග්ගො,
2. සීහළදීපිකසාසනවංසකථාමග්ගො,
3. සුවණ්ණභූමිසාසනවංසකථාමග්ගො,
4. යොනකරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො,

5. වනවාසිරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො,
6. අපරන්තරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො,
7. කස්ථීරගන්ධාරරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො,
8. මහිංසකරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො,
9. මහාරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො,
10. විනරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගොවාති.

1. නවට්ඨානාගතසාසනවංසකථාමග්ගො

1. තත්ථ ව නවට්ඨානාගතසාසනවංසකථාමග්ගො එවං වෙදිතබ්බො. අම්භාකඤ්ඤි හගවා සම්මාසම්බුද්ධො වෙනෙය්‍යානං භික්ඛ්වාය හත්ථගතං සුඛං අනාදිසිත්වා දීපඤ්ඤාසං හගවතො පාදමුලෙ ඛ්‍යාකරණං නාම මඤ්චුසක පුප්ඵං පිලන්ධිත්වා කප්පසතසහස්සාධිකානි චත්තාරි අසබ්බො යානි අනෙකාසු ජාතීසු අත්තතො බෙදං අනපෙක්ඛිත්වා සමතිංසපාරමියො පුරෙත්වා වෙස්සන්තරත්තභාවතො චචිත්වා තුසිතපුරෙ දෙවසුඛං අනුභවි.

තදා දෙවෙහි උය්‍යාජියමානො හුත්වා කපිලවත්ථුම්භි භොසමතරඤ්ඤා පභුති අසම්භින්නාත්තියවංසිකස්ස සුද්ධො ධනස්සනාම මහාරඤ්ඤො අග්ගමහෙසියා අසම්භින්නාත්තියවං සිකාය මායාය කුච්ඡිස්මිං ආසාළිමාසස්ස පුණ්ණමියං ගුරුවාලෙ පටිසන්ධිං ගහෙත්වා අසමාසච්චයෙන වෙසාබ්බමාසස්ස පුණ්ණමියං සුක්කවාලෙ විජායිත්වා සොළසවස්සිකකාලෙ රජ්ජසම්පත්තිං පත්වා එකුනතිංසවස්සානි අතික්කමිත්වා මඤ්චලඋය්‍යානං නික්ඛමනකාලෙ දෙවෙහි දස්සිතානි චත්තාරි නිමිත්තානි පස්සිත්වා සංවෙගං ආපජ්ජිත්වා මහාහිනික්ඛමනං නික්ඛමිත්වා අනොමායනාම නදියා තීරෙ හමර වණ්ණසන්නිභානි කෙසානි ඡින්දිත්වා දෙවදත්තියකාසාවං පටිච්ඡාදෙත්වා නෙ රඤ්ජරායනාම නදියා තීරෙ වෙසාබ්බමාසස්ස පුණ්ණමියං පච්චුසකාලෙ සුජාතායනාම සෙට්ඨිධිතාය දින්නං පායාසං එකුනපණ්ණාසවාලෙන පරිභුඤ්ජිත්වා පුරිමිකානං සම්මාසම්බුද්ධානං ධම්මතාය සුවණ්ණපාතිං නදියං ඔතාරෙත්වා මහාබොධිමණ්ඩං උපසඤ්ඤාමිත්වා අපරාජිතපල්ලඤ්ඤා නිසිදිත්වා අනමතග්ගසං සාරතො පට්ඨාය අත්තානං ඡායා විය අනුයන්තානං අනෙකසතකිලෙසවෙරිනං සිසං චතුහි මග්ගසත්ථෙහි ඡින්දිත්වා තිලොකග්ගමහාධම්මරාජත්තං පත්වා පඤ්චතාලීසවස්සානං තෙසු තෙසු යානෙසු තෙසං තෙසං සත්තානං මහාකරුණාසමාපත්තිජාලං පත්ථාරෙත්වා දෙසනාඤ්ඤාණං විජම්භෙත්වා ධම්මං දෙසෙත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙසි.

පතිට්ඨාපෙත්වා ච පන අසීතිවස්සායුකකාලෙ විජ්ජොතයිත්වා නිබ්බායනස්ප
දාපජාලං විය අනුපාදිසෙසනිබ්බානාධාතුයා පරිනිබ්බායි. මච්චු ධම්මස්ස ච නාම
තීසු ලොකෙසු අතිමමායිතබ්බො එස, අතිගරුකාතබ්බො එස, අතිභායිතබ්බො
එසාති විජානනසභාවො නත්ථි. භගවත්තංයෙව තාව තිලොකග්ගපුග්ගලං ආදාය
ගච්ඡති, කිංමඛිගං පන අමිහෙ යෙවා තෙවා, අභොවතඅච්ඡරියා
සඬ්ඛාරධම්මොති. භොන්ති චෙත්ථ—

මච්චුධම්මො ච නාමෙස,
නිල්ලජ්ජො ච අනොත්තජ්ජි;
තිලොකග්ගං ආදාය,
ගච්ඡී පගෙව අඤ්ඤෙසු.

යථා ගොසාතකො චොරො,
මාරෙතුංයෙව ආරභී;
ගොණං ලද්ධාන ලොකමිහි,
පයොජනං ඵත්තකං.

තථෙව මච්චුරාජා ච,
භින්දගුනං ගුණං ඉධ;
න විජානාති එසො හි,
මාරෙතුංයෙව ආරභීති.

සත්තාහපරිනිබ්බුතෙ ච භගවති ආයස්මා මහාකස්සපො තියඬ්ඪසතාධිකෙහි
සහස්සමත්තෙහි භික්ඛුහි සද්ධි පාවානො කුසීනාරායං ආගච්ඡන්තො
අන්තරාමග්ගෙ භගවා සම්මාසම්බුද්ධො පරිනිබ්බුතොති සුත්වා අවිතසොක
භික්ඛු රොදන්තෙ දිස්වා වුද්ධපබ්බජිතො සුභද්දානාම භික්ඛු එවං වදති— මා
ආවුසො පරිදෙවිත්ථ, නත්ථෙත්ථ සොචිතබ්බොනාමකොචි, පුබ්බෙ මයං භවාම
සමණෙන ගෙ,භමෙන උපද්දුතා— ඉදං කරොථ ඉදං තුම්භාකං කප්පති, මා ඉදං
කරිත්ථ න ඉදං තුම්භාකං කප්පතීති, සෙය්‍යථාපි ඉණසාධිකෙන දාසොති, ඉදානි
පන මයං යං යං ඉච්ඡාම, තං තං සක්කා කාතුං, යං යං පන න ඉච්ඡාම, තං තං
සක්කා අකාතුන්ති. තං සුත්වා ඊදිසං පන චෙට්ඨග්ගලං පටිච්ච සම්මාසම්බුද්ධස්ස
භගවතො සාසනං බිජ්ජං අන්තරධාරෙය්‍ය, ඉදානි සුවණ්ණක්ඛන්ධසදිසො
සරිරො සංවිජ්ජමානො යෙව දුක්ඛෙන නිජ්ජාදිතෙ සාසනෙ මහාභයං උප්පජ්ජී
ච, ඊදිසො පුග්ගලො අඤ්ඤං ඊදිසං පුග්ගලං සභායං ලභිත්වා වුද්ධිමාපජ්ජන්තො
භාපෙතුං සක්කුණෙය්‍ය මඤ්ඤෙති චිත්තක්ඛෙදං පත්වා ධම්මසංවෙගං ලභිත්වා
ඉමං භික්ඛුං ඉධෙව සෙතවත්ථං නිවාසාපෙත්වා සරිරෙ භස්මෙන විකිරිත්වා
බහිද්ධා කරිස්සාමිති චිත්තෙසි.

තදා ආයස්මතො මහාකස්සපත්ථෙරස්ස එතදහොසි,— ඉදානි සමණස්ස ගොතමස්ස සරීරං සංවිජ්ජමානංයෙව පරිසා විවාදං කරොන්තීති මනුස්සා උපවදිස්සන්තිති. තතො පච්ඡා ඉමං විතක්කං වූපසමේත්වා ඛමිත්වා සම්මාසම්බුද්ධො භගවා පරිනිබ්බායමානොසි තෙන පන දෙසිතො ධම්මො සංවිජ්ජති, තෙන දෙසිතස්ස ධම්මස්ස ථීරං පනිට්ඨාපනත්ථාය සඬගායියමානං ඊදිසෙහි පුග්ගලෙහි සාසනං න අන්තරධායිස්සති, ථීරං යස්සති යෙවාති මනසිකරිත්වා භගවතො දින්නපංසු කුලචීවරාදිවසෙන ධම්මානුග්ගහං අනුස්සරිත්වා භගවතො පරිනිබ්බානතො තතියෙ මාසෙ ආසාලිමාසස්ස පුණ්ණමිතො පඤ්චමෙ දිවසෙ රාජගහෙ සත්තපණ්ණිගුහායං ආජාතසත්තුංනාම රාජානං නිස්සාය පඤ්චහි අරහන්ත සතෙහි සද්ධිං සත්තමාසෙහි පයමං සඬගායනං අකාසි.

තදා අට්ඨවත්තාලිසාධිකසතකලියුගං අනවසෙසතො අපනෙත්වා කලියුගෙන සාසනං සමං කත්වා යථෙසි. යදා පන අජාතසත්තු රඤ්ඤො රජ්ජං පත්වා අට්ඨවස්සානි අහෙසුං, තදා මරම්මරට්ඨෙ තඬකොසඬගත්චජුරෙ ජම්බුදීපධජස්සනාම රඤ්ඤො රජ්ජං පත්වා අතිරෙකපඤ්චවස්සානි අහෙසුන්ති.

ඉමිස්සඤ්ච පයමසඬගීතියං ආයස්මා මහාකස්සපො ආයස්මා උපාලි ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මා අනුරුද්ධො වානි එවමාදයො පඤ්චසතප්පමාණා මහාථෙරා පයමං සඬගායිත්වා සාසනං අනුග්ගහෙසුං. එවං සුභද්දස්ස දුට්ඨපබ්බතස්ස දුට්ඨවචනං සාසනස්ස අනුග්ගහෙ කාරණංනාම අහොසි. සුභද්දො ච නාම දුට්ඨපබ්බතො ආතුමානගරවාසී අහොසි කප්පකකුලිකො. සො යදා භගවා ආතුමානගරං ගච්ඡති, තදා අත්තෙනො පුත්තෙ ද්වෙ සාමණෙරෙ කප්පකකම්මං කාරාපෙත්වා ලද්ධෙහි තණ්ඩුලතෙලාදීහි වත්ථුහි යාගුං පචිත්වා සසඬසස්ස බුද්ධස්ස අදාසි. භගවා පන තානි අප්පට්ඨග්ගහෙත්වා කාරණං පුච්ඡිත්වා විගරහිත්වා අකප්පියසමාදානදුක්කටාපත්තිං කප්පකපුබ්බස්ස භික්ඛුස්ස බුරධාරණදුක්කටාපත්තිඤ්ච පඤ්ඤාපෙසි. තං කාරණං පටිච්ච වෙරං ඛන්ධිත්වා සාසනං විද්ධංසිතුකාමතාය තත්තකඅයොගුලං ගිලිත්වා උග්ගිරන්තො විය ඊදිසදුට්ඨවචනං වදීති.

අජාතසත්තුරාජා ච තුම්හාකං ධම්මවක්කං හොතු, මම ආණාවක්කං පවත්තිස්සාමි, විස්සට්ඨා හුත්වා සඬගායන්තුති අනුග්ගහෙසි. තෙනෙස පයමං සාසනානුග්ගහො රාජාති වෙදිතබ්බො, මහාකස්සපාදීනඤ්ච අරහන්තානං පඤ්චසතානං සිසාපරම්පරා අනෙකා හොන්ති, ගණනපථං වීතිවත්තා. යමෙත්ථ ඉතො පරං වත්තබ්බං, තං අට්ඨකථායං චුත්තනයෙන වෙදිතබ්බං. තෙ පන මහාථෙරා සඬගායිත්වා පරිනිබ්බායිංසුති. හොන්ති වෙත්ථ—

ඉද්ධිමන්තො ච යෙ ථෙරා,

පයමස්සඬිගීතිං කත්වා;
සාසනං පග්ගහිත්වාන,
මච්චුවසංව සම්පත්තා.

කිඤ්ඤාපි ඉද්ධියො සන්ති,
තථාපි තා ජහිත්වාන;
නිබ්බායිංසු වසං මච්චු,
පත්වා තෙ ඡින්නපක්ඛාව.

කා කථාව ව අම්භාකං,
අම්භාකං ගහණෙ පන;
මච්චුනො නත්ථි සාරො ව,
එවං ධාරෙය්‍ය පණ්ඩිතොති.

අයං පයමස්සඬිගීතිකථා සඬ්ඛෙපො.

තතො පරං වස්සසතං තෙසං සිස්සපරම්පරා සාසනං ධාරෙත්වා ආගමංසු. අථානුක්කමෙන ගච්ඡන්තෙසු රත්තිදිවෙසු වස්සසතපරිනිබ්බුතෙ භගවති වෙසාලිකා වජ්ජිපුත්තකා හික්ඛු වෙසාලියං කප්පති සිඬ්ගිලොණකප්පා, කප්පති ද්වඬ්ගුලකප්පො, කප්පති ගාමන්තරකප්පො, කප්පති ආවාසකප්පො, කප්පති අනුමතිකප්පො, කප්පති ආවිණ්ණකප්පො, කප්පති ආමට්ඨකප්පො, කප්පති ජලොගිං පාතුං, කප්පති අදසකං නිසිදනං, කප්පති ජාතරූපරජතන්ති ඉමානි දසවත්ථුනි දීපෙසුං.

තෙසං සුසුනාගපුත්තො කාළාසොකොනාම රාජා පක්ඛො අහොසි. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා යසො කාකණ්ඩකපුත්තො වජ්ජිසු වාරිකං වරමානො වෙසාලිකා කිර වජ්ජිපුත්තකා හික්ඛු වෙසාලියං දසවත්ථුනි දීපෙන්තිති සුත්වා න ඛො පනෙනං ජපතිරූපං, ය්වාහං දසබ්බලස්ස සාසනවිපත්තිං සුත්වා අප්පොස්සුක්කො භවෙය්‍යං, සන්ධාහං අධම්මවාදිනො නිග්ගහෙත්වා ධම්මං දීපෙස්සාමිති චිත්තයන්තො යෙන වෙසාලි, තදවසරි. තදා ආයස්මා මහායසො රෙවතසබ්බකාමිආදීහි සත්තසතෙහි අරහන්තෙහි සද්ධිං සඬ්ගායිස්සාමිති වෙසාලියං වාලුකාරාමං ආගච්ඡි. වජ්ජිපුත්තකාව හික්ඛු උපාරම්භවිත්තා කාළාසොකංනාම රාජානං උපසඬ්ඛිතත්වා මයං ඛො මහාරාජ ඉමස්මි. මහාවනාරාමෙ ගන්ධකුට්ටිං රක්ඛිත්වා වස්සාම, ඉදානි මහාරාජ අධම්මවාදිනො අඤ්ඤෙ හික්ඛු විලුම්පිතුකාමා විද්ධංසිතුකාමා ආගතාති ආරොවෙසුං. කාළාසොකො ව මහාරාජා ආගන්තුකානං හික්ඛුනං අප්පවිසනත්ථාය නිවාරෙථාති අමච්චෙ පෙසෙසි. අමච්චාව නිවාරෙතුං ගච්ඡන්තා දෙවතානං ආනුභාවෙන හික්ඛු න පස්සන්ති. තදහෙව ව රත්තිභාගෙ

කාළාසොකමහාරාජා ලොහකුම්භීනිරයෙ පනනාකාරෙන සුපිනං පස්සි. තස්ස රඤ්ඤො හගිනි නන්දානාම ථෙරී ආකාසෙන ආගච්ඡන්ති ධම්මවාදිනො මහාථෙරෙ නිග්ගණ්ඨිත්වා අධම්මවාදීනං භික්ඛූනං පග්ගහණෙ දොසබ්භුලතං පකාසෙත්වා සාසනස්ස පග්ගහණත්ථාය ඔවාදං අකාසි.

කාළාසොකරාජා ච සංවෙගජ්ජත්තො භුත්වා ආයස්මන්තානං මහායසත්ථෙරාදීනං බමාපෙත්වා අජාතසත්තුරාජා විය සඬගායනෙ පග්ගහං අකාසි.

මහායසත්ථෙරාදයො ච කාළාසොකං රාජානං නිස්සාය වාලුකාරාමෙ වජ්ජිපුත්තකානං භික්ඛූනං පකාසිතානි අධම්මවත්ථුනි භින්දිත්වා අට්ඨති මාසෙහි දුතියසඬගායනං අකංසු.

තදා ච මජ්ඣිමදෙසෙ පාතලිපුත්තනගරෙ සුසුනාගරඤ්ඤො පුත්තභූතස්ස කාළාසොකරඤ්ඤො අතිසෙකං පත්වා දසවස්සානි අහෙසුං. පරම්මරට්ඨෙ පන සිරිබෙත්තනගරෙ ද්වත්තගොඬිකස්සනාම රඤ්ඤො අභිසිත්තකාලතො පුරෙ එකවස්සං අහොසි. ජිනසාසනං පන වස්සසතං අහොසි.

ඉමිස්සඤ්ච දුතියසඬගීතියං මහායස රෙවත සබ්බකාමිජ්ජමුඛා සත්තසතජ්ජමාණා මහාථෙරා දුතියං සඬබායිත්වා දුතියං සාසනං පග්ගහෙසුං.

ආයස්මා මහායසත්ථෙරොචනාම පඤ්චහි එතදග්ගලානෙ හි හගවතා ථොමිතස්ස ආනන්දත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකො අහොසි. වජ්ජිපුත්තකානං භික්ඛූනං අධම්මවත්ථුදීපනං දුතියසඬගීතියං කාරණමෙව. කාළාසොකරාජා ච පගෙව අධම්මවාදිභික්ඛූනං සහායොපි සමානො පුන ධම්මවාදිභික්ඛූනං සහායො භුත්වා අනුග්ගහං අකාසි. තස්මා දුතියසාසනපග්ගහො රාජාති වෙදිතබ්බො.

දුතියසඬගීතියං පන මහායසත්ථෙර රෙවත සබ්බකාමිජ්ජමුඛානං සත්තසතානං මහාථෙරානං සිස්සපරම්පරා අනෙකා හොන්ති, ගණනපථං විනිවත්තා. යමෙත්ථ ඉතො පරං වත්තබ්බ, තං අට්ඨකථායං චුත්තනයෙන වෙදිතබ්බං. තෙ පන මහාථෙරා දුතියං සඬබායිත්වා පරිනිබ්බායිංසුති. හොන්ති චෙත්ථ—

බුද්ධිමත්තො ච යෙ ථෙරා,
දුතියස්සඬගීතිං කත්වා;
සාසනං පග්ගහිත්වාන,
මච්චුවසංච සම්පත්තා.

ඉද්ධිමත්තොපි යෙ ථෙරා,

මව්වුනො තාව වසං ගමුං;
කථංයෙව මයං මුත්තා,
තනො ආරක මුච්චනාති;

අයං දුතියසඬ්ඨිතිකථාසඬ්ඨිපො.

තනො පරං අට්ඨතිංසාධිකානි ද්වෙවස්සසතානි සමමාසඬ්ඬද්ධස්ස භගවතො සාසනං නිරාකුලං අහොසි නිරඬ්ඬදං. අට්ඨතිංසාධිකො පන ද්විවස්සසතෙ සමපත්තෙ පාටලිපුත්ත නගරෙ සිරිධම්මාසොකස්සනාම රඤ්ඤො කාලෙ නිග්‍රොධසාමණෙරං පටිච්ච ඬ්ඬද්ධසාසනෙ පසිදිත්වා භික්ඛුසඬ්ඨිසස්ස ලාභසක්කාරං බාහුල්ලං අහොසි. තදා සට්ඨිසහස්සමත්තා තිත්ථියා ලාභසක්කාරං අපෙක්ඛිත්වා අපඬ්ඬජිතාපි පඬ්ඬජිතාවිය හුත්වා උපාසථපචාරණාදිකම්මෙසු පටිසන්ති, සෙය්‍යථාපිනාම භංසානං මජ්ඣෙකො බකා, යථා ච ගුත්තං මජ්ඣෙකො ගවජා, යථා ච සින්ධවානං මජ්ඣෙකො ගද්දහාති.

තදා භික්ඛුසඬ්ඨිසො ඉදානි අපරිසුද්ධා පරිසාති මනසි කරිත්වා උපොසථං න අකාසි. සාසනෙ අඬ්ඬදං හුත්වා සත්තවස්සානි උපොසථපචාරණානි ඡිජ්ජන්ති. සිරිධම්මාසො කො ච රාජා තං සුත්වා තං අධිකරණං වූපසමෙහි උපොසථං කාරාපෙහිති එකං අමච්චං පෙසෙසි. අමච්චො ච භික්ඛු උපොසථං අකත්තුකාමෙ කිං කරිස්සාමිති රාජානං පටිපුච්ඡිතුං අවිසහතාය සයං මූලො හුත්වා අඤ්ඤො මූලෙන මන්ථෙත්වා සචෙ භික්ඛුසඬ්ඨිසො උපොසථං න කරෙය්‍ය, භික්ඛුසඬ්ඨිසං ඝාතෙතුකාමො මහාරාජාති සයං මූලො හුත්වා මූලස්ස සන්තිකා මූලවචනං සුත්වා විහාරං ගන්ත්වා උපොසථං අකත්තුකාමං භික්ඛුසඬ්ඨිසං ඝාතෙසි.

රාජා ච තං සුත්වා අයං බාලො මයා අනාණත්තොව හුත්වා ඊදිසං ලුද්දකම්මං අකාසි, අහං පාපකම්මතො මුච්චිස්සාමිවා මාවාති ද්වලකජාතො හුත්වා මහාමොග්ගලිපුත්ත තිස්සත්ථෙරං ගඬ්ඨගාය පතියොතතො ආනෙත්වා තං කාරණං ථෙරං පුච්ඡි. ථෙරො ච දීපකතිත්තිරජාතකෙන අචෙතනතාය පාපකම්මතො මොචෙස්සසිති විස්සජ්ජෙසි, සත්තාහමිපි තිත්ථියානං වාදං සිරිධම්මාසොකරඤ්ඤො සික්ඛාපෙසි, වාදෙන වාදං තුලයිත්වා සට්ඨිසහස්සමත්තෙ තිත්ථියෙ සාසනබාහිරං අකාසි. තදා පන උපොසථං අකාසි. භගවතා වුත්තනියාමෙනෙව කථාවත්ථුඤ්ඤා භික්ඛුසඬ්ඨිසමජ්ඣෙකො බ්‍යාකාසි. අසොකාරාමෙ ච සහස්සමත්තා මහාථෙරා නවහි මාසෙහි සඬ්ඨිගායිංසු.

තදා මජ්ඣිමදෙසෙ පාටලිපුත්තනගරෙ සිරිධම්මාසොකරඤ්ඤො රජ්ජං පත්වා අට්ඨාරසවස්සානි අහෙසුං. මරම්මරට්ඨෙ පන සිරිබෙත්තනගරෙ රම්බොඬ්ඬකස්සනාම රඤ්ඤො රජ්ජං පත්වා ද්වාදස වස්සානි අහෙසුන්ති.

ඉමිස්සඤ්ච තතියසඬගීතියං මහාමොග්ගලිපුත්තනිස්සත්ථෙරොනාම දුතියසඬගායකෙනි මහාථෙරෙනි බ්‍රහ්මලො කං ගන්ත්වා සාසනස්ස පග්ගහණත්ථං තිස්සනාම මහාබ්‍රහ්මානං ආයාචිත නියාමෙන තතො වට්ඨත්වා ඉධ මොග්ගලියානාම බ්‍රහ්මණියා කුච්ඡිමහි නිබ්බත්තසත්තො.

ලාභසක්කාරං අපෙක්ඛිත්වා සට්ඨිසහස්සමතානං තිත්ථියානං සමණාලයං කත්වා උපොසථපචාරණාදීසු කම්මෙසු පටෙසනං පරිසාය අසුද්ධත්තා සත්තවස්සානි උපොසථස්ස අකරණඤ්ච සාසනස්ස පග්ගහණෙ කාරණමෙව. මහාමොග්ගලිපුත්තනිස්ස මජ්ඣන්තික මහාරෙවජ්ජමුඛා මහාථෙරා තතියං සඬගායිත්වා තතියං සාසනං පග්ගහෙසුං.

සිරිධම්මාසොකරාජා ව තිත්ථියානං වාදං සල්ලක්ඛෙත්වා තිත්ථියෙ බහිසාසනකරණාදීහි සාසනස්ස පග්ගහො රාජාති වෙදිතබ්බො. මහාමොග්ගලිපුත්තනිස්ස මජ්ඣන්තික මහාරෙවජ්ජමුඛානං සහස්සමත්තානං මහාථෙරානං සිස්සපරම්පරා අනෙකා හොන්ති, ගණනපථං චිතිවත්තා. යමෙත්ථ ඉතො පරං වත්තබ්බං, තං අට්ඨකථායං චුත්තනයෙන වෙදිතබ්බං. තෙ පන මහාථෙරා තතියං සඬගායිත්වා පරිනිබ්බායිංසුති. හොන්ති චෙත්ථ—

මහිද්ධිකාපි යෙ ථෙරා,
සඬගායිත්වාන සාසනෙ;
මච්චුවසංව ගච්ඡිංසු,
අබ්භගබ්භංව භාකරො.

යථා එතෙව ගච්ඡන්ති,
තථා මයම්පි ගච්ඡාම;
කොනාම මච්චුනා මුච්චෙ,
මච්චුපරායනා සත්තා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො,
නිබ්බානං පන අච්චුතං;
තස්සෙව සච්ඡිකත්ථාය,
පුඤ්ඤං කරෙය්‍ය සබ්බදාති.

අයං තතියසඬගීතිකථාසඬබ්බෙපො.

තතො පරං කත්ථ සම්මාසම්බුද්ධස්ස භගවතො සාසනං සුට්ඨු පතිට්ඨහිස්සතීති විමංසිත්වා මහාමොග්ගලිපුත්තනිස්සත්ථෙරො පච්චන්තදෙස ජිනසාසනස්ස සුප්පතිට්ඨියමානභාවං පස්සිත්වා නවට්ඨානානි ජිනසාසනස්ස පතිට්ඨාපනත්ථාය විසුං විසුං මහාථෙරෙ පෙසෙසි. සෙය්‍යථිදං.

මහාමහින්දත්ථෙරං සීහළදීපං පෙසෙසි-ත්වං එතං දීපං ගන්ත්වා තත්ථ සාසනං පතිට්ඨපෙහිති, සොණත්ථෙරං උත්තරත්ථෙරඤ්චසුවණ්ණභූමිං, මහාරක්ඛිතත්ථෙරං යොනකලොකං, රක්ඛිතත්ථෙරං වනවාසිරට්ඨං, යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරං අපරන්තරට්ඨං, මජ්ඣන්ති කත්ථෙරං කස්ථීරගන්ධා රරට්ඨං, මහාරෙවත්ථෙරං මහිංසකමණ්ඩලං, මහාධම්මරක්ඛිතත්ථෙරං මහාරට්ඨං, මජ්ඣමත්ථෙරං චිතරට්ඨන්ති. තත්ථ ච උපසම්පදපහොනකෙන සඨසෙන සද්ධිං පෙසෙසි. තෙ ච මහාථෙරා විසුං විසුං ගන්ත්වා සාසනං තත්ථ තත්ථ පතිට්ඨාපෙසුං. පතිට්ඨාපෙත්වා ච තෙසු තෙසු යානෙසු හික්ඛුනං කාසාවපජ්ජොතෙන විජ්ජොතමානා අබ්භහිමධුරජොරාහුසඨ්ඛාතෙහි විමත්තො විය නිසානාථො ජිනසාසනං අනන්තරායං හුත්වා පතිට්ඨාසි.

තෙසු පන නවසු යානෙසු සුවණ්ණභූමිනාම අධුනා සුධම්මනගරමෙව. කස්මා පනෙනං විඤ්ඤායතීති වෙ. මග්ගානුමානතො යානානුමානතො වා. කථං මග්ගානුමානතො. ඉතො කිර සුවණ්ණභූමි සත්තමත්තානි යොජනසතානි හොන්ති, එකෙන වාතෙ න ගච්ඡන්ති නාවා සත්තහි අහොරත්තෙහි ගච්ඡති, අථෙකස්මිං සමයෙ එවං ගච්ඡන්ති නාවා සත්තාහම්පි නදියා වට්ටමච්ඡ පිටියෙ නෙව ගතාති අට්ඨකථායං. චුත්තෙන සීහළදීපතො සුවණ්ණභූමිං ගතමග්ගජ්ජමාණෙන සුධම්මපුරතො සීහළදීපං ගතමග්ගජ්ජමාණං සමෙති. සුධම්මෙ පුරතො කිර හි හිංසළදීපං සත්තමත්තානි යොජනසතානි හොන්ති, උජුං වායුආගමනකාලෙ ගච්ඡන්ති වායුනාවා සත්තහි අහොරත්තෙහි සම්පාපුණාති. එවං මග්ගානුමානතො විඤ්ඤායතීති.

කථං යානානුමානතො. සුවණ්ණභූමි කිර මහාසමුද්දසමීපෙ තිට්ඨති, නානාථෙරජ්ජකානම්පි වාණිජානං උපසඨිකමනට්ඨානභූතං මහාතිත්ථං හොති. තෙනෙව මහාජනකකුමාරාදයො වම්පානගරාදිතො සංවොහාරත්ථාය නාවාය සුවණ්ණභූමිං ආගමංසුති. සුධම්මපුරම්පි අධුනා මහාසමුද්දසමීපෙයෙව තිට්ඨති. එවං යානානුමාසතො විඤ්ඤායතීති.

අපරෙ පන සුවණ්ණභූමිනාම හරිභුඤ්ජරට්ඨංයෙව, තත්ථ සු වණ්ණස්ස බාහුල්ලත්තාති වදන්ති. අඤ්ඤෙ පන සියාමරට්ඨංයෙවාති වදන්ති. තං සබ්බං විමංසිතබ්බං.

අපරන්තං නාම විසුං එකරට්ඨමෙවාති අපරෙ වදන්ති. අඤ්ඤෙ පන අපරන්තංනාම සුනාපරන්තරට්ඨමෙවාති වදන්ති. තං යුත්තමෙව. කස්මා අපරන්තං නාම සුනාපරන්තරට්ඨමෙවාති විඤ්ඤායතීති වෙ. අට්ඨකථාසු ද්විති නාමෙහි චුත්තත්තා. උපරිපණ්ණාසඅට්ඨකථායඤ්ඤි සළායතනසංයුත්තට්ඨකථායඤ්ඤි අට්ඨකථාවරියෙහි සුනාපරන්තරට්ඨෙ

කොණ්ඩධානත්ථෙරෙන සලාකාදානාධිකාරෙ ලද්ධෙතදග්ගට්ඨානතං දස්සන්තෙනහි අපරන්තරට්ඨං සුන සද්දෙන යොජෙත්වා වුත්තං. ධම්මපදට්ඨකථායං පන අඛිගුත්තරට්ඨකථායඤ්ච තමෙව රට්ඨං විනා සුනසද්දෙන වුත්තං. සුනසද්දො වෙන්ථ පුත්තපරියායො. මන්ධාතුරඤ්ඤො ජෙට්ඨපුත්තො චතුද්දීපවාසී නො පක්කොසිත්වා තෙසං විසුං විසුං නිවාසට්ඨානං නියායාදෙසී. තත්ථ උත්තරදීපවාසීනං යානං කුරුරට්ඨංනාම, පුබ්බදීපවාසීනං පන වෙදෙහරට්ඨංනාම, පච්ඡිමදීපවාසීනං අපරන්තං නාම. හත්තපච්ඡිමදීපෙ ජාතත්තා තෙ සුනසද්දෙන වුත්තා. තත්ථ ජාතාපි හි තෙසං පුත්තාතිවා සුනාතිවා වුත්තා, යථා වජ්ජිපුත්තකා හික්ඛුති. චත්තිවිජාවසෙන වා වාචාසිලිට්ඨවසෙන ච ඉදමෙව සුනසද්දෙන විසෙසෙත්වා වොහරන්තීති දට්ඨබ්බං.

යොනකරට්ඨංනාම යවනමනුස්සානං නිවාසට්ඨානමෙව, යංජඛගමඛිසඉති වුච්චති.

වනවාසීරට්ඨංනාම සිරිබෙත්තනගරට්ඨානමො. කෙච්ඡි පන වනවාසීරට්ඨංනාම එකං රට්ඨමෙව, න සිරිබෙත්තනගරට්ඨානන්ති වදන්ති. තං න සුන්දරං. සිරිබෙත්තනගරට්ඨානමෙව හි වනවාසීරට්ඨං නාම. කස්මා පනෙනං විඤ්ඤායතීතිවෙ. ඉමස්ස අම්භාකං රඤ්ඤො භාතිකරඤ්ඤො කාලෙ සිරිබෙත්තනගරෙ ගුම්භෙනි පටිවිජාදිතෙ එකස්මිං පට්ඨපුඤ්ඤෙ අන්තො නිම්මුජ්ජිත්වා ධීතං පොරාණිකං එකං ලොභමයබුද්ධපටිපිබ්බං පටිලහි, තස්ස ච පල්ලඛකෙ ඉදං වනවාසීරට්ඨවාසීනං පූජනත්ථායාතිආදිනා පොරාණලෙඛනං දිස්සති, තස්මා යෙවෙනං විඤ්ඤායතීති.

කස්මීරගන්ධාරරට්ඨංනාම කස්මීරරට්ඨං ගන්ධාරරට්ඨඤ්ච. තානි පන රට්ඨානි එකාබද්ධානි හුත්වා තිට්ඨන්ති. තෙනෙව මජ්ඣන්ති කත්ථෙරං එකං ද්වීසු රට්ඨෙසු පෙසෙසී. ජනපදත්තා පන නපුංසකෙකත්තං භවති. තදා පන එකස්ස රඤ්ඤො ආණාය පතිට්ඨානවිසයත්තා එකත්තවචනෙන අට්ඨකථායං වුත්තන්තිපි වදන්ති.

මහිංසකමණ්ඩලංනාම අන්ධකරට්ඨං, යං යක්ඛපුරරට්ඨන්ති වුච්චති.

මහාරට්ඨංනාම මහානගරරට්ඨං. ආධුනා හි මහාරට්ඨමෙව න ගරසද්දෙන යොජෙත්වා මහානගරරට්ඨන්ති වොහරන්තීති. සියාමරට්ඨන්තිපි වදන්ති ආචරියා.

වීනරට්ඨංනාම හිමවන්තෙන එකාබද්ධං හුත්වා ධීතං වීනරට්ඨං යෙ වාති.

ඉදං සාසනස්ස නවසු යානෙසු විසුං විසුං පතිට්ඨානං.

ඉදානි ආදිතො පටියාය ථෙරපරම්පරකථා වත්තඛිඛා. සම්මාසම්බුද්ධස්ස හි හගවතො සද්ධිවිහාරිකො උපාලිත්ථෙ රො, තස්ස සිස්සො දාසකත්ථෙරො, තස්ස සිස්සො සොණකත්ථෙරො, තස්ස සිස්සො සිග්ගවත්ථෙරො වන්දවජ්ජිත්ථෙ රො ව, තෙසං සිස්සො මොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරොති ඉමෙ පඤ්චමහාථෙරා සාසනවංසෙ ආදිභූතා ආචරියපරම්පරානාම. තෙසඤ්ඤි සිස්සපරම්පරභූතා ථෙරපරම්පරා යාවජ්ජතනා න උපවිජිත්ධන්ති. ආචරියපරම්පරාය ව ලජ්ජිහික්ඛු යෙව පචෙසෙත්වා කථෙතඛිඛා නො අලජ්ජිහික්ඛු. අලජ්ජිහික්ඛු නාම හි ඛුස්සුතාපි සමානා ලාභගරුලොකගරුආදිහි ධම්මන්ති නාසෙත්වා සාසනවරෙ මහාභයං උප්පාදෙන්තිති. සාසනරක්ඛනකම්මනාම හි ලජ්ජිනංයෙව විසයො නො අලජ්ජිනං. තෙනාහු පොරාණා ථෙරා, අනාගතෙ සාසනං කො නාම රක්ඛිස්සන්ති අනුපෙක්ඛිත්වා අනාගතෙ සාසනං ලජ්ජිතො රක්ඛිස්සන්ති, ලජ්ජිතො රක්ඛිස්සන්ති, ලජ්ජිතො රක්ඛිස්සන්ති තික්ඛාත්තුං වාචං නිව්ඡාරෙසුං. එවං මජ්ඣිමදෙසෙපි අලජ්ජිපුග්ගලා ඛුස්සු සන්තිති වෙදිතඛිඛා.

පරිනිබ්බානතො හි හගවතො වස්සසත්තං උපරි පුබ්බෙ චුත්තනයෙනෙව වජ්ජිපුත්තකා හික්ඛු අධම්මවත්ථුනි දීපෙත්වා පඨමසඬ්ඨිතිකාලෙ ඛහිකතෙහි පාපහික්ඛුහි සද්ධිං මන්තෙත්වා සභායං ගචෙසෙත්වා මහාසඬ්ඨිතිවොහාරෙන මහාථෙරා විය සඬ්ඨිතිං අකංසු. කත්වා ව විසුං ගණා අහෙසුං. අහොවත ඉදං භාසිතඛිඛකම්මං, සෙය්‍යථාපි නාම ජරසිඬ්ඨිගාලො චතුපදසාමඤ්ඤෙන මානං ජජ්ජෙත්වා අත්තානං සිහං විය මඤ්ඤිත්වා සිහො විය සිහනාදං නදීති. තෙ පාවචනං යථා භූතං අජානිත්වා සද්දව්ඡායාමත්තෙන යථාභූතං අත්ථං නාම සිංසු. කිඤ්චි පාවචනම්පි අපනෙසුං. තඤ්ච සකගණෙයෙව හොති, න ධම්මවාදිගණෙ. ධම්මවිනයං විකොපෙත්වා යථිච්ඡිත වසෙනෙව වරිංසු. අයං පන මහාසඬ්ඨිතිනාම එකො අධම්මවාදිගණො.

තතො පච්ඡා කාලං අතික්කන්තෙ තතොයෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං වාදතො හිජ්ජිත්වා ගොකුලිකොනාම එකො ගණො එකඛොයාහාරොනාම එකොති ද්වෙ ගණා හිජ්ජිංසු. තතො පච්ඡා ගොකුලිකගණගණතොයෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං හිජ්ජිත්වා ඛුස්සුතිකොනාම එකො ගණො පඤ්ඤත්තිවාදොනාම එකොති ද්වෙ ගණා හිජ්ජිංසු. පුනපි තෙහියෙව ගණෙහි චෙතියවාදොනාම එකො ගණො හිජ්ජි.

තතො පච්ඡා විරකාලං අතික්කන්තෙ ධම්මවාදිගණෙහි විසභාගගණං පවිසිත්වා මහිංසාසකොනාම එකොගණො වජ්ජිපුත්තකොනාම එකොති ද්වෙ ගණා හිජ්ජිංසු. තතො පච්ඡාපි වජ්ජිපුත්තකගණතොයෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං හිජ්ජිත්වා ධම්මුත්තරිකොනාම එකො ගණො, හද්දයානිකොනාම එකො, ඡන්තාගාරිකොනාම එකො, සමුතිකොනාම එකොති වත්තාරො ගණා හිජ්ජිංසු.

පුනභි මහිංසාසකගණනො අඤ්ඤමඤ්ඤං හිජ්ජිත්වා සබ්බත්ථිවාදොනාම එකො ගණො, ධම්මගුත්තිකොනාම එකො, කස්සපියොනාම එකො, සඬකන්තිකොනාම එකො, සුත්තවාදො නාම එකොති පඤ්ච ගණා හිජ්ජිංසු.

එවං මජ්ඣිමදෙසෙ දුතියසඬගීතිං සඬගායන්තානං මහාථෙරානං ධම්මවාදීථෙරවාදගණනො විසුං විසුං හිජ්ජමානා අධම්මවාදීගණා සත්තරස අගෙසුං. තෙ ව අධම්මවාදීගණා සාසනෙ ථෙරපරම්පරාය අනන්තො ගධා. තෙ හි සාසනෙ උපකාරා න භොන්ති, ථෙරපරම්පරාය ව පච්චෙසත්වා ගණ්හිතුං න සක්කා, යථා භංසගණෙ බකො, යථා ව ගො ගණෙ ගවජො, යථා ව සුවණ්ණගණෙ භාරකුටොති.

මහාකස්සපත්ථෙරාදිනො පන ආගතා ථෙරපරම්පරා උපාලි දාසකො චෙවාතිආදිනා පරිවාරබන්ධකෙ සමන්තපාසාදිකට්ඨකථායඤ්ච ආගතනායෙනෙව චෙදිතබ්බො.

උපාලිත්ථෙරාදීනං පරිසුද්ධාවාරාදීනි අනුමානෙන්වා යාව මොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරා, තාව තෙසං ථෙරානං පරිසුද්ධා වාරාදීනිති සක්කා ඤාතුං, සෙය්‍යථාපි නදියා උපරිසොතෙ මෙඝවස්සාති අනුමානෙන්වා අධොසොතෙ නදියා උදකස්ස බාහුල්ලභාවො විඤ්ඤාතුං සක්කාති අයං කාරණානුමානනායො නාම.

යාව පන මොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරා, තාව ථෙරානං පරිසුද්ධාවාරාදීනි අනුමානෙන්වා උපාලිත්ථෙරස්ස පරිසුද්ධාවාරාදීනිති සක්කා ඤාතුං, සෙය්‍යථාපි නාම උපරිධුමං පස්සිත්වා අනුමානෙන්වා අග්ගි අත්ථිති සක්කා ඤාතුන්ති අයං ඵලානුමානනායො නාම.

අදිභුතස්ස පන උපාලිත්ථෙරස්ස අවසානභුතස්ස ව මොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරස්ස පරිසුද්ධාවාරාදීනි අනුමානෙන්වා මජ්ඣෙ දාසකසොණසිග්ගවාදීනං ථෙරානං පරිසුද්ධාවාරාදීනිති සක්කා ඤාතුං, සෙය්‍යථාපි නාම සිලාපට්ටස්ස ඔරභාගෙ පාරභාගෙ ව මිගපදවළඤ්ජනං දිස්වා අනුමානෙන්වා මජ්ඣෙ අපාකටං පදවළඤ්චනං අත්ථිති සක්කා ඤාතුන්ති අයං මිගපදවළඤ්ජන නායො නාම.

එවං තීහි නයෙහි අයං ථෙරවාදගණො ධම්මවාදීලජ්ජිපෙසලොති චෙදිතබ්බො. එවමුපරිපි නයො නෙතබ්බො. ථෙරපරම්පරා ව යාව පොත්ථකාරුළා පරිවාරබන්ධකෙ සමන්ත පාසාදිකායඤ්ච තතො මහින්දො ඉට්ටියොතිආදිනා චුත්ත නයෙන චෙදිතබ්බොති.

ඉති සාසනවංසෙ නවට්ඨානාගතසාසනවංසකථාමග්ගො

නාම පඨමො පරිච්ඡෙදො.

2. සීහළදීපිකසාසනවංසකථාමග්ගො

2. ඉදානි සීහළදීපසාසනකථාමග්ගං වත්තුං ඔකාසො අනුප්පත්තො, තස්මා තං වක්ඛාමි.

සීහළදීපඤ්ඤි සාසනස්ස පතිට්ඨානභූතත්තා චෙතියගබ්භසදීපං හොති. සම්මාසම්බුද්ධො කිර සීහළදීපං ධර්මානකාලෙපි තික්ඛත්තුං අගමාසි. පඨමං යක්ඛානං දමනත්ථං එකකොච ගන්ත්වා යක්ඛෙ දමෙත්වා මයි පරිනිබ්බුතෙ සීහළදීපෙ සාසනං පතිට්ඨහිස්සතීති තම්බපණ්ණිදීපෙ ආරක්ඛං කරොත්තො තික්ඛත්තුං දීපං ආවිඤ්ඡි. දුතියං මාතුලභාගිනෙය්‍යානං නාගරා ජුනං දමනත්ථාය එකකොච ගන්ත්වා තෙ දමෙත්වා අගමාසි. තතියං පඤ්චහික්ඛුසතපරිවාරො ගන්ත්වා මහාවෙතියට්ඨානෙ ව ටුපාරාමචෙතියට්ඨානෙ ව මහාබොධිපතිට්ඨිතට්ඨානෙ ව මහියඬගණචෙතියට්ඨානෙ ව මුද්දිඬගණචෙතියට්ඨානෙ ව දීඝවාපි චෙතියට්ඨානෙ ව කල්‍යාණියචෙතියට්ඨානෙ ව නිරොධසමාපත්තිං සමාපජ්ජිත්වා නිසීදි.

තදා ව පන සාසනං ඔගාහෙත්වාන තාව තිට්ඨති. පච්ඡා පන යථාචුත්තත්ථෙරපරම්පරාය සමහිනිවිට්ඨෙත මහාමොග්ගලීපුත්තතිස්සත්ථෙරෙන පෙසිතො මහින්දත්ථෙරො ජිනවක්කෙ පඤ්චතිංසාධිකෙ ද්විසතෙ සම්පත්තෙ දුතියකත්තිකමාසෙ ඉට්ටියෙන උත්තියෙන සම්බුලෙන හද්දසාලෙන වාති එතෙහි ථෙරෙහි සද්ධිං සීහළදීපං අගමාසි. සොණුත්තරත්ථෙරාදයො ජිනවක්කෙ පඤ්චතිංසාධිකෙ ද්විසතෙ සම්පත්තෙ දුතියකත්තිකමාසෙයෙව සාසනස්ස පතිට්ඨාපනත්ථාය අත්තනො අත්තනො සම්පත්තභාරභූතං තං තං යානං අගමංසු.

මහාමහින්දත්ථෙරො පන සත්තමාසානි ආගමෙත්වා ජිනවක්කෙ ඡත්තිංසාධිකෙ ද්විසතෙ සම්පත්තෙ ජෙට්ඨමාසස්ස පුණ්ණමියං සීහළදීපං සාසනස්ස පතිට්ඨාපනත්ථාය අගමාසි. තෙනෙව තෙසු නවසු යානෙසු සීහළදීපං ඡත්තිංසාධිකෙ ද්විස තෙ අගමාසි. අඤ්ඤානි පන අට්ඨ යානානි පඤ්චතිංසාධිකද්විසතෙයෙව අගමාසීති විසුංව වත්ථපෙනබ්බො.

කස්මා පන මහාමහින්දත්ථෙරො සත්තමාසානි ආගමෙත්වා සබ්බපච්ඡා සීහළදීපං ගච්ඡතීති. සීහළදීපෙ මුට්ඨිවො නාම රාජා ජරාදුබ්බලො අහොති, සාසනං පග්ගහෙතුං අසමත්ථො, තස්ස පන පුත්තො දෙවානං පිය තිස්සො නාම රාජකුමාරො දහරො සාසනං පග්ගහෙතුං සමත්ථො භවිස්සති, සො ව දෙවානං වියතිස්සො රජ්ජං තාව ලහතු වෙදිස්සකගිරිනගරෙ මාතුයා සද්ධිං ඤාතකෙ තාව

පස්සාමිති අපෙක්ඛිත්වා සත්තමාසානි ආගමෙත්වා ඡත්තිංසාධිකද්විසතෙයෙව ජිනවක්කෙ මහාමහින්දත්ථෙරො සිහළදීපං ගච්ඡතීති වෙදිතබ්බං.

මහාමහින්දත්ථෙරො ච ඉට්ටියාදීහි ථෙරෙහි චතුහි භාගිනෙය්‍යෙන සුමනසාමණෙරෙන භණ්ඩුකෙන නාම උපාසකෙ න චාති එතෙහි සද්ධිං ඡත්තිංසාධිකෙ ද්විසතෙ ජිනවක්කෙ ජෙට්ඨමාසපුණ්ණමියං සුවණ්ණභංසා විය ජෙට්ඨමාසෙ නභං උග්ගන්ත්වා ආකාසමග්ගෙන අනුරාධපුරස්ස පුරත්ථිමදිසාභාගෙ මිස්ස කපබ්බතකුටෙ පතිට්ඨාසි.

ජෙට්ඨමාසස්ස ච පුණ්ණමියං ලඬිකාදීපෙ ජෙට්ඨමූලනක්ඛත්තසභා හුත්වා මනුස්සා ඡණං අකංසු. තෙනෙවාහ සාරත්ථදීපනියං නාම විනයඬිකායං, ජෙට්ඨමාසස්ස පුණ්ණමියං ජෙට්ඨනක්ඛත්තං මූලනක්ඛත්තං වා භොතීති. තත්ථ ච පුණ්ණමීනක්ඛත්තං රාජමත්තන්තෙ පුණ්ණමීනක්ඛත්තවිචාරණනයෙන චුත්තන්ති දට්ඨබ්බං.

දෙවානං පිය තිස්සො ච රාජා නක්ඛත්තං නාම සොසාපෙත්වා ඡණං කාරෙථාති අමච්චෙ ආණාපෙත්වා චත්තාලී සපුරිසසභස්සපරිවාරො නගරමිහා නික්ඛමිත්වා යෙන මිස්ස කපබ්බතො, තෙන පායාසි මීගවං කීළිතුකාමො. අථ තස්මිං පබ්බතෙ අධිචත්ථා එකා දෙවතා මීගරූපෙන රාජානං එලොභෙත්වා පක්කොසිත්වා ථෙරස්ස අභිමුඛං අකාසි.

ථෙරො රාජානං ආගච්ඡන්තං දිස්වා මමංයෙව රාජා පස්සතු මා ඉතරෙති අධිට්ඨහිත්වා තිස්ස තිස්ස ඉතො එහීති ආහ. රාජා තං සුත්වා වින්තෙසි, ඉමස්මිං දීපෙ ජාතො සකලොපි මනුස්සො මං තිස්සොති නාමං ගහෙත්වා ආලපිතුං සමත්ථො නාම නත්ථි, අයං පන හින්තහින්තපට්ඨරො භණ්ඩුකාසාව වසතො මං නාමෙන ආලපති, කො නුබො අයං භවිස්සති, මනුස්සො වා අමනුස්සො වාති. ථෙරො ආහ, -

සමණා මයං මහාරාජ, ධම්මරාජස්ස සාවකා;
තථෙව අනුකම්පාය, ඡම්බුදීපා ඉධාගතාති.

තදා ච දෙවානං පියතිස්සො රාජා අසොකරඤ්ඤා පෙසිතෙන අභිසෙකෙන එකමාසාහිසිත්තො අභොසි. විසාඛපුණ්ණමායං හිස්ස අභිසෙකමකංසු. සො ච අසොකරඤ්ඤා පෙසිතෙ ධම්මපණ්ණාකාරෙ රතනත්තයගුණජ්ජපටිසංයුත්තං සාසනජ්ජවත්තිං අවිරසුතං අනුස්සරමානො තං ථෙරස්ස සමණා මයං මහාරාජ, ධම්මරාජස්ස සාවකාති වචනං සුත්වා අය්‍යා නුබො ආගතාති තාවදෙව ආවුඨං නික්ඛිපිත්වා එකමන්තං නිසීදි සම්මොදනීයං කථං කථයමානො. යථාහ, -

ආවුඨං නික්ඛිපිත්වාන, එකමන්තං උපාවිසි;

නිසජ්ජ රාජා සම්මොදි, බහුං අත්ථුපසඤ්ඤිතන්ති.

සම්මොදනීයං කථඤ්ච කුරුමානෙයෙව තස්මිං තානිපි
චත්තාලීසපුරිසසහස්සානි ආගන්ත්වා සම්පරිවාරෙසුං. තදාපේරො ඉතරෙපි ඡ
ජනෙ දස්සෙසි. රාජා දිස්වා ඉමෙ කදා ආගතාති ආහ. මයා සද්ධිංයෙව
මහාරාජාති. ඉදානි පන ඡම්බුදීපෙ අඤ්ඤෙපි එවරූපා සමණා සන්තීති. සන්ති
මහාරාජ එතරහිඡම්බුදීපො කාලාවපජ්ජොතො ඉසිවාතපට්ඨාතො, තස්මිං—

තෙවිජ්ජා ඉද්ධිපත්තා ච, චෙතොපරියකොවිදා;
බිණ්ණසවා අරහන්තො, බහු බුද්ධස්ස සාවකාති.

හන්තෙ කෙන ආගතත්ථාති. නෙව මහාරාජ උදකෙන, න ථලෙනාති. රාජා
ආකාසෙන ආගතාති අඤ්ඤාසි. පේරො අත්ථි නුබො රඤ්ඤො
පස්සාවෙයාත්තිකන්ති විමංසනත්ථාය ආසන්නං අම්බරුක්ඛං ආරබ්භ පඤ්භං
පුච්ඡි, —

කින්නාමො මහාරාජ අයං රුක්ඛොති. අම්බරුක්ඛො නාම හන්තෙති. ඉමං
පන මහාරාජ අම්බං මුඤ්චිත්වා අඤ්ඤො අම්බො අත්ථි වා නත්ථි වාති. අත්ථි
හන්තෙ අඤ්ඤෙපි බහු අම්බරුක්ඛාති. ඉමඤ්ච අම්බං තෙ ච අම්බෙ මුඤ්චිත්වා
අත්ථි නුබො මහාරාජ අඤ්ඤෙ රුක්ඛාති. අත්ථි හන්තෙ, තෙ පන න
අම්බරුක්ඛාති. අඤ්ඤෙ ච අම්බෙ අනම්බෙ ච මුඤ්චිත්වා අත්ථි පන අඤ්ඤො
රුක්ඛොති. අයමෙව හන්තෙ අම්බ රුක්ඛොති. සාධු මහාරාජ පණ්ඩිතොසිති.

අත්ථි පන මහාරාජ තෙ ඤාතකාති. අත්ථි හන්තෙ බහුජනාති. තෙ මුඤ්චිත්වා
කෙචි අඤ්ඤාතකාපි අත්ථි මහාරාජාති. අඤ්ඤාතකා හන්තෙ ඤාතකෙහි
බහුතරාති. තචඤාතකෙ ච අඤ්ඤාතකෙ ච මුඤ්චිත්වා අත්ථඤ්ඤො කොචි
මහාරාජාති. අහමෙව හන්තෙති. සාධු මහාරාජ අත්තා නාම අත්තනො නෙව
ඤාතකො න අඤ්ඤාතකොති.

අථ පේරො පණ්ඩිතො රාජා සක්ඛිස්සති ධම්මං අඤ්ඤාතුන්ති
චුළහත්ථිපදොපමසුත්තං කපෙසි. කථාපරියොසානෙ රාජා තීසු සරණෙසු
පතිට්ඨහි සද්ධිං චත්තාලීසාය පාණසහස්සෙහිති. තනො පරං යං යං චත්තබ්බං,
තං තං සමන්තපාසාදිකාදීසු චුත්තනයෙන වෙදිතබ්බං.

ඉච්චෙවං සීහලදීපෙ සාසනානුග්ගහණ මහින්දත්ථෙරනො ආගතා
සිස්සපරම්පරා බහු භොන්ති, ගණනපථං වීති චත්තා. කථං.
මහාමහින්දත්ථෙරස්ස සිස්සො අරිට්ඨො නාම පේරො, තස්ස සිස්සො
තිස්සදත්තො, තස්ස සිස්සො කාලසුමනො, තස්ස සිස්සො දීසො, තස්ස සිස්සො
දීස සුමනො, තස්ස සිස්සො කාලසුමනො, තස්ස සිස්සො නාගො, තස්ස සිස්සො

බුද්ධරක්ඛිතො, තස්ස සිස්සො තිස්සො, තස්ස සිස්සො රෙවො, තස්ස සිස්සො සුමනො, තස්ස සිස්සො චූළනාගො, තස්ස සිස්සො ධම්මපාලි එනා, තස්ස සිස්සො බෙමො, තස්ස සිස්සො උපලිස්සො, තස්ස සිස්සො ඵුස්සදෙවො, තස්ස සිස්සො සුමනො, තස්ස සිස්සො මහාපදුමො, තස්ස සිස්සො මහාසීවො, තස්ස සිස්සො උපාලි, තස්ස සිස්සො මහානාගො, තස්ස සිස්සො අභයො, තස්ස සිස්සො තිස්සො, තස්ස සිස්සො සුමනො, තස්ස සිස්සො චූළාභයො, තස්ස සිස්සො තිස්සො, තස්ස සිස්සො චූළදෙවො, තස්ස සිස්සො සීවොති. අයං යාව පොත්ථකාරුළුසඬබ්බානා චතුත්ථසඬගීතිකා, තාව ථෙරපරම්පරාති දට්ඨබ්බා.

චුත්තඤ්ඤෙනං අට්ඨකථායං,— යාවජ්ජහනා තෙසංයෙව අත්තෙවාසිකපරම්පරභූතාය ආචරියපරම්පරාය ආභතන්තිති වෙදිතබ්බන්ති.

එවං තෙසං සිස්සපරම්පරභූතා ආචරියපරම්පරා යාවජ්ජහනා සාසනෙ පාකටා හුත්වා ආගච්ඡන්තිති වෙදිතබ්බ.

සාසනෙ විනයධරෙහි නාම තිලක්ඛණසම්පන්නෙහි භවිතබ්බං. තිණි හි විනයධරස්ස ලක්ඛණානි ඉච්ඡි තබ්බාති. කතමාති තිණි. සුත්තඤ්ඤවස්ස ස්වාගතං හොති සුප්පචත්ති සුවිනිච්ඡිතං සුත්තතො අනුඛ්‍යාඤ්ජනතොති ඉදමෙකං ලක්ඛණං, විනයෙ බො පන යිතො හොති අසංභිරොති ඉදං දුතියං, ආචරියපරම්පරා බො පනස්ස සුග්ගහිතා හොති සුමනසිකතා සුපධාරිතාති ඉදං තතියං.

තත්ථ ආචරියපරම්පරා බො පනස්ස සුග්ගහිතා හොතිති ථෙරපරම්පරා වංසපරම්පරා වස්ස සුට්ඨගහිතා හොති. සුමනසිකතාති සුට්ඨ මනසිකතා, ආවජ්ජිතමත්තෙ ඤජ්ජලි තප්පදීපො විය හොති.

සුපධාරිතාති සුට්ඨ උපධාරිතා, පුබ්බාපරානුසන්ධිතො අත්ථතො කාරණතො ච උප ධාරිතා. අත්තතො මතිං පභාය ආචරියසුද්ධියා චත්තා හොති, මය්හං ආචරියො අසුකාවරියස්ස සන්තිකෙ උග්ගණ්හි, සො අසුකස්සාති එවං සබ්බං ආචරියපරම්පරං ථෙර වාදඬගං ආහරිත්වා යාව උපාලිත්ථෙරො සම්මාසම්බුද්ධස්ස සන්තිකෙ උග්ගණ්හිති පාපෙත්වා යපෙති. තතොපි ආහරිත්වා උපාලිත්ථෙරො සම්මාසම්බුද්ධස්ස සන්තිකෙ උග්ගණ්හි, දාසකත්ථෙරො අත්තතො උපජ්ඣායස්ස උපාලිත්ථෙරස්ස, සොණකත්ථෙරො අත්තතො උපජ්ඣායස්ස දොසකත්ථෙරස්ස, සිග්ගචත්ථෙරො අත්තතො උපජ්ඣායස්ස සොණකත්ථෙරස්ස, මොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරො අත්තතො උපජ්ඣායස්ස සිග්ගචත්ථෙරස්ස වණ්ඨ වජ්ජිත්ථෙරස්ස වාති එවං සබ්බං ආචරියපරම්පරං ථෙරවාදඬගං ආහරිත්වා අත්තතො ආචරියං පාපෙත්වා යපෙති. එවං උග්ගහිතා හි ආචරියපරම්පරා සුග්ගහිතා හොති.

එවං අසක්කොත්තෙන පන ද්වෙ තයො පරිවට්ඨා උග්ගහෙතඛ්ඛා. සබ්බපච්ඡිමෙන හි නයෙන යථා ආවරියො ව ආවරියාවරියො ව පාළිඤ්ච පරිපුඤ්ඡඤ්ච වදන්ති, තථා ඤාතුං වත්තතීති.

යථා චුත්තත්ථෙරපරම්පරා පන භගවතො ධර්මානකාලතො පට්ඨාය යාව පොත්ථකාරුළා මුඛපායෙනෙව පිටකත්තයං ධාරෙසුං, පරිපුණ්ණං පන කත්වා පොත්ථකෙ ලිඛිත්වා න යථෙත්ති. එවං මහාථෙරා දුක්කරකම්මං කත්වා සාසනං පග්ගණ්හිංසු. තත්ත්වං වත්ථු, -

සීහළදීපෙ කිර වණ්ඩාලතිස්සභයෙන සඬබ්බහිත්වා දෙවො ව අවස්සිත්වා දුබ්බික්ඛයං උප්පජ්ජී. තදා අක්කො දෙවානමිත්ථො ආගන්ත්වා තුම්භෙ හන්තෙ පිටකං ධාරෙතුං න සක්ඛිස්සථ, නාවං පන ආරුහිත්වා ජම්බුදීපං ගච්ඡථ, සචෙ නාවා අප්පහොනකා භවෙය්‍ය, කට්ඨෙන වා වෙළුනා වා තරථ, අභයත්ථාය පන මයං රක්ඛිස්සාමාති ආහ.

තදා සට්ඨිමත්තා හික්ඛු සමුද්දතීරං ගන්ත්වා පුන එතදහොසි, - මයං ජම්බුදීපං න ගච්ඡිස්සාම, ඉධෙව වසිත්වා තෙපිටකං ධාරිස්සාමාති. තතො පච්ඡා නාවා තිත්ථතො නිවත්තිත්වා සීහළදීපෙකදෙසං මලයජනපදං ගන්ත්වා මූලඵලාදීහියෙව යාපෙත්වා සජ්ඣායං අකංසු. ඡාතකභයෙන අතිපිළිතා හුත්වා එවම්පි කාතුං අසක්කොත්තො වාචකතලෙ උරං යථෙත්වා සීසෙන සීසං අභිමුඛං කත්වා වාවං අනිච්ඡාරෙත්වා මනසායෙව අකංසු. එවං ද්වාදසවස්සානි සද්ධිං අට්ඨකථාය තෙපිටකං රක්ඛිත්වා සාසනං අනුග්ගහෙසුං.

ද්වාදසවස්සෙසු පන අතික්කන්තෙසු තං භයං වූපසමිත්වා පුබ්බෙ ජම්බුදීපං ගච්ඡන්තා සත්තහික්ඛුසතා ආගන්ත්වා සීහළදීපෙකදෙසං රාමජනපදෙ මණ්ඩලාරාමවිහාරං ආපජ්ජිංසු. තෙපි සට්ඨිමත්තා හික්ඛු තමෙව විහාරං ගන්ත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සම්මන්තෙත්වා සජ්ඣායංසු. තදා අඤ්ඤමඤ්ඤං සමෙත්ති, න විරුජ්ඣන්ති, ගඬගාදකෙන විය යමුනොදකං සංසන්දෙත්ති. එවං පිටකත්තයං මුඛපායෙනෙව ධාරෙත්වා මහාථෙරා දුක්කරකම්මං කරොන්තීති වෙදිතඛ්ඛා.

යම්පි පරියත්තිං එකපදමත්තම්පි අවිරජ්ඣිත්වා ධාරෙත්ති, තං දුක්කරකම්මමෙව.

සීහළදීපෙ කිර පුනඛ්බසුකස්ස නාම කුටුම්භිකස්ස පුත්තො තිස්සත්ථෙරො බුද්ධවචනං උග්ගණ්හිත්වා ඉමං ජම්බුදීපං ආගන්ත්වා යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ බුද්ධවචනං උග්ගණ්හිත්වා ගච්ඡන්තො නාවං අභිරුහනතිත්ථෙ එකස්මිං පදෙ උප්පන්නකඬ්ඛො යොජනසතමග්ගං නිවත්තිත්වා ආවරියස්ස සන්තිකං ආගච්ඡන්තො අන්තරාමග්ගෙ එකස්ස කුටුම්භිකස්ස පඤ්භං කථෙසි. සො පසිදිත්වා

සතසහස්සග්ගනකං කම්පලං අදාසි. සොපි තං ආහරිත්වා ආවරියස්ස අදාසි. ටෙරො වා සියා කොට්ටෙත්වා නිසිදනට්ඨානෙ පරිභණ්ඩං කාරෙසි. කිමත්ථායාති. පච්ඡිමාය ජනතාය අනුග්ගහත්ථාය. එවං කිරස්ස අහොසි, - අම්භාකං ගතමග්ගං ආවජ්ජිත්වා අනාගතෙ සබ්බමචාරිනො පටිපත්තිං පුරෙතඛිං මඤ්ඤිස්සන්තීති. තිස්සත්ථෙරොපි ආවරියස්ස සන්තිකෙ කඬං ඡන්දිත්වා සිහළදීපමෙව සකට්ඨානං ආගමාසීති. ඉච්චෙවං පරියත්තිං එකපදමත්තම්පි අවිරජ්ඣිත්වා ධාරණම්පි දුක්කරකම්මමෙවෙති දට්ඨඛිං.

යම්පි යෙභුයොන පගුණං න කරොන්ති, තස්ස අනන්තරධානත්ථාය අසම්මොසත්ථාය උග්ගහධාරණාදිවසෙන රක්ඛනම්පි කරොන්ති, තං දුක්කරකම්මමෙව.

සිහළදීපෙයෙව කිර මහාභයෙ එකස්සෙව හික්ඛුනො මහානිද්දෙසො පගුණො අහොසි. අථ චතුනිකායිකතිස්සත්ථෙරස්ස උපජ්ඣායො මහානිපිටකත්ථෙරො නාම මහාරක්ඛිතත්ථෙරංආහ, - ආවුසො මහාරක්ඛිත අසුකස්ස සන්තිකෙ මහානිද්දෙසං ගණ්භාහීති. පාපොකිරායං හන්තෙ න ගණ්භාමීති. ගණ්භාවුසො අහං තෙ සන්තිකෙ නිසිදිස්සාමීති. සාධු හන්තෙ තුම්භෙසු නිසින්තෙසු ගණ්භිස්සාමීති පට්ඨපත්වා රත්තින්දිවං නිරන්තරං පරියාපුණන්තො ඔසානදිවසෙ හෙට්ඨාමඤ්ඤෙව ඉත්ථිං දිස්වා හන්තෙ සුතංයෙව මෙ පුඛිං, සවාහං එවං ජානෙය්‍යං, න ඊදිසස්ස සන්තිකෙ ධම්මං පරියාපුණෙය්‍යන්ති ආහ. තස්ස පන සන්තිකෙ ඛහු මහාථෙරා උග්ගණ්භිත්වා මහානිද්දෙසං පතිට්ඨාපෙසුං. එවං යං යෙභුයොන පගුණං න කරොන්ති, තස්ස අනන්තරධානත්ථාය අසම්මොසත්තාය උග්ගහධාරණාදිවසෙන රක්ඛනම්පි දුක්කරකම්මං යෙවෙති දට්ඨඛිං.

ඉච්චෙවං භගවතො ධර්මානකාලතො පහුති චිරකාලං යථාචුත්තමහාථෙරපරම්පරා පරියත්තිං මුඛපායෙනෙව ධාරෙසුං. අහොවත පොරාණිකානං මහාථෙරානං සතිපඤ්ඤාසමාධිවෙපුල්ලතාය හි තෙ මුඛපායෙනෙව ධාරෙතු සක්කාති. මුඛපායෙනෙව පොරාණකත්ථෙරානං පරියත්තිධාරණං පඤ්චනවුතාධිකාති චතුසතාති අහොසි.

භගවතො පරිනිබ්බානතො මහාවංසසාරත්ථසඬ්ඛිගහෙසු ආගතනයෙන ජීනවක්කෙ පණ්ණාස්සාධිකෙ චතුසතෙ සම්පත්තෙ තම්ඛපණ්ණිදීපෙ රාජුනං අට්ඨාරසමකො'සද්ධාතිස්සස්ස නාම රඤ්ඤො පුත්තො වට්ටගාමණි නාම රාජා රජ්ජං පත්වා ඡවස්සකාලෙ අනාගතෙ සත්තා භීතසතිපඤ්ඤාසමාධිකා භුත්වා න සක්ඛිස්සන්ති මුඛපායෙන ධාරෙතුන්ති උපපරික්ඛිත්වා පුඛිං චුත්තෙහි මහාථෙරෙහි අනුපුඛිංබෙන ආගතා පඤ්චමත්තා මහාථෙරසතා

වට්ටගාමණිරාජානං නිස්සාය තම්බපණ්ණිදීපෙකදෙසෙ මලයජනපදෙ ආලෝකලෙණෙ අට්ඨකථාය සහපිටකත්තයං පොත්ථකෙ ආරොපෙසුං.

තඤ්ච යථාචුත්තසඬ්භිතියො උපනිධාය චතුත්ථසඬ්භිතියෙව නාමාති වෙදිතඛ්ඛා. චුත්තඤ්ඤෙතං සාරත්ථදීපනියං නාම විනයට්ඨකායං, - චතුත්ථසඬ්භිතියදිසා හි පොත්ථකාරොහසඬ්භිතීති.

සීහළදීපෙ පන වට්ටගාමණිරාජා මරම්මරට්ඨෙ සිරිබෙත්තනගරෙ එකො නාම කුක්කුටසීසරාජා ච එකකාලෙන රජ්ජං කාරෙසි. අමරපුරමාපකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ සීහළදීපභික්ඛුහි ඉධ පෙසිතසන්දෙසකථායං පන තෙත්තිංසාධිකචතුසතෙ සම්පත්තෙ පොත්ථකාරුළං අකංසුති ආගතං. චුත්තඤ්ඤෙතං තත්ථ, - තෙත්තිංසාධිකචතුවස්සසතපරිමාණකාලන්ති.

ඉදං සීහළදීපෙ යාව පොත්ථකාරුළ්භා

සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

අථාපරං ජම්බුදීපෙ සීහළදීපෙ ච භික්ඛු විසුං විසුං ගණවසෙන හිජ්ජංසු, යථා අනොතත්තදහතො නික්ඛමනනදියා ගඬගායමුනාදිවසෙන හිජ්ජන්තීති. තත්ථ ජම්බුදීපෙ ගණානං හිජ්ජමානතං උපරියෙව චක්ඛාම.

සීහළදීපෙ පන ගණානං හිජ්ජමානතා එවං දට්ඨඛ්ඛා. කථං. සීහළදීපෙ හි සාසනස්ස පතිට්ඨමානකාලතො අට්ඨාරසාධි කද්විවස්සසතෙ සම්පත්තෙ වට්ටගාමණිරඤ්ඤො කාරාවිතෙ අභයගිරිවිහාරෙ පරිවාරඛන්ධකං පාඨතො ච අත්ථතො ච විපල්ලාසං කත්වා මහාවිහාරවාසිගණො පුටු හුත්වා එකො ගණො හිජ්ජී, සො අභයගිරිවාසිගණො නාම, ධම්මරුවිගණොති ච තස්සෙව නාමං.

අභයගිරිවාසිගණස්ස හිජ්ජමානතො ද්වෙවත්තාලීසාධිකතිවස්සසතෙ සම්පත්තෙ මහාසෙනෙන නාම රඤ්ඤො කාරාපිතෙ ජෙනවනවිහාරෙ භික්ඛු උභතොවිසඬ්භිගපාඨෙ විපරීතවසෙන අභිසඬ්ඛරිත්වා අභයගිරිවාසිගණො විසුං එකො ගණො අහොසි, සො ජෙනවනවාසිගණො නාම, සාගලියගණොති ච තස්සෙව නාමං.

ජෙනවන වාසිගණස්ස හිජ්ජමානකාලතො එකපඤ්ඤාසවස්සාධිකානං තිණ්ණං වස්සසතානං උපරි කුරුන්දවාසිනො ච කොලම්බවාසිනො ච භික්ඛු භාගිනෙයාං දායාපතිං නාම රාජානං නිස්සාය උභතොවිසඬ්භිගපරිවාරඛන්ධකපාඨෙ විපරීතවසෙන අභිසඬ්ඛරිත්වා චුත්තෙහි ද්විහි ගණෙහි විසුං හුත්වා මහාවිහාර වාසිගණ්හත්තමං තුලයිත්වා උපධාරෙත්වා

මහාවිහාරනාමං ගහෙත්වා එකො ගණො භිජ්ජී. එවං සීහළදීපෙ මහාමහින්දත්ථෙරාදීනං වංසභූතෙන මහාවිහාරවාසී ගණෙන සද්ධිං චත්තාරො ගණා භිජ්ජිංසු.

තත්ථ මහාවිහාරවාසී ගණොයෙව එකො ධම්මවාදී අහොසී, සෙසා පන අධම්මවාදිනො. තෙ ව තයො අධම්මවාදිනො ගණා භූතත්ථං පහාය අභූතත්ථෙව ධම්මං අගරුං කත්වා වරිංසුති වචනතො සීහළදීපෙ අධම්මවාදිනො තයොපි අලජ්ජිනො ගණා පරිමණ්ඩලසුජ්ජිවිජන්තාදිසික්ඛාපදානි අනාදිසිත්වා විවරිංසු. තතො පටියාය සාසනෙ එකච්චානං භික්ඛූනං නානජ්ජකාරවසෙන නිවාසනපාරුපනාදීනි දිස්සන්තිති වෙදිතබ්බං.

අධම්මවාදිගණානං භිජ්ජමානකාලතො සත්තවිසාධිකානං පඤ්චසතානං වස්සානඤ්ච උපරි සිරිසඬ්ඨිකොධි නාම රාජා මහාවිහාර ගණස්ස පක්ඛො භුත්වා අධම්මවාදිනා තයො ගණෙ නිග්ගහිත්වා ජිනසාසනං පග්ගහෙසී. සො ච සිරිසඬ්ඨිකොධිරාජා අම්භාකං මරම්මරට්ඨෙය අරිමන්දනනගරෙ අනුරුද්ධෙන නාම රඤ්ඤො සමකාලවසෙන රජ්ජසම්පත්තිං අනුභවි.

තතො පච්ඡා සීහළදීපෙ වොහාරකතිස්සස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ කපිලෙන නාම අමච්චෙන සද්ධිං මන්තෙත්වා මහාවිහාර වාසිනො භික්ඛූ නිස්සාය අධම්මවාදිගණෙ නිග්ගණ්හිත්වා ජිනසාසනං පග්ගණ්හාති.

තතො පච්ඡා ච ගොටියාභයස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ අභයගිරි වාසිනො භික්ඛූ පරසමුද්දං පබ්බාපෙත්වා මහාවිහාර වාසිනො භික්ඛූ නිස්සාය සාසනං විසොධයි.

තතො පච්ඡාපි ගොටියාභයරඤ්ඤො පුත්තභූතස්ස මහාසෙනස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ අභයගිරිවාසීනං භික්ඛූනං අබ්භන්තරෙ සඬ්ඨිමිත්තො නාම එකො භික්ඛූ රඤ්ඤො පධානාවරියො භුත්වා මහාමහින්දත්ථෙරාදීනං අරහන්තානං නිවාසට්ඨානභූතං මහාවිහාරාරාමං විනස්සිතුං මහාසෙනරඤ්ඤො මන්තෙත්වා ආරභී. තදා නවවස්සානි මහාවිහාරෙ භික්ඛූ සඤ්ඤො අහොසී. අහොවත මහාථෙරානං මහිද්ධිකානං නිවාසට්ඨානං අලජ්ජිනො භික්ඛූ විනස්සාපෙසුං, සුවණ්ණභංස්සානං නිවාසට්ඨානං කාකා වියාති.

ජෙතවනවාසීනඤ්ච භික්ඛූනං අබ්භන්තරෙ එකො තිස්සො නාම භික්ඛූ තෙනෙව රඤ්ඤො මන්තෙත්වා මහාවිහාරෙ සීමං සමුහනී. අජෙකත්තා පන තෙසං සීමසමුහනකම්මං න සම්පජ්ජීති. අහොවත දුස්සිලානං පාපකානං කම්මං අච්ඡරියං, සෙය්‍යථාපි නාම සාබ්බිගො අග්ගග්ගෙසා කාසිවත්ථං මහග්ගං හින්තති, එවමෙව හින්දිතබ්බවත්ථුනා හෙදකපුග්ගලො අතිවිය දුරො අහොසීති. භවන්ති චෙත්ථ, —

සාසනවංසජපදීපිකා

යථා සාධම්මො පාපො, අජ්ජග්ගෙසායෙව කාසිකං;
මහග්ගං කච්ච භින්තංභින්තං, මහුස්සාහෙන ඡින්දති.

එවං අධම්මවාදී පාපො, ධම්මවාදිගණං සුභං;
මහුස්සාහෙන භින්දයි, අහො අච්ඡරියො අයං.

ආරකා දුරතො ආසුං, භින්දිතබ්බෙහි හෙදකා;
භූමිතොව භවග්ගන්තො, අහො කම්මං අජානතන්ති.

ඉච්චෙවං අධම්මවාදිගණානං බලවත්තාය ධම්මවාදිගණො පරිභායති. යථා හි ගිජ්ඣසකුණස්ස පක්ඛවාතෙන සුවණ්ණහංසා පකතියා යාතුං න සක්කොන්ති, එවමෙව අධම්මවාදීනං බලවත්තාය ධම්මවාදී පරිභායති. බ්‍යග්ගවතෙ විය සුවණ්ණම්මො නිල්ලයිත්වා ගොවරං ගණ්හාති, යථාරුචිවසෙන ධම්මං චරිතුං ඕකාසං න ලභී.

සිහළදීපෙ සාසනස්ස පතිට්ඨානතො ද්විසත්තතාධිකානං චතුසතානං වස්සසහස්සානඤ්ච උපරි සම්මාසම්බුද්ධස්ස පරිනිබ්බානතො අට්ඨසත්තසතාධිකානං වස්සසහස්සානං උපරි මහාරාජා නාම භූපාලො රජ්ජං කාරෙසි. සො පන රාජා ඤදුම්බරගිරිවාසිකස්සපත්ථෙරග්ගමුඛා මහාවිහාරවාසිනො භික්ඛු තමෙව රාජානං නිස්සාය සාසනෙ මලං විසොධෙසුං, යථා හෙරඤ්ඤිකො හිරඤ්ඤෙ මලන්ති.

මහාවිහාරවාසිගණතො අඤ්ඤෙ අධම්මවාදීනා උජ්ජබ්බා ජෙත්වා විසොධෙසුං. සො ච මහාරාජා අමිහාකං මරම්මරට්ඨෙ අරිමද්දනනගරෙ නරපතිවඤ්ඤිසුනා නාම රඤ්ඤා සමකාල වසෙන රජ්ජං කාරෙසිති වෙදිතබ්බො.

තතො පච්ඡා වි විජයබාහුරාජානං පරක්කමබාහුරාජානඤ්ච නිස්සාය මහාවිහාර වාසිනො භික්ඛු සාසනං පරිසුද්ධං අකංසු, අධම්මවාදීනො සබ්බෙපි උජ්ජබ්බාජෙත්වා මහාවිහාරවාසිගණොයෙව එකො පතිට්ඨහි, යථා අබ්භාදිඋපක්කිලෙසමලෙහි විමුක්තො නිසානාථොති.

සිරිසඬ්ඝබොධිරාජා වොහාරිකතිස්සරාජා ගොට්ඨාභයරාජාති එතෙ රාජානො සාසනං විසොධෙන්තොපි සබ්බෙන සබ්බං අධම්මවාදිගණානං අවිනස්සනතො සාසනං පරිසුද්ධං න තාව අහොසි. සිරිසඬ්ඝබොධිරඤ්ඤො මහාරඤ්ඤො විජයබාහුරඤ්ඤො පරක්කමබාහුරඤ්ඤොති එතෙසංයෙව රාජුනං කාලෙ සබ්බෙන සබ්බං අධම්මවාදීනං විනස්සනතො සාසනං පරිසුද්ධං අහොසි. තදා පන අධම්මවාදීනා සිසම්පි උට්ඨහිතුං න සක්කා, යථා අරුණුග්ගෙ කොසියාති.

අපරහාගෙ පන වීරං කාලං අතික්කන්තෙ මිච්ඡාදිට්ඨිකානං විජානියානං
භයෙන ලඬිකාදීපෙ සාසනං ඔසක්කිත්වා ගණපුරණමත්තස්සපි හික්ඛුසඬ්ඨස්ස
අවිජ්ජමානතාය මහාවිජයබාහුරඤ්ඤො කාලෙ රාමඤ්ඤදෙසතො සඬ්ඨං
ආනෙත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙසි.

තතො පච්ඡා ච විමලධම්මසූරියස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ
රක්ඛාපුරරට්ඨතො සඬ්ඨං ආනෙත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙසි. තතො පච්ඡා ච
විමලස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ තතොයෙව සඬ්ඨං ආනෙත්වා සාසනං
පතිට්ඨාපෙසි. තතො පච්ඡා ච කිත්තිස්සිරිපාසස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ
සායාමරට්ඨතො සඬ්ඨං ආනෙත්වා තට්ඨ අකාසිති.

අයං සීහළදීපෙ සාසනස්ස ඔසක්කනකථා.

තතො පච්ඡා ජිනසාසනෙ නවුතාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ සම්පත්තෙ
බුද්ධදාසස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ එකො ධම්ම කථිකත්ථෙරො යපෙත්වා
විනයපිටකං අභිධම්මපිටකඤ්ච අවසෙසං සුත්තන්තපිටකං සීහළභාසාය
පරිවත්තිත්වා අභිසඬ්ඨරිත්වා යපෙසි. තඤ්ච කාරණං වුළුවංසෙ වුත්තං.

තස්ස කිර බුද්ධදාසස්ස රඤ්ඤො පුත්තා අසිතිමත්තා අසිතිමහාසාවකානං
නාමෙනෙව වොහාරිතා අහෙසුං. තෙසු පුත්තෙසු සාරිපුත්තත්ථෙරස්ස නාමෙන
වොහාරිතො එකො උපතිස්සො නාම රාජකුමාරො පිතරි දෙවඬ්ඨගතෙ
ද්වෙවත්තාලීසවස්සානි රජ්ජං කරෙසි.

තතො පච්ඡා කනිට්ඨො මහානාමො නාම රාජකුමාරො ද්වාච්ඡවස්සානි
රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ජින චක්කෙ
තෙත්තිංසාධිකනවසතවස්සෙ සීහළදීපෙ ඡසට්ඨිමත්තානං රාජුනං පුරණකාලෙ
බුද්ධසොසො නාම ථෙරො සීහළදීපං ගන්ත්වා සීහළභාසාය ලිඛිතෙ
අට්ඨකථාගන්ථෙ මාගධභාසාය පරිවත්තිත්වා ලිඛි.

සො පන මහානාම රාජා අම්භාකං මරම්මරට්ඨෙ සිරිපච්චයනගරෙ
සවිලඤ්ඤික්ඛොවි නාමකෙන රඤ්ඤො සමකාලො හුත්වා රජ්ජං කාරෙසි.
පරිත්තනිද්දානෙ පන බුමවි?ථී? නාමකෙන රඤ්ඤො සමකාලො හුත්වා රජ්ජං
කාරෙසිති වුත්තං. තං න යුජ්ජනියෙව.

සීහළදීපෙ පන කිත්තිස්සිරිමෙසො නාම රාජා හුත්වා නවමෙ වස්සෙ
තස්මිංයෙව දීපෙ රාජුනං ද්වාසට්ඨිමත්තානං පුරණකාලෙ ජිනචක්කෙ
තිංසාධිකෙ අට්ඨසතවස්සෙ ඡම්බුදීපෙ කලිඬ්ඨගපුරතො කුහසිවස්ස නාම
රඤ්ඤො ඡාමාතා දන්තකුමාරො හෙමමාලං නාම රාජධීතං ගහෙත්වා දායාධාතුං

ථෙවනත්වා නවාය තරිත්වා සිහලදීපං අගමාසි. ජිනවක්කෙ තිංසාධිකඅට්ඨවස්සසතෙ ජෙට්ඨතිස්සරාජා නවවස්සානි රජ්ජං කාරෙසි.

බුද්ධදාසරාජා එකුනතිංසති වස්සානි උපලිස්සරාජා වද්විචත්තාලීසවස්සානි මහානාමරාජා ද්වාවිසවස්සානීති සබ්බානි සම්පිණ්ඩිත්වා ජිනසාසනං ද්වත්තිංසාධිකනවවස්සසතජ්ජමාණං හොති.

තස්මිඤ්ච කාලෙ යදා ද්විහි වස්සෙහි උභනං අහොසි, තදා මහානාමරඤ්ඤො කාලෙ තිංසාධිකනවවස්සසතමත්තෙ සාසනෙ බුද්ධසොසො නාම ථෙරො ලඬිකාදීපං අගමාසි.

අමරපුරමාපකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ සිහලදීපිකෙහි හික්ඛුහි පෙසිතසන්නෙසපණ්ණෙ පන ජපණ්ණාසාධිකනවවස්සසතාතික්කන්තෙ සුති වුත්තං.

එත්ථ ඨත්වා බුද්ධසොසත්ථෙරස්ස අට්ඨුජ්ජත්තිංසඬ්ඛෙපමත්තං වක්ඛාම. කථං. සිහලභාසක්ඛරෙහි පරිවත්තිතං පරියත්තිසාසනං මාගධසාසක්ඛරෙන කො නාම පුග්ගලො පරිවත්තිතුං සක්ඛිස්සතීති මහාථෙරා නිමන්තයිත්වා තාවතිංසභවනං ගන්ත්වා සොසං දෙවපුත්තං දිස්වා සද්ධිං සක්කෙන දෙවනමිත්තෙන තං යාවිත්වා බොධිරුක්ඛසමීපෙ සොසගාමෙ කෙසස්ස නාම බ්‍රාහ්මණස්ස කෙසියා නාම බ්‍රාහ්මණියා කුච්ඡමිහි පටිසන්ධිං ගණ්භාපෙසුං. බාදථ හොත්තො පිචථ හොත්තොතිආදිනා බ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤමඤ්ඤං සොසකාලෙ විජායනත්තා සොසොති නාමං අකාසි. සත්තවස්සිකකාලෙ සො තිණ්ණං වෙදානං පාරගු අහොසි.

අථ ඛො එකෙන අරහත්තෙන සද්ධිං වෙදකථං සල්ලපත්තො තං කථං නිට්ඨාපෙත්වා කුසලා ධම්මා අකුසලා ධම්මා අබ්‍යාකතා ධම්මාතිආදිනා පරමත්ථවෙදං නාම බුද්ධමන්තං පුච්ඡී. තදා සො සුත්වා උග්ගණ්හිතුකාමො හුත්වා තස්ස අරහත්තස්ස සන්තිකෙ පබ්බජිත්වා දෙවසිකං දෙවසිකං පිටකත්තයං සට්ඨිමත්තෙහි පදසහස්සෙහි සජ්ඣායං අකාසි, වාචුග්ගතං අකාසි. එකමාසෙනෙව තිණ්ණං පිටකානං පාරගු අහොසි.

තතො පච්චා රහො එකකොච නිසින්නස්ස එතදහොසි,— බුද්ධභාසිතෙ පිටකත්තයෙ මම වා පඤ්ඤා අධිකා, උදාහු උපජ්ඣායස්ස වාති. තං කාරණං ඤත්වා උපජ්ඣාවරියො නිග්ගහං කත්වා ඔවදි. සො සංවෙගජ්ජත්තො හුත්වා බමාපෙතුං වන්දි. උපජ්ඣාවරියො ත්වං ආවුසො සිහලදීපං ගන්ත්වා පිටකත්තයං සිහලස්සාසක්ඛරෙන ලිඛිතං මාගධභාසක්ඛරෙන ලිඛාහි, එවං සති අහං බමිස්සාමීති ආහ.

බුද්ධසොසො ව පිතරං මිච්ඡාදිට්ඨිභාවතො මොවෙත්වා ආවරියස්ස වචනං සිරසා පටිග්ගහෙත්වා පිටකත්තයං ලිඛිතුං සිහළදීපං නාවාය අගමාසි. තදා සමුද්දමජ්ඣෙකි තීහි දිවසෙහි තරන්තෙ බුද්ධදත්තත්ථෙරො ව සිහළදීපතො නාවාය ආගච්ඡන්තො අන්තරාමග්ගෙ දෙවාන ආනුභාවෙන අඤ්ඤමඤ්ඤං පස්සිත්වා කාරණං පුච්ඡිත්වා ජානි. ජානිත්වා ව බුද්ධදත්තත්ථෙරො එවමාහ, - මයා ආවුසො කතො ජිනාලඬිකාරො අප්පස්සාරොති මඤ්ඤිත්වා පිටකත්තයං පරිවත්තිතුං ලිඛිතුං ඔකාසං නාදාසුං, ත්වං පන පිටකත්තයං සංවණ්ණෙහිති වත්වා අත්තතො සක්කෙන දෙවානමිත්දෙන දින්නං හරිතකිඵලං අයොමයලෙඛන දණ්ඩං නිසිතසිලඤ්ච බුද්ධසොසත්ථෙරස්ස අදාසි. එවං තෙසං ද්වින්නං ථෙරානං අඤ්ඤමඤ්ඤං සල්ලපන්නානංයෙව නාවා සයමෙව අපනෙත්වා ගච්ඡිංසු.

බුද්ධසොසත්ථෙරො ව සිහළදීපං පත්වා පයමං සඬ්ඝපාලත්ථෙරං පස්සිත්වා පිටකත්තයං මාගධභාසක්ඛරෙන පරිවත්තෙතුං ආගතොමිහිති කාරණං ආරොවෙත්වා සිහළහික්ඛු ව සිලෙ පතිට්ඨායාතිආදිගාථං නිය්‍යාදෙත්වා ඉමිස්සා ගාථාය අත්ථං පිටකත්තයං ආලොලෙත්වා සංවණ්ණෙහිති උය්‍යාපෙසුං, තස්මිංයෙව දිවසෙ සායන්හකාලතො පට්ඨාය යථාචුත්තගාථං පමුඛං කත්වා විසුද්ධිමග්ගං අකාසි. කත්වා තං කම්මං නිජ්ඣාදෙත්වා තස්ස ඤාණප්පභවං විමංසෙතුකාමො දෙවානමිත්දො තඤ්ච ගන්ථං අන්තරධාපෙසි. පුනාපි ථෙරො අකාසි. තථෙව දෙවානමිත්දො අන්තරධාපෙසි. පුනාපි ථෙරො අකාසි. එවං තික්ඛත්තුං කාරාපෙත්වා පුබ්බගන්ථෙපි දස්සෙසි. තිණ්ණමිපි ගන්ථානං අඤ්ඤමඤ්ඤං එකපදමත්තෙනපි විසෙසනා නත්ථි සඬ්ඝපාලත්ථෙරො ව තං ආරාධයිත්වා පිටකත්තයං නිය්‍යාදෙසි. එවං විසුද්ධිමග්ගෙ සඬ්ඝපාලත්ථෙරස්ස යාවනං ආරඬ්භ විසුද්ධිමග්ගො කතොති ආගතං. බුද්ධසොසුප්පත්තිකථායං පන සඬ්ඝරාජත්ථෙරස්ස ආයාවනං ආරඬ්භාති ආගතං.

අයං බුද්ධසොසුප්පත්තිකථායං ආගතනායෙන දස්සිතබුද්ධසොසුප්පත්තිකථාසඬ්ඛෙපො.

වුළුවංසෙ පනෙවං ආගතො. බුද්ධසොසත්ථෙරො නාම මහාබොධිරුක්ඛසමීපෙ එකස්මිං බ්‍රාහ්මණගාමෙ විජාතො තිණ්ණමිපි වෙදානං පාරගු අහොසි තෙසු තෙසු වාදෙසු ව අතිශෙකො. සො අඤ්ඤෙහි ව සද්ධිං පුච්ඡාඛ්‍යාකරණකම්මං කත්තුකාමො ජම්බුනිපතලෙ ආහිණ්ඩන්තො එකං විහාරං පත්වා තස්මිං වා ආගන්තුකභාවෙන නිසිදි. තස්මිඤ්ච විහාරෙ රෙවතො නාම ථෙරො වසි. තෙන ථෙරෙන සද්ධිං හල්ලපන්නො සො බ්‍රාහ්මණමාණවො තීසු වෙදෙසු අලොලෙත්වා පඤ්භං පුච්ඡි. පුච්ඡිතං පුච්ඡිතං ථෙරො ඛ්‍යාකාසි. ථෙරස්ස පන පුච්ඡිතං පඤ්භං මාණවො න සක්කා ඛ්‍යාකාතුං. අථ මාණවො පුච්ඡි, -කො නාමායං හන්තෙ මත්තොති. බුද්ධමත්තො නාමායන්ති වුත්තෙ

උග්ගණ්හිතුකාමො හුත්වා ථෙරස්ස සන්තිකෙ පබ්බජිත්වා පිටකත්තයං උග්ගණ්හි. අවිරතොව තිණ්ණමිපි පිටකානං පාරගු අහොසි. බුද්ධස්සෙව සොසො යස්ස අත්ථිති බුද්ධසොසොති නාමෙන පාකටො අහොසි.

බුද්ධසොසො ච ආයස්මතො රෙවතස්ස සන්තිකෙ නිසීදන්තො ඤාණොදයං නාම ගන්ථං අට්ඨස්සාලිනිඤ්ච නාම ගන්ථං අකාසි. තතො පච්ඡා පරිත්තට්ඨකථං කත්තුකාමො හුත්වා ආරභි. තදා ආචරියො ඵ්චමාහ, - ඡම්බුදීපෙ පන ආවුසො පාළිමත්තංයෙව අත්ථි, අට්ඨකථා පන නත්ථි, ආචරියවාදො ච භිත්තො හුත්වා අත්ථි, තෙනෙව මහාමහින්ධත්ථෙරෙන ආනිතා අට්ඨකථා තිසු ච සඬ්භිතිසු ආරුළො පාළියො සාරිපුත්තත්ථෙරාදීහි දෙසිතො කථාමග්ගො සිහළදීපෙ අත්ථි, ත්වං ගන්ත්වා මාගධභාසක්ඛරෙන ලිබ්බෙති උය්‍යාජියමානො බුද්ධසොසත්ථෙරො සිහළදීපං ගන්ත්වා අනුරාධපුරෙ මහාවිහාරං පවිසිත්වා සඬ්භපාලත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ සද්ධිං සිහළට්ඨකථාය ථෙරවාදෙ සුත්වා අට්ඨකථං කරස්සමිති ආරොචෙසි. සිහළහික්ඛු ච පුබ්බෙ චුත්තනයෙනෙව සීලෙ පතිට්ඨායාතිආදි ගාථා නිය්‍යාදෙසු. බුද්ධසොසො ච සද්ධිං අට්ඨකථාය පිටකත්තයං සඬ්ඛිපිත්වා විසුද්ධිමග්ගං අකාසි.

පුබ්බෙ චුත්තනයෙනෙව සක්කො අන්තරධාපෙත්වා තික්ඛත්තුං කාරාපෙසි. සඬ්භපාලත්ථෙරොපි අරාධයිත්වා පිටකත්තයං නිය්‍යාදෙසිති.

කිඤ්චාපි නානා ගන්ථෙසු නානාකාරෙහි බුද්ධසොසුප්පත්ති ආගතා, තථාපි බුද්ධසොසත්ථෙරස්ස සිහළදීපං ගන්ත්වා පිටකත්තයස්ස ලිඛනං අට්ඨකථානඤ්ච කරණමෙව පමාණන්ති මනොකිලිට්ඨං න උප්පාදෙතඛිඛන්ති. බුද්ධසොසත්ථෙරො විකටත්තයං ලිඛිත්වා ඡම්බුදීපං පච්චාගමාසි.

ඉච්චෙවං පාළිභාසාය පරියත්තිං පරිවත්තිත්වා පච්ඡා ආචරියපරම්පරසිස්සානුසිස්සවසෙන සිහළදීපෙ ජිනවක්කං මජ්ඣන්ති කංසුමාසි විය අතිදිබ්බති, අනෙකකොට්ඨපමාණෙහි සොතාපන්තසකදාගාමිඅනාගාමිඅරහන්තෙහි ලඬ්ඛාදීපං අතිසොහති, සබ්බපාලිචුල්ලෙන තියොජනිකපාරිච්ඡත්තකරුක්ඛෙන තාවතිංසභවනං විය සතපත්තපදුමාදීහි මහාපොක්ඛරණී විය තෙසු තෙසු යානෙසු මග්ගමහාමග්ගආපකසරද්වාරතිත්ථවනපබ්බතගුහමන්දිරවිහාරසාලාදීසු අලද්ධමග්ගඵලට්ඨානං නාම කිඤ්චි නත්ථි, ථොකං ආගමෙත්වා පිණ්ඩාය පතිට්ඨමානපදෙසෙපි මග්ගඵලානි ලභිංසුයෙව.

මග්ගඵලානි සච්ඡිකරොන්තානං පුග්ගලානං බාහුල්ලතාය අයං පුපුජ්ජනො අයං පුපුජ්ජනොති අඬ්ගලිං පසාරෙත්වා දස්සෙතඛිඛො හොති. එකස්මිං කාලෙ සිහළදීපෙ පුපුජ්ජන භික්ඛු නාම නත්ථි. තථා හි චුත්තං විහඬ්ගට්ඨකථායං, එකවාරං පුපුජ්ජනභික්ඛු නාම නත්ථිති.

අභිඤ්ඤාලාභීනං කිර මහිද්ධිකානං ගමනාගමනවසෙන සුරියොස්සාසං අලහිත්වා ධඤ්ඤකොට්ටකා මාතුගාමා ධඤ්ඤකොට්ටිතුං ඔකාසං න ලහිංසු.

දෙවලොකතො සුමනසාමණෙරො දක්ඛිණක්ඛකං සීහළදීපං අනෙත්වා තස්ස පාටිභාරියං දස්සනවසෙන උද්ධකබ්බිත්ථුහි තියොජනසතං සකලමිපි ලඬිකාදීපං බ්‍යාපත්වා භගවතා පරිභුත්තචෙතියඬිගණං විය භුත්වා නවාය ගච්ඡන්තා මහාසමුද්දෙ උදකතො නාළිකෙරමත්තමිපි දිස්වා සකලඬිකාදීපං පුප්පන්ති, මහාමහින්දත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ අරිට්ඨත්ථෙරෙන සද්ධිං පඤ්චමත්තා භික්ඛුසතා පයමං තාව විනයපිටකං උග්ගණ්හිංසුති ඉමෙහි කාරණෙහි ලඬිකාදීපං ජිනවක්කස්ස පතිට්ඨානං භුත්වා වරදීපන්ති නාමං පටිලහි.

සීහළදීපෙයෙව පිටකත්තයං පොත්ථකාරුළුවසෙන පතිට්ඨාපෙත්වා තතො පච්ඡා චොරනාගස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙ සකලලඬිකාදීපං දුබ්භික්ඛගයෙන පිළෙත්වා පිටකත්තයං ධාරෙන්තා භික්ඛු ජම්බුදීපං ආගමංසු. අනාගන්ත්වා තත්ථෙව ධීතාපි භික්ඛු ඡාතකභගයෙන පිළෙත්වා උදරපටලං බන්ධිත්වා කුච්ඡං වාලුකරාසිමිහි යපෙත්වා පිටකත්තයං ධාරෙසුං.

කුට කණ්ණතිස්සස්ස රඤ්ඤො කාලෙයෙව දුබ්භික්ඛගයං වූපසමිත්වා ජම්බුදීපතො භික්ඛු පුන ගන්ත්වා සීහළදීපෙ ධීතෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං මහාවිභාරෙ පිටකත්තයං අවිරොධාපෙත්වා සමසමං කත්වා යපෙසුං. යපෙත්වා ච පන සීහළදීපෙයෙව සුට්ඨු ධාරෙසුං.

තත්ථෙව අට්ඨකථායො බුද්ධසොසත්ථෙරො මාගධභාසාය පරිවත්තෙන්වා වීරවි. පච්ඡා ච යෙභුයොන තත්ථෙව අට්ඨකථාට්ඨිකාඅනුමුද්ධකක්ඛණගණ්ඨගන්ථන්තරානි අකංසු. පුන සාසනං නහෙ රවින්දුව පාකටන්ති.

තත්ථ බුද්ධවංසට්ඨකථං බුද්ධදත්තත්ථෙරෙ අකාසි. ඉතිචුත්තොදානවරියාපිටකථෙරාථෙරීවිමානවත්ථුපෙතවත්ථුනෙත්තිඅට්ඨකථා යො ආචරියධම්මපාලත්ථෙරො අකාසි. සො ච ආචරියධම්මපාලත්ථෙරො සීහළදීපස්ස සමීපෙ දමිලරට්ඨෙ බදරතිත්ථමිහි නිවාසිතත්තා සීහළදීපෙයෙව සඬිගහෙන්වා වත්තබ්බො.

පටිසම්භිදාමග්ගට්ඨකථං මහානාමො නාම ථෙරො අකාසි. මහානිද්දෙසට්ඨකථං උපසෙනො නාම ථෙරො අකාසි. අභිධම්මට්ඨිකං පන ආනන්දත්ථෙරො අකාසි. සා ච සබ්බාසං ටිකානං ආදිභුතත්තා මූලට්ඨිකානි පාකටා.

විසුද්ධිමග්ගස්ස මහාටීකං දීඝනිකායට්ඨකථාය ටීකං
මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාය ටීකං සංයුත්තනිකායට්ඨකථාය ටීකාඤ්ඤාති ඉමායො
ආචරියධම්මපාලත්ථෙරො අකාසි.

සාරත්ථදීපනිං නාම විනයටීකං අභිගුත්තරනිකායටීකාඤ්ඤා
පරක්කමබ්බාහුරඤ්ඤා යාවිතො සාරිපුත්තත්ථෙරො අකාසි. විමතිවිනොදනිං
නාම විනයටීකං දම්මලට්ඨවාසිකස්සපත්ථෙරො අකාසි.

අනුටීකං පන ආචරියධම්මපාලත්ථෙරො. සා ච මූලටීකාය අනුත්තානත්ථාති
උත්තානාති සංවණ්ණිතත්තා අනුටීකා තිවුච්චති.

විසුද්ධිමග්ගස්ස වූළථිකං මබ්බදීපනිඤ්ඤා අඤ්ඤාතරා ථෙරා අකංසු. සා ච
මූලටීකාය අත්ථාවසෙසාති ච අනුත්තානත්ථාති ච කත්ථා මූලටීකාය සද්ධිං
සංසන්දිත්ථා කතත්තා මධුර සත්තා ච මබ්බදීපනිත්ති වුච්චති. මොහවිච්ඡෙදනිං
පන ලක්ඛණගන්ථං කස්සපත්ථෙරො අකාසි.

ආභිධම්මාවතාරං පන රුපාරූපවිභාගං විනයවිනිච්ඡයඤ්ඤා බුද්ධ
දත්තත්ථෙරො. විනයසඬගහං සාරිපුත්තත්ථෙරො. බුද්දසික්ඛං
ධම්මසිරිත්ථෙරො. පරමත්ථවිනිච්ඡයං නාමරූපපරිච්ඡෙදං
අභිධම්මත්ථසඬගඤ්ඤා අනුරුද්ධත්ථෙරො. සච්චසඬබ්බෙපං ධම්මපාලත්ථෙරො.
බ්බෙමං බ්බෙමත්ථෙරො. තෙ ච සඬබ්බෙපතො සංවණ්ණිතත්තා සුබ්බෙන ච
ලක්ඛණියත්තා ලක්ඛණගන්ථාති වුච්චන්ති.

තෙසං පන සංවණ්ණනාසු අභිධම්මත්ථසඬගහස්ස පොරාණටීකං
නවවිමලබුද්ධිත්ථෙරො අකාසි.
සච්චංසඬබ්බෙපනාමරූපපරිච්ඡෙදබ්බෙමාඅභිධම්මාවතාරානං පොරාණටීකං
වාචිස්සරමහාසාමිත්ථෙරො. පරමත්ථවිනිච්ඡයස්ස පොරාණටීකං
මහාබොධිත්ථෙරො.

අභිධම්මත්ථසඬගහාභිධම්මාවතාරාහිනව ටීකායො සුමඬගලසාමිත්ථෙරො.
සච්චසඬබ්බෙපාහිනවටීකං අරඤ්ඤවාසිත්ථෙරො. නාමරූපපරිච්ඡෙදාහිනවටීකං
මහාසාමිත්ථෙරො. පරමත්ථවිනිච්ඡයාහිනවටීකං අඤ්ඤාතරත්ථෙරො.
විනයවිනිච්ඡයටීකං රෙවතත්ථෙරො. බුද්දසික්ඛාය පුරාණටීකං
මහායසත්ථෙරො. තායයෙව අහිනවටීකං සඬසරක්ඛිතත්ථෙරොති.

චජිරබුද්ධිං නාම විනයගණ්ඨිපදත්ථං චජිරබුද්ධිත්ථෙරො. වූළගණ්ඨිං
මජ්ඣිමගණ්ඨිං මහාගණ්ඨිඤ්ඤා සිහළදීපවාසිනො ථෙරා. තෙ ච පදක්කමෙන
අසංවණ්ණෙත්ථා අනුත්තානත්ථායෙව සංවණ්ණිතත්තා ගණ්ඨිපදත්ථාති
වුච්චන්ති.

අභිධානජපදීපිකං පන මහාමොග්ගලානත්ථෙරො. අත්ථබ්‍යක්ඛානං
වුළබුද්ධත්ථෙරො. චුත්තොදයං සම්බන්ධචිත්තනං සුබ්බොධාලඤ්ඤාකාරඤ්ච
සඤ්ඤාකාරත්ථෙරො. බ්‍යාකරණං මොග්ගලානත්ථෙරො.

මහාවංසං වුළුවංසං දීපවංසං ථූපවංසං බොධිවංසං ධාතුවං සඤ්ච
සීහලදීපවාසිනො ථෙරො. දායාධාතුවංසං පන ධම්මකිත්තිත්ථෙරො අකාසී. එතෙ
ච පාළිමුත්තකවසෙන චුත්තත්තා ගන්ථත්තරාති වුවචන්ති.

ඉච්චෙවං බුද්ධසොසාදයො ථෙර වරා යථාබලං යථාසත්තිං පරියත්තිං
සාසනං උපත්ථම්මහෙත්වා බහුහි මූලෙහි බහුහිසාබාහි බහුහි ච විටපෙහි
උපත්ථම්මිසමානො වෙසුල්ලමා පජ්ජමානො මහානිග්‍රොධරුක්ඛො විය ථීරං
හුත්වා චිරකාලං තිට්ඨතීති වෙදිතබ්බං.

ඉදං සීහලදීපෙ පොත්ථකාරුල්ලිහතො පච්ඡා සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

එතෙපි ච මහාථෙරො, යථාසත්තිං යථාබලං;
අට්ඨකථාදයො කත්වා, මච්චුමුඛං උපාගමු.

සෙය්‍යථාපි ච ලොකස්මිං, ඔහාසිත්වාන චන්දිමා;
ආවහිත්වාන සත්තානං, හිතං අත්ථංච ගච්ඡති.

එවමෙව මහාථෙරො, ඤාණොභාසෙහි භාසිය;
ආවහිත්වාන සත්තානං, හිතං අත්ථංච ගච්ඡති.

ඉති සාසනවංසෙ සීහලදීපිකසාසනවංසකථාමග්ගො

නාම දුතියො පරිච්ඡෙදො.

3. සුවණ්ණභූමිසාසනවංසකථාමග්ගො

3. ඉදානි යථාධර්මමානිකාවසෙන සුවණ්ණභූමි රට්ඨෙය්
සාසනවංසකථාමග්ගස්ස චන්ද්‍රං ඔකාසො අනුජ්ජත්ථො, තස්මා
සුවණ්ණභූමිරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගං ආරභිස්සාමි.

තත්ථ සුවණ්ණභූමීති තීසු රාමඤ්ඤරට්ඨෙසු එකස්ස නාමං. තීණ්හි
රාමඤ්ඤරට්ඨානි හොන්ති හංසාවතීමුත්තිමසුවණ්ණභූමිවසෙන එකදෙසෙන
සබ්බමිපි රාමඤ්ඤරට්ඨං ගහෙතබ්බං. තත්ථ පන උක්කලාපජනපදෙ
තපුස්සහල්ලිකෙ ආදිං කත්වා හගවතො අභිසම්බුජ්ඣත්වා සත්තසත්තාහෙසු
අතික්කන්තෙසුයෙව ආසාල්හිමාසස්ස ජුණ්හපක්ඛපඤ්චමදිවසතො පට්ඨාය
රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සාසනං පතිට්ඨති.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙ පටිමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

හගවතො අභිසම්බුද්ධකාලතො පුබ්බෙයෙව අපරණ්ණකරට්ඨෙ සුභින්නනගරෙ තිස්සරඤ්ඤො කාලෙ එකස්ස අමච්චස්ස තිස්සො ජයො වාති ද්වෙපුත්තා අහෙසුං. තෙ ගිහිභාවෙ සංවෙගං ලහිත්වා මහාසමුද්දස්ස සමීපෙ ගජ්ජගිරිමිහි නාම පබ්බතෙ ඉත්ථුසිපබ්බං පබ්බජිත්වා නිසීදිසුං. තදා නාගියා විජ්ජාධරො සන්නවං කත්වා ද්වෙ අණ්ඩානි විජායිත්වා සා නාගී ලජ්ජාය තානි විජහිත්වා ගච්ඡී.

තදා ජෙට්ඨො තිස්සකුමාරො තානි ලහිත්වා කනිට්ඨෙත සද්ධිං විහජිත්වා එකං එකස්ස සන්නිකෙ යපෙසි. කාලෙ අතික්කන්තෙ තෙහි අණ්ඩෙහි ද්වෙ මනුස්සා විජායිංසු. තෙ දස වස්සවයෙ සම්පත්තෙ කනිට්ඨස්ස අණ්ඩතො විජායනදහරො කාලං කත්වා මජ්ඣිමදෙසෙ මිටීලනගරෙ ගවංපති නාම කුමාරො උපජ්ඡී. සො සත්තවස්සිකකාලෙ බුද්ධස්ස හගවතො සන්නිකෙ නිය්‍යාදෙත්වා පබ්බාජෙත්වා අවිරෙනෙව අරහා අහොසි.

ජෙට්ඨස්ස පන අණ්ඩතො විජායනදහරො ද්වාදසවස්සිකකාලෙ සක්කො දෙවානම්ත්ථො ආගන්ත්වා රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සුඛම්මපුරං නාම නගරං මාපෙත්වා සීහරාජාති නාමෙන තත්ථ රජ්ජං කාරාපෙසි. සීලාලොනෙ පන සිරිමාසොකොති නාමෙනාති චුත්තං. ගවංපතිත්ථෙරො ව අත්තනා මාතරං දට්ඨුකාමො මිටීලනගරතො ආගන්තුං ආරභී. තදා දිබ්බවක්ඛුනා මාතුයා කාලඬකතභාවං ඤත්වා ඉදානි මෙ මාතා කුහිං උජ්ජජ්ජතීති ආවජ්ජන්තො බාහුල්ලෙන නෙසාදකෙවට්ටානං නිවාසනට්ඨානභූතෙ දෙසෙ උජ්ජජ්ජතීති ඤත්වා සවාහං ගන්ත්වා න ඔවාදෙය්‍යං, මාතා මෙ අපායගමනියං අපුඤ්ඤං විචිනිත්වා චතුසු අපායෙසු උජ්ජජ්ජෙය්‍යාති චිත්තෙන්වා හගවන්තං යාවිත්වා රාමඤ්ඤරට්ඨං වෙහාසමග්ගෙන ආගච්ඡී. රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සුඛම්මපරං පත්වා අත්තතො භාතුනා සීහරාජෙන සද්ධිං රට්ඨවාසිනං ධම්මං දෙසෙත්වා පඤ්චසු සීලෙසු පතිට්ඨාපෙසි.

අථ සීහරාජා ආහ, ලොකෙසු හන්තෙ ත්වමසි අග්ගතරො පුග්ගලොති. න මහාරාජ අහං අග්ගතරො, තීසු පන හවෙසු සබ්බෙසං සත්තානං මකුට්ඨසඬකාසො ගොතමො නාම මය්හං සත්ථා අත්ථී, ඉදානි මජ්ඣිමදෙසං රාජගහං පටිවසතීති. එවං පන හන්තෙ සති තුම්භාකං ආවරියං මයං දට්ඨුං අරහාම වා නො වාති පුච්ඡී. ගවංපතිත්ථෙරොව ආම මහාරාජ අරහථ හගවන්තං දට්ඨුං, අහං යාවිත්වා ආගච්ඡාමීති වත්වා හගවන්තං යාචී. හගවා ව අභිසම්බුජ්ඣිත්වා අට්ඨමෙ වස්සෙ සද්ධිං අනෙකසතභික්ඛුහි රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සුඛම්මපුරං ආකාසෙන ආගමාසි. රාජවංසෙ පඤ්චහි භික්ඛුසතෙහි ආගමාසීති චුත්තං. සීලාලොනෙ පන වීසතිසහස්සමත්තෙහි භික්ඛුහීති චුත්තං. එත්ථ ව යස්මා හගවා සපරිසොයෙව

ආගච්ඡි, න ඵකකොති ඵත්තකමෙව ඉච්ඡිතබ්බං, තස්මා නානා වාදනං පටිච්ච විත්තස්සාකුලිකා න උජ්ජාදෙනබ්බාති.

අථ ආගන්ත්වා රතනමණ්ඩපෙ නිසීදිත්වා සරාජිකානං රට්ඨවාසීනං අමතරසං අදාසී. තීසු සරණෙසු පඤ්චසු ච සීලෙසු පතිට්ඨාපෙසී. අථ භගවා දස්සනත්ථාය ආගතානං ඡන්තං තාපසානං ඡ කෙසධාතුයො පූජනත්ථාය අදාසී. තතො පච්ඡාසත්තතිංසවස්සානි පුරෙත්වා පරිනිබ්බානකාලෙපි භගවතො අධිට්ඨානානුරූපෙන විතකට්ඨානතො තෙත්තිංස දන්තෙ ගහෙත්වා ගවංපතිත්ථෙරො සුධම්මපුරං ආනෙත්වා සීහරඤ්ඤො දත්වා තෙත්තිංසවෙතියානි පතිට්ඨාපෙසී. එවං භගවතො පරිනිබ්බානතො අට්ඨමෙයෙව වස්සෙ ගවංපතිත්ථෙරො රාමඤ්ඤ රට්ඨෙ සුධම්මපුරෙ සාසනං පතිට්ඨාපෙසී.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙ දුතියං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

භගවතො පරිනිබ්බුතපඤ්චතිංසාධිකානං ද්විත්තං සතානං උපරිසුවණ්ණභූමිං නාම රාමඤ්ඤරට්ඨං ආගන්ත්වා සොණත්ථෙරො උත්තරත්ථෙරොවාති ද්වෙ ථෙරො පඤ්චවග්ගකම්මාරහෙහි හික්ඛුහි සද්ධිං සාසනං පතිට්ඨාපෙසුං. තෙ ච ථෙරො මහාමොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකාති අට්ඨකථායං ආගතා.

තපුස්සහල්ලිකෙ ගවංපතිත්ථෙරඤ්ච පටිච්ච සාසනං තාව පතිට්ඨහි. තඤ්ච න සබ්බෙන සබ්බං ඔගාහෙත්වා යෙ යෙ පන සද්ධා පසන්නා, තෙ තෙ අත්තතො ඉච්ඡාවසෙනෙව සාසනං පසීදිංසු. පච්ඡා පන සොණුත්තරත්ථෙරො මහස්සාහෙන ආවරිය ආණන්තියා සාසනස්ස පතිට්ඨාපනත්ථාය උස්සුක්කං ආපන්නා පතිට්ඨාපෙසුං. තෙන අට්ඨකථායං එතං රට්ඨං ගන්ත්වා ඵත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙහීති කාරිතපච්චයවසෙන ආණන්තිවිහත්තිවසෙනව චුත්තං.

තදා පන සුවණ්ණභූමීරට්ඨෙ සුධම්මපුරෙ සිරිමාසොකො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසී. තඤ්ච සුධම්මපුරං නාම කෙලාසපබ්බතමුද්ධනි දක්ඛිණාය අනුදිසාය පුබ්බඨ්ඨභාගෙන පබ්බතමුද්ධනි අපරඨ්ඨභාගෙන භූමිතලෙ තිට්ඨති. තංයෙව ගුලපාවකානං මස්සානං ගෙහසදිසානි ගෙහානි යෙභුයොන, තෙනෙව ගොළමිත්තික නාමෙනාපි වොහාරියති. තස්ස පන නගරස්ස මහාසමුද්දසමීපෙ ධීතත්තා දකයක්ඛිනී සබ්බදා ආගන්ත්වා රාජගෙහෙ ඡාතෙ ඡාතෙ කුමාරෙ බාදි.

සොණුත්තරත්ථෙරානං සම්පත්තදිවසයෙව රාජගෙහෙ එකං පුත්තං විජායී. දකයක්ඛිනීව බාදිස්සාමිති සහ පඤ්චහි යක්ඛිනිසතෙහි ආගතා. තං දිස්වා මනුස්සා භායිත්වා මහාවිරවං රවන්ති. තදා ථෙරො භයානකං සීහසීසවසෙන

එකසීසසරීරද්වයසමබන්ධසංශ්ඨානං මනුසීහරූපං මාපෙත්වා දස්සෙත්වා තං යක්ඛිනිං සපරිසං පලාපෙසුං.

ථෙරා ච පුත යක්ඛිනියා අනාගමනත්ථාය පරිත්තං අකංසුතස්මිඤ්ඤ ච සමාගමේ ආගතානං මනුස්සානං බ්‍රහ්මජාලසුත්තං අදෙසය්‍යං. සට්ඨිමත්තසහස්සා සොතාපන්නාදිපරායනා අහෙසුං. කුලදාරකානං අඬුට්ඨිඬුට්ඨානි සහස්සානි පබ්බජිංසු. කුලධීතානං පන දිසඬුට්ඨසහස්සං. රාජකුමාරානං පඤ්චසතාධිකසහස්සමත්තං පබ්බජිංසු. අවසෙසාපි මනුස්සා සරණෙ පතිට්ඨහිංසු. එවං සො තත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙසීතිඉ. චුත්තඤ්ඤ ආට්ඨකථායං,—

සුවණ්ණභූමිං ගන්ත්වාන, සොණුත්තරා මහිද්ධිකා;
පිසාවෙ නිද්ධමිත්වාන, බ්‍රහ්මජාලෙ මදෙසිසුත්ති.

තතො පට්ඨාය රාජකුමාරානං සොණුත්තරනාමෙහියෙව නාමං අකංසු. අවසෙසද්වාරකානම්පි රක්ඛසහයතො විමොචනත්ථං තාලපත්තභූජපත්තෙසු ථෙරෙහි මාපිතං මනුසීහරූපං දස්සෙත්වා මත්ථකෙ යපෙසුං. මනුස්සාව සිලාමයං මනුසීහරූපං කත්වා සුධම්මපුරස්ස එසන්නෙ පදෙසෙ යපෙසුං. තං යාවජ්ජතනා අත්ථීති. ඉච්චෙවං භගවතො පරිනිබ්බානතො පඤ්චතිංසාධිකෙ ද්විවස්සසතෙ සම්පත්තෙ සොණුත්තරත්ථෙරා ආගන්ත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙත්වා අනුග්ගහං අකංසුති.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙ තතියං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

තතො පච්ඡා ඡසතාධිකෙ සහස්සෙ සම්පත්තෙ පුබ්බෙ චුත්තෙහි තීහි කාරණෙහි සාසනස්ස උප්පත්තිට්ඨානභූතං රාමඤ්ඤරට්ඨං දාමරිකථොරහයෙන පජ්ජරොගහයෙන සාසනපච්චත්ථිකහයෙනවාති තීහි භයෙහි ආකුලිතං අහොසි. තදා ච තත්ථ සාසනං දුබ්බලං අහොසි, යථා උදකෙ මන්දෙ තත්ත්වං උප්පලං උප්පලං දුබ්බලන්ති. තත්ථ හික්ඛුපි සාසනං යථා කාමං පුරෙතුං න සක්කා.

සුරියකුමාරස්ස නාම මනොහරිරඤ්ඤො පන කාලෙ සාසනං අතිවිය දුබ්බලං අහොසි. ජීනචක්කෙ එකඡසතාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ කලියුගෙව එකුනච්ඡසතාධිකෙ චතුරස්සසතෙ සම්පත්තෙ අරිමද්දනනගරෙ අනුරුද්ධා නාම රාජා තතො සහ පිටකෙන හික්ඛුසඬුසං ආනෙසි.

තතො පච්ඡා ජීනචක්කෙ නවාධිකෙ සත්තසතෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ ලඬුකාදීපෙ සිරිසඬුසබ්බොධිපරක්කමබ්බාහුමහාරාජා සාසනං සොධෙසි.

තතො ඡන්තං වස්සානං උපරි කලියුගෙ ද්වන්තිංසාධිකෙ පඤ්චසතෙ සම්පත්තෙ උත්තරාජීවො නාම ථෙරො සාසනෙ පාකටො අහොසි.

සො පන රාමඤ්ඤරට්ඨවාසිනො අරියාවංසත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකො. අරියාවංසත්ථෙරො පන කප්පුඬගනගරවාසිනො මහාකාළත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකො. මහාකාළත්ථෙරො පන සුධම්මපුරවාසිනො ප්‍රානදස්සිත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකො. අයං පන උත්තරාජීවජජපදත්ථෙරානං වංසදීපනත්ථං වුත්තා.

සො පන ප්‍රානදස්සිත්ථෙරො ලොකියාහිඤ්ඤායො ලහිත්වා නිව්චං අභිණ්භං පාතොව මගධරට්ඨෙ උරුවෙලනිගමෙ මහාබොධිං ගන්ත්වා මහාබොධියඬගණං සම්මජ්ජිත්වා පුන ආගන්ත්වා සුධම්මපුරෙ පිණ්ඩාය වරි. ඉදං ථෙරස්ස නිබද්ධවත්තුං. අයඤ්ච අත්ථො සුධම්මපුරතො මගධරට්ඨං ගන්ත්වා උරුවෙලනිගමෙ වාණිජකම්මං කරොන්තා තදාකාරං පස්සිත්වා පච්චාගමනකාලෙ සුධම්මපුර වාසිනං කථෙසුං, තස්මා විඤ්ඤායති.

තස්මිඤ්ච කාලෙ උත්තරාජීවත්ථෙරො පරිපුණ්ණවීසතිවස්සෙන ඡජ්පදෙන නාම සාමණෙරෙන සද්ධිං සිහලදීපං ගච්ඡී. සිහලදීපවාසිනො ච භික්ඛු මයං මහාමහින්දත්ථෙරස්ස වංසිකා භවාම, තුම්හෙපි සොණුත්තරත්ථෙරානං වංසිකා භවථ, තස්මා මයං එකවංසිකා භවාම සමාන වාදිකාති වත්වා ඡජ්පදසාමණෙරස්ස උපසම්පදකම්මං අකංසු. තතො පච්ඡා චෙතිය වන්දනාදීනි කම්මානි නිට්ඨාපෙත්වා උත්තරාජීවත්ථෙරො සද්ධිං භික්ඛුසඬබ්බෙන අරිමද්දනනගරං පච්චාගමාහි.

ඡජ්පදස්ස පන එතදහොසි, - සවාහං ආචරියෙන සහ ජම්බුදීපං ගච්ඡෙය්‍යං, බහුහි ඤාතිබලිබොධෙහි පරියත්තුග්ගහණෙ අත්තරායො භවෙය්‍ය, තෙන හි සිහලදීපෙයෙව වසිත්වා පරියත්තිමුග්ගහෙත්වා පච්චාගමිස්සාමීති.

තතො ආචරියස්ස ඔකාසං යාවිත්වා සිහලදීපෙයෙව පටිවසි. සිහලදීපෙ වසිත්වා යාව ලද්ධත්ථෙරසම්මුතිකා පරියත්තිං පරියාපුණිත්වා පුන ජම්බුදීපං පච්චාගන්තුකාමො අහොසි. අථ තස්ස එතදහොසි, - අහං එකකොව ගච්ඡන්තො සචෙ මම ආචරියො නත්ථී, සචෙපි ජම්බුදීපවාසිනා භික්ඛුසඬබ්බෙන සද්ධිං විනයකම්මං කාතුං න ඉච්ඡෙය්‍යං, එවං සති විසුං කම්මං කාතුං න සක්කුණෙය්‍යං, තස්මා පිටකධරෙහි චතුහි ථෙරෙහි සද්ධිං ගච්චෙය්‍යං, ඉච්චෙනං කුසලන්ති.

එවං පන වින්තෙත්වා තාමලින්තිගාමවාසිනා සිවලිත්ථෙරෙන කම්බොජරඤ්ඤො පුත්තභූතෙන තාමලින්දත්ථෙරෙන කිඤ්චිපුරවාසිනා ආනන්දත්ථෙරෙන රාහුලත්ථෙරෙනවාති ඉමෙහි චතුහි ථෙරෙහි සද්ධිං නාවාය

පව්වාගච්ඡි. තෙ ව ථෙරා පිටකධරා අගෙසුං දක්ඛා ථාමසම්පන්නා ව. තෙසු විසෙසතො රාහුලත්ථෙරො ථාමසම්පන්නො. කුසිමනගරං සම්පන්නකාලෙ උපකට්ඨවස්සුපගමනකාලො හුත්වා අරිමද්දනනගරෙ ආචරියස්ස සන්නිකං අසම්පාපුණිත්වා කුසිමනගරයෙව වස්සං උපගමිංසු. තෙසං වස්සුපගමනවිහාරවත්ථු ආරාමපාකාරො ව කුසිමනගරස්ස දක්ඛිණදිසාසාගෙ යාවජ්ජතනා අත්ථි.

වස්සංවුට්ඨකාලෙ පන මහාපචාරණාය පචාරෙත්වා තෙ පඤ්ච ථෙරා අරිමද්දනනගරං අගමංසු. උත්තරාජීවත්ථෙරොව අරිමද්දනනගර වාසිහි භික්ඛුහි විසුං හුත්වා සඤ්ජානමානා අකාසි. කිඤ්චාපි චෙත්ථ උත්තරාජීවත්ථෙරාදයො සිහළදීපතො පව්වාගන්ත්වා අරිමද්දනනගරෙ වසිත්වා සාසනං අනුග්ගහෙසුං, රාමඤ්ඤරට්ඨෙ පන ජාතත්තා පුබ්බෙ ව තත්ථ නිවාසත්තා ඉධ දස්සිතාති දට්ඨබ්බා.

තස්මිඤ්ච කාලෙ දලනගරෙ පදීපජෙය්‍යගාමෙ ජාතො සාරිපුත්තො නාම මහල්ලකස්සමණෙරො එකො අරිමද්දනනගරං ගන්ත්වා ආනන්දත්ථෙරස්ස සන්නිකෙ උපසම්පජ්ජිත්වා පරියත්ති පරියපුණි. සො බහුස්සුතො අහොසි දක්ඛො ථාමසම්පන්නො ව. තමත්ථං සුත්වා නරපතිවඤ්ඤිසුරාජා වින්තෙසි, - සචෙසො අභිගපච්චභිගසම්පන්නො භවෙය්‍ය, ආචරියං කත්වා යපෙස්සාමි අනුග්ගහෙස්සාමිති. රාජා එවං වින්තෙත්වා රාජපුරිසෙ පෙසෙත්වා වීමංසාපෙසි. රාජපුරිසා ව තස්ස ඡින්නපාදභිගුට්ඨග්ගතං පස්සිත්වා තමත්ථං රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. රාජා තං සුත්වා එවං විකලභිගපච්චභිගො භවෙය්‍ය, පධානාචරියට්ඨානෙ යපෙතුං න යුත්තොති කත්වා පධානාචරියභාවං න අකාසි. පුජාසක්කා රමත්තෙනෙව අනුග්ගහං අකාසි. එකස්මිඤ්ච කාලෙ ධම්මවිලාසොති ලඤ්ඡං දත්වා රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සාසනං සොධෙත්වා පරිසුද්ධං කරොහීති රාමඤ්ඤරට්ඨං පෙසෙසි.

සොව රාමඤ්ඤරට්ඨං ගන්ත්වා දලනගරෙ බහුනං භික්ඛුනං ධම්ම විනයං වාචෙත්වා සාසනං පග්ගහෙසි. තත්ථ ව රාමඤ්ඤමනුස්සා තස්ස ධම්මවිලාසත්ථෙරස්ස සිස්සානුසිස්සා සිහළභික්ඛු ගණාති වොහාරන්ති. ඉච්චෙවං සිහළදීපිකස්ස ආනන්දත්ථෙරස්ස සිස්සං ධම්මවිලාසං පටිච්ච රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සිහළදීපතො සාසනස්ස ආගතමග්ගොති.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙ වතුත්ථං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

තස්මිඤ්ච කාලෙ මුත්තිමනගරෙ අග්ගමහෙසියා ආචරියා බුද්ධවංසත්ථෙරමහානාගත්ථෙරා සිහළදීපං ගන්ත්වා මහාහාරවාසිගණවංසභුතානං භික්ඛුනං සන්නිකෙ පුන සික්ඛං ගණ්හිත්වා මුත්තිමනගරං පව්වාගන්ත්වා මුත්තිමනගරවාසිහි භික්ඛුහි විසුං හුත්වා

සඤ්ඤාමානී කත්වා සාසනං පග්ගහෙසුං. තෙව ථෙරෙ පටිච්ච රාමඤ්ඤරට්ඨෙ පුන සිහලදීපතො සාසනං ආගතන්ති.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙ පඤ්චමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

තතො පච්ඡාච මුත්තිමනගරෙ සෙතිහින්දස්ස රඤ්ඤො මාතුයා ආචරියො මෙධඤ්ඤො නාම ථෙරො සිහලදීපං ගන්ත්වා සිහලදීපෙ අරඤ්ඤවාසීනං මහාථෙරානං සන්තිකෙ පුන සික්ඛං ගහෙත්වා පරියත්තිං පරියාපුණ්ත්වා සුවණ්ණරජතමයෙ තිපුසිසච්ඡන්තෙ සෙතිහින්දස්ස රඤ්ඤො මාතුයා කාරාවිතෙ විහාරෙ නිසිදිත්වා සාසනං අනුග්ගහෙසි. ලොකදීපකසාරඤ්ච නාම ගන්ථං අකාසි. අථාපරිමපි මුත්තිමනගරෙයෙව සුවණ්ණසොහණො නාම ථෙරො සිහලදීපං ගන්ත්වා මහාවිහාරවාසිගණවංසභුතානං ථෙරානං සන්තිකෙ පුන සික්ඛං ගහෙත්වා මුත්තිමනගරමෙව පච්චාගච්ඡි.

සො පන ථෙරො අරඤ්ඤෙයෙව වසි. ධුතඨගධරො ව අහොසි අප්පිච්ඡො සන්තුට්ඨො ලජ්ජී කුක්කුච්චකො සික්ඛා කාමො දක්ඛො ථාමසම්පන්නො ව. සිහලදීපෙ කලම්බුමිහි නාම ජාතස්සරෙ උදකුක්ඛෙපසීමායං අතිරෙකපඤ්චවග්ගෙන වනරතනං නාම සඤ්ඤාපං උපස්ඤ්ඤායං කත්වා රාහුලභද්දං නාම විජයබාහුරඤ්ඤො ආචරියභූතං ථෙරං කම්මවාචාවරියං කත්වා උපසම්පජ්ජී. සොච ථෙරො පුනාගන්ත්වා මුත්තිමනගරෙයෙව වසිත්වා ගණං වඩ්ඪෙත්වා සාසනං අනුග්ගහෙසි. එතෙ ව ද්වෙ ථෙරෙ පටිච්ච රාමඤ්ඤරට්ඨෙ සිහලදීපතො සාසනං ආගතං.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙ ඡට්ඨං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

තතො පච්ඡා සාසනවසෙන ද්විවස්සාධිකෙ ද්විසහස්සෙ කලියුගතො එකාසීතිකෙ සම්පත්තෙ හංසාවතීනගරෙ සිරිපරමමහාධම්මරාජාති ලද්ධනාමො ධම්මචෙතියරාජා කුසිමමණ්ඩලෙ හංසාවතීමණ්ඩලෙ මුත්තිමමණ්ඩලෙ ව රට්ඨවාසිනො සපජංවිය ධම්මෙන සමෙන රක්ඛිත්වා රජ්ජං කාමරෙසි. සො ච රාජා තිසු පිටකෙසු වතුසු ච වෙදෙසු බ්‍යාකරණච්ඡන්දාලඤ්ඤාදීසු ච ඡෙකො සික්ඛිතනානාසිප්පො නානාභාසාසු ච පසුතො සද්ධාසිලාදිගුණොපෙතො කුමුදකුන්දසරදවන්දිකාසමානසිතපජපතිභූතො ච සාසනෙ ච අතිප්පසන්නො අහොසි.

එකස්මිං කාලෙ සො චින්තෙසි, හගවතො සාසනං නාම පබ්බජ්ජඋපසම්පදනාවෙන සම්බන්ධං, උපසම්පදනාවො ච සීමපරිසවත්ථු ඤත්තිකම්මවාචාසම්පත්තිහි සම්බන්ධොති. එවඤ්ච පන චින්තෙත්වා සීමචිතිවිජයං තස්සං වණ්ණනං විනයසඤ්ඤාං තස්සංවණ්ණනං සීමාලඤ්ඤාකාර සීමසඤ්ඤාඤ්ච සද්දතො අත්ථතො ච පුනස්පුනං උපපරික්ඛිත්වා අඤ්ඤාමඤ්ඤං

සංසන්දිත්වා පුබ්බාපරං තුලයිත්වා භගවතො අධිප්පායො ඊදිසො ගන්ථකාරානං අධිප්පායො ඊදිසොති පස්සිත්වා අම්භාකං රාමඤ්ඤරට්ඨෙය ඛද්ධනදිසමුද්දජාතෙස්සරාදයො සීමායො ඛහුකාපි සමානා අයං පරිසුද්ධාති වචන්ථපෙතුං දුක්කරං, එවං සති සීමපරිසාපරිසුද්ධා භවිතුං දුක්කරාති පටිභාති.

තතො පච්ඡා රාමඤ්ඤරට්ඨෙය තිපිටකධර්මාත්තප්පට්ඨලත්ථෙරෙහි මත්තෙත්වා රඤ්ඤො පටිභානානුරූපං සීමපරිසා පරිසුද්ධා භවිතුං දුක්කරාති ථෙරා විනිච්ඡන්තිංසු.

අථ රාජා එවමපි වින්තෙසි,- අභොවත සම්මාසම්බුද්ධස්ස සාසනං පඤ්චවස්සසහස්සාති පතිට්ඨතිස්සතීති ගන්ථෙසු චුත්තොපි සමානො අභිසම්බුද්ධතො චතුසට්ඨාධිකද්විසහස්සමත්තෙනෙව කාලෙන සාසනෙ මලං හුත්වා උපසම්පදකම්මෙ කඬ්ඛාට්ඨානං තාව උප්පජ්ජි, කථං පන පඤ්චවස්සසහස්සාති සාසනස්ස පතිට්ඨානං භවිස්සතීති. එවං ධම්මසංවෙගං උප්පාදෙත්වා පුනාපි එවං වින්තෙසි,- එවං එත්තකං සාසනෙ මලං දිස්සමානොපි සමානො උපසම්පදකම්මෙ කඬ්ඛාට්ඨානං දිස්සමානොපි සමානො පරිසුද්ධත්ථාය අනාරහිත්වා මාදිසො අප්පොස්සුක්කො මජ්ඣිමනිකායෙ අයුත්තො, එවඤ්ඤි සති භගවති සද්ධො පසන්තොම්හිති වත්තබ්බතං අනාපජ්ජෙය්‍යං, තස්මා සාසනං නිම්මලං කාතුං ආරහිස්සාමීති.

කුතො නුබො දාති සාසනං ආහරිත්වා ථීරං පතිට්ඨා පෙය්‍යන්ති ආවජ්ජන්තො එවං වින්තෙසි,- භගවතො කිර පරිනිබ්බානතො ඡත්තිංසාධිකෙ ද්විසතෙ සම්පත්තෙ මහාමොග්ගලි පුත්තතිස්සත්ථෙරො මහාමහින්දත්ථෙරං පෙසෙත්වා සිහලදීපෙ සාසනං පතිට්ඨාපෙසි, තදා දෙවානං පියතිස්සරාජා මහාවිහාරං කාරාපෙත්වා අදාසි, සාසනවරඤ්ච එකාසිතාධිකාති ද්විවස්සසතාති විමලං හුත්වා පතිට්ඨහි, භික්ඛුසඬ්ඝොපි මහාවිහාර වාසිගණවසෙන එකතොව අට්ඨාසි, තතො පච්ඡා අභයගිරිවාසිපෙ තවනවාසිවසෙන ද්වෙධා හුත්වා භිජ්ජි, ජිනවක්කෙ අට්ඨසත්තසතාධිකෙ සහස්සෙ සම්පත්තෙ සිරිසඬ්ඝබොධිපරක්කමබ්බාහුමහාරාජා උදුම්බරගිරිවාසි මහාකස්සපත්ථෙරප්පමුඛං මහාවිහාර වාසිගණං අනුග්ගහෙත්වා යථාචුත්තෙ ද්වෙගණෙ විසොධෙසි, සාසනං නිම්මලං අකාසි, තතො පච්ඡා විජයබාහුපරක්කමබ්බාහුරාජුනං ද්වින්තං කාලෙපි සාසනං නිම්මලං හුත්වායෙව අට්ඨාසි, තෙනෙව ධ්‍යාත්තප්පට්ඨලතික්ඛු ආයාචිත්වා සිහලදීපං ගන්ත්වා පුන සික්ඛං ගණ්භා පෙස්සාමි, තෙසං පන පරම්පරවසෙන පවත්තානං භික්ඛුනං වසෙන අම්භාකං රාමඤ්ඤරට්ඨෙය සාසනං නිම්මලං හුත්වා පතිට්ඨතිස්සතීති. එවං පන වින්තෙත්වා මොග්ගලානත්ථෙරං සොමත්ථෙරඤ්ච සිහලදීපං ගමනත්ථාය යාචි. ථෙරාව සාසනප්පට්ඨයත්තකම්මමිදන්ති මනසිකරිත්වා පටිඤ්ඤං අකංසු.

රාජා ව දායාධාතූපුජනත්ථාය භික්ඛුසඤ්ජස්ස පුජනත්ථාය භූවනෙකඛාහුරඤ්ඤො පණ්ණාකාරත්ථාය දෙය්‍යධම්මපණ්ණාකාරවත්ථුනි පටියාදෙන්වා විත්‍රදුතං රාමදුතන්ති ඉමෙ ද්වෙ අමච්චෙ ද්විසු නාවාසු නායකට්ඨානෙ යපෙන්වා කලියුගෙ සත්තතිංසාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ සම්පත්තෙ මාසමාසස්ස පුණ්ණමිතො එකාදසමීයං සුරවාලෙ විත්‍රදුතං සද්ධිං මොග්ගලානත්ථෙරප්පමුඛෙහි භික්ඛුහි එකාය නාවාය ගමාපෙසි. එග්ගුණමාසස්ස අට්ඨමීයං සිහළදීපෙ කලම්බුනිත්ථං පායාසි.

රාමදුතං පන තස්මිංයෙව වස්සෙ මාසමාසස්ස පුණ්ණමිතො ද්වාදසමීයං වන්දවාලෙ සද්ධිං සොමත්ථෙරප්පමුඛෙහි භික්ඛුහි එකාය නාවාය ගමාපෙසි. උජුකං පන වාතං අලහිත්වා විත්‍රමාසස්ස පුණ්ණපක්ඛනවමීයං සිහළදීපෙ වල්ලිගාමං පායාසි.

තතො පච්ඡා තෙපි ද්වෙ අමච්චා ද්විසු නාවාසු ආහතානි දාතඛිඛපණ්ණාකාරවත්ථුනි සන්දෙසපණ්ණානි ව භූවනෙකඛාහුරඤ්ඤො භික්ඛුසඤ්ජස්ස ව අදාසි. රඤ්ඤො පෙසිතභික්ඛුනඤ්ච සන්දෙසපණ්ණෙ කථිතනියාමෙනෙව කල්‍යාණියං නාම නදියං උදකුක්ඛෙපසිමායං සාමණෙරභූමියං පතිට්ඨාපෙන්වා පුන උපසම්පදකම්මං අකංසු.

උපසම්පජ්ජිත්වා ව භූවනෙකඛාහුරාජා නානාජපකාරෙ භික්ඛුනං සාරුජ්පෙ පරික්ඛාලෙ දත්වා ඉදං පන ආමිසදානං යාව ජීවිතපරියොසානායෙව පරිභුඤ්ජිතඛිං භවිස්සති, නාමලඤ්ජං පන න ජීරිස්සතීති කත්වා රාමදුතස්ස නාවාය පබ්බාතභූතස්ස සොමත්ථෙරප්පසි රිසඤ්ඤාධිසාමිති නාමං අදාසි. අවසෙසානං පන දසන්තං ථෙරානං කිත්තිසිරිමෙසසාමි පරක්කමඛාහුසාමි බුද්ධසොසසාමි සිහළදීපවිසුද්ධසාමි ගුණරතනධරසාමි ජිනාලඤ්ඤාකාරසාමි රතනමාලිසාමි සද්ධම්මනෙජසාමි ධම්මරාමසාමි භූවනෙකඛාහුසාමිති නාමානි අදාසි.

විත්‍රදුතස්ස නාවාය පබ්බාතභූතස්ස මොග්ගලානත්ථෙරප්පසි ධම්මකිත්තිලොකගරුසාමිති නාමං අදාසි. අවසෙසානං පන සිරිවනරතනසාමි මඬිගලත්ථෙරප්පසාමි කල්‍යාණනිස්සස්සාමි වන්දගිරිසාමි සිරිදන්තධාතූසාමි වනවාසිතිස්සසාමි රතනලඤ්ඤාකාරසාමි මහාදෙවසාමි උදුම්බරගිරිසාමි වුළාභයතිස්සසාමිති නාමානි අදාසි. බාවිසතියා පන පච්ඡා සමණානං නාමං න අදාසි. අභිනවසික්ඛං පන සබ්බෙසංයෙව අදාසි.

තතො පච්ඡා චෙතියපුජනාදීනි කත්වා තංතංකිච්චං නිජ්ඣාදෙන්වා පුන ආගමංසු. භූවනෙකඛාහුරාජා විත්‍රදුතං එවමාහ, රාමාධිපතිරඤ්ඤො පණ්ණාකාරං පටිදාතුං ඉච්ඡාමි, පටිදුතඤ්ච පෙසෙතුං තාව ත්ථං ආගමෙහිති. එවං පන වත්වා පච්ඡා ආගමනකාලෙ වණ්ඨවාතභයෙන මහාසමුද්දමජ්ඣෙකෙ

නාවා අවගච්ඡති. තෙන සීහළුරඤ්ඤා පෙසිතනාවාය සබ්බෙ සන්නිපතිත්වා ආරුහිත්වා ආගච්ඡන්තා තිණි දිවසානි අතික්කමිත්වා පුන චණ්ඩවාතභයෙන අගම්භීරට්ඨානෙ සිලාය සට්ඨෙත්වා ලග්ගිත්වා ගන්තුං අසක්කුණිත්වා එකං උඵම්පං බන්ධිත්වා ජඬ්ඝෙනෙව අගමංසු. සීහළුරඤ්ඤා ව දුතො පණ්ණාකාරං දත්වා පච්චාගමාසි. භික්ඛුසු ච භික්ඛු අන්තරාමග්ගෙයෙව මච්චු ආදාය ගච්ඡති. අහො අනිච්චා වත සඬබ්බරාති. හොන්ති චෙත්ථ,—

ඉමෙසං පන ආරද්ධං, න කිච්චං යාව නිට්ඨිතං;
න තාව ආදිසිස්සන්ති, මච්චු නත්ථි ආපෙක්ඛනා.

නික්කාරුණිකො හි එස, බලක්කාරෙන ආදිය;
රොදමානංව ඤාතීනං අනිච්ඡන්තංව ගච්ඡතීති.

රාමාධිපතිරාජාව තෙසං භික්ඛූනං පත්තකාලෙ භංසාවතීනගරස්ස පච්ඡිමස්මිං දිසාභාගෙ නරසුරෙන නාම අමච්චෙන පරිභුත්තෙ ගාමබ්බෙත්තෙ පාළිඅට්ඨකථාළීකාදයො පුනථපුනං පස්සිත්වා උපපරික්ඛිත්වා සීමසමුහනසීමසම්මුතිකම්මානි කාරපෙසි. සීහළුදීපෙ භගවතා න්භායිතපුබ්බාය කල්‍යාණියා නාම නදියං උදකුක්ඛෙපසීමං කත්වා තත්ථ මහාවිහාරවාසීනං භික්ඛූනං සන්නිකෙ උපලද්ධඋපසම්පදභාවෙහි භික්ඛූහි කතත්තා කල්‍යාණිසීමානි සමඤ්ඤං අකාසි. ඉච්චෙවං රාමාධිපතිරාජා පත්තලඬ්ඝකෙ භික්ඛූ නිස්සාය සාසනං සුට්ඨු පතිට්ඨිතං අකාසි. කලියුගස්ස අට්ඨතිංසාධිකඅට්ඨවස්සසතකාලතො යාව එකවත්තාලිසාධිකඅට්ඨවස්සසතා තෙසං භික්ඛූනං වංසෙ අසිතිමත්තා ගණපාමොක්ඛත්ථෙරා අහෙසුං. තෙසං සිස්සජාතානි පන ඡබ්බිසාධිකානි ද්විසතානි චතුසභස්සානි දසසභස්සානි අහෙසුං. එවං භගවතො සාසනං රාමඤ්ඤරට්ඨෙයෙ වුඩ්ඪිං රාමඤ්ඤරට්ඨෙයෙ වුඩ්ඪිං විරුළිං වෙසුල්ලමාපජ්ජිති.

ඉදං රාමඤ්ඤරට්ඨෙයෙ සත්තමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

යදා පන අරිමද්දනනගරෙ අනුරුද්ධො නාම රාජා සුධම්මපුරං සරාජිකං අභිභවිත්වා විද්ධංසි, තදා රාමඤ්ඤරට්ඨං රාජසුඤ්ඤං හුත්වා පතිට්ඨති. රාමඤ්ඤරට්ඨෙයෙ මුත්තිමනගරෙ සොණුත්තරවංසො එකො ගණො, සිවලිවංසො එකො, තාමලින්දවංසො එකො, ආනන්දවංසො එකො, බුද්ධවංසො එකො, මහානාගවංසො එකොති ඡග්ගණො විසුං විසුං හුත්වා අට්ඨංසු නානාසංවාසකා නානානිකායා.

ධම්මවේනියරඤ්ඤා පන කාරාපිතසාසනම්පි අභිජ්ජමානං හුත්වා අට්ඨාසි. සමානසංවාසො එකනිකායොයෙව අහොසි. භංසාවතීමුත්තිමසුවසෙන තිණිපි රාමඤ්ඤරට්ඨානි සුනාපරන්ත සඬබ්බතෙන එකාබද්ධානි හුත්වා තිට්ඨන්ති.

පුබ්බෙව මරමමරට්ඨිත්දරාජුනං ආණාපවත්තනට්ඨානානි අහෙසුං. තස්මා මරමමරට්ඨනො ඵකච්චෙ භික්ඛු රාමඤ්ඤරට්ඨං ගන්ත්වා කල්‍යාණීසීමායං පුන සික්ඛං ගණ්හිංසු. ධම්මචෙතියරඤ්ඤාකාරාවිතසාසනං සකලං මරමමරට්ඨමපි බ්‍යාපෙත්වා ඔගාහෙත්වා තිට්ඨති.

රාමඤ්ඤරට්ඨෙයං සොණුත්තරත්ථෙරානං සාසනං පතිට්ඨාපිතකාලතො පට්ඨාය යාව සුඛමිමපුරෙ මනොහරිරඤ්ඤා අරහත්තානං සංවිජ්ජමානතා චෙදිතබ්බා. තතො පච්ඡා පන උත්තරා ජීවාරියාවංසමහාකාලප්‍රානදස්සිත්ථෙරානං කාලෙ ලොකියජ්ඣානාහිඤ්ඤාලාභියොයෙව සංවිජ්ජංසුති. අධුනා පන තීසුපි රාමඤ්ඤරට්ඨෙයු ධම්මචෙතියරඤ්ඤා කාරාවිතසාසනංයෙව තිට්ඨති. ඵත්ථව හෙතුඵලසම්බන්ධවසෙන ආදිඅත්තවසෙන ච සාසනවංසං පඤ්ඤාය තුලයිත්වා ආදිතොව දස්සිතෙහි තීහි නයෙහි යථාපවෙණී සට්ටියති, තථා ගණ්හෙය්‍යාති. අයඤ්ච සාසනවංසො ලජ්ජිපෙසලසික්ඛාකාමානංයෙව වසෙන චුත්තො, නාලජ්ජිනං වසෙනාති දට්ඨබ්බො.

තාය ච ථෙරපරම්පරාය මුත්තිමනගරවාසිමෙධච්ඡිකරත්ථෙරො ලොකදීපකසාරං නාම ගන්ථං අකාසි. හංසාවතීනගරවාසී පන ආනන්දත්ථෙරො මධුසාරත්ථදීපනිං නාම අභිධම්මට්ඨිකාය සංවණ්ණනං, හංසාවතීනගරවාසීයෙව ධම්මබුද්ධත්ථෙරො කච්ඡසාරං නාම ඡන්දොවණ්ණනං, හංසාවතීනගරවාසීයෙව සද්ධම්මාලඬිකාරත්ථෙරො පට්ඨානසාරදීපනිං නාම පකරණං, තථෙව අඤ්ඤතරො ථෙරො අථෙග්ගසාරං නාම ගන්ථං අකාසි. ඵවං අනෙකජ්ජකාරානං ගන්ථකාරානං මහාථෙරානං වසනට්ඨානං හුත්වා සාසනං ඔගාහෙත්වා විරුලට්ඨානංඅහොසීති.

ඉති සාසනවංසෙ සුවණ්ණභූමිසාසනවංසකථාමග්ගා නාම

තතියො පරිච්ඡෙදො.

4. යොනකරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

4. ඉදානි පන යොනකරට්ඨෙයං සාසනස්සුජ්ජත්තිං කථෙස්සාමි. භගවා හි චෙනෙය්‍යාහිතාවහො යොනකරට්ඨෙයං මමසාසනං විරකාලං පහිට්ඨහිස්සතීති ආපෙක්ඛිත්වා සද්ධිං භික්ඛු සඬ්ඝෙන දෙසවාරිකං ආභිණ්ඨන්තො ලභුඤ්ජං නාම නගරං අගමාසි. තදා ඵකො නෙසාදො හරිඵලං දත්වා තං පරිභුඤ්ජිත්වා හරිබ්බෙ ඛිපිතෙ පථවියං අපතිත්වා ආකාසෙයෙව පතිට්ඨාසි. තං දිස්වා සිතං පත්වාකාසි. තමත්ථං දිස්වා ආනන්දත්ථෙරො පුච්ඡී. අනාගතෙ ඛො ආනන්ද ඉමස්මිං යානෙ මම ධාතුචෙතියං පතිට්ඨහිස්සති, සාසනං විරුලමාපජ්ජිස්සතීති බ්‍යාකාසි. භගවතා පන හරිඵලස්ස භුඤ්ජිතට්ඨානත්තාහරිභුඤ්ජොති තස්ස

රටියස්ස නාමං අහොසි. ද්විත්තං තාපසානං යපිතං ජලසුත්තිකං පටිච්ච
යොනකානං භාසාය ලභුඤ්ජොති නාමං අහොසි.

තදා තත්ථ මපිත්තාය නාම එකිස්සා මාතිකාය සමීපෙ නිසින්නො එකො
ලවකුලිකපෙට්ඨකො අත්තනො පුත්තං සත්තවස්සිකං භගවතො නියායාදෙන්වා
පබ්බාපෙසි. කම්මට්ඨානානුයොගවසෙන අවිරොනෙව අරහත්තං පාපුණි.
සත්තවස්සි කස්සව සාමණෙරස්ස අරහත්තං සවිජ්ඣාතට්ඨානතං පටිච්ච
යොනකභාසාය එතං යානං වඩ්ගමඬ්ඝ ඉති වුච්චති. චිරකාල වසෙන ජඩ්ගමඬ්ඝ
ඉති වුච්චති. තතො පටියායයෙව යොනකරට්ඨෙ සාසනං පතිට්ඨාතීති.

ඉදං යොනකරට්ඨෙ පයමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

සාසනෙ පන පඤ්චතිංසාධිකෙ ද්විවස්සසනෙ සමිපත්තෙ
මහාරක්ඛිතත්ථෙරො යොනකරට්ඨං ගන්ත්වා කම්බොජබෙමාවර
හරිභුඤ්ජායුද්ධයාදීසු අනෙකෙසු රට්ඨෙසු සාසනං පතිට්ඨාපෙති. තානි හි
සබ්බානි රට්ඨානි සඩ්ගහෙත්වා දස්සෙන්නෙහි අට්ඨකථාවරියෙහි
යොනකලොකන්ති ඕකාසකාලොකවාචකෙන සාමඤ්ඤසද්දෙන වුත්තං. පකති
හෙසා ගන්ථකාරානං යෙන කෙනවාකාරෙන අත්ථන්තරස්ස විඤ්ඤාපනාති.

මහාරක්ඛිතත්ථෙරො ච සද්ධිං පඤ්චහි හික්ඛුහි පාටලිපුත්තතො
අනිලපථමග්ගෙන යොනකලොකං ආගන්ත්වා කාළකාරාමසුත්තෙන
යොනකෙ පසාදෙසි. සත්තතිසහස්සාධිකපාණසතසහස්සං මග්ගඵලාලඬ්ඝකාරං
අදාසි. සත්තිකෙ වස්ස දසසහස්සානි පබ්බජිංසු. එවං සො තත්ථසාසනං
පතිට්ඨාපෙසි. තථා ච වුත්තං අට්ඨකථායං,—

යොනකරට්ඨං තදා ගන්ත්වා, සො මහාරක්ඛිතො ඉසි;
කාළකාරාමසුත්තෙන, තෙ පසාදෙසි යොනකෙති.

තතො පටියාය තෙසං සිස්සපරම්පරා බහු භොන්ති, ගණනපථං චිතිවත්තා.

ඉදං යොනකරට්ඨෙ මහාරක්ඛිතත්ථෙරාදයො පටිච්ච

දුතියං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

යොනකරට්ඨෙ ලකුන්නනගරෙ ජීනවක්කෙ පඤ්චවස්සසනෙ මණ්ඩයං
බුද්ධස්පටිමං මාපෙත්වා විසුකම්මදෙවපුත්තො නාගසෙනත්ථෙරස්ස අදාසි.
නාගසෙනත්ථෙරො ච තස්මිං පටිමම්හි ධාතු ආගන්ත්වා පතිට්ඨාතුති අධිට්ඨාසි.
අධිට්ඨානවසෙනෙව සත්තධාතුයො ආගන්ත්වා තත්ථ පතිට්ඨහිත්වා පාටිභාරියං
දස්සෙසුන්ති රාජවංසෙ වුත්තං.

තඤ්ච වචනං මම පරිනිබ්බානතො පඤ්චවස්සසතෙ අතික්කන්තෙ එතෙ උප්පජ්ජිස්සන්තීති මිලින්දපඤ්ඤායං චුත්තවචනෙන කාලපරිමාණවසෙන ච සමෙති. යොනකරට්ඨෙය මිලින්දරඤ්ඤො කාලෙ ජීනවක්කෙ පඤ්චවස්සසතෙයෙව නාගසෙනත්ථෙරං පටිස්ස ජීනවක්කං විරුළං හුත්වා පතිට්ඨාසි.

ඉදං යොනකරට්ඨෙය නාගසෙනත්ථෙරං පටිච්ච තතියං.

සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

කලියුගෙ පඤ්චසට්ඨිවස්සෙලභුඤ්ජනගරතො සඬකමිත්වා ක්‍යාඨගරනගරෙ මාපිකස්ස බඤ්ඤාවොමඬගර නාමකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ මජ්ඣිමදෙසතො කස්සපත්ථෙරො පඤ්චහි ථෙරෙහි සද්ධිං ආගච්ඡී.

තදා සො රාජා විහාරං කත්වා තෙසං අදාසි. සීහළදීපතො ච ධාතුයො ආනෙත්වා එකො ථෙරො ආගච්ඡී. ධාතුතො පාටිහාරියං දිස්වා පසිදිත්වා ලභුඤ්ජවෙනිය නිධානං අකාසි. තෙ ච ථෙරෙ පටිච්ච යොනකරට්ඨෙය සාසන වංසො ආගතො.

ඉදං යොනකරට්ඨෙය චතුත්ථං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

කලියුගෙ ද්වාසට්ඨාධිකෙ සත්තසතෙ සම්පත්ථෙ විනරට්ඨිත්ථො රාජා අභිභවිත්වා සකලමිපි යොනකරට්ඨං සඬබ්බතීතං හොති. තදා මහාධම්මගම්භීරත්ථෙරො මහාමෙධඬිකරත්ථෙ රොවාති ද්වෙ ථෙරො යොනකරට්ඨතො සද්ධිං බහුහි භික්ඛුහි සීහළදීපං අගමංසු. තදා ච සීහළදීපෙ දුබ්භික්ඛහයෙන අභිභූතො හුත්වා තතො ස්‍යාමරට්ඨෙය සොක්කතයනගරං පුන අගමංසු.

තතො පච්ඡා ලකුන්නනගරං ගන්ත්වා සාසනං පග්ගණ්හන්තානං ලජ්ජිපෙසලානං භික්ඛූනං සන්තිකෙ පුන සික්ඛං ගණ්හිංසු. තෙ ච ථෙරො ස්‍යාමරට්ඨෙය යොනකරට්ඨෙය ච සබ්බත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙසුන්ති.

ඉදං යොනකරට්ඨෙය පත්තලඬිකෙ ද්වෙ ථෙරෙ පටිච්ච පඤ්චමං.

සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

කලියුගෙ පඤ්චවිසාධිකෙ අට්ඨවස්සසතෙ සම්පත්තෙ සිරිසද්ධම්මලොකපතිවක්කවත්තිරාජා ලභුඤ්ජවෙනියං පුන මහන්තං කත්වා තස්ස වෙනියස්ස සම්පෙ වත්තාරො විහාරෙ කාරාපෙත්වා

මහාමෙධච්ඡිකරත්ථෙරස්ස සාරිපුත්තත්ථෙරස්ස ච අදාසි. තදාපි තෙ ද්වෙ ථෙරා සාසනං පරිසුද්ධං කත්වා පතිට්ඨාපෙසුන්ති.

ඉදං යොනකරට්ඨෙය මහාමෙධච්ඡිකරසාරිපුත්තත්ථෙරෙ

පටිච්ච ඡට්ඨං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

කලියුගෙ තෙවත්තාලීසාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ භංසාවතීනගරෙ අනෙකසෙතිහින්දො නාම රාජා යොනකරට්ඨං අභිභවිත්වා අත්තනො භත්ථගතං කත්වා බලී භුඤ්ජනත්ථාය ඡෙට්ඨපුත්තස්ස අනුරුද්ධස්ස නාම රාජකුමාරස්ස දත්වා බහුහි අමච්චෙහි සද්ධිං තත්ථ ගන්ත්වා අනුරාජතාවෙන රජ්ජං කාරාපෙසි. සාසනඤ්ච විසොධාපෙතුං සද්ධම්මචක්කසාමිත්ථෙරං තෙන සද්ධිං පහිණි.

අනෙකසෙතිහින්තො කිර රාජා යොනකරට්ඨං විජයකාලෙ පට්ඨං සාසනස්ස පතිට්ඨානභූතමිදන්ති කත්වා තංරට්ඨවාසිනො කරමරාතීතභාවෙන න අග්ගහෙසිති.

යථාචුත්තත්ථෙරවංසෙසු ච එකො ලකුත්තනගරෙ අරඤ්ඤවාසී ථෙරො තත්ථ නගරෙ අජ්ජ අසුකස්මිං යානෙ එකො මතොති ගිහීනං කථෙත්වා යථාකථීතං භූතං හුත්වා අයං අභිඤ්ඤාලාභීති පාකට්ඨා අහොසි.

තස්මිංයෙව ච නගරෙ මහාමච්ඡිගලො නාම ථෙරො අනෙකසෙතිහින්දස්ස රඤ්ඤො යුජ්ඣිතුං ආගතකාලෙ අනෙකසෙතිහින්දො රාජා මං පක්කොසිස්සති, සමානජාතිකං දූතං පෙස්සෙස්සතිති පක්කොසිතකාලතො පට්ඨමෙවචදි. යථාචුත්තනියාමෙනෙව පක්කොසනතො අයං අභිඤ්ඤා ලාභීති කිත්ති සොසො අහොසි.

තත්ථ නගරෙ ඤාණවිලාසත්ථෙරො සඬබ්බාපකාසකං නාම පකරණං අකාසි. තංලීකං පන පත්තලච්ඡිකරත්ථෙරස්ස විහාරෙ වසන්තො සිරිමච්ඡිගලොනාම ථෙරො අකාසි.

විසුද්ධිමග්ගදීපනිං පන සංඤ්ඤවත්තඅරඤ්ඤවාසී උත්තරාරාමො නාම එකො ථෙරො. මච්ඡිගලදීපනිං සිරිමච්ඡිගලත්ථෙරො. උජ්ජාතසන්තිං අඤ්ඤතරො ථෙරො. තං කිර උජ්ජාතසන්තිං සජ්ඣායිත්වා චීනරඤ්ඤො සෙනං අජිනීති. ඉච්චෙවං යොනකරට්ඨෙය අභිඤ්ඤාලාභීනං ගන්ථකාරානඤ්ච ථෙරානං ආනුභාවෙන ජිනසාසනං පරිසුද්ධං හුත්වා පතිට්ඨාති. එවං හෙතුඵලසම්බන්ධවසෙන ආදි අන්ත සම්බන්ධවසෙන ච යථාචුත්තෙහි තීහි නයෙහි ථෙරපරම්පරා සට්ඨෙත්වා ගහෙතඬ්ඛා.

ඉති සාසනවංස යොනකරට්ඨසාසනවංසකථා

මග්ගො නාම චතුත්ථො පරිච්ඡේදො.

5. නවවාසිරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

5. ඉදානි වනවාසිරට්ඨෙය් සිරිබ්බන්තනගරසාසනවංසං වක්ඛාමි. ජීනවක්කෙ හි එකාධිකෙ වස්සසතෙ සම්පත්තෙ ජට්ඨො සක්කො නාගො ගරුළො කුම්භණ්ඩො චන්දී පරමීස්වරොචාති ඉමෙ සත්ත සිරිබ්බන්තං නාම නගරං මාපෙසුං. තත්ථ ද්වන්තපොඨිකො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස කිර තිණි අක්ඛිති සන්තීති. තදා භගවතො සාවකා අරහන්තා තිසහස්සමත්තා තත්ථ වසිංසු. සො රාජා තෙසං අරහන්තානං දෙවසිකං චතුහි පච්චයෙහි උපත්ථමිහි. ඡ සරිරධාතුයො ච එකෙකං එකෙකස්මිං නිදහිත්වා ඡ චෙතිඉයානි කාරාපෙසි. දක්ඛිණබාහුං පන නිදහිත්වා එකමිපි චෙතියං කාරාපෙසි.

උණ්හිසධාතුං පන කඨගරන්තගරතො ආනෙත්වා එකමිපි චෙතියං කාරාපෙසි. තං පන තාව න නිට්ඨිතං. පච්ඡා අනුරුද්ධරාජා ගහෙත්වා අරිමද්දනනගරං ආනෙත්වා වඤ්ඤිඬු නාම චෙතියෙ නිධානං අකාසි. තස්මා රක්ඛිතත්ථෙරස්ස ආගමනතො පුබ්බෙපි සාසනං පතිට්ඨාසිති දට්ඨබ්බං. තතො පච්ඡා සාසනං දුබ්බලං හුත්වා අට්ඨාසි.

ඉදං වනවාසිරට්ඨෙය් පඨමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

මහාමොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරො පන පෙසිතො රක්ඛිතත්ථෙරො වනවාසිරට්ඨං ගන්ත්වා ආකාසෙ යත්වා අනමතග්ගපරියායකථාය වනවාසිකෙ පසාදෙසි. කථාපරියොසානෙ පනස්ස සට්ඨිසහස්සානං ධම්මාභිසමයො අහොසි. සත්තතිසහස්සමත්තා පබ්බජිංසු. පඤ්චවිහාරසතානි පතිට්ඨාපෙසුං. එවං සො තත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙසි. තෙනෙව අට්ඨ කථායං -

ගන්ත්වාන රක්ඛිතත්ථෙරො,
වනවාසිං මහිද්ධිකො;
අන්තලික්ඛෙ යීතො තත්ථ,
දෙසෙසි අනමතග්ගියන්ති වුත්තං.

එවං වනවාසිරට්ඨෙය් පුබ්බෙයෙව සාසනං ඔගාහෙත්වා පතිට්ඨහි. න පන තාව සකලං බ්‍යාපෙත්වා පතිට්ඨහි.

ඉදං තාව වනවාසිරට්ඨෙය් සිරිබ්බන්තනගරෙ දුතියං

සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ජීනවක්කෙ පන තෙත්තිංසාධිකෙ චතුරස්සසතෙ කුක්කුට සීසො නාම එකො රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ භගවතො සාවකා අරහන්තා පඤ්චසතමත්තා අහෙසුං. තෙසමිපි සො රාජා දෙවසිකං චතුහි පච්චයෙහි උපත්ථමිහෙසි. සොනාපන්නසකදාගාමීඅනාගාමීනො පන ගණනපථං චිතිවත්තා අහෙසුං.

ඉදං චනවාසීරට්ඨෙයෙ සිරිබ්බත්තනගරෙ පරම්පරාභතවසෙන

තතියං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ඉච්චෙවං චනවාසීරට්ඨෙයෙ අනෙකසතෙහි අරහන්තත්ථෙරෙහි සාසනං පුණ්ණින්ද්‍රසඬිකාසං හුත්වා අතිවිය විජ්ජොතෙසි. සාසනික ගන්ථකාරා පන මහාථෙරා තත්ථ න සන්දිස්සන්ති. අරහන්තත්ථෙරා පන රාජුනං ආයාචනං ආරඬ්භ ධම්මසත්ථං එකං විරවයිංසුති පොරාණා වදන්තීති. ඉච්චෙවං—

තෙව ථෙරා මහාපඤ්ඤා,
පග්ගහෙත්වාන සාසනං;
සුරියො විය අත්ථඬිගො,
උපගා මච්චුසන්තිකං.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො,
යාව මච්චු නවාගතො;
තාව පුඤ්ඤං කරෙ නිච්චං,
මා පමජ්ජෙය්‍ය සබ්බදාති.

ඉති සාසනවංසෙ චනවාසීරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

නාම පඤ්චමො පරිච්ඡෙදො.

6. අපරන්තරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

6. ඉදානි පන මරම්මමණ්ඩලෙ අපරන්තරට්ඨෙයෙ සාසනවංසං වක්ඛාමි. අම්භාකඤ්ඤි මරම්මරට්ඨෙයෙ සුප්පාදකතිත්ථෙ වාණිජගාමෙ වසන්තෙ චූළපුණ්ණ මහාපුණ්ණෙද්වෙ භාතිකෙ පටිච්ච භගවතො ධර්මානස්සෙව අතිරෙකවිසතිවස්සකාලතො පභුති සාසනං පතිට්ඨාසි. න පන තාව බ්‍යාපෙත්වා පතිට්ඨාසි. තෙනෙව පුන සාසනස්ස පතිට්ඨාපනත්ථාය මහාමොග්ගලීපුත්තතිස්සත්ථෙරො යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරං පෙසෙසීති.

භගවා පන ලොහිතවන්දනවිහාරං පටිග්ගහෙත්වා සත්තසත්තාභාති නිසිදිත්වා සමාගතානං දෙවමනුස්සානං ධම්මරසං අදාසි. සත්තාහෙසු ව එකස්මිං

අහු චතුරාසිතිපාණසහස්සානං ධම්මානිසමයො අහොසි. පඤ්චසතමත්තෙන ච පාසාදෙහි ආගච්ඡන්තො අන්තරාමග්ගෙ සච්චබන්ධපබ්බතෙ නිසින්නස්ස සච්චබන්ධස්ස නාම ඉසිනො ධම්මං දෙසෙත්වා ඡහි අභිඤ්ඤාහි සද්ධිං අරහත්තං පාපෙසි. වාණිජගාමෙ ච ඉසිදින්නසෙට්ඨි ආදීනම්පි ධම්මරසං පායෙසි. ඉච්චෙවං සච්චබන්ධඉසිදින්නමහාපුණ්ණාදයො පටිච්ච අමිහාකං මරම්මමණ්ඩලෙ සාසනං පතිට්ඨාසි.

ඉදං මරම්මමණ්ඩලෙ අපරන්තරට්ඨෙ පඨමං සාසනස්ස

පතිට්ඨානං.

භගවතො පරිනිබ්බුතතො පඤ්චතිංසාධිකෙ ද්විවස්සසතෙ සම්පත්තෙ තතියසඬ්ඨිතිං සඬ්ඨායිත්වා අවසානෙ මහාමොග්ගලීපුත්තතිස්සත්ථෙරො අත්තතො සද්ධිවිහාරිකං යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරං සද්ධිං චතුහි භික්ඛුහි අපරන්තරට්ඨං පෙසෙසි. අපරන්තරට්ඨඤ්ච නාම අමිහාකං මරම්මමණ්ඩලෙ සුනාපරන්තරට්ඨමෙව. තමත්ථං පන හෙට්ඨා අවොචුම්හා.

යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරොපි අපරන්තරට්ඨං ආගන්ත්වා අග්ගික්ඛන්ධොපමසුත්තෙන රට්ඨවාසිනං පසාදෙසි. සත්තතිමත්තානං පාණසහස්සානං ධම්මරසං පායෙසි. රට්ඨවාසිනො ච බහවො සාසනෙ පබ්බජිංසු. රාජකුලතොපි සහස්සමත්තා පබ්බජිංසු. ඉත්ථිනං පන අතිරෙකසට්ඨිසහස්සමත්තා පබ්බජිංසු. තඤ්ච න අග්ගික්ඛන්ධොපමසුත්තත්තං සුත්වා පබ්බජන්තිනං ඉත්ථිනං වසෙන චුත්තං, අථ ඛො ආදිතො පට්ඨාය යාවචිරකාලා සාසනං පසිදිත්වා පබ්බජන්තිනං ඉත්ථිනං වසෙන චුත්තන්ති දට්ඨබ්බං. කස්මාති වෙ, ඉත්ථිනං භික්ඛුන්තිනං සන්තිකෙයෙව පබ්බජිතුං යුත්තත්තා යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරෙන ච සද්ධිං භික්ඛුන්තිනං අනාගතත්තා. එවං චිරකාලං අතික්කමිත්වා පච්ඡා භික්ඛුන්තියො ආගන්ත්වා තාසං සන්තිකෙ පබ්බජිතානං වසෙන චුත්තන්ති දට්ඨබ්බං. සීහළදීපෙ අනුළාදෙවියො පබ්බජිතකාලෙ මහාමහින්දත්ථෙරස්ස සඬ්ඨිසමිත්තාථෙරියා පක්කොසනතා ඉධ ඤාපකාති. එවං යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරං පටිච්ච අපරන්තරට්ඨෙ සත්තානං බහුපකාරො අහොසි. තෙනෙවට්ඨකථායං—

අපරන්තං විගාහිත්වා, යොනකො ධම්මරක්ඛිතො;
අග්ගික්ඛන්ධූපමෙනෙත්ථ, පසාදෙසි ඡනෙ බහුති.

තත්ථායං අධිජ්ජාය විසෙසො ගහෙනබ්බො. කථං. අග්ගික්ඛන්ධොපමසුත්තත්තං නාම භික්ඛුනං පටිපත්තිවසෙන චුත්තං, තං භික්ඛුනංයෙව දෙසෙතුං වට්ටති, ථෙරොපි තත්ථ තං දෙසෙසි, තස්මා පුණ්ණසච්චබන්ධාදයො පටිච්ච භගවතො ධර්මානස්ස වීසතිවස්සකාලෙයෙව

සාසනං අපරන්තරට්ඨෙ පතිට්ඨහිත්වා කස්මිඤ්චි කස්මිඤ්චි යානෙ හික්ඛුනං සංවිජ්ජමානත්තා තෙසං හික්ඛුනං සඬගහෙත්වා දෙසෙතුං පච්ඡා ආගතානාඤ්ච හික්ඛුනං පරිසුද්ධාචාරනං විඤ්ඤාපෙතුං අග්ගික්ඛන්ධොපමසුත්තං ථෙරො දෙසෙසීති. එවඤ්ච සති අරිමද්දනනගරෙ සමණකුත්තකානං සංවිජ්ජමානභාවං වක්ඛමානෙන වචනෙන සමෙති.

ඉදං මරම්මමණ්ඩලෙ අපරන්තරට්ඨෙ දුතියං

සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

යස්මා පන බුද්ධෙ, හගවා පුණ්ණත්ථෙරස්ස යාවනමාරබ්භ අපරන්තරට්ඨං ආගන්ත්වා වාණිජෙ හි කාරිතෙ චන්දනවිහාරෙ වසිත්වා එකස්මිං සමයෙ ආනන්දෙන පච්ඡාසමණෙන තම්බදීපරට්ඨමපි දෙසවාරිකං ආභිණ්ඩි. ආභිණ්ඩිත්වා අරිමද්දනනගරට්ඨානසමීපං පත්වා පබ්බතමුද්ධනි යත්වා අනාගතෙ ඛො ආනන්ද ඉමස්මිං පදෙසෙ සම්මුති නාම රාජා අරිමද්දනං නාම නගරං මාපෙස්සති, තස්මිඤ්ච නගරෙ මම සාසනං විරුළං හුත්වා පතිට්ඨහිස්සතීති ඛ්‍යාකාසී. අයමත්ථො පොරාණවෙදපාත්ථකෙසු වුත්තො.

යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරො ව අපරන්තරට්ඨං ආගන්ත්වා තම්බදීපරට්ඨමපි ආභිණ්ඩිත්වා තම්බදීපරට්ඨවාසීනමපි ධම්මරසං පායෙසියෙව. අයමත්ථො ඛත්තියකුලතො එව පුරිසසහස්සානි පබ්බජිංසුති අට්ඨකථායං වුත්තත්තා විඤ්ඤායති. තදා හි අපරන්තරට්ඨෙ ඛත්තියො නත්ථි, තම්බදීපරට්ඨන්දොයෙව තං අනුසාසෙත්වා අති වසති, ඛත්තියෙ ව ආසන්නෙ කුතො ඛත්තියකුලානි හවිස්සන්ති, තෙනෙව තම්බදීපරට්ඨතො පුරිසසහස්සානි පබ්බජිංසුති විඤ්ඤාතබ්බං. තස්මා තම්බදීපිකසාසනවංසමපි ඉධ වත්තුං යුජ්ජති.

තෙනිදානි තම්බදීපිකසාසනවංසං පවක්ඛාමි. අම්භාකඤ්චි මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරට්ඨෙ අරිමද්දනනගරෙ සම්මුතිරාජා නාම භූපාලො රජ්ජං කරෙසී. තතො පට්ඨාය යාව අනුරුද්ධරඤ්ඤා සමථි නාමකෙ දෙසෙ නිසින්නානං තිංසමත්තානං සමණකුත්තකානං සට්ඨිසහස්සමත්තානං සිස්සානං ඔවාදං දත්වා වරිංසු.

තෙසං පන සමණකුත්තකානං අයං වාදො,- සචෙ යො පාණාතිපානං කරෙය්‍ය, සො ඊදිසං පරිත්තං හණන්නො තම්භා පාපකම්මා පරිමුච්චෙය්‍ය, සචෙ පන යො මාතෘපිතරං හන්ත්වා අනන්තරියකම්මතො පරිමුච්චිතුකාමො භවෙය්‍ය, ඊදිසං පරිත්තං හණෙය්‍ය, සචෙපි පුත්තධිතානං ආවාහවිවාහකම්මං කත්තුකාමො භවෙය්‍ය, ආචරියානං පයමං නිය්‍යාදෙත්වා ආවාහවිවාහකම්මං කාතබ්බං, යො ඉදං චාරිත්තං අතික්කමෙය්‍ය, ඛහු අපුඤ්ඤං පසචෙය්‍යාති එවමාදීහි මිච්ඡාචාදෙහි අත්තනො අත්තනො උපගතානං ඔවාදං අදංසු. තමත්ථං

සුත්වා අනුරුද්ධරාජා පරිවිතපුඤ්ඤා තෙසං වාදං න රුචි. අයං තෙසං මිච්ඡාවාදොති.

තදා ච අරිමද්දනනගරෙ අරහත්තො නාම ථෙරො ආගන්ත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙසි. අයං අරහත්තත්ථෙරස්ස අට්ඨුප්පත්ති, — රාජවංසාගතපරිත්තනිදානාගතසාසනප්පවෙණියාගතවසෙන තිවිධා භොති.

තත්ථායං රාජවංසාගතට්ඨුප්පත්ති, — තදා හි සුනාපරත්තතම්බදීපරට්ඨෙසු සබ්බෙන සබ්බං සබ්බදා ථීරං සාසනං න තාව පතිට්ඨාසි. තෙනෙව භගවතො ඛ්‍යාකතනියාමෙන සාසනං පතිට්ඨාපෙස්සාමාති චිත්තෙන්වා මහාථෙරා සක්කස්ස දෙවනමිත්දස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා සාසනං අනුග්ගහිතුං සමත්ථං පුග්ගලං දෙහිති යාචිංසු. සක්කොව දෙවනමිත්දො තාවතිංසභවනෙ එකං දෙවපුත්තං යාචිත්වා එකිස්සා බ්‍රාහ්මණියා කුච්ඡමිහි පටිසන්ධිං ගණ්භාපෙසි. දසමාසව්වයෙන විජායනකාලෙ සීලබුද්ධි නාම ථෙරො අනුරක්ඛිත්වා වයෙ සම්පත්තෙ පබ්බාපෙසි. තීසු පිටකෙසු අතිවිය ඡෙකො හුත්වා අරහත්තං පාපුණි. අරහත්තොති නාමෙන පාකට්ඨො අභොසි.

සොච ථෙරො මරම්මමණ්ඩලෙ ජීනසාසනං විජ්ජොතාපෙතුං අරිමද්දනනගරං ආගන්ත්වා නගරතො අවිදුරෙ එකස්මිං අරඤ්ඤෙ නිසීදි. තදා සක්කො දෙවනමිත්දො එකං නෙසාදං පලොභෙන්වා තස්ස ථෙරං දස්සෙසි. අථ නෙසාදස්ස එතදභොසි, — අයං පන අමනුස්සො යක්ඛො භවෙය්‍ය, සථෙව පන මනුස්සො භවෙය්‍ය, එවං සති මිලක්ඛුජාතිකො භවෙය්‍යාති. එවං පන චිත්තෙන්වා රඤ්ඤො දස්සනත්ථාය නගරං ආනෙසි. ථෙරො ච අට්ඨපරික්ඛාරෙ ගහෙන්වා අනුගච්ඡි. නෙසාදා ච ථෙරං ආනෙන්වා රඤ්ඤො දස්සෙසි.

රාජා දිස්වා සන්තින්ද්‍රියො අයං, න මිලක්ඛුජාතිකො, ඉමස්ස අබ්භන්තරෙ සාරධම්මො අත්ථි මඤ්ඤෙති ලද්ධසුරියොභාසංවිය පදුමං ඵුල්ලචිත්තං හුත්වා වීමංසෙතුකාමො ථෙරං ආහ, — අත්තනො සාරුප්පං ආසනං ඤත්වා නිසීදාහිති.

ථෙරො ච රාජපල්ලඪිකං ආරුහිත්වා නිසීදි. රාජා ච අයං අග්ගාසනෙ නිසීදි, අවස්සං අග්ගපුග්ගලො භවෙය්‍යාති චිත්තෙන්වා ත්වං කස්ස ඤාති, කස්ස හිස්සො, කුතො ආගතොසිති පුච්ඡි. ථෙරො ච එවමාහ, — ලොකස්මිං යො නවගුණසම්පත්තො භගවා සම්මාසම්බුද්ධො, තස්සාහං ඤාති, සොභගවායෙව මමාවරියො, හික්ඛුසඪිස්ස නිසින්තට්ඨානතො ආගතොමිහිති.

රාජා ච සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා ආහ, තව ආවරියෙන දෙසිතං ධම්මං එකදෙසතො දෙසෙහිති. අථ යථා සිරිධම්මාසොකරඤ්ඤො නිග්‍රොධසාමණෙරෙන අප්පමාදධම්මො දෙසිතො, එවං අප්පමාදධම්මංයෙව ථෙරො දෙසෙසි.

රාජා ච පුන ආහ, - කුහිං දානි සම්මාසම්බුද්ධො නිසීදති, තෙන පන දෙසිතො ධම්මො කතිප්පමාණො, තස්ස සාවකා පන කතිප්පමාණො, තුම්භාදිසා අඤ්ඤෙ අත්ථි වා මා වාති. ඉදානි අම්භාකං ආචරියො සම්මාසම්බුද්ධො පරිනිබ්බුතො, ධාතුයොයෙව ඉදානි අත්ථි, තෙන පන දෙසිතො ධම්මො චතුරාසීතිධම්මක්ඛන්ධසහස්සප්පමාණො, සුධම්මපුරෙ පිටකත්තයං යුගලවසෙන තිංසවිධා අත්ථි, මයා අඤ්ඤො පරමත්ථ සම්මුතිවසෙන දුට්ඨොපි සඬ්ඝො අත්ථිති.

තං සුත්වා රාජා භියොයාසොමත්තය පසන්තො භුත්වා පුන ආරොචෙසි, - මම හත්තෙ ඉමස්මිං පච්චක්ඛෙ නත්ථි තයා අඤ්ඤො නාථො, අප්පභග්ගෙ පාණ්ණපෙනං මං උපාසකොති ධාරෙහි, තච ඔවාදං අහං සිරසා පටිග්ගණ්හිස්සාමිති.

තතො පච්ඡා අරඤ්ඤකඬ්ඨගාරහෙ යානෙ විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසි. සමණකුත්තකානම්පිඉ වාදං භින්දි, යථා පන සුවණ්ණපාතිං ලභිත්වා සුවණ්ණභාජනං ලභිත්වා මත්තිකාභාජනන්ති. සකලෙපි ච රට්ඨෙ සමණකුත්තකානං වාදං ජහාපෙසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ සමණකුත්තකා භීතලාභා භුත්වා ථෙරස්ස උපනාහං ඛන්ධිංසු. තෙ පන සමණකුත්තකා අරඤ්ඤෙ නිස්සාමිකාවිය කොලෙයකා සුනවා අනාථා භුත්වා කායිකචෙතසිකදුක්ඛං ලභිංසු.

රාජා ච තමත්ථං ඤත්වා යථා සමණකුත්තකා නාභිභවන්ති, තථා ආරක්ඛං යපෙසි. තෙ ච සමණකුත්තකෙ සෙනවත්ථං නිවාසාපෙත්වා ආවුධගාහයොධභාවෙන රාජකම්මෙ නියොජාපෙසි. ථෙරො ච සාසනෙ පසන්තෙ ජනෙ පබ්බාජෙත්වා උපසම්පාදෙත්වා සාසනං විසොධාපෙසි. රාජා ච ඉමස්මිං රට්ඨෙ පොරාණිකා රාජානො සමණකුත්තකානං වාදං ගහෙත්වා රජ්ජං කාරෙසුං, සචෙ හි පන තෙසං අනත්ථකරජ්ජං පුන ගණ්භාපෙතුං සක්කුණෙයාං, එවං සති අහං තෙසං අනත්ථකරජ්ජං අපනෙත්වා සාත්ථකරජ්ජං ගණ්භාපෙතුම්චිඡාමිති අනුසොචිති.

අයං පන පරිත්තනිදානාගතට්ඨුප්පත්ති, -

සීහළදීපෙ කිර විප්පවාසීනගරෙ නිසින්තො එකො භික්ඛුඋපද්චාරාවතීනගරං ගන්ත්වා පරියත්තිං උග්ගණ්හි. තතො පච්ඡා සුධම්ම පුරං ගන්ත්වා පරියත්තිං උග්ගණ්හි. තස්මිඤ්ච කාලෙ සිරිබෙත්තනගරෙ පාටලිරුක්ඛෙ එකො ගන්තො අත්ථිති සුත්වා සුධම්මපුරතො සිරිබෙත්තනගරං අගමාසි. අත්තරාමග්ගෙ ලුද්ධකො ථෙරං පස්සිත්වා අයං යක්ඛොති මඤ්ඤිත්වා ගහෙත්වා අනුරුද්ධරඤ්ඤො දස්සෙසි.

තදා රාජා ථෙරං පුච්ඡි,— කො පන ත්වන්ති. අහං මහාරාජ ගෞතමස්ස සාවකොති. පුන රාජා පුච්ඡි,— තිණ්ණං පන රතනානං කීදිසොති. ථෙරො ආහ,— මහොසධපණ්ඩිතොවිය මහාරාජ බුද්ධො දට්ඨබ්බො, උමඬිගොවිය ධම්මො, විදෙහසෙනා විය සඬිසොති. එවං උපමාහි පකාසිතො රාජා පුන පුච්ඡි,— කිං නුබො ඉමෙ ගෞතමස්ස සාවකාති. න බො මහාරාජ ඉමෙ ගෞතමස්ස සාවකා, ඉමෙ පන අම්බෙහි විසභාගා සමණකුත්තකායෙ වාති. එවං චුත්තෙ තතො පට්ඨාය තෙ සමණකුත්තකෙ විජහි, තිණ්ණං විය නාතිමඤ්ඤි. පාටලිරුක්ඛස්ස සිරිතොපි ලද්ධං තෙසං ගන්ථං ලද්ධට්ඨානෙයෙව අග්ගිනා ඤාපෙසි. තම්පි යානං යාවජ්ජතනා අග්ගිඤ්ඤාපනථලන්ති පාකටන්ති.

ථෙරො ච විමාන වත්ථුං රඤ්ඤො දෙසෙසි. රාජා ච පසිදිත්වා සිරිබෙත්තනගරතො අරිමද්දනනගරං පච්චාගමනකාලෙ ආනෙසි.

ඉදං පන පාටලිස්සිරෙ ලද්ධගන්ථස්ස කාරණං,— තෙසඤ්ඤි සමණකුත්තකානං අබ්භන්තරෙ එකො උපායච්ඡෙකො සමණකුත්තකො අත්තනො වාදානුරූපං ගන්ථං කත්වා සිරිබෙත්තනගරෙ ද්වන්තිංසරතනක්ඛන්ධස්ස පාටලිරුක්ඛස්ස සුසිරෙ පවෙසෙත්වා පුනස්පුනං උදකෙන තෙමෙත්වා මත්තිකාය ලිම්පෙත්වා පුන තචං උජ්ජාදෙත්වා උට්ඨාපෙසි. තදා මයං සුපිනෙ පාටලිරුක්ඛෙ සාරගන්ථො අත්ථබ්බාඤ්ජනසම්පන්නො එකො අත්ථිනිඉ පස්සාමාති කොලාහලං උජ්ජාදෙසුං. තං සුත්වා රාජා සිරිබෙත්තනගරං ගන්ත්වා තං පාටලිරුක්ඛං හින්දිත්වා ගවෙසෙන්නො තං ගන්ථං ලභි. ගන්ථෙ පන සකවාදවසෙන සමණකුත්තකසාමඤ්ඤතා ඊදිසායෙව, එතෙ ගෞතමාසාවකා භොන්තිඉ, එතෙසංයෙව ආචාරො සග්ගමග්ගපථභූතොති එවමාදිහි කාරණෙහි චුත්තං. රාජා ච පසිදිත්වා සමණකුත්තකානං බහුනි දාතබ්බානි අදාසි. තතො පච්ඡා ථෙරස්ස ධම්මකථං සුත්වා තං අග්ගිනා ඤාපෙසිති එවං සමණකුත්තකානං වචනං සුත්වා සිරිබෙත්තනගරං ගන්ත්වා අරිමද්දනනගරං පච්චාගච්ඡන්තො ථෙරං ආනෙසිති දට්ඨබ්බං. අරිමද්දනනගරං සම්පත්තකාලෙ ජෙතවනං නාම විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසි. ථෙරො ච තත්ථ සාසානං විසොධෙත්වා නිසීදි. රාජා දෙවසිකං උදකං ආනෙත්වා අග්ගමහෙසි පන දෙවසිකංයෙව පිණ්ඩපාතං ආනෙත්වා භොජෙසි. උජ්ජන්තකඬ්ඛා කාලෙපි තංතංකඬ්ඛාට්ඨානං පුච්ඡිති.

අයං පන සාසනප්පවෙණියාගතට්ඨුප්පත්ති,—

සුධම්මපුරෙ හි සමාපත්තිලාහි අනොමදස්සි නාම ථෙරො සොණුත්තරත්ථෙරානං වංසානුරුක්ඛණවසෙන සද්ධිං පඤ්චහි හික්ඛු සතෙහි නිසීදි. තස්ස පන පධානසිස්සො අධිසිලොනාම, තස්ස පධානසිස්සො ප්‍රානදස්සි

නාම, තස්ස පධානසිස්සො කාළො නාම, තස්ස පධානසිස්සො අරහත්තො නාම, තස්ස පධානසිස්සො අරියවංසො නාමාති.

ඉදඤ්ච වචනං-කො පනෙස උත්තරාජීවමහාථෙරොති. අයඤ්භි ථෙරො රාමඤ්ඤදෙසියපුත්තො අරියවංසත්ථෙරස්ස සිස්සො. අරියවංසත්ථෙරො පන කප්පුඤ්ඤගරවාසී මහාකාළත්ථෙරස්ස සිස්සො. සො පන සුධම්මනගරවාසීනො ප්‍රානදස්සී මහාථෙරස්ස සිස්සොති කල්‍යාණී සිලාලෙඛනෙ වුත්තවචනෙන න සමෙති. එවම්පි සති යථිච්ඡිත අධිජ්ජායො න නස්සතීති දට්ඨබ්බං.

එවං නානාවරියානං වාදො නානාකාරෙන දිස්සමානොපි අරහත්තත්ථෙරස්ස අරිමද්දනනගරෙ සාසනං අනුග්ගහෙත්වා පතිට්ඨානතායෙවෙත්ථ පමාණන්ති කත්වා නාවමඤ්ඤිතබ්බො. සබ්බෙසඤ්භි ආවරියානං වාදෙපි අරහත්තත්ථෙරො අරිමද්දනනගරං ආගන්ත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙසීති අත්ථො ඉච්ඡිතබ්බොයෙවාති.

අරහත්තත්ථෙරො පන මූලනාමෙන ධම්මදස්සීති පාකටො සුධම්මපුරවාසී සීලබුද්ධිත්ථෙරස්ස සිස්සොති දට්ඨබ්බො. සො ච ථෙරො පුබ්බෙව පබ්බජ්ජකාලතො චතුසු වෙදෙසු සික්ඛිතසිජ්ජො. පබ්බජිත්වා පන සාලකථං පිටකත්තයං උග්ගණ්හිත්වා පාරං ගන්ත්වා සබ්බත්ථ පාකටො. සොක්කතයනගරං අනෙත්වා මනුස්සා පුජෙත්ති. තත්ථ දසවස්සාති වසිත්වා පුන සුධම්මපුරං ආගන්ත්වා අරඤ්ඤවාසං සමාදිශී.

තතො පච්ඡා ජිනවක්කෙ එකසට්ඨාධිකෙ පඤ්චසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ කලියුගෙ එකුනාසිතාධිකෙ තිසතෙ සම්පත්තෙ අනුරුද්ධරාජා රජ්ජං පාපුණි. තදා අරිමද්දනනගරෙ සමණකුත්තකා මයං ගොතමසාවකාති වත්වා තිංසතිංසවග්ගා හුත්වා නිසීදිංසු. වග්ගවසෙන කිර සහස්සමත්තාති. අනුරුද්ධරාජා ච තෙසං සමණකුත්තකානං ආගාරියාබ්‍රහ්මවරියාදීනි සුත්වා න පසීදි. එවම්පි පවෙණියා ආගහත්තා න පජ්භි. අරහත්තං පන ථෙරං පස්සිත්වා තතො පට්ඨාය තෙසං සමණකුත්තකානං නිබද්ධවත්තාති හින්දිත්වා සාසනෙ පසීදි.

ඉදං මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරට්ඨෙයෙ අරිමද්දනනගරෙ අරහත්තං.

නාම ථෙරං පටිච්ච තතියං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

තස්මිඤ්ච කාලෙ අරහත්තත්ථෙරො අනුරුද්ධරාජානං ආහ, - තීසු සාසනෙසු පරියත්තිසාසනෙ තිට්ඨන්තෙයෙව පටිපත්ති සාසනං තිට්ඨති, පටිපත්තිසාසනෙ තිට්ඨන්තෙයෙව පටිවෙධසාසනං තිට්ඨති, යථා හි ගුන්තං සතෙපි සහස්සෙපි විජ්ජමානෙ පවෙණිප, ලිකාය ධෙනුයා අසති සො වංසො සාපවෙණි න සළියතිඉ, එවමෙවං ධූතඤ්ඤධරානං හික්ඛුනං සතෙපි සහස්සෙපි විජ්ජමානෙ පරියත්තියා

අන්තර්ගතය පටිවෙඩො නාම න හොති, යථා පන නිමිකුම්භියො ජානනත්ථාය පාසාණ පිටියෙ අක්ඛරෙසු යපිතෙසු යාව අක්ඛරානි ධරන්ති, තාව නිමිකුම්භියො නට්ඨා නාම න හොන්ති, එවමෙවං පරියත්තියා ධරමානාය සාසනං අනන්තරගිතං නාම හොති, යථා ච මහතො තළාකස්ස පාළියා ටීරාය උදකං න යස්සතීති න වත්තබ්බං, උදකෙ සති පදුමාදීනි පුප්ඵානි න පුප්ඵිස්සන්තීති න වත්තබ්බං, එවමෙවං මහාතළාකස්ස ටීරපාළිසදිසෙ තෙපිටකෙ බුද්ධවචනෙ සති උදකසදිසා පටිපත්තිපුරකා කුලපුත්තා නත්ථීති න වත්තබ්බං, තෙසු සති පදුමාදිපුප්ඵසදිසො පටිවෙඩො නත්ථීති න වත්තබ්බං, එවං එකන්තතො පරියත්තිමෙව පමාණං, තස්මා අන්තමසො ද්විසු පාතිමොක්ඛසු වත්තමානෙසුපි සාසනං අනන්තරගිතමෙව, පරියත්තියා අන්තර්ගතය සුප්පටිපත්තස්සාපි ධම්මාභිසමයො නත්ථී, අනන්තරගිතය එව ධම්මාභිසමයො අත්ථී, ඉදානිපි අම්භාකං පරියත්තිසාසනං පරිපුණ්ණං නත්ථී, සරීරධාතුයො ච නත්ථී, තස්මා යත්ථ පරියත්තිසාසනං සරීරධාතුයො ච අත්ථී, තත්ථ පණ්ණාකාරෙන සද්ධිං දුතං පෙසෙත්වා ආනෙතබ්බා, එවං සති අම්භාකං රටියෙ ජිනසාසනං චිරකාලං පතිට්ඨහිස්සතීති.

එවං පන හන්තෙ සති කත්ථ යාවිස්සාමාති. සුවණ්ණභූමිරටියෙ මහාරාජ සුධම්මපුරෙ තීහි වාරෙහි පිටකත්තයං ලිඛිත්වා යපෙසි, සරීරධාතුයො ච බහු තත්ථ අත්ථීති. රාජා එවං හන්තෙති පටිග්ගණ්හිත්වා බහු පණ්ණාකාරෙ පටියාදෙත්වා රාජලෙඛනං ලිඛිත්වා අට්ඨචිගසමන්තාගතං එකං අමච්චං දුතං කත්වා පෙසෙසි.

සුධම්මපුරින්දො මනොහරි නාම රාජාපි මච්ඡෙරචිත්තො හුත්වා තුම්භාදිසානං මිච්ඡාදිට්ඨිතං යානෙ පිටකත්තයං සරීරධාතුයො ච පහිණිතුං න යුත්තා, තිලොකග්ගස්ස හි සම්මාසම්බුද්ධස්ස සාසනං සම්මාදිට්ඨිතං යානෙයෙව පතිට්ඨහිස්සති, යථා නාම කෙසරසිහරාජස්ස වසා සුවණ්ණපාතියංයෙව, න මත්තිකාභාජනෙති.

දුතා පච්චාගන්ත්වා අනුරුද්ධරඤ්ඤො තමත්ථං ආරොවෙසුං. තං සුත්වා අනුරුද්ධරාජා කුප්ඤ්ඤි, තත්තකකපාලෙ පක්ඛිත්තතිලංචිය තට තටාසි.

අථ රාජා නදීමග්ගෙන නාවානං අසීතිසතසහස්සෙහි නාවිකානං යොධානං අට්ඨකොට්ඨි සෙනං බ්‍යුහිත්වා ථලමග්ගෙන සද්ධිං චතුහි මහායොධනායකෙහි හත්ථිතං අසීති සහස්සෙහි අස්සානං නවුතිඉසතසහස්සෙහි යොධානං අසීතිකොට්ඨා සෙනං බ්‍යුහිත්වා සයමෙව යුජ්ඤ්ඤං සුධම්මපරං ගච්ඡි.

තං සුත්වා මනොහරිරාජා සීතතසිතො හුත්වා අත්තනො බහු යොධෙ සංවිදහිත්වා සුධම්මපුරයෙව පටිසෙනං කත්වා නිසීදි.

අථ අථබ්බණුවෙදෙ ආගතජපයොගවසෙන පුනජ්ජනං වායමන්තාපි නගරමූලං උපසඬ්ඛමිතුං න සක්කා. තදා රාජා වෙදඤ්ඤුනො පුච්ඡි, -කස්මා පනෙත්ථ නගරමූලං උපසඬ්ඛමිතුං න සක්කොමාති. වෙදඤ්ඤුනො ආහංසු, - අථබ්බණුවෙදවිධානං මහාරාජ අත්ථි මඤ්ඤෙති. අථ රාජා පථවියං නිදහින්වා මතකලෙවරං උද්ධරින්වා මහාසමුද්දෙ බිපෙසි.

එකං කිර මනුස්සං හින්දුකුලං ජෙඬ්ඟුනාමකං කීටං බාදාපෙත්වා තං මාරෙත්වා හත්ථපාදාදීති අඬ්ගපච්චඬ්ගාති ගහෙත්වා ඡිත්තඡිත්තාති කත්වා නගරස්ස සාමන්තා පථවියං නිදහින්වා යපෙසි. තදා පන නගරං උපසඬ්ඛමිතුං සක්කා. නගරඤ්ච පවිසින්වා අනුරුද්ධරාජා මනොහරිරාජානං ජීවග්ගාහං ගණ්හි. සුධම්මපුරෙ පොරාණිකානං රාජුනං පවෙණිආගතවසෙන රතනමයමඤ්ජුසායං යපෙත්වා පූජිතං සහධාතුහි පිටකත්තයං ගහෙත්වා මනොහරිරඤ්ඤො සන්තකානං ද්වන්තිංසහත්ථිනං පිට්ඨියං ආරොපෙත්වා ආනෙසි.

අරිමද්දනනගරං පන පත්වා ධාතුයො රතනමයමඤ්ජුසායං යපෙත්වා සිරිසයනගබ්බෙ රතනමඤ්චෙ සිසොපදෙසස්ස සම්පෙ යපෙසි. පිටකත්තයම්පි රතනමයෙ පාසාදෙ යපෙත්වා හික්ඛුසඬ්ඝස්ස උග්ගහධාරණාදිඅත්ථාය නියායාදෙසි. තතො කිර ආතීතං පිටකත්තයං උග්ගණ්හන්තානං අරියානං සහස්සමත්තං අහොසිති.

සුධම්මනගරං විජයින්වා පිටකෙන සද්ධිං හික්ඛුසඬ්ඝං ආනෙත්වා සාසනස්ස පතිට්ඨාපනං ඡිත්තචක්කෙ එකාධිකෙ ඡසතෙ වස්සසහස්සෙ කලියුගෙ ව සොළසාධිකෙ චතුසතෙ සම්පත්තෙති සිලාලෙඛනෙසු වුත්තං.

අනුරුද්ධරඤ්ඤො කාලෙ පුඤ්ඤානුභාවෙන තිඉණ්ණං රතනානං පරිපුණ්ණත්තා පුණ්ණගාමොතිඉ සමඤ්ඤො අහොසි. චිරකාලං අතික්කන්තෙ ණ්ණකාරං ලොපවසෙන මකාරස්ස ව නිග්ගහිත වසෙන පුගමීති මරම්මහාසාය වොහාරියතීති අනාගතවංසරාජවංසෙසු වුත්තං.

අනුරුද්ධරාජායෙව චත්තාරො මහායොධෙ සීහලදීපං පෙසෙත්වා තතොපි පිටකත්තයං ආනෙසි. සීහලදීපතො ආතීතපිටකත්තයෙන සුධම්මපුරතො ආතීතපිටකත්තයං අඤ්ඤමඤ්ඤං යොජෙත්වා සංසන්දෙත්වා අරහන්තත්ථෙරො වීමංසෙසි. තදා ගඬ්ගාදකෙනවිය යමුනොදකං අඤ්ඤමඤ්ඤං අනුනං අනධිකං අහොසි. තෙහි පිටකෙහි අඤ්ඤානිපි වඩ්ඬෙත්වා තිපිටකගබ්බෙ යපෙත්වා පූජෙසි. තෙසු තෙසු යානෙසුපි පතිට්ඨාපෙසි.

මනොහරිරාජානම්පි මුඬ්ඛපා නාම දෙසෙ උපට්ඨාකෙහි සහ යපෙසි. තස්ස ව කිර රඤ්ඤො මුඛං චිරචින්වා කථං සල්ලාපෙන්තස්ස මුඛතො ඔහාසො

පජ්ජලිත්වා නික්බමි. සො කදාචි කදාචි අනුරුද්ධරක්ඛේඤා සන්තිකං ආගන්ත්වා ගාරවචසෙන වන්දනාදීනි අකාසි. තදා අනුරුද්ධරක්ඛේඤා ලොමහංසො උජ්ජජ්ජි උබ්බිග්ගො ව. තස්මා තස්ස රක්ඛේඤා නිත්තෙජත්ථාය බුද්ධරූපස්ස චෙතියස්ස හත්තං පුප්පත්වා තං ගහෙත්වා මනොහරිරක්ඛේඤා භාපෙසි. තදා තස්ස තදානුභාවො අත්තරධායි. මනොහරිරාජා සංවෙගං ආපජ්ජිත්වා සංසාරෙ සංසරන්තො යාව නිබ්බානං න පාපුණාමි, තාව පරචසෙ නානුවත්තෙය්‍යන්ති පත්ථනං අකාසි. සුධම්මපුරතො ආහතං අත්තනො සන්තකං මනොමය මණිං එකස්ස සෙට්ඨිතො සන්තිකෙ වික්කිණිත්වා ලද්ධමුලෙන පඤ්චවාහරජතෙන අභුජිතපල්ලඬිකචසෙන එකං මහත්තං බුද්ධ ඛිම්බං පරිනිබ්බානාකාරෙන එකන්ති ද්වෙ බුද්ධජ්ජපිඛිම්බානි කාරාපෙසි. යාවජ්ජතනා තානි සන්තිති. ඉච්චෙවං අනුරුද්ධරාජා සුධම්මපුරතො සිහලදීපතො ව සාසනං ආනෙත්වා අරිමද්දනනගරෙ පතිට්ඨාපෙසිති.

ඉදං අම්භාකං මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරට්ඨෙ අරිමද්දනනගරෙ

අනුරුද්ධරාජානං පටිච්ච චතුත්ථං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

උත්තරාජීවත්තෙරොපි සොණුත්තරානං වංසතො සාසනං ගහෙත්වා සුධම්මපුරතො අරිමද්දනනගරං ආගන්ත්වා සාසනං පතිට්ඨාපෙසි.

ඉදං අම්භාකං මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරට්ඨෙ අරිමද්දනනගරෙ උත්තරාජීවත්තෙරං පටිච්ච පඤ්චමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

උත්තරාජීවත්තෙරස්ස සිහලදීපං ගතකාලෙ තෙන සද්ධිං ගතං ඡජ්ජදං නාම සාමණෙරං සිහලදීපෙයෙව සිහලදීපිකා පබ්බජිංසු. පබ්බජිත්වා ච ඡජ්ජදසාමණෙරො පරියත්තිං උග්ගණ්හිත්වා දසවස්සං තත්ථ වසිත්වා අරිමද්දනනගරං පච්චාගචිඡි. සිවලිත්තෙරඤ්ච තාමලිත්තෙරඤ්ච ආනන්දත්තෙරඤ්ච රාහුලත්තෙර ඤ්ච අනෙසි. තෙ පන ටෙරා තිපිටකධරා භොන්ති ඛ්‍යත්තා දක්ඛා ව. අයඤ්චත්ථො විත්ථාරෙන හෙට්ඨා වුත්තො.

අරිමද්දනනගරං පත්වා අරිමද්දන වාසිහි හික්ඛුහි සද්ධිං විනයකම්මානි අකත්වා පුටු හුත්වා නිසීදිංසු. නරපතිරාජා ච තෙසු ටෙරෙසු අතිවිය පසීදි. ඵරාවතීනදියං උළුම්පං ඛන්ධිත්වා තත්තෙව උපසම්පදකම්මං කාරාපෙසි. විරකාලං අතික්කම්මිත්වා සො ගණො වුඩ්ඪි හුත්වා උජ්ජජ්ජි.

නරපතිරාජා ච තෙ ටෙරෙ සද්ධිං සඬ්ඝෙන නිමන්තෙත්වා මහාදානං අදාසි. තදා ඡණෙ ආකජ්ජසම්පන්නං රූපසොහග්ගජ්ජක්කං එකං නාටකිත්තිං දිස්වා රාහුලත්තෙරො පටිබද්ධවිත්තො ලෙපෙ ලග්ගිතවානරොවිය කද්දමෙ ලග්ගිතමාතඬිගොවිය ච කාම ගුණලෙපකද්දමෙසු ලග්ගිතො සාසනෙ විරම්මිත්වා

හී නායාවත්තීතුං ආරහි. මරණන්ති කරොගෙන අභිභූතො විය අතෙකිච්ඡො
හුත්වා සෙසත්ථෙරෙසු ඔවාදං දිත්තෙසු පිනාදිසි. තදා සෙසත්ථෙරා තං
ඵවමාහංසු, - මා ත්වං ඵකං තං පටිච්ච සබ්බෙපි අමිහෙ ලජ්ජාපෙතුං න අරහසි,
මා ඉධ හීනායා වත්තෙහි, මල්ලාරුදීපං ගන්ත්වා යථාරූචිං කරොහීති පෙසෙසුං.
රාහුලත්ථෙරො ච කුසිමතිත්ථතො නාවං ආරුය්හ මල්ලාරුදීපං අගමාසි.
මල්ලාරුදීපං පත්තකාලෙ මල්ලාරුරාජා විනයං ජානිතුකාමො සහ ටිකාය
බුද්දසික්ඛාපකරණං තස්ස සන්තිකෙ උග්ගණ්හිත්වා ඵකපත්තමත්තං මණිං
අදාසි. සොච තං ලහිත්වා හීනායාවත්තීති. භොන්ති වෙත්ථ, -

අතිදුරෙව භොතබ්බං, භික්ඛුනා නාම ඉත්ථිහි;
ඉත්ථියො නාම භික්ඛුනං, භවන්ති ඉධ වෙරිනො.

තාව තිට්ඨන්තු දුජ්ජඤ්ඤා, මයං පොරාණිකාපි ච;
මහාපඤ්ඤා විනාසං, පත්තා හරිතවාදයො.

තස්මා හි පණ්ඩිතො භික්ඛු, අන්තමසොච ඉත්ථිහි;
විස්සාසං න කරෙ ලොකෙ, රාගො ච දුජ්ජවාරිතොති.

සෙසෙසු ච ථෙරෙසු ඡජ්ජදො නාම ථෙරො පයමං කාලඬකතො.
සිවලිතාමලින්දානන්දත්ථෙරායෙව තයො පරියත්තිඋග්ගහණධාරණාදිවසෙන
සාසනං උපත්ථමිහෙත්වා අරිමද්දනනගරෙ නිසීදිංසු. ඵකස්මිඤ්ච කාලෙ රාජා
තෙසං තිණ්ණං ථෙරානං ඵකෙකං හත්ථිං අදාසි. සිවලිතාමලින්දත්ථෙරා
පටිග්ගහෙත්වා වතෙ විස්සජ්ජාපෙසුං. ආනන්දත්ථෙරො පන කිඤ්චිපුරනගරං
පහිණිත්වා ඤාතකානං දෙහීති කුසිමතිත්ථං ගන්ත්වා නාවං ආරොපෙසි. තං
කාරණං ඤත්වා සිවලිතාමලින්දත්ථෙරානං ඵවමාහංසු, - මයං පන ආවුසො
හත්ථිනං සුඛත්ථාය වතෙ විස්සජ්ජෙම, ත්වං පන අධම්මිකං කරොසීති. කින්තාම
හන්තෙ ඤාතකානං සඬගහො න වට්ටති, නනු ඤාතකානඤ්ච සඬගහොති
භගවතා වුත්තන්ති.

ථෙරා ආහංසු, - සචෙ ත්වං අමිහාකං වචනං නකරෙය්‍යාසි, භව ඉච්ඡානුරූපං
කරොහි, මයං පන තයා සද්ධිං සංවාසං න කරිස්සාමාති විසුං නිසීදිංසු.

තතො පට්ඨාය ද්වෙ ගණා හිජ්ජිංසු. තතො පච්ඡාකාලෙ අතික්කන්තෙ
තාමලින්දත්ථෙරො බහුස්සුතානං බ්‍යත්තිබ්බානං සිස්සානං අනුග්ගහත්ථාය
ගහට්ඨානං සන්තිකෙ අයං බහුස්සුතො අයං මහාපඤ්ඤොති ඵවමාදිනා
වච්චිඤ්ඤත්තිං සමුට්ඨාපෙති, ඵවං කතෙ කුලපුත්තා සුලභපච්චයවසෙන
සාසනස්ස හිතං ආවහිභුංසක්ඛිස්සන්තීති කත්වා. තං කාරණං සුත්වා
සිවලින්දත්ථෙරො ඵවමාහ, - කස්මා ත්වං වච්චිඤ්ඤත්තිං සමුට්ඨාපෙත්වා
බුද්ධජ්ජපටිකුච්ඡිතං කම්මං කරොසීති. භගවතා අත්තනො අත්ථායයෙව

වච්චිඤ්ඤත්තිං පටික්ඛිත්තා, අභං පන පරෙසංයෙව අත්ථාය
වච්චිඤ්ඤත්තිංසමුට්ඨාපෙමි, නාත්තනො අත්ථාය, සාසනස්ස හි
වෙජුල්ලත්ථාය එවං වච්චිඤ්ඤත්තිංසමුට්ඨාපෙමි. සිවලිත්ථෙරොපි න ත්වං මම
වචනං කරොසි, යං යං ත්වං ඉච්ඡසි, තං තං කරොහි, අභං පන තයා සද්ධිං
සංවාසං නකරිස්සාමිති විසුං භුත්වා සද්ධිං සකපක්ඛෙන නිසිදි. තතො පට්ඨාය
තයො ගණා හිජ්ජිංසු.

එවං අරිමද්දනනගරෙ අරහන්තත්ථෙරස්ස එකො වංසො, සිවලිත්ථෙරස්ස
එකො, තාමලින්දත්ථෙරස්ස එකො, ආනන්දත්ථෙරස්ස එකොති චත්තාරො
ගණා අගෙසුං.

තෙසු අරහන්තත්ථෙරගණො සුඛම්මපුරතො පයමං ආගතත්තා
පුරිමගණොති වොභාරියති, අඤ්ඤෙ පන පච්ඡා ආගතත්තා පච්ඡාගණාති.

සිවලිත්ථෙරො අරිමද්දනනගරෙ යාවජීවං සාසනං පග්ගණ්හිත්වා කලියුගෙ
නවුතාධිකෙ පඤ්චවස්සසතෙ කාලෙ කාලමකාසි.

ආනන්දත්ථෙරො පන අරිමද්දනනගරෙයෙව චතුරත්තාලිස වස්සාති
සාසනං පග්ගණ්හිත්වා ඡනවුතාධිකෙ පඤ්චවස්සසතෙ කාලෙ කාලමකාසි.

තාමලින්දත්ථෙරොපි යාවජීවං සාසනං පග්ගණ්හිත්වා අට්ඨන වුතාධිකෙ
පඤ්චවස්සසතෙ කාලෙ කාලමකාසිති. අහො සඬ්ඛාරසභාවොති.

සෙය්‍යාථාජගරස්සෙව, නාහියා චක්කමණ්ඩලෙ;
ලග්ගො සසො සමිත්වාපි, දිසං ගච්ඡති තං මුඛං.

තථෙව සබ්බසත්තාපි, මච්චුවක්කෙසු ලග්ගිතා;
යාවජීවමි ධාවිත්වා, මච්චුමුඛං උපාගමුන්ති.

ඉච්චෙවං අරිමද්දනපුරෙ අරහන්තෙහි ව ගන්ථකාරෙහි ව පුටුප්පතෙහි
ජිනසාසනං නහෙ චන්දොවිය විජ්ජොතති.

තත්ථ හි යදා අනුරුද්ධරාජා සුඛම්මපුරතො සාසනං ආනෙසි, තදා අරහන්තා
ජසතසහස්සමත්තා ආගතා, සොතාපන්තසකදාගාමිඅනාගාමීනො පන
ගණනපථං වීති චත්තාති.

ජත්තගුහින්දස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙපි හිමවන්තෙ
ගන්ධමාදනපබ්බතතො අට්ඨ අරහන්තා පිණ්ඩාය රාජගෙහං ආගමංසු. රාජා ච
පත්තං ගහෙත්වා පිණ්ඩපාතෙන භොජෙත්වා ඉදාති කුතො ආගතත්ථාහි පුච්ඡි.
හිමවන්තෙ මහාරාජ ගන්ධ මාදනපබ්බතතොති. අථ රාජා අතිජ්ජසන්නො භුත්වා

ඉධ තෙමාසං වස්සං උපගච්ඡාති යාවිත්වා විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසී. තෙමාසමිපි අත්තොගෙහෙ නිමත්තෙන්වා පිණ්ඩපාතෙන භොජෙසී.

එකං සමයං අරහන්තානං ගන්ධමාදනපබ්බතෙ නන්දමූලගුහං විය එකං ගුහං මාපෙත්වා දස්සෙහිති යාවි. තෙ ව අරහන්තා නන්දමූලගුහංවිය එකං ගුහං ඉද්ධියා මාපෙත්වා දස්සෙසුං. රාජා ව තාය ගුහාය සදිසං එකං ගුහං කාරාපෙසී. නන්දමූලගුහාකාරෙන පන කතත්තා නන්දාති නාමමිපි අකාසී. ඉච්චෙවං ඡත්තගුහින්දස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ගන්ධමාදනපබ්බතෙ නන්දමූලගුහතො ආගන්ත්වා අරහන්තා සාසනං පතිට්ඨාපෙසුං.

අරහන්තභාවො ව නාමෙස යථාභූතං ජානිතුං දුක්ඛරො, අනුපසම්පන්නානං උත්තරිමනුස්සධම්මදස්සනස්ස පටික්ඛිත්තත්තා, අරහත්තං වා පත්වාපි වාසනාය අප්පජ්ඣිත්තා. අරහාපි හි සමානො අහං අරහාති අනුපසම්පන්නානං කථෙතුං න වට්ටති, අරහත්තං පත්වාපි එකච්චො වාසනං පජ්ඣිතුං න සක්කා, පිලින්දවච්ඡත්තේරවත්ථුචෙත්ථ ඤාපකං. එවං ලොකෙ අරහන්ත භාවො ජානිතුං දුක්ඛරො. තෙනෙව මහාකස්සපත්තේරස්ස උපට්ඨාකො එකො හික්ඛු අත්තතො උපජ්ඣායස්ස මහාකස්සපත්තේරස්ස සන්තිකෙ වසිත්වාපි තස්ස අරහන්ත භාවං න ජානි.

මහාකස්සපත්තේරඤ්ඤි එකෙන සද්ධිවිහාරිකෙන සද්ධිං අරඤ්ඤවිහාරතො ගාමං පිණ්ඩාය වරන්තං අත්තරාමග්ගෙ පත්තා දිපරික්ඛාරෙ ගහෙන්වා පච්ඡා ගච්ඡන්තොයෙව එකොසද්ධි විහාරිකො එවමාහ,—ලොකස්මිං හන්තෙ අරහා අරහාති පාකටො, සුතමත්තොවාහං භවාමි, න කදාවි දිට්ඨපුබ්බොති. තං සුත්වා ථෙරො පච්ඡා පරිවත්තත්වා ඔලොකෙන්තො පරික්ඛාරෙ ආවුසො ගහෙන්වා අරහන්තස්ස පච්ඡාගච්ඡන්තොයෙව අරහන්තභාවං න ජානාතීති ආහාති.

අරිමද්දනනගරෙපි සීලබුද්ධිපොල්ලොඬිකසුමෙධත්තේරාදයොපි අරහන්තායෙව අහෙසුං. නරපතිරාජා හි බණිත්ති පාදපබ්බතං ගන්ත්වා පච්චාගමනකාලෙ අත්තරාමග්ගෙ එකිස්සා මාතිකාය මණොභාසං දිස්වා ඉධ පුඤ්ඤං කාරෙතුකාමො සක්කො දස්සෙති මඤ්ඤෙති මනසිකරිත්වා චෙතියං කාරාපෙස්සාමිති තත්ථ රට්ඨවාසීති සමං භූමිභාගං කාරාපෙසී.

අථ එකො සීලබුද්ධි නාම ථෙරො එවමාහ,— පුඤ්ඤං මහාරාජ කරිස්සමිති ඉදං භූමිපරිකම්මං කාරාපෙසී, එවං කාරාපෙන්තස්ස තෙ අපුඤ්ඤංයෙව භවති, නොපුඤ්ඤන්ති වත්වා බහු සත්තා මා කිලමන්තුති මනසිකත්වා රඤ්ඤො දණ්ඩකම්මෙන තජ්ජනත්ථාය රඤ්ඤො දින්නං පිණ්ඩපාතං නභුඤ්ඤී. රාජා ව සථෙ ත්වං මයා දින්නං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ඤීතුකාමො භවෙය්‍යාසී, මම විජිතෙ වසන්තොයෙව ත්වං මම පිණ්ඩපාතා න මුච්චෙය්‍යාසී, රට්ඨවාසීහිපි

දිත්තපිණ්ඩපාතො මය්හමෙව සන්තකො, නනු නාම මම පිණ්ඩපාතංයෙව ත්වං
භුඤ්ජසිති ආහ.

සීලබුද්ධිත්ථෙරොපි සචෙ අහං එවං භවෙය්‍යාමි, සීහළදීපං ගන්ත්වා
වසිස්සාමිති චිත්තෙන්වා අරඤ්ඤෙ වසි.

අථ තමත්ථං ඡානිත්වා නගරද්වාරෙ ආරක්ඛො එකො යක්ඛො රඤ්ඤො
ආගතකාලෙ අභිමුඛං ධීතොව භයානකරූපං නිසීදි. අථ නානාවිජ්ජාකම්මෙහි
අපනෙන්තොපි න සක්කා අපනෙතුං.

අථ රාජා නිමිත්තපාඨකෙ පක්කොසාපෙන්වා පුච්ඡි, -කෙන කාරණෙන අයං
යක්ඛො ඉධ නිසින්තොති. ත්වං මහාරාජ සීලබුද්ධිත්ථෙරං අගාරවචසෙන
පුබ්බෙ කථෙසි, යක්ඛාපි ථෙරෙ අතිවිය පසන්නාති අමිහෙහි සුතපුබ්බා, තං
පටිච්ච යක්ඛො භයානකරූපං දස්සෙන්වා නිසින්තො භවිස්සතීති ආහ.

රාජාපි අමච්චෙ ආණාපෙසි ථෙරං පක්කාසථාති. ථෙරො නාගච්ඡි.
සීහළදීපංයෙව ගමිස්සාමිති ආරහි. තමත්ථං සුත්වා රාජා එකං චතුරඬ්ගපච්චයං
නාම අමච්චං පක්කොසාපෙන්වා ත්වං ගන්ත්වා ථෙරං පක්කොසාහිති පෙසෙසි.
චතුරඬ්ගපච්චයො ච ඡෙකතාය එකං සුවණ්ණමයං බුද්ධජ්ජට්ඨිමිඛං නාවාය
ඨපෙන්වා මහාසමුද්දතිත්ථං අගමාසි. අථ ථෙරං සම්පාපුණිත්වා ඉදානි ඉධ භගවා
සම්මාසම්බුද්ධො අගමාසි, සීලබුද්ධිත්ථෙරො භගවතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස
දස්සනත්ථාය ආගච්ඡතුති දූතං පෙසෙසි. ථෙරොපි භගවතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස
දස්සනත්ථාය ආගච්ඡතුති වචනං පටික්ඛිපිතුං බුද්ධගාරවචසෙන අවිසභතාය
ආගච්ඡිති.

පොරාණිකානංව ථෙරානං, බුද්ධෙ සගාරවං ඉධ;
පණ්ඩිතො ගාරවං බුද්ධෙ, කරෙ පසන්නවෙතසාති.

නාවං අභිරුහිත්වා ථෙරො භගවතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස
වන්දනාමානපුජාසක්කාරදීනි අකාසි. ථෙරස්ස එවං
වන්දනාමානපුජාසක්කාරාදීනි කරොන්තස්සෙව වෙගෙන නාවං ආනෙන්වා
ගච්ඡි. අථ චතුරඬ්ගපච්චයො එවමාහ, - ඉදානි භන්තෙ තුම්භාකං ආචරියස්ස
සම්මාසම්බුද්ධස්ස සාසනං පග්ගණ්හිතුං යුත්තොති. රාජා ච අමච්චෙහි
පරිවාරිතො පච්චුග්ගච්ඡි. නාවාය ථෙරස්ස භන්තෙ ගහෙන්වා රාජගෙහං ආනෙසි.
ද්වාරං පත්තකාලෙ යක්ඛො පථවියං නිසීදිත්වා ථෙරං වන්දි.

රාජා රාජගෙහං පත්වා ථෙරං නානාභොජනෙහි භොජෙසි. එවඤ්ච අවොච, -
අජ්ජතග්ගෙ භන්තෙ ත්වමසි මමාවරියො, භගවතොව ඔවාදං සිරසා
පටිග්ගහෙන්වා අනුවත්තිස්සාමාති අත්තතො පඤ්චපුත්තෙපි ථෙරස්ස අදාසි.

තෙ ව පඤ්චකුමාරා ථෙරොන සද්ධිං අනුවත්තිංසු. ථෙරො තෙ පක්කොසෙත්වා විහාරං අගමාසි. අන්තරාමග්ගෙ කප්පියපථවියං පඤ්ච පරිමණ්ඩලාකාරානි ලිඛිත්වා තෙසං රාජකුමාරානං දස්සෙත්වා නිවත්තාපෙසි. රාජකුමාරා පටිනිවත්තිත්වා තං කාරණං රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. රාජා ව තුම්භාකං පුඤ්ඤං කාරාපනත්ථාය දස්සෙතීති වත්වා තුලාවසෙන තෙහි රාජකුමාරෙහි සුවණ්ණං සමං කත්වා තෙන සුවණ්ණෙන මූලං කත්වා භගවතො ධර්මානකාලෙ පස්සෙනදිකොසලරඤ්ඤො කාරාපිතං වන්දනප්පට්ඨිමිඛංවිය විසුං විසුං පට්ඨිමිඛං කාරාපෙසි.

තෙසං නිධානට්ඨානභූතානි පඤ්ච චෙතියානිපි සක්කො කම්ම විධායකො භුත්වා පතිට්ඨාපෙසි. එත්ථ ව පුබ්බෙ රඤ්ඤො පසිදිත්වා ථෙරස්ස රාජකුමාරා දිත්තා, මූලං රතනත්තයස්ස දත්වා පුත රාජකුමාරෙ භූජිස්සෙ කාරෙතුකාමතාය ථෙරො එවං සඤ්ඤං අදාසිති දට්ඨමිඛං.

සො ව සීලබුද්ධිත්ථෙරො අරහත්තගණවංසොති දට්ඨමිඛො.

අරිමද්දනනගරෙයෙව නරපති රඤ්ඤො කාලෙ කස්සපො නාම ථෙරො දෙසවාරිකං චරමානො පොල්ලොඬිකනාමකං දෙසං, තදවසරී. අථ ද්වෙ මහල්ලකපොල්ලොඬිකා මනුස්සා ථෙරෙ අතිප්පසන්නතාය ද්වෙ පුත්තෙ උපට්ඨාකත්ථාය නියායාදෙසුං.

පොල්ලොඬිකමනුස්සානං අතිප්පසන්නතං පටිච්ච ථෙරොපි පොල්ලොඬිකත්ථෙරොති වොහාරියති. යදා ව පන සො ථෙරො සීහළදීපං ගන්තුකාමො අහොසි, තදා සක්කො දෙවානම්න්දො ඛ්‍යග්ගරූපං මාපෙත්වා පිට්ඨියා යාව මහාසමුද්දතීරං ආනෙසි. මහාසමුද්දතීරං පන පත්වා නාවං අභිරුහිත්වා වාණිජෙහි සද්ධිං තරි.

මහාසමුද්දමජ්ඣෙ පන පත්වා සා නාවා න ගච්ඡී, නිච්චලාව අට්ඨාසි. අථ වාණිජා මන්තෙසුං, -අම්භාකං නාවාය අලක්ඛී පාපජනො අත්ථි මඤ්ඤෙති. එවං පන මන්තෙත්වා සලාකාදානං අකංසු. යාව තතියමිපි ථෙරස්සෙව භත්ථෙ සලාකා පුබ්බෙ කතකම්මවිපාකවසෙන නිපති. ඉදං පන ථෙරස්ස පුබ්බෙ කතකම්මං, -ථෙරො හි තතො අත්තභාවතො සත්තමෙ භවෙ එකස්මිං ගාමෙ කුලදාරකො භුත්වා කීළනත්ථාය එකං සුනඛං නදියං ඔතාරෙත්වා උදකෙ කීළමාපෙසි. එවං කීළමන්තං සුනඛං සයමෙව උරෙන උග්ගහෙත්වා තීරං ආනෙසිති එවං පුබ්බෙ කතකම්මවිපාකවසෙන ථෙරස්සෙව භත්ථෙ සලාකා නිපති.

තදා වාණිජා උදකපිට්ඨෙ බිපිංසු. අථ සක්කො දෙවානම්න්දො කුම්භීලරූපං මාපෙත්වා පිට්ඨියං ආරොපෙත්වා ආනෙසි. ථෙරො යක්ඛදීපං පත්වා

අන්ධවක්ඛකානං යක්ඛානං මෙත්තානුභාවෙන වක්ඛුං ලභාපෙසි. යක්ඛා ව ථෙරස්ස ගුණං ඤත්වා ද්වෙ යක්ඛභාතිකෙ අදංසු. ථෙරො ව සීහළදීපං ගත්ත්වා මහාවෙනියරූපං ලොහපාසාදරූපං සරීරධාතුං මහාබොධිබිජානි ව ආනෙත්වා පච්චාගමාසීති.

සුමෙධත්ථෙරො ව හලඬිකස්ස නාම නගරස්ස දක්ඛිණදිසාභාගෙ මිහත්තිපාමෙ පුරත්ථිමාය අනුදිසාය දින්නනාමිකෙ විහාරෙ වසී. යානස්ස පන නාමවසෙන ථෙරස්සොපි දින්නවිහාරො ත්වෙව නාමං අහොසි. සොපි ථෙරො පංසුකුලිකො ලජ්ජීපෙසලො සික්ඛාකාමො ඤානලාභී අරභායෙව. සො හි දෙවසිකං දෙවසිකං අට්ඨනවයොජනස්පමාණෙ පාදවෙනියං ගත්ත්වා වන්දි. වෙනියඬිගණවත්තඤ්ච අකාසි. තතො ආගන්ත්වා මිහත්තිගාමෙ පිණ්ඩාය වරි. ඉදං ථෙරස්ස නිබ්බේදවත්තං.

අපරානිපි වත්ථුනි බහුනි සන්ති, සබ්බානි පන තානි විත්ථාරෙත්වා වත්තබ්බානිපි ගන්ථපාරවහයෙන න වක්ඛාම. සබ්බානිපි හි වුව්චමානානි අයං සාසනවංසපදීපිකා අතිස්පපඤ්චා භවිස්සති.

සම්මාසම්බුද්ධස්ස හි පරිනිබ්බානතො යාවජ්ජතනා ථෙරානං පරම්පරවසෙන සඬ්ඝට්ඨෙත්වා ආනයනමෙවෙත්ථ අධිස්පෙනං. යථාචුත්තානි පන වත්ථුනි අධුනා අභිඤ්ඤාලාභීනං පුග්ගලානං අබ්බත්තභාවෙන පසඬිගඤ්ඤාණස්පට්ඨාභණත්ථං අරිමද්දනනගරෙ ව බහුනං අභිඤ්ඤාලාභීනං පුග්ගලානං නිවාසට්ඨානතා දස්සනත්ථං චුත්තානි. චුත්තඤ්ඤෙතං හික්ඛුනිබ්බන්ධකට්ඨකථායං, -

පටිසම්භිදාපත්තෙහි වස්සසහස්සං සුක්ඛවිපස්සකෙහි වස්සසහස්සං අනාගාමීහි වස්සසහස්සං සකදාගාමීහි වස්සසහස්සං සොතාපත්තෙහි වස්සසහස්සන්ති එවං පඤ්චවස්සසහස්සානි පටිවෙධධම්මො යස්සතීති.

දීඝනිකායට්ඨකථායං පන සංයුත්තනිකායට්ඨකථායඤ්ච පටිසම්භිදාපත්තෙහි වස්සසහස්සං ඡළාහිඤ්ඤෙහි වස්සසහස්සං තෙවිජ්ජෙහි වස්සසහස්සං සුක්ඛවිපස්සකෙහි වස්සසහස්සං පාතිමොක්ඛෙන වස්සසහස්සන්ති චුත්තං.

අඬිගුත්තරනිකායට්ඨකථායං පන විහඬිගකථායඤ්ච බුද්ධානං පරිනිබ්බානතො වස්සසහස්සමෙව පටිසම්භිදා නිබ්බත්තෙතුං සක්කොන්ති, තතො පරං ඡ අභිඤ්ඤා, තතොපි අසක්කොන්තා තිස්සො විජ්ජා නිබ්බත්තිංසු. ගච්ඡන්තෙ කාලෙ තාපි නිබ්බත්තෙතුං අසක්කොන්තා සුක්ඛවිපස්සකා භොන්ති. එතෙනෙව නයෙන අනාගාමීනො සකදාගාමීනො සොතාපත්තානි චුත්තං.

එවං නානානයෙනි අට්ඨකථායපි ආගතත්තා අධුනා ලොකෙ අරියපුග්ගලා භවිතුං න සක්කාති න චත්තබ්බං. අරියානමෙව බ්‍රහ්මචරීය අධුනාපි සම්භවතො, සචෙ ආරද්ධවිපස්සකො භවෙය්‍ය සො අරහා භවිතුං සක්කායෙවාති නිට්ඨමෙත්ථාවගන්තබ්බං. අට්ඨකථාසු පන නානාභාණකත්ථෙරානං නානාවාදවසෙන චුත්තන්ති දට්ඨබ්බං. එත්තකෙනෙව පන නානාකාරෙන වාදො භින්නොපි සාසනං භිජ්ජතියෙව. සාසනස්ස අභින්නංයෙව හි එත්ථ පමාණන්ති.

එවං මරම්මමණ්ඩලෙ අරිමද්දනනගරෙ අනෙකෙනි අරහත්තසතෙහි සාසනං විජ්ජෙතති. භගවතො පන පරිනිබ්බානතො තිංසාධිකානං නවවස්සසතානං උපරි පරම්මරට්ඨෙය සෙඤ්ඤාඤ්ඤාධිනාමෙන රඤ්ඤා සමකාලවසෙන සිහලදීපෙ රජ්ජං පත්තස්ස මහානාමරඤ්ඤා කාලෙ බුද්ධසොසබුද්ධදත්තත්ථෙරෙහි පභූති තෙතෙමහාථෙරා තෙතෙගන්ථෙ අකංසු.

තතො පච්ඡා සතිසමාධිපඤ්ඤාමන්දවසෙන සුඛාවබ්‍රාමනත්ථං ටීකායො අකංසු. අරිමද්දනනගරෙ ජීනවක්කෙසත්තනචුතාධිකෙ ඡසතෙ සහස්සෙ ව සම්පත්තෙ තිණ්ණං පිටකානං මූලභූතෙසු සද්දනයෙසු සොතාරානං ඡෙකත්ථාය මහාසමුද්දෙවිය ආනන්දො නාම මහාමච්ඡො තීසු පිටකෙසු සාට්ඨකථෙසු විලොලෙත්වා අග්ගවංසො නාම ථෙරො සද්දනීතිජ්ජකරණං අකාසි. අරිමද්දනනගරෙ හි උත්තරාජීවත්ථෙරාදීනං සිහලදීපං ගමනතො පුබ්බෙයෙව තයො මහාථෙරා පරියත්තිවිසාරදා, මහාඅග්ගපණ්ඩිතො, තස්ස සද්ධිවිහාරිකො දුතියඅග්ගපණ්ඩිතො, තස්ස භාගිනෙය්‍යො තතියඅග්ගපණ්ඩිතොති. තතියඅග්ගපණ්ඩිතො පන අග්ගවංසොතිපි වොභාරියති.

තස්මිඤ්ච කාලෙ අරිමද්දනනගරවාසිනො සද්දකොවිදා බහවො සන්තීති යාව ලඬිකාදීපා කිත්තිසොසො පත්ථරි. තස්මා සිහලදීපිකා සද්දකොවිදා විමංසෙතුකාමා හුත්වා අරිමද්දනනගරං ආගමංසු. තදා අරිමද්දනනගරවාසිනො භික්ඛු සද්දනීතිජ්ජකරණං දස්සෙසු.

සිහලදීපිකා ව තං දිස්වා උපධාරෙන්තා සද්දවිසයෙ අයං ගන්ථොවිය සිහලදීපෙ ගන්ථො ඉත්ථි, ඉමස්මිං පකරණෙ ආගතවිනිච්ඡයම්පි සකලං න ජානිමිහාති නානාජ්ජකාරෙහි ථොමෙසුන්ති යාවජ්ජහනා කථාමග්ගො න උපවිජ්ජන්තොති.

අරිමද්දනනගරෙ සිහලදීපං ගන්ත්වා පච්චාගතො ඡජ්ජදො නාම සද්ධම්මචෝතිපාලත්ථෙරො සද්දනයෙ ඡෙකතාය සුත්තනිද්දෙසං අකාසි. පරමත්ථධම්මෙ ව ඡෙකතාය සඬ්ඛෙපවණ්ණනං නාමචාරදීපකඤ්ච. විනයෙ ඡෙකතාය විනයගුලත්ථදීපනිං සීමාලඬිකාරඤ්ච අකාසි. අත්තනා කථානං ගන්ථානං නිගමෙ සද්ධම්ම චෝතිපාලොති මූලනාමෙන චුත්තං. කුසිමනගරෙ පන ඡජ්ජද ගාමෙ ජාතත්තා යානස්ස නාමෙන ඡජ්ජදොති පාකටො.

කුබ්ජනගරෙ පන ඡජපදොති වොහාරිතොපි එකො ථෙරො අත්ථි. සො අලජ්ඡී දුස්සිලො. එකච්චෙ පන නාමසාමඤ්ඤලෙසමත්තෙන පත්තලඛිකං සිලවත්තං පෙසලං සික්ඛාකාමං ඡජපදත්ථෙරං අලජ්ඡීදුස්සිලභාවෙන උපවදන්ති, යථා නාම සාමඤ්ඤලෙසමත්තෙන මල්ලපුත්තං ආයස්මත්තං දබ්බං අසමාවාරෙනාති.

අරිමද්දනනගරයෙව අලොභිගවඤ්ඤසුනාමකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ මහාවිමලබුද්ධිත්ථෙරො චූළවිමලබුද්ධිත්ථෙරොති ද්වෙ ථෙරො පරියත්තිවිසාරදා අහෙසුං. තෙසු මහාවිමලබුද්ධිත්ථෙරො කච්චායනස්ස සංවණ්ණනං න්‍යාසගන්ථමකාසි.

කෙච්චි පන සිහළදීපවාසී විමලබුද්ධිත්ථෙරො තමකාසිති වදන්ති. චූළවිමලබුද්ධිත්ථෙරො පන චුත්තොදයස්ස පොරාණට්ඨකමකාසි. ඡන්දොසාරත්ථවිකාසිති. සද්ධම්මඤ්ඤාණත්ථෙරො අකාසි. වචනත්ථපොතිං පන වෙපුල්ලත්ථෙරො අකාසි. න්‍යාසගන්ථස්සපොරාණට්ඨකං නරපතිරඤ්ඤො කාලෙ එකො අමච්චො අකාසි.

සො හි රඤ්ඤො එකං ඔරොධං පටිච්ච ජාතං එකං ධීතරං දිස්වා වානරොචිය ලෙපෙ ලග්ගිතො තිස්සං පටිබන්ධවිත්තො හුත්වා ලග්ගි. තමත්ථං ජානිත්වා රාජා එවමාහ, - සථෙ එතං ඉච්ඡෙය්‍යාසි, එකං ගන්ථං පරිපුණ්ණවිනිච්ඡයං ගුළත්ථං කරොහි, සථෙ ත්වං තාදිසං ගන්ථං කාතුං සක්කුණෙය්‍යාසි, එතං ලහිස්සසිති. අථ සො න්‍යාසස්ස සංවණ්ණනං පොරාණට්ඨකං අකාසි.

තතො පච්ඡා භීතායාවත්තිත්වා ධීතරං දත්වා රජ්ජුග්ගාහාමච්චට්ඨානෙ යපෙසි, යං මරම්මවොහාරෙන සංප්‍රාප්තඉති වුච්චති. තෙන පන කතත්තා සොපි ගන්ථො තං නාමෙන වුච්චති. කාරිකං තස්සා ව සංවණ්ණනං ඡත්තගුහින්දස්ස නාම රඤ්ඤො කාලෙධම්මසෙනාපතිත්ථෙරො අකාසි. තෙන කීර කාරපිතෙ නන්දගුහාය සම්පෙ නන්දවිහාරෙ නිසිදිත්වා අකාසි.

තස්මිඤ්චකාලෙ ගන්ථමාදනපබ්බතෙ නන්දමූලගුහතො අරහත්තා ආගන්ත්වා තස්මිං විහාරෙ වස්සං උපගච්ඡිංසු. තෙසං සම්මුඛෙ කතත්තා තෙ ව ගන්ථා පණ්ඩිතෙහි සාරතො පච්චෙතබ්බාති ආචරියා වදන්ති.

වාච්චවාචකං පන ධම්මදස්සි නාම සාමණෙරො අකාසි.

සද්දත්ථහෙදවිත්තං පන අරිමද්දනනගරසම්පෙ ධීතස්ස බණිත්තිපාදපබ්බතස්ස සම්පෙ එකස්මිං ගාමෙ වසන්තො සද්ධම්මසිරි නාම ථෙරො අකාසි. සොයෙව ථෙරො බ්‍රහ්මං නාම වෙදසත්ථම්පි මරම්මහාසාය පරිවත්තෙසි.

එකක්ඛරකොසං පන සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරො අකාසි. සො හි කලියුගෙ සත්තාසීතාධිකෙ අට්ඨසතෙ සම්පත්තෙ මිච්ඡා දිට්ඨිකානං ජලුමසඤ්ඤිතානං කුලානං භයෙන සකලෙපි තම්බදීපරට්ඨෙ සාසනොභාසො මිලායති. බහුනිපි පොත්ථකානි අග්ගිභයෙන නස්සෙසුං.

තදා තං පවත්තිං පස්සිත්වා සචෙ පරියත්තිධම්මොච්ඡිනස්සෙය්‍යා, පටිපත්තිධම්මොපි නස්සිස්සති, පටිපත්තිධම්මෙ නස්සත්තෙ කුතො පටිච්චෙධම්මො භවිස්සතිති සංවෙගං අපජ්ජිත්වා ඉමං ගන්ථං අකාසිති තට්ටිකායං වුත්තං.

මුඛමත්තසාරං සාගරත්ථෙරො අකාසි.

කලියුගෙ එකාසීතාධිකෙ පඤ්චසතෙ සම්පත්තෙ එකං දහරපුත්තං කාලඬිකතං පටිච්ච සංවෙගං ආපජ්ජිත්වා පච්චෙකඛුද්ධත්තං පත්ථයන්තස්ස ඡෙය්‍යසිඬ්ඛනාමකස්ස රඤ්ඤො පුත්තො කාච්චානාමකො රාජා රජ්ජං කාරෙසි. ධම්මරාජානිපි නාමලඤ්ජං පටිග්ගණ්හි. තීසු පන පිටකෙසු යථාභූතං විජානකතාය මරම්මචොභාරෙන කාච්චාති වොභාරියති.

සො ච කිර රාජා පාළිඅට්ඨකථාට්ඨකාගන්ථන්තරෙසු අතිඡෙකතාය පිටකත්තයෙ සාකච්ඡමත්තම්පි කාතුං සමත්ථො නාම නත්ථීති උග්ගහිතතිපිටකො හුත්වා හික්ඛුසඬ්ඝම්පි දිවසෙ සත්තහි වාරෙහි ගන්ථං වාචෙති.

බණ්ණිත්තිපාදපබ්බතස්ස සම්පෙපි එකං තළාකං කාරාපෙත්වා තත්ථ රාජාගාරං කාරාපෙත්වා තත්ථ නිසීදිත්වා ගන්ථං වාචෙති. සබ්බානි පන රාජුතං කිච්චානි පුත්තස්සෙව උපරාජස්ස නිය්‍යාදෙසි. ගන්ථං උග්ගණ්හන්තානං ඔරොධානමත්ථාය සඬ්ඛෙපතො සද්දබ්බන්දුං නාම පකරණං පරමත්ථබ්බන්දුඤ්ච නාම පකරණං අකාසි. තස්ස හි චිත්තං පරියත්තියංයෙව රමති. අඤ්ඤං පන රාජකිච්චං සුණ්ණමිති න ඉච්ඡි. අනුරුද්ධරාජා අනාගතෙ අභං රාජා භවෙය්‍යාමි, තදායෙව ඉමානි තාළිබ්භානි උට්ඨහන්තුති අධිට්ඨහිත්වා රොපෙසි. තානි තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ උට්ඨහිංසු. තෙනෙව අනුරුද්ධරාජායෙවායන්ති රට්ඨවාසිනො සඤ්ජානිංසු. සම්මුතිරාජා හි අනුරුද්ධරාජා කාච්චාරාජාති ඉමෙ තයො එකසන්තානාති වදන්ති.

සො රාජා එකම්පි වෙනියං අකාසි, න තං නිට්ඨං අගමාසි, පරියත්තියංයෙව පරිවාරකත්තාති රාජවංසෙ ආගතං. ලොකසම්මුතිවසෙන කක්ඛලදිනෙ ඉට්ඨකානි කාරාපෙත්වා තස්මිංයෙව දිනෙ භූමිසමං කත්වා තස්මිංයෙව දිනෙ අඤ්ඤම්පි සබ්බං කාරාපෙසි. තෙන මරම්මචොභාරෙන ප්‍රස්සදා වෙනියන්ති යාවජ්ජහනා පාකටං.

තස්ස රඤ්ඤො එකා ධිභා විහ්නාත්ථං නාම ගන්ථං අකාසීති.

පුබ්බෙ කිර අරිමද්දනනගරෙ උග්ගහධාරණාදිවසෙන සාසනං අතිවිය විරුළමාපජ්ජී. අරිමද්දනනගරෙයෙව හි එකො වුඩ්ඨපබ්බතො හික්ඛු ගන්ථං ලිබ්තුං සිලාලෙඛනදණ්ඨෙන ඉච්ඡන්තො රාජගෙහං පාවිසී. රාජා කෙන ආගතොසීති පුච්ඡී. ගන්ථං ලිබ්තුං සිලාලෙඛනදණ්ඨෙන ඉච්ඡන්තො ආගතො මහීති. එවං මහල්ලකො ත්වං ගන්ථං මහුස්සාහෙන පරියාපුණන්තොපි ගන්ථෙසු ඡෙකස්ස ඔකාසං න පස්සාමි, සචෙ හිමුසලො අඬිකුරං උට්ඨාපෙත්වා රුහෙයා, එවං සති ත්වං ගන්ථෙසු ඡෙකතං ආපජ්ජෙය්‍යාසීති ආහ.

තතො පච්ඡා විහාරං ගන්ත්වා දෙවසිකං දෙවසිකං එකදන්තකට්ඨප්පමාණත්තං ලෙඛනං උග්ගහෙත්වා කච්චායනඅභිධම්මෙත්ථසඬිගහප්පකරණං ආදිං කත්වා ආවරියස්ස සන්තිකෙ උග්ගණ්හි. සො අවිරෙනෙව ගන්ථෙසු ඡෙකතං පත්වා මුසලෙ ජම්බුරුක්ඛඬිකුරං බන්ධිත්වා උස්සාපෙත්වා රාජගෙහං පාවිසී.

අථ තං රාජා පුච්ඡී, -කෙනආගතොසීති. අයං මහාරජ මුසලො අඬිකුරං උට්ඨාපෙත්වා රුහතීති ආචික්ඛිතුං ආගතොමහීති චුත්තෙ රාජා එතස්ස ගන්ථෙසු ඡෙකතං පත්තොමහීති චුත්තං හොතීති ඡානාසී. තං සච්චං වා අලිකං වාති වීමංසනත්ථාය මහාටෙරානං සන්තිකං පහිණි. මහාටෙරාපි ගුලට්ඨානං පුච්ඡිංසු. සොපි පුච්ඡිතං පුච්ඡිතං බ්‍යාකාසී.

අථ සො හික්ඛු මහාටෙරෙ එවමාහ, -තුම්හෙ හන්තෙ මං බහු පුච්ඡථ, අහමි තුම්හෙ පුච්ඡිතුං ඉච්ඡාමි, ඔකාසං දෙථාති යාවිත්වා අඤ්ඤසමානවෙතසිකන්ති එත්ථ අඤ්ඤසද්දස්ස අවධ්‍යාපෙක්ඛන්තා අවධිපදං උද්ධරිත්වා දස්සෙථාති පුච්ඡී. මහාටෙරාපි පුබ්බෙ අමනසිකතත්තා සිසං විස්සජ්ජිතුං න සක්ඛිංසු. රාජා තමත්ථං සුත්වා තුට්ඨවිත්තො හුත්වා දිසා පාමොක්ඛනමෙන ආවරියට්ඨානෙ යපෙසී. සො පන හික්ඛු අගන්ථකාරකොපි ගන්ථකාරකොවිය පච්ඡිමානං ජනතානං දින්තොපදෙසවසෙන උපකාරං කත්වා සාසනෙ උප්පජ්ජීති. හොන්ති චෙත්ථ, -

අහං මහල්ලකො හොමි, දුප්පඤ්ඤො පරියත්තිකං;
උග්ගහං මහුස්සාහෙන, න සක්ඛිස්සාමි ඡානිතුං.

එවඤ්ඤා නාතිමඤ්ඤෙය්‍ය,
නාප්පොස්සුක්කතමාපජ්ජෙ;
සද්ධම්මෙ ඡෙකකාමොව,
උස්සාහංව කරෙ පොසො.

වුඩ්ඪපබ්බතො භික්ඛු,
මහල්ලකොපි දුප්පඤ්ඤා;
ආපජ්ජී ඡෙකතං ධම්මෙ,
තමපෙක්ඛන්තු සොනාරොති.

පුබ්බෙ කිර අරිමද්දනනගරෙ මාතුගාමාපි ගන්ථං උග්ගණ්ඨිංසු. යෙභුයොන උග්ගහධාරණාදිවසෙන පරියත්තිසාසනං පග්ගහෙසුං. මාතුගාමා භි අඤ්ඤාමඤ්ඤා පස්සන්තා තුම්භෙ කිත්තකං ගන්ථං උග්ගණ්ඨං, කිත්තකං ගන්ථං වාචුග්ගතං කරොථාති පුච්ඡී සුන්ති.

එකො කිර මාතුගාමො එකං මාතුගා,මං පුච්ඡී, -ත්වං ඉදානි කිත්තකං ගන්ථං වාචුග්ගතං කරොසීති. අහං පන ඉදානි දහරපුත්තෙහි බලිබොධත්තා බ්‍යාකුලං පත්වා බහුං ගන්ථං වාචුග්ගතං කාතුං නසක්කා,සමන්තමහාපට්ඨානෙ පන කුසලත්තිකමත්තං වාචුග්ගතං කරොමීති ආහාති.

ඉදම්පි අරිමද්දනනගරවාසීනං මාතුගාමානම්පි පරියත්තුග්ගහණෙ එකං වත්ථු, -

එකං කිර භික්ඛුං පිණ්ඩාය වරන්තං එකා ද්වාදසවස්සිකා දහරිත්ථී පුච්ඡී, - කිත්තාමොසි ත්වං හන්තෙති. බෙමානාමාහන්ති. කථඤ්ඨි හන්තෙ පුමාව සමානො ඉත්ථිලිඨගෙන නාමං අකාසීති ආහ. අථ අන්තොගෙහෙ නිසින්තා මාතා සුත්වා ධීතරං ආහ, -ත්වං රාජාදිගණපස්ස ලක්ඛණං න ජානාසීති. ආම ජානාමී, අයං පන බෙමසද්දො න රාජාදිගණපක්ඛං හජතීති. අථ මාතා එවමාහ, - අයං පන බෙමසද්දො එකදෙසෙනෙව රාජාදිගණපක්ඛං හජතීති.

අයං පනෙත්ථ ධීතු අධිප්පායො, -න රාජාදිසද්දො කදාපි රාජොති පච්චත්තවචනවසෙන ඔකාරන්තො දිස්සති විනා දෙවරාජොතිආදිසමාසවිසයං, බෙමසද්දො පන කත්ථවි බෙමොති ව බෙමන්ති ව ලිඨගන්තරවසෙන රූපන්තරං දිස්සති, තෙනෙව බෙමසද්දො න රාජාදිගණොති වෙදිතබ්බොති.

අයං පන මාතු අධිප්පායො, -බෙමසද්දො අභිධෙය්‍යලිඨගත්තා තිලිඨගකො,යදා පන සඤ්ඤාසද්දාධිකාරෙ පච්චත්තවචනවසෙන බෙමාති ආකාරන්තො දිස්සති, තදා එකදෙසෙන බෙමසද්දො රාජාදිගණපක්ඛං හජතීති.

ඉදම්පි එකං වත්ථු, -

අරිමද්දනනගරෙ කිර එකස්ස කුටුම්භිකස්ස එකො පුත්තො ද්වෙ ධීතරො අහෙසුං. එකස්මිඤ්ච කාලෙ සම්මාහිභූතත්තා ගෙහස්ස උපරිතලෙ නහායිත්වා නිසීදි. අථ එකා දාසී ගෙහස්ස හෙට්ඨා යත්වා කිඤ්චි කම්මං කරොන්ති තස්ස

කුටුම්භිකස්ස ගුය්හට්ඨානං ඔලොකෙසී. තමත්ථං ජානිත්වා කුටුම්භිකො සාබං ඔලොකෙසීති එකං වාක්‍යං බන්ධිත්වා පුත්තස්ස දස්සෙසී, ඉමස්ස අත්ථයොජනං කරොහීති. අථ පුත්තො අත්ථයොජනං අකාසී, - සාබං රුක්ඛසාබං ඔලොකෙසී උදික්ඛතීති. අථ පච්ඡා එකාය ධිතුයා දස්සෙසී, ඉමස්ස අත්ථයොජනං කරොහීති. සාපි අත්ථයොජනං අකාසී, - සා සුනාබො බං ආකාසං ඔලොකෙසී උදික්ඛතීති. අථ පච්ඡා එකාය ධිතුයා දස්සෙසී, ඉමස්ස අත්ථයොජනං කරොහීති. සාපි අත්ථයොජනං අකාසී, - සා ඉත්ථී බං අභිගජාතං ඔලොකෙසී මුඛං උද්ධං කත්වා ඔලොකෙසීති.

ඉදම්පි එකං වත්ථු, -

එකො කිර සාමණෙරො රතනපුරවාසී අරිමද්දනනගරෙ මාතුගාමාපි සද්දනයෙසු අතිකොවිදාති සුත්වා අහං තත්ථ ගන්ත්වා ජානිස්සාමීති අරිමද්දනනගරං ගතො. අථ අන්තරාමග්ගෙ අරිමද්දනනගරස්ස සමීපෙ එකං දහරිත්ථී. කප්පාසවත්ථුං රක්ඛිත්වා නිසින්තං පස්සී. අථ සාමණෙරො තස්සා සන්තිකං මග්ගපුච්ඡනත්ථාය ගච්ඡී. අථ දහරිත්ථී සාමණෙරං පුච්ඡී, - කුතො ආගතොසීති.

සාමණෙරො ආහ, - රතනපුරතො අහං ආගච්ඡතීති. කුහිං ගතොසීති වුත්තෙ අරිමද්දනනගරං ගච්ඡතීති ආහ. අථ දහරිත්ථී එවමාහ, - ත්වං හන්තෙ සද්දයොගවිනිච්ඡයං අනුපධාරෙත්වා කට්ඨෙසී, අම්භයොගට්ඨානෙ හි ත්වං නාම යොගසද්දෙන යොජෙත්වා කට්ඨෙසී, නනු පණ්ඩිතානං වචනෙන නාම පරිපුණ්ණත්ථෙත අවිරුද්ධසද්දනයෙන පුණ්ණින්ද්‍රසඬකාසෙන හවිතඛිඛන්ති. අථ සාමණෙරො බෙත්තවත්ථුනි රක්ඛන්තී දුග්ගතා දහරිත්ථීපි තාව සද්දනයකොවිදා හොති, කිමඬගං පන හොගසම්පන්නා මහල්ලකිත්ථීයොති ලජ්ජිත්වා තතොයෙව පටිනිවත්තිත්වා පච්චාගමාසීති.

ඉදං මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරට්ඨෙයෙ අරිමද්දනනගරෙ ථෙරපරම්පරවසෙන සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ඉදානි මරම්මමණ්ඩලෙයෙව ජෙය්‍යවඬ්ඪනරට්ඨෙයෙ කෙතුමතීනගරෙ සාසනවංසං වක්ඛාමි.

කලියුගෙ හි ද්විසත්තතාධිකෙ අට්ඨවස්සසතෙ සම්පත්තෙ ජෙය්‍යවඬ්ඪනරට්ඨෙයෙ කෙතුමතීනගරෙ මහාසිරිජෙය්‍යසුරො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසී. එකං අතිෂෙකං දෙවනාග නාමකං එකං හත්ථී. නිස්සාය විජිතං විත්ථාරමකාසී. තස්ස පන රඤ්ඤො කාලෙ කලියුගෙ ද්විනවුතාධිකෙ අට්ඨවස්සසතෙ සම්පත්තෙ මහාපරක්කමො නාම ථෙරො සීහළදීපතො නාවාය ආගන්ත්වා කෙතුමතීනගරං සම්පත්තො. රාජා ච ද්වාරා වතීනගරස්ස

දක්ඛිණදිසාභාගෙ මහාවිහාරං කාරාපෙත්වා තස්ස අදාසි නිව්වහත්තම්පි.
තස්මිඤ්ච විහාරෙ සීමං සම්මන්ත්තිත්වා තිස්සං සීමායං තුලාවසෙන අත්තනා සමං
කත්වා ලොහමයබුද්ධප්පට්ඨිමිං කාරාපෙසි. තඤ්ච බුද්ධප්පට්ඨිමිං
සම්පත්තලඬකාදීපන්ති නාමෙන පාකටං අහොසි.

තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ සුරාමෙරයසික්ඛාපදං පටිච්ච විපාදො අහොසි. කථං.
බීජතො පට්ඨායාති සම්භාරෙ පටියා දෙත්වා වාටියං පක්ඛිත්තකාලතො පට්ඨාය
තාලනාලිකෙරාදීනං පුජ්ඵරසො පුජ්ඵතො ගලිතාභිනවකාලතො පට්ඨාය ච න
පාතබ්බොති කඬබාවිතරණීටිකාදීසු චුත්තවචනෙ අධිප්පායං විපල්ලාසතො
ගහෙත්වා තාලනාලිකෙරාදීනං රසො ගලිතාභිනවතො පට්ඨාය පිචිතුං න
වට්ඨති ඵකච්චෙ වදන්ති. ඵකච්චෙ පන ඵං වදන්ති,—තාලනාලිකෙරාදීනං
රසො ගලිතාභිනවකාලෙ පිචිතුං වට්ඨති.

තත්ථ පුබ්බපක්ඛෙ ආවරියානං අයමධිප්පායො,—

බීජතො පට්ඨායාති ඵත්ථ සම්භාරෙ පටියාදෙත්වා වාටියං
පක්ඛිත්තකාලතො පට්ඨාය න පාතබ්බො. තාලනාලිකෙරාදීනං පුජ්ඵරසො ච
ගලිතාභිනවකාලතොයෙව න පාතබ්බොති.

අයං පන අපරපක්ඛෙ ආවරියානමධිප්පායො,—

බීජතො පට්ඨායාති ඵත්ථ සම්භාරෙ පටියාදෙත්වා වාටියං
පක්ඛිත්තකාලතො පට්ඨාය න පාතබ්බො. තාලනාලිකෙරාදීනං සම්භාරෙහි
පටියාදිතො පුජ්ඵරසො පුජ්ඵතො ගලිතාභිනවකාලතො න පාතබ්බොති.

ඵං තාලනාලිකෙරාදීනං රසො ගලිතාභිනවකාලතො පට්ඨාය පාතුං වට්ඨති
න වට්ඨති විවාදං කරොන්තානං මජ්ඣෙ නිසිදිත්වා සම්පත්තලඬකො
මහාපරක්කමත්ථෙරො තාදිසො පිචිතුං වට්ඨති විනිච්ඡන්දි, සුරාවිනිච්ඡයඤ්ච
නාම ගන්ථං අකාසි. ඵං කෙතුමතීනගරං මාපෙන්නං මහාසිරිජයාසුරං නාම
රාජානං නිස්සාය කෙතුමතියං සාසනං පතිට්ඨති.

ඉදං මරම්මමණ්ඩලෙයෙව කෙතුමතීනගරෙ

සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ඉදානි මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරට්ඨෙයෙව ඛන්ධපුරසාසනවංසං වක්ඛාමි.

කලියුගෙ හි චතුසට්ඨාධිකෙ ඡවස්සසතෙ තයො භාතිකා කිත්තිතරනාමකං
රාජානං රජ්ජතො වාචෙත්වා ඛන්ධපුරනගරෙ රජ්ජං කාරෙසුං. තදා
කිත්තිතරනාමකස්ස රඤ්ඤො ඵකො පුත්තො චිතරට්ඨිත්දරාජානං යාවිත්වා

බහුහි සෙනඵගෙහි බන්ධපුරනගරං සම්පරිවාරෙන්වා අට්ඨාසි. අථ තීසු පිටකෙසු ඡෙකං එකං මහාටේරං පක්කොසෙන්වා මන්තෙසුං. ථෙරො එවමාහ, - ජනපදායත්තමිදං කම්මං සමණානං න කප්පති විවාරෙතං, අහම්පි සමණො, නාටකෙහි පන සද්ධිං මන්තෙථාති. අථ නාටකෙ පක්කොසෙන්වා මන්තෙසුං. නාටකාපි සචෙ කාරණං නත්ථි, එවං සති එලං න භවෙය්‍ය, සචෙ පුති නත්ථි, මක්ඛිකා න සන්නිපතෙය්‍යුන්ති ගීතං ගායින්වා උදකෙ කීළන්ති.

අථ තෙව තයො භාතිකා තං සුත්වා කිත්තිතරනාමකං රාජානං බන්ධනාගාරතො ගහෙන්වා මාරෙන්වා ඉදානි යං රජ්ජෙ යපයිස්සාමාති වින්තෙන්වා තුම්හෙ ගච්ඡට්ඨ, අයං තස්ස සීසො, ඉදානි එස පරලොකං ගතොති සීසං දස්සෙසුං. අථ චිතරට්ඨසෙනායොපි ඉදානි රාජවංසිකො නත්ථි, තෙ නහි යුජ්ඣිතං න ඉච්ඡාම, යං රජ්ජෙ යපයිස්සාමාති කත්වා මයං ආගතා, ඉදානි සො නත්ථිති චත්වා නිචත්තෙන්වා අගමංසු.

සො ච ථෙරො නාටකෙහි සද්ධිං මන්තෙථාති එත්තකමෙව චුත්තත්තා භික්ඛුභාවතො න මොචෙතීති දට්ඨබ්බං. චුත්තඤ්චෙනං, -

පරියායොව ආණත්ති, තතියෙ දුතියෙ පන;
ආණත්තියෙව සෙසෙසු, ද්වයමෙතං න ලබ්භතීති.

තස්මිං පන බන්ධපුරෙ අරිමද්දනනගරෙ අරහත්තගණවංසිකා ඡප්පදගණවංසිකා ආනන්ද ගණවංසිකා ච ථෙරා බහවො වසන්ති. තෙහි පන කතගන්ථො නාම කොචි නත්ථිති.

ඉදං බන්ධපුරෙ සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ඉදානි මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බදීපරෙට්ඨෙයෙව විජයපුරෙ සාසනවංසං වක්ඛාමි.

කලියුගෙ හි චතුසත්තතාධිකෙ ඡවස්සසතෙ සීහසුරො නාම රාජා විජයපුරං මාපෙසි. තතො පච්ඡා ද්වීසු සංවච්ඡරෙසු අතික්කන්තෙසු වමුන්දියං මතසෙනිහං එකං ලහින්වා එකසෙනිහින්තොති තස්ස නාමං පාකටං අභොසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ විජයපුරෙ සීලවන්තා ලජ්ජීපෙසලා භික්ඛු බහවො නත්ථි. අරිමද්දනනගරතො අනුරුද්ධරාජකාලෙ රාජභයෙන නිලීයින්වා අවසෙසා සමණකුත්තකායෙව බහවො අත්ථි. පච්ඡා චූළඅරහත්තත්ථෙරදිබ්බවක්ඛුත්ථෙරානං ආගතකාලෙයෙව ලජ්ජීපෙසලා භික්ඛු බලවන්තා හුත්වා ගණං වඩ්ඨාපෙසුං. රාජා ච දිබ්බවක්ඛුත්ථෙරං අන්තෙපුරං පචෙසෙන්වා දෙවසිකං පිණ්ඩපාතෙන භොජෙසි. අනුරුද්ධරඤ්ඤො තම්බුලමඤ්ජුසායං යපෙන්වා පූජිතා සත්ත ධාතුයො ලහින්වා තාසං

පඤ්චධාතූයො වඤ්ඤිඬුවෙනි යෙ නිධානං අකාසි. අවසෙසා පන ද්වෙ ධාතූයො පුඤ්ඤස්ස නාම අමච්චස්ස පුජනත්ථාය නියායාදෙසි. සොව අමච්චො ඡෙයාපුරෙ පුඤ්ඤවෙනි යෙ නිධානං අකාසි.

තදා ව කිර සමණකුත්තකා ගහට්ඨාචිය රාජරාජමහාමත්තානං සන්තිකෙ උපට්ඨානං අකංසු. කලියුගෙ චතුඅසීතාධිකෙ ඡවස්සසතෙ සම්පත්තෙ සීසසුරරඤ්ඤො ඡෙට්ඨ පුත්තො උජනො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. සො පන අවපඬිකායා නාමකෙ දෙසෙ වම්පකකට්ඨමයෙ සත්තවිහාරෙ කාරාපෙසි. ද්වි වස්සාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ කාලෙ තෙ විහාරා නිට්ඨං අගමංසු.

තෙසු විහාරෙසු වම්පකං නාම පධානවිහාරං අමච්චපුත්තස්ස සුධම්මමහාසාමිත්ථෙරස්ස අදාසි. සො පන ථෙරො අරිමද්දනනගරෙ අරහන්තත්ථෙරස්ස වංසිකොති දට්ඨබ්බො.

වෙළුවනං නාම පරිවාරවිහාරං පන ආභිධම්මිකස්ස ඤාණධජස්ස නාම ථෙරස්ස අදාසි. සොපි අරහන්තත්ථෙරස්ස වංසිකො.

ඡෙතවනං නාම පරිවාරවිහාරං පන සකලවිනයපිටකං වාචුග්ගනං කරොත්තස්ස ගුණාරාමත්ථෙරස්ස අදාසි. සො පන ථෙරො අරිමද්දනනගරෙයෙව ආනන්දත්ථෙරස්ස වංසිකො.

කුලවිහාරං නාම පරිවාරවිහාරං ආදිච්චරංසිනො නාම ථෙරස්ස අදාසි. සොපි ආනන්දත්ථෙරස්ස වංසිකොයෙව.

සුවණ්ණවිහාරං නාම පරිවාරවිහාරං සුධම්මාලඬිකාරස්ස නාම ථෙරස්ස අදාසි. සොපි ආනන්දත්ථෙරචංසිකොයෙව.

නීවගෙහං නාම පරිවාරවිහාරං වරපත්තස්ස නාම ථෙරස්ස අදාසි. සො පන සුධම්මමහාසාමිත්ථෙරස්ස අත්තෙවාසිකො.

දක්ඛිණකොට්ඨං නාම පරිවාරවිහාරං සිරිපුඤ්ඤවාසිනො නාම ථෙරස්ස අදාසි. සොපි සුධම්මමහාසාමිත්ථෙරස්ස අත්තෙවාසිකොති.

තෙසං විහාරානං එසන්නට්ඨානෙ රාජා සයමෙව හත්ථෙන ගහෙත්වා මහාබොධිරුක්ඛං රොපෙසි. තෙසං විහාරානං පටි ඡග්ගනත්ථාය බහුනිපි බෙත්තවත්ථුනි අදාසි ආරාමගොපක කුලානි ව.

තෙසං පන ථෙරානං සුධම්මපුරාරිමද්දනපුරහික්ඛුවංසිකත්තාලජ්ජිපෙසලතා විඤ්ඤාතබ්බා. තෙනෙව විජයපුරෙ සාසනං අතිවිය පරිසුද්ධං අභොසිති දට්ඨබ්බං.

තෙසම්පි සිස්සපරම්පරා අනෙකසහස්සජපමාණා අහෙසුං. එවං ලජ්ජිපෙසලානංයො භික්ඛූනං සන්තිකා කෙච් සද්ධිවිහාරිකා කීටාගිරිමහි අස්සජ්ජුනබ්බසුකාවිය අලජ්ජී දුස්සිලා උජ්ජජ්ජිංසු, සෙය්‍යාථාපි නාම මධුරම්බරුක්බතො අම්බිලඵලන්ති. තෙ පන බහුඅනාචාරං වරිංසුයෙව. ඉදං පන තෙසං මූලඋජ්ජන්ති දස්සනං.

රාජා හි තදා තෙසං විහාරානං පටිජග්ගනත්ථාය බහුනි බෙන්තවත්ථුනි අදාසි. තෙසු බෙන්තවත්ථුසු බලිවිචාරණත්ථාය සුධම්මමහාසාමිත්ථෙරො එකච්චෙ භික්ඛු ආරක්ඛණට්ඨානෙ යපෙසි. ආරක්ඛණභික්ඛු පන ධම්මානුලොමවසෙන කස්සකානං ඔවාදාපෙසි, බෙන්තවත්ථුසාමිහාගම්පි පටිග්ගණ්හාපෙසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ බෙන්තවත්ථුනි පටිච්ච භික්ඛු විවාදං අකංසු. අථ තං විවාදං සුත්වා සාසනධරත්ථෙරො ච ද්වෙ පරක්කමත්ථෙරො ච තතො නික්ඛමිංසු. නික්ඛමිත්වා සාසනධරත්ථෙරො බණිත්ති පාදපබ්බතෙ නිසීදි. ද්වෙ පරක්කමත්ථෙරො ච වඩ්ගකිඬ්ගපබ්බතකන්දරෙ නිසීදිංසු. තෙසඤ්චි නිවාසට්ඨානත්තා යාවජ්ජතනා තං යානං පරක්කමට්ඨානන්ති පාකටං අහොසි. තෙ පන ථෙරො එකචාරාති වොහාරිංසු. අවසෙසා පන භික්ඛු ගාමවාසීබහුවාරාති වොහාරිංසු. තතො පටියාය අරඤ්ඤවාසීගාමවාසීවසෙන විසුං ගණා හොන්ති. විහාරස්ස නින්නානං බෙන්තවත්ථුනං බලිජපටිග්ගාහකභික්ඛූනම්පි සඬ්ඝජාතිසමඤ්ඤා අහොසි.

කලියුගෙ චතුරස්සාධිකෙ සත්තසතෙ උජනස්ස රඤ්ඤො ධරමානස්සෙව කනිට්ඨහාතිකො කොච්චා නාම රාජා කුමාරො රජ්ජං ගණ්හි.

අයං පන තස්ස අට්ඨජ්ජන්ති, - උජනො නාම රාජා ත්වං සමුද්දමජ්ඣං නාම ගාමං ගන්ත්වා තත්ථ නිසීදිත්වා තනුජ්ජාදබලිං භුඤ්ජාහිති නිය්‍යාදෙසි. සො පන රාජකුමාරො ලුද්දකම්මෙසුයෙව අභිරම්මණසීලො. එකස්මිං සමයෙ පිගවං ගන්ත්වා පච්චාගතකාලෙ රත්තියං සුපිනං පස්සි, - සක්කො දෙවානමිත්ථො ආගන්ත්වා උපොසථසීලං සමාදියාහි, එවං සති අවිරෙනෙව සෙතිහෙ ලහිස්සසතීති වත්වා තාවතිංසහවනං පුන ගතොති.

සොච රාජකුමාරො තතො පටියාය උපොසථසීලං සමාදියි. පච්ඡා කාලෙපි අත්තනො හත්ථෙ ගුලෙන කිලින්තං භවතීති පුන සුපිනං පස්සි. සො අවිරෙනෙව පඤ්ච සෙතිහෙ ලහි. අථ එකො අමච්චො ගන්ත්වා රඤ්ඤො තමත්ථං ආරොචෙසි. රාජා තුට්ඨවිත්තො හුත්වා මම කිර හොන්තො කනිට්ඨහාතිකො පඤ්ච සෙතිහෙ ලහිති රාජපුරිසානං මජ්ඣෙ සංවණ්ණෙසි. අමච්චො පුන රාජකුමාරස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා තමත්ථං ආරොචෙසි. රාජකුමාරොපි මම හාතිකො රාජා අකථිතපුබ්බං වාචාපෙය්‍යං වදන්ති ආරාධයිත්වා පුන ගන්ත්වා තමත්ථං රඤ්ඤො ආරොචාපෙසි. රාජාපි තථෙව වදන්ති. තං සුත්වා රාජකුමාරො හියොයාසො පසීදි.

කස්මා පන උජනො රාජා කිත්තිතරං නාම රාජකුමාරං කනිට්ඨවොහාරෙන න වදතීති. එකසෙතිහින්දො හි රාජා අපරස්ස රඤ්ඤො දෙවිං ගබ්හිනිං ආනෙත්වා අග්ගමහෙසිට්ඨානෙ යපෙසි, යපෙත්වා අවිරෙනෙව උජනං විජායි, තෙනෙව න උජනො එකසෙතිහින්දස්ස පුත්තො, කිත්තිතරො නාම රාජකුමාරොයෙව එකසෙතිහින්දස්ස පුත්තො, තස්මා තං කාරණං පටිච්ච සො තං කනිට්ඨවොහාරෙන න වදතීති.

කනිට්ඨො පඤ්චසෙතිහෙ ලහතීති සුත්වා රාජා භායිත්වා කනිට්ඨස්ස රජ්ජං උපනියායාදෙසි. රාජා රාජගෙහස්ස පච්ඡිමද්වාරෙන නික්බමි. කනිට්ඨො පුරිමද්වාරෙන පාවිසි. පඤ්චන්තං පන සෙතිහානං ලද්ධත්තා පඤ්චසෙතිහින්දොති පාකටො. මූලනාමං පනස්ස සිහසුරොති දට්ඨබ්බං. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ බහු අලජ්ජිනො ගාමසාමන්ත විහාරෙ වසිත්වා අනෙකවිධං ආනාචාරං චරිංසු. සුධම්මපුරඅරිමද්දනපුරතො පරම්පරවසෙන ආගතා භික්ඛුපි බහු ලජ්ජිනො සික්ඛාකාමා සන්ති.

අථ තස්ස රඤ්ඤො හත්තං පරිභුඤ්ජනකාලෙ එකො සමණකුත්තකො අට්ඨ පරික්ඛාරෙ ගහෙත්වා ආගන්ත්වා රඤ්ඤො සම්මුඛෙ අට්ඨාසි. කිමත්ථාය ආගතොසිති පුච්ඡිතෙ පිණ්ඩපාතත්ථාය ආගතොමිහිති ආහ. අථ රාජා සයං භුඤ්ජිස්සාමිති ආරහිත්වාපි අතිප්පසන්නතාය පන සුවණ්ණපාතියා පටියාදිතං සකලම්පි හත්තං අදාසි. අථ රාජා එවං වින්තෙසි,— අයං භික්ඛු පිණ්ඩපාතත්ථාය උපමජ්ඣන්ති කයෙව ආගන්ත්වා අට්ඨාසි, න සො පුට්ඨජනභික්ඛු, අථ ඛො අභිඤ්ඤාලාභී අරහා භවෙය්‍ය, මම පුඤ්ඤත්ථාය ආගතො භවෙය්‍ය මං අනුකම්පං උපාදායාති.

එවං පන වින්තෙත්වා එකං රාජපුරිසං ආණාපෙසි තස්ස පච්ඡා අනුගන්ත්වා ඔලොකෙතුං. සො පන සමණකුත්තකො සයං අලජ්ජිභූතත්තාව අත්තනො හරියා පච්චුග්ගන්ත්වා පත්තං ගණ්හි. තං දිස්වා රාජපුරිසො රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා පයමමෙව එවං වින්තෙසි,— සචෙ යථාභූතං ආරොචෙය්‍යං, රඤ්ඤො පසාදො විනස්සෙය්‍ය, එවං පන අනාරොචෙත්වා යථා රඤ්ඤො පස්සාදො භියොයාසොමත්තාය භවෙය්‍ය, මය්‍හම්පි ලාභො උප්පජ්ජෙය්‍ය, සමණකුත්තකොපි රාජපරාධතො විමුව්චෙය්‍ය, එවං ආරොචෙස්සාමිති. එවං පන වින්තෙත්වා අහං මහාරාජ තං අනුගන්ත්වා ඔලොකෙසි, අථ මම එවං ඔලොකෙත්තස්සව අත්තරධායිති ආරොචෙසි. රාජා භියොයාසොමත්තාය පසිදිත්වා හත්ථං පසාරෙත්වා යථාහං මඤ්ඤමි, තථා අවිරජ්ඣනමෙවතන්ති තික්බත්තුං වාවං නිච්ඡාරෙසි, රාජපුරිසස්ස ව දාතබ්බං අදාසි.

තස්මිංයෙව දිවසෙ එකො අමච්චො රඤ්ඤො පණ්ණාකාරත්ථාය චෙලාහකං නාම එකං තුරඬිගමං අදාසි. අථ රාජා මම පුඤ්ඤානුභාවෙන එස

ලද්ධොති සම්පහංසි. තං පන තුරඬගමං ආරොහිත්වා එකං හත්ථාරොහං පාජාපෙසි. අථ මහාජනස්ස ඔලොකෙන්තස්ස හත්ථාරොහස්ස සීසෙවෙට්ඨනදුස්සංයෙව පස්සිත්වා ආකාසෙ පක්ඛන්ධො ඛකොවිය පඤ්ඤායති. සො පන තුරඬගමො පාතොව විජයපුරතො ගච්ඡන්තො පබ්බතඛන්තරනගරං සායන්හසමයෙ පාපුණි. අබ්භ විජබ්භනඅස්සොතිපි නාමං අකාසි.

ඉච්චෙවං සමණකුත්තකා දාරම්පි පොසෙසුං, පගෙව ඉතරං අනාවාරං. තෙනෙව තෙ සමණකුත්තකා රඤ්ඤො මල්ලරඬගම්පි පවිසිත්වා මල්ලං යුජ්ඣෙසුං. තෙසු පන සමණකුත්තකෙසු ඔව්චඬගාමුංසඬ්ඨිසජො නාම සමණකුත්තකො මල්ලකම්මෙ අතිවිය ඡෙකො අධිකො. සො කිර සංචච්ඡරෙ සංචච්ඡරෙ රඤ්ඤො මල්ලරඬගෙ ජයිත්වා පන්තරස වා වීසති වා අස්සෙ පටිලභීති.

රතනපුරනගරෙ මල්ලකම්මෙ අතිඡෙකො අධිකො එකො කම්බොජකුලො අත්ථී. සො රතනපුරනගරෙ ඡෙය්‍යපුරනගර ව අත්තනා සමථාමං මල්ලපුරිසං අසහිත්වා විජය පුරං ආගන්ත්වා වම්පකවිහාරස්ස ද්වාරසමීපෙ මල්ලසභාමණ්ඩපෙ පවිසිත්වා මල්ලකම්මං කාතුං ඉච්ඡාමීති රඤ්ඤො ආරොචෙසි. අථ රාජා තං සඬ්ඨිජං ආමන්තෙත්වා එවමාහ, - ඉදානි හො ත්වං ඉමිනා සද්ධිං මල්ලයුද්ධං කාතුං සක්ඛිස්සසීති. ආමමහාරාජ පුබ්බෙ අහං දහරෙ හුත්වා කීළනත්ථායයෙව මල්ලකම්මං අකාසිං, ඉදානි පන එකුනසත්තතිවස්සො අහං ඉතො පච්ඡා මල්ලයුද්ධං කාතුං සක්ඛිස්සාමි වා මා වාති න ඡානාමි, ඉදානි පරපක්ඛං මල්ලපුරිසං මල්ලකම්මෙන මාරෙස්සාමීති වදති.

අථ රාජුනං මල්ලකම්මං නාම කීළනත්ථායයෙව හවති, මා මාරෙතුං උස්සාහං කරොහීති වත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං මල්ලයුද්ධං කාරාපෙසි. සපරිසස්ස රඤ්ඤො ඔලොකෙන්තස්සෙව තෙ මල්ලාකාරෙන නච්චිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සමීපං උපගච්ඡිංසු. අථ සඬ්ඨිජො මල්ලො කම්බොජමල්ලස්ස පාදෙන පහරණාකාරං දස්සෙත්වා දක්ඛිණහත්ථමුට්ඨිනා කපාලෙ පහාරං අදාසි. අථ කම්බොජමල්ලස්ස මුඛං පච්ඡතො අහොසි. තදා සපරිසො රාජා ඊදිසා පන විමුඛතො මරණමෙව සෙය්‍යො ඉදානි පන ඉමං පස්සිතුං න විසභාමීති වදති. පුන සඬ්ඨිජො වාමහත්ථ මුට්ඨිනා පහාරං අදාසි. අථ කම්බොජමල්ලස්ස මුඛං පරිච්චට්ඨෙත්වා යථා පුබ්බෙ, තථා පතිට්ඨාසි.

තස්මිඤ්ච කාලෙ සපරිසො ඛත්තියො තං අච්ඡරියං දිස්වා ද්වෙ අස්සෙ තිංසමත්තානි වත්තානි සතකභාපණඤ්ච අදාසීති. ඉදඤ්ච වචනං පොරාණපොත්ථකෙසු ආගතත්තා සාධුජනානඤ්ච සංචෙජනියට්ඨානත්තා වුත්තං. යථෙත්වා හි සංචෙගලාහං නත්ථී අඤ්ඤං කිඤ්චි පයොජනත්ති.

කලියුගෙ තෙරසාධකෙ සත්තවස්සසතෙ විජයපුරයෙව තස්ස පුත්තො කිත්තිතරනාමකො රාජා රජ්ජං කාරෙසි. විතරා සදිසනාමවසෙනෙව සිහසුරොති නාමං පටිග්ගණ්හි. පිතු රඤ්ඤො කාලෙ ලද්ධෙසු පඤ්චසු සෙතිහෙසු චතුන්නංයෙව අවසෙසත්තා චතුසෙතිහින්දොති නාමං පාකටං. තෙනෙ වාහ අභිධානප්පදීපිකාටිකායං චතුසෙතිහින්දොති. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ චතුරභිගබ්ලො නාම මහාඅමච්චො ගන්ථකොච්චො අභිධානප්පදීපිකාසං වණ්ණනං අකාසි. සො පන සකලඛ්‍යාකරණචනාසඛිගඤ්ඤාණාචාරී අහොසි.

එකස්මිඤ්ච සමයෙ රාජා එකං මහන්තං විහාරං කාරාපෙත්වා අසුකරඤ්ඤො අයං විහාරො කාරාපිතො, ඉමස්මිං විහාරෙ සීලවත්තායෙව නිසිදන්තුති කොලාහලං උප්පාදෙසි. අථ සාවඤ්ඤිනාමගාමවාසී එකො ථෙරො ආගන්ත්වා නිසිදි.

අයං පන තස්ස ථෙරස්ස අට්ඨුප්පත්ති, -

සාවඤ්ඤිගාමෙ කිර එකො ගහපති අත්තනො පුත්තං සිප්පුග්ගහණත්ථාය විහාරෙ එකස්ස භික්ඛුස්ස සන්තිකෙ නිය්‍යාදෙසි. පුත්තස්ස පන විහාරං අගන්තුකාමස්ස තප්පනත්ථාය සකණ්ටකගච්ඡස්ස උපරි බ්‍වති. සො ච දහරො නික්ඛමිත්වා ගෙහං අනාගත්වා විහාරෙයෙව නිසිදි. මාතෘපිතුනං සන්තිකං අනාගන්ත්වා ථොකං ථොකං දුරං ගන්ත්වා සාමණෙර භූමිතො උපසම්පදභූමිං පත්වා අරිමද්දනනගරං ගච්ඡි. අතිපඤ්ඤවත්තතාය පන පත්තප්පත්තට්ඨානෙ මහාථෙරො සඛිගණ්හිංසු. තෙනෙවෙස සකලමරම්මරට්ඨෙය පාකටො අහොසි. අථ මාතෘපිතරො පුත්තස්ස ආගමනං අපෙක්ඛිත්වායෙව නිසිදිංසු. තමත්ථං පන සුත්වා එස අම්භාකං පුත්තො භවිස්සති වා නො වාති විමංසිතුකාමො පිතා අනුගච්ඡි. අරිමද්දනනගරෙ තං සම්පාපුණිත්වා උපට්ඨපෙත්වා නිසිදි. සොපි භික්ඛු යථාඋපට්ඨානෙනෙව සන්තප්පෙත්වා ගන්ථං උග්ගණ්හි. අපරස්මිං පන කාලෙසො භික්ඛු අප්ප සුපො අප්පලොණොතිආදිනා පුනප්පුනං භණති.

අථ පිතා එවමාහ, - න පුබ්බෙ පියපුත්තක තයා ඊදිසං වචනං කථිතං, ඉදානි පන ත්වං අභිණ්හං ඊදිසං වචනං ඡණ්ඩි, කාරණමෙත්ථ කිත්ති පුච්ඡි. පුබ්බෙ ගන්ථෙසු ඡෙකත්තං අප්පත්වා ගන්ථෙසු ඡෙකත්ථං ඛ්‍යාපන්නවිත්තතාය න චුත්තං, ඉදානි පන මයා ඉච්ඡිතො අත්ථො මත්ථකං පත්තො, තස්මා කායබලපරිග්ගහණත්ථාය මයා ඊදිසං වචනං චුත්තන්ති වදති. තං වචනං සුත්වා පිතා මාතුයා සන්තිකං ගමනත්ථාය ඔකාසං යාචිත්වා පිතරා සද්ධිං සකට්ඨානං ආගච්ඡන්තො විජයපුරං චෙතියවන්දනත්ථාය පාවිසි.

තදා රඤ්ඤො චුත්තවචනං සුත්වා තස්මිං විහාරෙ අරුහිත්වා නිසිදි. ආරක්ඛපුරිසා ච තං භික්ඛුං විහාරෙ නිසින්නං දිස්වා තමත්ථං රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. රාජා ච චතුරභිගබ්ලං අමච්චං ආණෙපෙසි, - ගන්ත්වා තස්ස

හික්බුස්ස ඤාණථාමං උපධාරෙහිති. චතුරභිගබ්බො ච ගන්ත්වා තං හික්බුං ගුලගුලට්ඨානං පුච්ඡි. සොපි පුච්ඡිතං පුච්ඡිතං විස්සජ්ජෙසි. චතුරභිගබ්බො ච තමත්ථං රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා තුට්ඨවිත්තො හුත්වා තං විහාරං තස්ස හික්බුස්ස අදාසි. තස්ස පන හික්බුස්ස දහරකාලෙ සකණ්ටකගච්ඡෙ පිතුනො බ්වනං පටිච්ච කණ්ඩකඛිපත්ථෙරොති සමඤ්ඤො අහොසි, මූලනාමං පනස්ස නාගිතොති. සොතස්මිං විහාරෙ නිසීදිත්වා සද්දසාරත්ථජලිනිං නාම ගන්ථං අකාසි. තස්ස කිර ථෙරස්ස කාලෙ තස්මිං නගරෙ ආරද්ධ විපස්සනාධුරා මහල්ලකා හික්බු සහස්සමත්තා අහෙසුං. ආරද්ධගන්ථධුරා පන දහරහික්බු ගණනපථං වීතිවත්තා.

තස්ස පන පිතරම්පි සෙට්ඨිට්ඨානෙ යපෙසි. තෙනෙව තං ගාමං සෙට්ඨිගාමොති නාමෙන වොහරිංසු.

කච්චායනවණ්ණනං පන විජයපුරෙයෙව අභයගිරිපබ්බතෙ නිසිත්තො මහාවිජ්ජාපි නාම ථෙරො අකාසි. වාවකො පදෙසම්පි සොයෙව අකාසි. සද්දවුත්තිං පන සද්ධම්මගුරුත්ථෙරො අකාසි.

ඉච්චෙවං විජයපුරෙ අනෙකෙහි ගන්ථකාරෙහි සාසනං විපුලං අහොසි.

කලියුගෙ පන පඤ්චාසීතාධිකෙ ඡවස්සසතෙ සම්පත්තෙ අසඬ්ඛයාවොයොන්නාමකො රාජා ඡෙය්‍යපුරනගරං මාපෙත්වා තත්ථ රජ්ජං කාරෙසි. තත්ථ පන රාජුතං කාලෙ ථෙරෙහි කතගන්ථො නාම නත්ථි.

කලියුගෙ ඡබ්බිසාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ වෙසාබ්බාසෙ ඡෙය්‍යපුරනගරං විනස්සි. තස්මිංයෙව සංචච්ඡරෙ ඡෙට්ඨමාසෙ විජයපුරං විනස්සි. තස්මිංයෙව සංචච්ඡරෙ ඵග්ගුනමාසෙ සත්චිවරාජා රතනපුරං නාම නගරං මාපෙත්වා රජ්ජං කාරෙසිති.

ඉදං විජයපුරඡෙය්‍යපුරෙසු සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ඉදානි මරම්මමණ්ඩලෙ තම්බනීපරට්ඨෙයෙව රතනපුරනගරෙ සාසනවංසං වක්ඛාමි.

කලියුගෙ හි අට්ඨාසීතාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ නරපතිරඤ්ඤො ධිතාය සද්ධිං අලොභිගවඤ්ඤිසුරඤ්ඤො පුත්තො ආනන්දසුරියො නාම සන්ථවං කත්වා එකං (සිද්ධිකං නාම පුත්තං විජායි. සො වයෙ සම්පත්තෙ රජ්ජසම්පත්තිං ලහි. තතො පහුති යාව ම්‍රුතවොදිසා රඤ්ඤො අරිමද්දනනගරෙ රජ්ජං අකංසු). තතො පච්ඡා සිරිසුධම්මරාජාධිපතීති ලද්ධනාමො සත්චිවරාජා රතනපුරනගරෙ රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ කලියුගෙ එකනවුතාධිකෙ

සත්තවස්සසතෙ සම්පත්තෙ ලඬිකාදීපතො සිරිසද්ධම්මාලඬිකාරත්ථෙරො
සිහළමහාසාමිත්ථෙරොවාති ඉමෙ ද්වෙ ථෙරො පඤ්ච සරීරධාතුයො ආනෙත්වා
නාවාය කුසිමතිත්ථං පාපුණිත්වා රාමඤ්ඤරට්ඨෙ ඛඤ්ඤාරනි නාමෙන රඤ්ඤා
නිවාරිතා අනිසිදිස්වා තතො සොයෙව රාජා ථෙරෙ යාව සිරිබෙත්තනගරා පහිණි.
තමත්ථං ඤත්වා රතනපුරින්දො රාජා චත්තාලිසාය නාවාහි යාව
සිරිබෙත්තනගරං පවිචුග්ගන්ත්වා ආනෙසි. ආනෙත්වා ච මහානවගාමං
පත්තකාලෙ සහ ඔරොධෙහි අමච්චෙහි ච සයමෙව රාජා පවිචුග්ගවිජි. රතනපුරං
ජපන පත්තකාලෙ මහාපථවී වලි, පටිනාදඤ්ච නදි. තදා රාජා සම්මාසම්බුද්ධස්ස
තිලොකග්ගස්ස සාසනං පග්ගණ්හිස්සාමිති චිත්තෙත්වා සරීරධාතුං ආනෙත්වා
ඉධ පත්තකාලෙ අයං මහාපථවී වලති, පටිනාදඤ්ච නදති, ඉදං අම්භාකං රට්ඨෙ
ජිනසාසනස්ස විරකාලං පතිට්ඨානභාවෙ පුබ්බනිමිත්තන්ති සයමෙව
නිමිත්තපායං අකාසි.

තාව තිට්ඨතු ජීවමානස්ස සම්මාසම්බුද්ධස්ස ආනුභාවො, අභාවත
සරීරධාතුයායෙව අනුභාවොති බහුරට්ඨ වාසිනො පසිදිංසු. භොන්ති චෙත්ථ, —

සරීරධාතුයා තාව, මහන්තොච්ඡරියො භොති;
කා කථා පන බුද්ධස්ස, ජීවමානස්ස සෙට්ඨස්ස.

ඵචං අනුස්සරිත්වාන, උජ්ජාදෙය්‍ය පසාදකං;
බුද්ධගුණෙසු බාහුල්ලං, ගාරවඤ්චං කරෙ ජනොති.

කලියුගෙ ද්වෙනවුතාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ තා පඤ්ච ධාතුයො නිදහිත්වා
ජෙය්‍යපුරනගරතො පවිජිමදිසාභාගෙ සමභූමිභාගෙ චෙතියං පතිට්ඨාපෙසි.
තඤ්ච චෙතියං රතනචෙතියන්ති පඤ්ඤාපෙසි, හත්ථීරූපබාහුල්ලතාය පන
අනෙකිහින්දොති පාකටං භොති. තිහි සිරිගබ්භෙහි සත්තහි ද්වාරෙහි ච
අලඬිකතං නාම මහාවිහාරං කාරාපෙත්වා ද්වින්නං සිහළදීපිකත්ථෙරානං අදාසි.
තතො පවිජා තෙසු මහන්තත්ථෙරො සකවිහාරසමීපෙ පබ්බතමුද්ධති අත්තනො
සිස්සෙපි අජ්ජවෙසෙත්වා ලජ්ජීපෙසලබ්භස්සුතසික්ඛාකාමෙහි සබ්බෙහි තිහි
ථෙරෙහි සද්ධිං සීමං සම්මන්තති. ඉච්චෙවං
සීමසම්මුතිපරියත්තිවාචනාදිකම්මෙහි මරම්මරට්ඨෙ සාසනං විරූළං කත්වා
පතිට්ඨාපෙසි.

ඉදං මරම්මමණ්ඩලෙ රතනපුරනගරෙ සිහළදීපිකෙ

ද්වෙ ථෙරෙ පටිච්ච පයමං සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

කලියුගෙ ජබ්බිසාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ සම්පත්තෙ ඵග්ගනමාසෙ
සත්චවරාජා රතනපුරනගරං මාපෙසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ජෙය්‍යපුරනගරෙ

එකා පුපිකා ඉත්ථි අලජ්ජිනො එකස්ස භික්ඛුස්ස සන්තිකෙ ධනං උපනිදහි. අපරභාගෙසා තං ධනං යාවි. අථ සො භික්ඛු තච ධනං අහං න පටිග්ගණ්හාමිති මුසා භණ්ති. එවං විවාදං කත්වා තං කාරණං රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා පක්කොසාපෙත්වා සයමෙව තං භික්ඛුං පුච්ඡි, -ත්වං භන්තෙ තස්සා ඉත්ථියා ධනං පටිග්ගණ්හාසි වා මා වාති. අහං මහාරාජ සමණො අලිකං භණ්තුං න වට්ටති, න පටිග්ගණ්හාමිති වදති. තං කාරණං රාජා ච පුනස්පුනං පුච්ඡන්වා වීමංසන්තො භික්ඛුස්ස කෙරාට්ඨකභාවං ජානිත්වා තං සමණො සමානො භගවතො පඤ්ඤත්තං සික්ඛාපදං අක්කමිත්වා මුසා භණ්තිති කුජ්ඣිත්වා සයමෙව අපරාධානුරූපං සියං ඡින්දිත්වා රාජගෙහතො හෙට්ඨා බිපි.

තඤ්ච කාරණං සකලමරම්මරට්ඨෙ පාකටං. අලජ්ජිභික්ඛුපි අඤ්ඤෙ පාපකම්මං කාතුං න විසහිංසු. රඤ්ඤො භාගිත්වායෙව සික්ඛාපදං න අක්කමෙසුං.

කලියුගෙ තිංසාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ සම්පත්තෙ මඬගක්ඛිව්වාචොඬික නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. සො පන රාජා රට්ඨවාසිනං සුඛත්ථාය නිමිත්තං ගහෙත්වා තාලවණ්ටං ගහෙත්වා රාජගෙහං පටිග්ගණ්හි. සො ච රාජා සක්කරාජෙ පඤ්චවත්තාලිසාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ සම්පත්තෙ වඤ්ඤිඬුං නාම චෙතියං පතිට්ඨාපෙසි. යඬගරනාමකස්ස සිලාපබ්බතස්ස සමීපෙ පොරාණිකං එකං චෙතියං නදීඋදකං භින්දි. තදා සකරණ්ඩකා පඤ්ච ධාතුයො උදකෙ නිම්මුජ්ජන්තියො එරාපථො නාම නාගො ගහෙත්වා පච්ඡා වඤ්ඤිඬුං නාම චෙතියං පතිට්ඨාපෙස්සාමිති රඤ්ඤො ආරද්ධකාලෙයෙව දායානාගස්ස නාම ථෙරස්ස සහ කරණ්ඩකෙන පඤ්ච ධාතුයො නිය්‍යාදෙසි. සො ච ථෙරො රඤ්ඤො අදාසි. රාජා ද්වෙ ධාතුයො මුට්ඨොචෙතියෙ නිධානං අකාසි. තිස්සො පන වඤ්ඤිඬුං චෙතියෙති පොරාණපොත්ථකෙසු වුත්තං.

සො රාජා කුමාරකාලෙ සික්ඛාපකස්ස ආචරියස්ස සෙතච්ඡත්තං දත්වා සඬ්ඝනායකට්ඨානං නිය්‍යාදෙසි. බෙමාවාරො නාම එකො ථෙරො රත්තිභාගෙ මජ්ඣන්තිකකාලෙ චෙතියඬිගණෙ ඔලම්බෙත්වා යපිතං හෙරිං අනෙකචාරං පහරි. අථ රාජා රාජගෙහතොයෙව සුත්වා යථායපිතන්තියාමවසෙන විහාරෙ කොචි භික්ඛු කාලං කතො භවෙය්‍යාති මඤ්ඤිත්වා විහාරං ගන්ත්වා පුච්ඡාහිති දූතං පෙසෙසි. දූතො විහාරං ගන්ත්වා කාරණං පුච්ඡි. භික්ඛු ච එවමාහංසු, - න අම්හෙසු කාලඬිකතභික්ඛු නාම අත්ථි, අථ බො සක්කො දෙවානම්න්දො ඉදානි කාලඬිකතොති බහුතං මනුස්සානං ඤාපනත්ථාය හෙරිං පහරිමහාති. පුන රාජා භික්ඛු පක්කොසාපෙත්වා පුච්ඡි, -කස්මා පන භන්තෙ තුම්හෙ සක්කස්ස දෙවානම්න්දස්ස කාලඬිකතභාවං ජානාමාති. අථ භික්ඛු එවමාහංසු, -භගලතො පරිනිබ්බානකාලෙ සාසනං රක්ඛිස්සාමිති සක්කො දෙවානම්න්දො පටිඤ්ඤං කත්වාපි ඉදානි සාසනෙ වසන්තානං අම්හාකං අනුපාලනකම්මං නාම කිඤ්චි න අකාසි, සථෙ පන සක්කො දෙවානම්න්දො ජීවමානො භවෙය්‍ය,

සම්මාසම්බුද්ධස්ස සන්තිකෙ පටිඤ්ඤං දළං කත්වා ඉදානි අප්පොස්සුක්කො න භවෙය්‍යා. ඉදානි පන සක්කස්ස දෙවානම්න්දස්ස ආරක්ඛණකම්මං නාම කිඤ්චි න දිස්සති, තස්මා ඉදානි සක්කො දෙවානම්න්දො කාලඬකතොති ජානිමහාති.

රාජා තං සුත්වා බ්‍රෙමාචාරත්ථෙරස්ස පසිදිත්වා විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසී. සො ච ථෙරො සුධම්මපුරවාසීනං සීහළවංසිකානං මහාථෙරානං වංසෙ භවති ලජ්ජී පෙසලො හොතීති.

රතනපුරනගරෙයෙව අධිකරඤ්ඤො කාලෙ රතනපුරනගරස්ස දක්ඛිණදිසාභාගෙ මහාසෙනං කාරාපෙසී. තස්ස පන ආචරියො සඬ්ඝරාජා ලජ්ජීපක්ඛං න භජති. තෙනෙව ථෙරපරම්පරාය එස න සඬ්ගහිතබ්බො.

තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ඡසට්ඨාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ කලියුගෙ රාජාධිරාජා නාම රාමඤ්ඤරට්ඨීන්දො භූපාලොති සහස්සප්පමාණාසු නාචාසු සට්ඨිසතසහස්සෙහි යොධෙහි සද්ධිං නදීමග්ගෙන යුජ්ඣන්තත්ථාය රතනපුරාභිමුඛං ආගතො.

අථ අධිකරාජා බහවො අමච්චෙව භික්ඛු ච සන්තිපාතාපෙත්වා මන්තෙසි, - ඉදානි රාමඤ්ඤරට්ඨීනො රාජා යුජ්ඣන්තත්ථාය ඉධ ආගච්ඡති, යුද්ධං අකත්වා කෙනුපායෙන තං පටිනිවත්තාපෙනුං සක්ඛිස්සාමාති. අථ සබ්බෙ කිඤ්චි අකථෙත්වා තුණ්හිභාවෙනෙව නිසිදිංසු.

අථ ජාතවස්සෙන එකත්තිංසවස්සිකො උපසම්පදාවසෙන පන එකාදසවස්සිකො එකො භික්ඛු එවමාහ, - එකො පන රාමඤ්ඤරට්ඨීන්දො රාජාධිරාජා තාව තිට්ඨතු, සථෙ සකලෙපි ඡම්බුදීපෙ සබ්බෙ රාජානො ආගච්ඡෙය්‍යං, එවම්පි කථාසල්ලාපෙනෙව යුද්ධං අකත්වා පටිනිවත්තාපෙසුං සක්කොමීති.

අථ අධිකරාජා තුට්ඨවිත්තො හුත්වා ආහ, - යථා භන්තෙ ත්වං සක්කොසි රාජාධිරාජං යථාසල්ලාපෙන පටිනි වත්ථාපෙනුං, තථා කරොහීති.

අථ සො භික්ඛු මෙත්තාසන්දෙසපණ්ණං පෙසෙත්වා ඔකාසං යාචි තස්ස රාජාධිරාජස්ස සන්තිකං පවිසිතුකාමො. රාජාධිරාජා ච තස්ස භික්ඛුස්ස මෙත්තාසන්දෙසපණ්ණං පස්සිත්වා තං භික්ඛුං සීඬ්ඝං ආනෙථාති දූතං පෙසෙසී. දූතො ආනෙත්වා රඤ්ඤො දස්සෙසී. අථ සො භික්ඛු රාජාධිරාජං ධම්මදෙසනාය ඔවාදං දත්වා සකට්ඨානං පටිනිවත්තාපෙසී. අයඤ්ච භික්ඛු අරිමද්දනනගරෙ චතුසු ගණෙසු අරහන්තගණවංසො සික්ඛාකාමො ලජ්ජී පෙසලො. අරිමද්දනනගරෙ වාගගෙ නාම දෙසෙ පන ජාතත්තා වාග්‍රහි භික්ඛුති වොහාරියති.

කලියුගෙ අට්ඨාසිතාධිකෙ සත්තවස්සසතෙ සම්පත්තෙ මිඤ්ඤ්භද්ධග ධම්මරාජා රතනපුරෙයෙව රජ්ජං සම්පත්තො. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ සිහළදීපතො ද්වෙ මහාථෙරා රතනපුරං ආගන්ත්වා සාසනං අනුග්ගහෙත්වා නිසීදිංසු.

තදා කලියුගෙ අට්ඨසතෙ සම්පුණ්ණෙ පොරාණකං කලියුගං අපනෙත්වා අභිනවං යපෙතුං ඔකාසො අනුජ්ජත්තො. අථ වාග්‍රිහි ථෙරො ව රාජවිහාරවාසිත්ථෙරො ව ඵවමාහංසු, - අපනීතබ්බකාලෙ මහාරාජ සම්පත්තෙ අනපනෙතුං න වට්ටතීති.

අථ රාජා පුත ඵවමාහ, - අපනීතබ්බෙ සම්පත්තෙ අනපනෙත්වා අජ්ඣුපෙක්ඛිත්වා වසන්තස්ස කො දොසොති. සථෙ අපනීතබ්බෙ සම්පත්තෙ අනපනෙත්වා අජ්ඣුපෙක්ඛිත්වා නිසීදෙය්‍ය, රට්ඨවාසිනං දුක්ඛං භවිස්සතීති වෙදසත්ථෙසු ආගතං, සක්කරාජං අපනෙත්තොපි රාජා තස්මිංයෙව වස්සෙ දිවඬගතො භවෙය්‍යාති ආහංසු.

අථ රාජා සත්තානං සුඛං ලභීයමානතං ජානන්තොයෙව මාදිසො අත්තනො භයං අපෙක්ඛිත්වා අපනීතබ්බං අනපනෙත්වා නිසීදිතුං න වට්ටති, කම්මං බීයිත්වාපි මම අගුණං ලොකෙ පත්ථරිත්වා පතිට්ඨහිස්සතීති මනසිකරිත්වා සක්කරාජෙ අට්ඨවස්සසතෙ සම්පුණ්ණෙ බසුප්පිදුමුනිසබ්‍යං අපනෙත්වා වම්මාවසෙසං යපෙසි. අථ මහාමණ්ඩපං කාරාපෙත්වා මහාජණං කත්වා මහාදානම්පි අදාසි.

වාග්‍රිහිථෙරො රාජවිහාර වාසිත්ථෙරොවාති අරිමද්දන නගරෙ අරහත්තගණාංසිකො ලජ්ජී පෙසලො සික්ඛාකාමො.

ඊදිසං පන වචනං සාසනජීවියත්තත්තා ව රට්ඨවාසිකායත්තත්තා ව ධම්මානුලොමවසෙන වුත්තං.

කලියුගෙ චතුර්වස්සාධිකෙ අට්ඨසතෙ මහානරපති රාජා රතනපුරනගරෙ රජ්ජං කාමෙසි. සො ව රාජා ථූපාරාමවෙනියං කාරාපෙසි. තස්ස පන ආචරියො මහාසාමිත්ථෙරො නාම. සො පන ථෙරො සිහළදීපං ගන්ත්වා සිහළින්දස්ස රඤ්ඤො ආචරියස්ස සාරිපුත්තත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ සික්ඛං ගහෙත්වා පච්චාගතත්ථෙරවංසිකොති දට්ඨබ්බො. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ රතනපුරනගරෙ මහාඅරියවංසො නාම ඵකො ථෙරො අත්ථී. සො පන පරියත්තිවිසාරදො අරිමද්දනනගරෙ ඡජ්ජපදගණතො ආගතවංසිකො.

ඵකස්මිං සමයෙ ඡෙය්‍යපුරනගරං ගන්ත්වා රෙඬග ඉති පාකටස්ස මහාථෙරස්ස සන්තිකෙ සද්දනයං උග්ගණ්හිත්වා නිසීදි. සො පන කිර

මහාථෙරො අඤ්ඤෙහි සද්ධිං යංවා තංවා කථං අසල්ලපිතුකාමතාය මුඛෙ උදකං
යපෙත්වා යෙභුයොන නිසීදති. තෙනෙවෙස මරම්මවොහාරෙන රෙඬගු ඉති
පාකටො අහොසි.

සො කිර අරියවංසත්ථෙරො රෙඬගුං ථෙරස්ස සන්තිකං ගන්ථං වාචාපෙනු
ඔකාසං යාවිස්සාමීති උපගච්ඡන්තොපි කථාසල්ලාපං අකත්වා ද්වෙ අහානි
වත්තං පරිපුරෙත්වායෙව පච්චාගච්ඡි. තතියදිවසෙ පන වම්මබ්බෙඤ්ඤං
ආකොටුනත්තා සද්දං සුත්වා මුඛතො උදකං උග්ගිරිත්වා කාරණං පුච්ඡි. ගන්ථං
උග්ගහණත්ථාය ආගතභාවං ආරොචෙසි.

අථ ථෙරො එවමාහ, - අහං ආවුසො දිවසෙ දිවවසෙ තික්ඛත්තුං ගන්ථං
වාචෙමි, මජ්ඣන්ති කාතික්කමකාලෙපි පඤ්ඤවෙතියං ගන්ත්වා
වෙතියඬගණෙ සම්මජ්ජනකිච්චං කරොමි, ඔකාසං න ලහාමි, එවම්පි ත්වං
බහුගන්ථෙ උග්ගහෙත්වාපි ආවරියෙහි දින්නොපදෙසං අලහිත්වා පුන මම
සන්තිකං ආගච්ඡසි, තස්මායඬගණෙ සම්මජ්ජනවත්තං තාවකාලිකං
විකොපෙත්වා ගන්ථුග්ගහණත්ථාය ඔකාසං දස්සාමීති වත්වා
අභිධම්මත්ථවිසාවිනිං නාම ලක්ඛණට්ඨකං උග්ගණ්භාපෙසි. නානානායෙහි
උපදෙසං දත්වා වාචෙසි. වාචෙත්වා ච තතියදිවසෙ ආවරියස්ස සන්තිකං
නාගච්ඡි. මහාථෙරොපි කාරණං අකල්ලතාය අනාගතො භවෙය්‍යාති මඤ්ඤිත්වා
පුච්ඡනත්ථාය භික්ඛු පෙසෙසි.

අරියවංසත්ථෙරොව ආවරියස්ස සන්තිකං ගමිස්සාමීති ආගතො,
අන්තරාමග්ගෙයෙව දූතභික්ඛු පස්සිත්වා තෙහි සද්ධිං මහාථෙරස්ස සන්තිකං
ආගමංසු. ආවරියස්ස සන්තිකං පත්වා ආවරියා අරියවංසත්ථෙරං පුච්ඡි, - කස්මා
පන ත්වං න උග්ගහණත්ථාය ආගතොසිති. අහං හන්තෙ තුම්හෙහි
දින්නොපදෙසං නිස්සාය ඉදානි සබ්බං නයං ජානාමිති. අථ ආවරියො ආහ, යං
පන ගන්ථං නිස්සාය ත්වං ඡෙකතං පත්තොසි, තස්ස සංවණ්ණනං කත්වා
උපකාරං කරොහිති. අථ අරියවංසත්ථෙරො ආවරියස්ස වචනං සිරසා
පටිග්ගහෙත්වා අභිධම්මත්ථවිහාවිනියා මණ්ඩාරමඤ්ජුසං නාම අනුසංවණ්ණනං
අකාසි. නිට්ඨිතනිට්ඨිතපාළං උපොසථදිවසෙ උපොසථදිවසෙ පුඤ්ඤවෙතියස්ස
වෙතියඬගණෙ භික්ඛුසඬ්ඨං සන්තිපාතාපෙත්වා භික්ඛුසඬ්ඨස්ස මජ්ඣකෙ
වාචාපෙත්වා සුභාපෙසි, - සවෙ කොචි දොසො අත්ථි, තං වදාති.

අථ අරිමද්දනනගරතො වෙතියවන්දනත්ථාය එකො භික්ඛු ආගන්ත්වා
පරිසකොටියං සුණිත්වා නිසීදි. අථ සො භික්ඛු ද්වෙ වාරං එඵ්ඉති සද්දං අකාසි.
තං යානං සල්ලක්ඛෙත්වා යපෙසි. නිවාසනට්ඨානඤ්ඤං පුච්ඡි.
අරියවංසත්ථෙරොපි සකච්ඡාරං පත්වා තස්මිං යානෙ උපධාරොත්තො එකස්මිං
යානෙ එකස්ස අත්ථස්ස ද්වික්ඛත්තුං වුත්තත්තා පුනරුත්තිදොසො දිස්සති,

එකස්මිං යානෙ ඉමං ගන්ථන්ති පුල්ලිඬිගරුපෙන චත්තබ්බට්ඨානෙ ඉදං ගන්ථන්ති නපුංසකලිඬිගෙන චුත්තත්තා ලිඬිගවිරොධිදොසො දිස්සති.

අථ තං පුග්ගලං පක්කොසාපෙත්වා එවමාහ, - අහං ආවුසො ඉමං ගන්ථං මහුස්සාහෙන කරොමි, තඤ්ච විවෙකකාලෙ රත්තිභාගෙයෙව පොත්ථකං පත්ථරිත්වා ලිබාමි, එවං මහුස්සාහෙන කරොන්තමිපි ත්වං අරුච්චනාකාරෙන සද්දං කරොසි, කිදිසං පන දොසං සුත්වා එවං කරොසිති පුච්ඡි. අථ සො භික්ඛු එවමාහ, - තයො හන්තෙ මහුස්සාහෙන කතෙ ගන්ථෙ දොසවසෙන බහුවත්තබ්බට්ඨානං නත්ථි, සද්දතොවෙව අත්ථතො ව පරිපුණ්ණොයෙවෙස ගන්ථො, අථ බො පන එකස්මිං යානෙ එකස්ස අත්ථස්ස ද්වික්ඛත්තුං චුත්තත්තා පුරන්තත්තිදොසො දිස්සති, එකස්මිං පන ඉමං ගන්ථන්ති පුල්ලිඬිගෙන චත්තබ්බට්ඨානෙ ඉදං ගන්ථන්ති නපුංසකලිඬිගෙන චුත්තත්තා ලිඬිගවිරොධිදොසො දිස්සති, එවං එත්තකංයෙව දොසං දිස්වා ඊදිසං අරුච්චනාකාරං දස්සෙමිති.

අථ අරියවංසත්ථෙරො තුට්ඨවිත්තො හුත්වා අත්තනො සරීරපාරුපිතං දුපට්ඨවීරං ඉමිනාහං තව ඤාණං පුප්පෙමිති චත්වා අදාසි. පච්ඡාකාලෙ අධිකරාජා තමත්ථං සුත්වා නාම ලඤ්ජං අදාසි.

සො ච අරියවංසත්ථෙරො මණ්දිපං නාම ගන්ථං ගන්ථා හරණඤ්චෙව ජාතකවිසොධනඤ්ච පාලිභාසාය අකාසි. අනුට්ඨාය පන අත්ථයොජනං මරම්මභාසාය අකාසි.

එකං සමයං අධිකරාජා විහාරං ගන්ත්වා ධම්මං සුණි. ථෙරො ධම්මං දෙසෙත්වා නිට්ඨිතකාලෙ යානබලිං සුබත්ථාය යාචි. රාජා අදත්වා නාවං අහිරුහිත්වා පච්චාගච්ඡි. අන්තරාමග්ගෙ නාවාය ජීයං එකො සංඝමාරො මුඛෙන ගණ්හිත්වා නිච්චලං කත්වා යපෙසි. ථෙරෙන යාවිතං යානබලිං දදාමිති මහාසද්දං කත්වා රාජපුරිසෙ තික්ඛත්තුං නිච්ඡාරෙසි. අථ සංඝමාරො නාවං මුඤ්චිත්වා ගච්ඡි. එකස්මිඤ්ච කාලෙ රාජා විහාරං නික්ඛමි. අථ එකො හත්ථිනී විහාරසමීපෙ බන්ධිත්වා යපෙසි. සා බොධිරුක්ඛසාබං ඡන්දිත්වා බාදි. සා තත්ථෙව භූමියං පති. අථ ථෙරො සච්චකිරියං කත්වා මෙත්තාභාවනං භාවෙත්වා මෙත්තොදකෙන භිඤ්චි. තං බණ්ණඤ්ච සා උට්ඨති. රාජා ච තං අච්ඡරියං දිස්වා තස්සා අග්ගනකමූලං දත්වා විහාරතො නදී තිත්ථං ගමනමග්ගෙ සිලාපට්ඨං විනිත්වා සෙතුං අකාසිති.

සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරො පන අරියවංසත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකො ජෙනවනවිහාරවාසී. තෙ පන ථෙරා ඡජ්ජදගණුවංසිකාති දට්ඨබ්බා.

කලියුගෙ ද්වෙවත්තාලීසාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ සම්පත්තෙ රතනපුරනගරෙයෙව සිරිසුධම්මරාජාධිපති නාම දුතියාධිකරාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ පබ්බතබ්බන්තරනගරතො මහාසීලවංසො නාම ථෙරො පඤ්චවත්තාලීසාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ සම්පත්තෙ සුමෙධකථං කඛ්‍යාලඤ්චකාරවසෙන බන්ධිත්වා බුද්ධාලඤ්චකාරඤ්ච නාම කඛ්‍යාලඤ්චකාරං පබ්බතබ්බන්තරජපට්ඨසංයුත්තඤ්චෙව කඛ්‍යාලඤ්චකාරං බන්ධිත්වා තෙ ගහෙත්වා රතනපුරනගරං ආගච්ඡී.

අථ රාජා පූජාරාමචෙතියස්ස එසන්නට්ඨානෙ රතනවිමානවිහාරෙ නිසීදාපෙසි. සො ච ථෙරො තත්ථ සොතාරානං පරියත්තිං වාචෙත්වා නිසීදි. සො ච ථෙරො තත්ථ නිසින්නානං ථෙරානං අට්ඨමකො හොති. සො ච මහාසීලවංසත්ථෙරො කලියුගස්ස පන්නරසාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ ඡානො. තිංසවස්සකාලෙ රතනපුරනගරං ආගතොති පොරාණපොත්ථකෙසු වුත්තං. සො පන ථෙරො නෙත්තිපාළියා අත්ථ යොජනං මරම්මහාසාය අකාසි පාරායනවත්ථුඤ්ච.

රතනපුරනගරෙයෙව රට්ඨසාරො නාම එකො ථෙරො අත්ථී, මහාසීලවංසත්ථෙරෙන සමඤ්ඤාණථාමො. සො පන රතනපුරනගරෙයෙව කලියුගස්ස තිංසාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ කාලෙ ඡානො. භූරිදත්තජාතකං හත්ථීපාලජාතකං සංවරජාතකඤ්ච කඛ්‍යාලඤ්චකාරවසෙන බන්ධි අඤ්ඤඤ්ච අනෙකවිධං කඛ්‍යාලඤ්චකාරං. තෙ පන ද්වෙ ථෙරා කඛ්‍යාලඤ්චකාරකා රකාති ථෙරපරම්පරාය පච්චෙසෙත්වා න ගණෙන්නි පොරාණා.

එත්ථ ච කිඤ්චාපි සමණානං උපොසථිකානඤ්ච කඛ්‍යාලඤ්චකාරං බන්ධිතුං වාචෙතුං වා කප්පාකප්පවිචාරණං වත්තුං ඔකාසො ලද්ධො, සාසනවංසං පන වත්තුං ඔකාසස්ස අතිවිත්ථාරොවසෙසත්තා තං අවත්වා අජ්ඣුපෙක්ඛිස්සාම. උපොසථිනිච්ඡයෙ පන නච්චගීතාදිසික්ඛාපදස්ස විසයෙ විත්ථාරෙන මයං අවොචුම්හා.

කලියුගස්ස ගතෙ තෙසට්ඨාධිකෙ අට්ඨවස්සසනෙ රතනපුරනගරෙයෙව සිරිත්‍රිභවනාදිත්‍යනරපතිපවරමහාධම්ම රාජාධිපතිරාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙතිසාසනධිජො නාම භික්ඛු සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරස්ස සන්නිකෙ ගන්ථං උග්ගණ්ඨි. අථ අරිමද්දනනගරතො එකො මහාථෙරොසොතුනං වාචිත්වා රතනපුරනගරෙ නිසීදිස්සාමිති ආගතො. අථ සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරස්ස ගන්ථං වාචෙත්තස්සෙව විහාරස්ස හෙට්ඨා නිසීදිත්වා සො මහාථෙරො සද්දං සුණිත්වා එවං වින්තෙසි, -එතස්ස සන්නිකෙ අහං නච්චකට්ඨානෙ යත්වා ථොකං ගන්ථං උග්ගණ්ඨිස්සාමිති. අථ සො මහාථෙරො සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරස්ස සන්නිකං පටිසිත්වා ගන්ථං වාචාපෙතුං ඔකාසං යාචි. අථ

සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරො වස්සපමාණං පුච්ඡිත්වා ත්වං හන්තෙ මයා
වුඨ්ඨතරොසිති ආහ. අහං තයා වුඨ්ඨතරොපි සමානො නවකට්ඨානෙ යත්වා
ගන්ථං උග්ගණ්හිස්සාමිති ආහ. අථ සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරො තස්ස ගන්ථං
වාචෙසි. අතිපසිදිත්වා පන තං මහාථෙරං මහාසාධුජ්ජනොති නාමෙන
වොහාරති.

අථ පච්ඡා මරම්මරට්ඨං කලියුගස්ස පඤ්චාසීතාධිකඅට්ඨසතකාලතො
පට්ඨාය යාව අට්ඨාසීතාධිකඅට්ඨසතවස්සකාලං නානාභයෙහි සඬුබ්භිතං
අහොසි. තදා කම්බොජරට්ඨතො සිහනිස්වා නාම හින්තකුතො ආගන්ත්වා රතන
පුරනගරෙ රජ්ජං ගණ්හි. අථ සො එවං චින්තෙසි, - හික්ඛු අදාරා අපුත්තිකා
හුත්වා පුන සිස්සෙ පොසෙත්වා පරිවාරං ගවෙසන්ති, සචෙ හික්ඛු පරිවාරං
විචිතිත්වා රාජභාවං ගණ්හෙය්‍යං, එවං සති රජ්ජං ගහෙතුං සක්ඛිස්සන්ති,
ඉදානෙව හික්ඛු ගහෙත්වා මාරෙතුං වට්ටති. එවං පන චින්තෙත්වා තොවිසිලු
නාමකෙ ඛෙත්තවනෙ බහු මණ්ඩපෙ කාරාපෙත්වා
ගොමහිසකුක්කුටසුකරාදයො මාරාපෙත්වා හික්ඛු භොජෙස්සාමිති වත්වා
ජෙය්‍යාපුරවිජයපුරරතනපුරනගරෙසු සබ්බෙ මහාථෙරෙ බහුහි අත්තෙවාසිකෙහි
සද්ධිං පක්කොසාපෙත්වා තෙසු මණ්ඩපෙසු නිසීදාපෙත්වා
හත්ථිඅස්සාදිසෙනඬගෙහි පරිවාරෙත්වා මාරෙසි. තදා කිර තිසහස්සජ්ජමාණො
හික්ඛු මරිංසුති. හික්ඛු ච මාරෙත්වා බහුපි පොත්ථකෙ අග්ගිනා ඤාපෙසි,
චෙතියානිපි හෙදාපෙසි. අහොවත පාපජනස්ස පාපකම්මන්ති. හොන්ති
චෙත්ථ, -

සාසනං නාම රාජානං, නිස්සාය තිට්ඨතෙ ඉධ;
මිච්ඡාදිට්ඨිකරාජානො, සාසනං දුසෙන්ති සත්ථුනො.

සම්මාදිට්ඨි ච රාජානො, පග්ගණ්හන්තෙව සාසනං;
එවඤ්ච සති ආකාසෙ, උලුරාජාව දිබ්බතීති.

අථ කලියුගෙ එකවස්සාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ ආකාසෙ බහුහි
තාරකාහි ධුමා නික්ඛමිංසු. වඤ්ඤදිඬුවෙතියෙපි බුද්ධජ්ජට්ඨිමිබස්ස
අක්ඛිකුපතො උදකධාරානෙත්තජලානිවිය නික්ඛමිංසුති රාජවංසෙ වුත්තං.

අථ සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරො සද්ධිං මහාසාධුජ්ජනතිසාය නධජත්ථෙරෙහි
කෙතුමතීනගරං අගමාසි. රට්ඨසාරත්ථෙරොපි සිරිබෙත්තනගරං සයමෙව
අගමාසිති පොරාණපොත්ථකෙසු වුත්තං. තං පන රාජවංසෙ
සිරිබෙත්තනගරින්දො සත්ථ වරාජා තං ආනෙසිති වුත්තවචනෙන න සමෙති.

සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරොපි කෙතුමතීනගරෙ කාලඬිකතො. තතො පච්ඡා
ථොකං කාලං අතික්කමිත්වා මහාසාධුජ්ජනත්ථෙරො තත්ථෙව කාලමකාසි.

තිසාසනධර්මපට්ටරො පන කලියුගෙ ද්වාදසාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ භංසාවතීනගරෙ අනෙකසෙතිහින්දස්ස රඤ්ඤො කාලෙ කෙතුමතීනගරතො භංසාවතීනගරං අගමාසි.

තතො පච්ඡා තිවත්තාලීසවස්සිකො භුත්වා කලියුගෙ තෙරසාධිකෙ නවවස්සසතෙ මිඬ්ඝ ඛුණ්ණිකරපතිරඤ්ඤොකාලෙ පුන ජෙය්‍යපුරනගරං සම්පත්තො භුත්වා ජෙනවනවිහාරසමීපෙ එකිස්සං ගුහායං දිසිදි. මහාඅරියවංසගණිකස්ස ජෙනවනත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ උපසඬ්ඛිකම්.

තස්මිඤ්ච කාලෙ ජෙනවනත්ථෙරො ගිලානො භුත්වා මයි කාලඬ්ඛිකතෙ මම යානං අධුනා භංසාවතීනගරතො ආගතො තිසාසනධර්මො නාම ථෙරො පරිග්ගණ්හිතුං සමත්ථො භවිස්සති, තස්ස නිය්‍යාදෙස්සාමීති චින්තෙසි. තස්මිං ඛණෙ තිසාසනධර්මපට්ටරො පුරිමයාමෙ සුපිනං මස්සි, - මතකලෙවරං සමීපං ආගච්ඡතීති, මජ්ඣිමයාමෙ පන තං මතකලෙවරං ගුහායං පවිසතීති, පච්ඡිමයාමෙ මතකලෙවරස්ස මංසං සත්ථෙත ඡන්දතීති. අප් සුපිනං පස්සිතභාවං අත්තතො සමීපෙ සයන්තස්ස එකස්ස සාමණෙරස්ස ආරොචෙසි. ආරොචෙත්වා ච පරිත්තං භණෙත්වා නිසීදන්තස්සෙව ජෙනවනත්ථෙරො තං පක්කොසිත්වා ජෙනවනවිහාරං තස්ස නිය්‍යාදෙසි. තිසාසනධර්මපට්ටරො ච ජෙනවනවිහාරෙ නිසීදිත්වා ගන්ථං වාචෙත්වා නිසීදි. මිඬ්ඝ ඛුණ්ණිකරපතිරාජා ච තස්ස අනුග්ගහිතං අකාසි.

පච්ඡා කලියුගෙ සොළසාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ භංසාවතීනගරින්දො අනෙකසෙතිහින්දො නාම රාජා රතනපුරනගරං විජයිත්වා එකං විහාරං කාරාපෙත්වා තස්ස අදාසි.

සො ච තිසාසනධර්මපට්ටරො අරිමද්දනනගරෙ අරහන්ත ගණවංසිකොති දට්ඨබ්බො.

තස්ස පන සිස්සා අනෙකසතප්පමාණා ලජ්ජිනො අහෙසුං. තෙසු පන සිස්සෙසු වර්ධානුත්ථෙරො භූමිනිබානෙන ගරවාසිත්ථෙරො මහාරට්ඨගාමවාසිනො තයො මහාථෙරාති ඉමෙ පඤ්ච ථෙරා විසෙසනො පරියත්තිකොවිදාති.

තිසාසනධර්මපට්ටරො ච මහල්ලකකාලෙ අනාපාන සතිකම්මට්ඨානං ගහෙත්වා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා විවෙකට්ඨානං ගණ්හි. තදා ජෙනවනගණාදයො අරහන්ත ගණවංසායෙව. අපරභාගෙයෙව තෙසං සිස්සානුසිස්සපරම්පරාසු කෙටි හික්ඛු සිරච්ඡාදනං නානාවණ්ණප්පට්මණ්ඩිතඤ්ච තාලවණ්ටං ගහෙත්වා ආචාරවිකාරං ආපජ්ජිංසු.

කලියුගෙ එකවස්සාධිකෙ සහස්සෙ සම්පත්තෙ උක්කංසිකො නාම රාජා විහාරං කාරාපෙත්වා තිසාසනධජත්ථෙරස්ස සිස්සභූතස්ස වරබාහුත්ථෙරස්ස සිස්සභූතස්ස මහාරතනාකරස්ස නාම ථෙරස්ස අදාසි.

සො ච මහාරතනාකරත්ථෙරො උක්කංසිකරඤ්ඤො සිරිසුධම්මරාජාමහාධිපතීති නාමලඤ්ඡං ඡන්දාලඬිකාරසද්දනෙන්ති නයෙහි අලඬිකරිත්වා දස්සිතං රජීන්දරාජනාමාහිධෙය්‍යාදීපනිං නාම ගන්ථං අකාසි.

තඤ්ච ගන්ථං පරිවිසොධනත්ථාය තිරොපබ්බතාහිධෙය්‍යස්ස මහාථෙරස්ස නිය්‍යාදෙසි. තිසාසනධජත්ථෙරස්ස සිස්සභූතෙසු මහාරට්ඨගාමවාසීසු තිසු භාතිකත්ථෙරෙසු ජෙට්ඨො තිංසගුහාසුවසන්තො පරියත්තිං වාවෙන්වා නිසීදි. සත්ථවරාජා ච තස්මිං ථෙරෙ අතිවිය පසන්තො අහොසි. ඤ්ඤොඬිකරම් නාමකස්ස රඤ්ඤො කාලෙපි චූළපිතා එකං විහාරං කාරාපෙත්වා තස්සෙව අදාසි. උක්කංසිකරඤ්ඤො කාලෙපි මඬිගවංනාමකෙ පබ්බතෙ විහාරං කාරාපෙත්වා තස්සෙව අදාසි.

තෙසු මහාරට්ඨගාමවාසීත්ථෙරෙසු මජ්ඣිමත්ථෙරොපි තිසාසනධජත්ථෙරස්ස ජෙට්ඨභාතිකත්ථෙරස්ස ච නිවාසට්ඨානභූතෙ ජෙතවනවිහාරෙයෙව ගන්ථං වාවෙන්වා නිසීදි. කනිට්ඨත්ථෙරොපි තෙසං නිවාසට්ඨානභූතෙසුයෙව විහාරෙසු ගන්ථං වාවෙන්වා නිසීදි. එත්ථ ච තිසාසනධජත්ථෙරො නාම ලජ්ජීඅලජ්ජීවසෙන දුබ්බිධො. යථාචුත්තත්ථෙරො පන ලජ්ජීයෙ වාති දට්ඨබ්බො. අලජ්ජී පන ඉමස්මිං ථෙරපරම්පරාදස්සනෙ න ඉච්ඡී තබ්බො. අලජ්ජීභූතස්ස පන තිසාසනධජත්ථෙරස්ස වත්ථුං ඉධ අවත්වා අජ්ඣුපෙක්ඛිස්සාම, පයොජනාභාවා ගන්ථස්ස ච පපඤ්චුපගමනත්තාති.

යොගිරඬිග නාමකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ජෙය්‍යපුරෙ සුවණ්ණගුහවාසී මහාථෙරො දක්ඛිණාරාමවිහාරවාසී මහාථෙරො චතුභූමිකවිහාරවාසී මහාථෙරො තොඬිගහීලූ විහාරවාසී මහාථෙරො ච තිසාසනධජමහාථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකායෙව. තෙසං පන වත්ථුම්පි ගන්ථවිත්ථාරහයෙන න වදාම. ලජ්ජීගණවංසිකා එතෙති විජානනමෙව හෙත්ථ පමාණන්ති.

කලියුගෙ එකසට්ඨාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ එග්ගුනමාසස්ස ජුණ්භපක්ඛදුතියදිවසෙ සුක්කවාරෙ රතනපුරනගරං දුතියං මාපෙත්වා ඤ්ඤොගිරඬිග නාම රාජා රජ්ජං කාමෙසි. සිහසුරධම්මරාජාතිපි නාමලඤ්ඡං පටිග්ගණ්හි. තොචහීලූ විහාරවාසීමහාථෙරං උද්දිස්ස චතුභූමිකවිහාරං කාරාපෙසි. වත්තාරි මහාමුනිචෙතියාතිපි කාරාපෙසි. විහාර චෙතියෙසු අනිට්ඨිතෙසුයෙව සින්නිනගරං නික්ඛමිත්වා තත්ථ වෙරං චූපසමාපෙත්වා පච්චාගතකාලෙ සඬ්ඛාරසභාවං අනතික්කමනතො දිවඬිගතො අහොසි. අහොචත සඬ්ඛාරධම්මාති. හොන්ති චෙත්ථ, -

සෙය්‍යථා වාණිජානංව, සරගොලිකරූපකං;
තංතංදිසං හමිත්වාච, සීසං යපෙති උත්තරං;

එවං ලොකමිහි සත්තා ව, සන්ධිවුතීනමන්තරෙ;
යථා තථා හමිත්වාච, අන්තෙ යපෙන්නි සන්තනුන්ති;

කලියුගෙ සත්තසට්ඨාධිකෙ නවවස්සසතෙ එග්ගුනමාසස්ස කාළපක්ඛතෙරසමීයං තස්ස ජෙට්ඨපුත්තො පිතු සන්තකං රජ්ජං ගණ්හි. මහාධම්මරාජාති නාමලඤ්ජමපි පටිග්ගණ්හි. පිතු කාලෙ අනිට්ඨිතාති චෙතියාති පුන කාරාපෙසි. චතුභූමිකවිහාරඤ්ච නිට්ඨං ගමාපෙත්වා තොවිහිලු මහාථෙරස්ස පරලොකං ගන්ත්වා අවිජ්ජමානතාය චතුභූමිකවිහාරවාසී මහාථෙරස්ස දස්සාමිති අන්තෙපුරං පක්කොසාපෙසි. ථෙරො ද්වෙ වාරාති පක්කොසියමානොපි නාගච්ඡි. තතිය වාරෙ පන බහු සද්ධිවිහාරිකා අන්තෙපුරං ගන්ත්වා පවිසථ, න හි සක්කා රඤ්ඤා පක්කොසිතෙ පටික්ඛිපිතුන්ති ආහංසු.

අථ ථෙරො එවමාහ,- අහං ආවුසො රට්ඨපිලනපිණ්ඩපාතං භුඤ්ජිතුං න ඉච්ඡාමි, එවමිපි සචෙ තුමිහෙ ඉච්ඡථ රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්තුං, එවං සති ඉදාති රඤ්ඤො සන්තිකං අහං ගමිස්සාමිති අන්තෙපුරං පාවිසි. පවිසිත්වා රඤ්ඤො සද්ධිං සල්ලාපං කත්වා අයං විහාරො අරඤ්ඤවාසීනං හික්ඛුනං අසප්පායොති පටික්ඛිපි. එවං පන හන්තෙ සති තස්මිං විහාරෙ නිසීදියමානං ථෙරං උපදිස්සථාති. ඛණිත්තිපාදවිහාරවාසී මහාරාජ ථෙරො පරියත්තිවිස්සාරදො සික්ඛාකාමො, තස්ස දාතුං චට්ටකීති. අථ රාජා තස්ස විහාරං අදාසි. මහාසඬ්ඝනාථොති නාමලඤ්ජමපි අදාසි. සො තත්ථ පරියත්තිං වාචෙත්වා නිසීදි.

තස්ස පන විහාරස්ස පරිවාරභූතෙසු චත්තාලිසාය විහාරෙසු උත්තරාය අනුදිසාය එකස්මිං විහාරෙ වසන්තො වරාහිසඬ්ඝනාථො නාම ථෙරො මණිකුණ්ඩලචත්ථුං මරම්මහාසාය අකාසි. පච්ඡිමාය අනුදිසාය එකස්මිං විහාරෙ වසන්තො එකො ථෙරො සත්තරාජධම්මචත්ථුං අකාසි.

තස්මිඤ්ච කාලෙ භාමඅඬ්ඝකොයා ආචාරඅඬ්ඝකොයාති ද්විත්තං හික්ඛුනඤ්ච ලොකධම්මෙසු ඡෙකතාය ද්වෙ විහාරෙ කත්වා අදාසි. තෙ පන ද්වෙ ථෙරො චෙදසත්ථකොවිදා, පරියත්තිපටිපත්තිසු පන මන්දා, රාමඤ්ඤරට්ඨතො ආගතා. තෙ පන ථෙරපරම්පරාය න ගණන්ති පොරාණා.

කලියුගෙ තිසත්තතාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ මහාමුනිචෙතියස්ස පුරත්ථිමදිසාහාගෙ චත්තාරො විහාරෙ කාරාපෙත්වා චතුන්තං ථෙරානං අදාසි. තෙ ව ථෙරා තත්ථ නිසීදිත්වා සාසනං පග්ගණ්හිංසු.

තස්මිංයෙව කාලෙ බදරවනවාසී නාම එකොපි ථෙරො අත්ථී. සොපි පරියත්තිවිසාරදො ඡජ්පදවංසිකො. සො ච ථෙරො යාවජීවං යථාබලං සාසනං පග්ගණ්හිත්වා දුතියහවෙ චලඬගනගරෙ එකිස්සා ඉත්ථියා කුච්ඡිමහි පටිසන්ධිං ගණ්හි. දසමාසව්වයෙන කලියුගෙ චත්තාලිසාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ බුධවාගෙ විජායිත්වා තෙරසවස්සිකකාලෙ සාසනෙ පබ්බජිත්වා පරියත්තිං උග්ගණ්හි. සිරිබෙත්තනගරින්දො රාජා සිරිබෙත්තනගරං ආනෙත්වා සිරිබෙත්තනගරෙ සාමණෙරොති නාමෙන පාකටො හුත්වා කලියුගෙ චතුපණ්ණාසාධිකෙ නවවස්සසතෙ සම්පත්තෙ පන්නරසවස්සිකකාලෙ වෙස්සන්තරජාහකං කඛ්ඛාලඬකාරවසෙන බන්ධි. පරිපුණ්ණවිසතිවස්සකාලෙ සිරිබෙත්තනගරෙයෙව සිරිබෙත්තනගරින්දො වෙරවිජයො නාම රාජා අනුග්ගහෙත්වා උපසම්පදභූමියං පතිට්ඨාති. පච්ඡිමපක්ඛාධිකො නාම රාජා සිරිබෙත්තනගරං අත්තනො හත්ථගතං අකාසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ තං ථෙරං ආනෙත්වා රතනපුරනගරෙ වසාපෙසි. සුරකිත්ති නාම රඤ්ඤො කනිට්ඨහාතිකො ඵරාවතීන්දිතීරෙ චතුභූමිකවිහාරං කාරාපෙත්වා තස්ස ථෙරස්ස අදාසි. රාජා ච තිපිටකාලඬකාරොති නාමලඤ්ජං අදාසි.

කලියුගෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ එග්ගනමාසස්ස පුණ්ණමියං සට්ඨිවස්සිකො හුත්වා තිරියපබ්බතං ගන්ත්වා අරඤ්ඤවාසං වසි. ද්වෙ වස්සාධිකෙ වස්සසහස්සෙ රාජා තස්මිං විහාරං කාරාපෙත්වා තස්සෙව ථෙරස්ස අදාසි. සො පන තිපිටකාලඬකාරත්ථෙරො සිරිබෙත්තනගරෙ නවඬගකන්දරෙ පත්තලඬකස්ස අතුලවංසත්ථෙරස්ස වංසිකො. සිරිබෙත්තනගරෙ නවඬගකන්දරෙ සුවණ්ණවිහාරෙ වසන්තස්ස ථෙරස්ස කිත්තිසොසො සබ්බත්ථ පත්ථරි. ඡෙය්‍යපුරෙ ඵරාවතීන්දිතීරෙ චතුභූමිකවිහාරෙ වසනකාලෙ අට්ඨසාලිනියා ආදිතො වීසති ගාථානං සංවණ්ණනං අකාසි. සුරකිත්තිනාමකස්ස කනිට්ඨහාතිකස්ස යාවනමාරබ්හ යසවඬ්ඪනවත්ථුඤ්ච අකාසි. තිරියපබ්බතෙ වසනකාලෙ විනයාලඬකාරටිකං අකාසි. පච්ඡිමපක්ඛාධිකරඤ්ඤො කාලෙ මහාසඬ්ඨිනාථත්ථෙරං සඬ්ඨිසරාජහාවෙ යපෙසි. සො ච සඬ්ඨිසරාජා අතිවිය පරියත්ති විසාරදො. තස්මිඤ්ච කාලෙ රතනපුරනගරෙපි අරියාලඬකාරත්ථෙරො නාම එකො අත්ථී. සො පන තිපිටකාලඬකාරත්ථෙරෙන සමඤ්ඤාණථාමො. වයසාපි සමානවස්සිකා.

තෙසු තිපිටකාලඬකාරත්ථෙරො ගන්ථන්තරබ්‍රහ්මස්සුතට්ඨානෙ අධිකො, අරියාලඬකාරත්ථෙරො පන ධාතුපච්චියවිහාරට්ඨානෙ අධිකොති දට්ඨබ්බො. පච්ඡා පන උක්කංසිකරඤ්ඤොකාලෙ තෙපි ද්වෙ ථෙරා රඤ්ඤො ආචරියා හුත්වා සාසනං පග්ගණ්හිංසු. තෙසු අරියාලඬකාරත්ථෙරො අපරහාගෙ කාලඬකරිත්වා තස්ස ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකස්ස දුතියාරියාලඬකාරත්ථෙරස්ස රාජමණ්ඩුලවෙතියස්ස සම්පෙ දක්ඛිණවනාරාමං නාම විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසි.

උක්කංසිකො නාම රාජා පන සාසනෙ බහුජ්ජකාරො. සො ච කලියුගෙ ඡනවුතාධිකෙ නවවස්සසනෙ රජ්ජං පත්තො. රජ්ජං පන පත්වා සිරිධම්මාසොකරාජාවිය වත්තාරි වස්සානි අතික්කමිත්වා මුද්ධාහිසෙකං පටිග්ගහෙත්වා සිරිසුඛම්ම රාජාමහාධිපතීති නාමලඤ්ජමපි පටිග්ගණ්හි. එකස්මිං පන සමයෙ හංසාවතීනගරං ගන්ත්වා තත්ථ නිසීදි. අථ රාමඤ්ඤරට්ඨවාසිනො ඵවමාහංසු, - මරම්මිකහික්ඛු නාම පරියත්තිකොවිදා වෙදසත්ථඤ්ඤුනො නත්ථීති. තං සුත්වා රාජා චතුභූමිකවිහාරවාසිත්ථෙරස්ස සන්තිකං සාසනං පෙසෙසි, - තිංසවස්සිකා වත්තාලිසවස්සිකා චා පරියත්තිකොවිදා වෙදසත්ථඤ්ඤුනො හික්ඛු රාමඤ්ඤරට්ඨං. මම සන්තිකං පෙසෙථාති. අථ චතුභූමි කවිහාරවාසිත්ථෙරො තිපිටකාලඤ්ඤාරං තිලොකාලඤ්ඤාරං තිසාසනාලඤ්ඤාරඤ්ඤව සද්ධිං තිංසමත්ථෙහි හික්ඛුහි පෙසෙසි. හංසාවතීනගරං පන පත්වා මොධොවෙනියස්ස පුරත්ථිමහාගෙ විහාරෙ කාරාපෙත්වා තෙසං අදාසි.

උපොසථදිවසෙසු සුඛම්මසාලායං රාමඤ්ඤරට්ඨවාසිනො පරියත්තිකොවිදෙ වෙදසත්ථඤ්ඤුනො සන්තිපාතාපෙත්වා තෙහි තීහි ථෙරෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපං කාරාපෙසි. අථ රාමඤ්ඤරට්ඨවාසිනො හික්ඛු ඵවමාහංසු, - පුබ්බෙ පන මයං මරම්මරට්ඨෙ පරියත්තිකොවිදා වෙදසත්තඤ්ඤුනො නත්ථීති මඤ්ඤාම, ඉදානි මරම්මරට්ඨවාසිනො අතිවිය පරියත්ති කොවිදා වෙදසත්ථඤ්ඤුනොති. අපරහාගෙ කලියුගෙ ඡනවුතාධිකෙ නවවස්සසනෙ සම්පත්තෙ රාජා රතනපුරනගරං පච්චාගච්ඡී.

තෙපි ථෙරා පච්චාගන්තුකාමා රාමඤ්ඤරට්ඨෙ පධානභූතස්ස තිලොකගරුති නාමධෙයාස්ස මහාථෙරස්ස සන්තිකං වන්දනත්ථාය අගමංසු.

තදා තිලොකගරුත්ථෙරොපි තෙහි සද්ධිං සල්ලාපං කත්වා ඵවමාහ, - තුම්හෙසු පන තිපිටකාලඤ්ඤාරත්ථෙරො පයමං ආවාසවිහාරං ලහිස්සතීති. කස්මා පන හන්තෙ ඵවම වොචාති චුත්තෙ අයං පන පිණ්ඩාය වරන්තොපි අන්තරාමග්ගෙ වෙඨවෙත්තාදීනිඉ ලහිත්වා ගහෙත්වා විහාරෙ පටිසඬ්ඛරණං අකාසි, තස්මාහං ඵවං වදාමි, ලොකෙ විහාරෙ පටිසඬ්ඛරණසීලා හික්ඛු සීසමෙව ආවාසවිහාරං ලහන්තීති හි පොරාණත්ථෙරා ආහංසුති ආහ.

තෙපි රතනපුරනගරං පච්චාගච්ඡී. තිලොකගරුත්ථෙරස්ස වචනානුරූපමෙව තිපිටකාලඤ්ඤාරත්ථෙරො සබ්බපයමං ආවාසවිහාරං ලහීති.

කලියුගෙ පන නවවස්සාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ රඤ්ඤො කනිට්ඨො කාලමකාසි. අථං රඤ්ඤො පුත්තො උච්චනගරහොජකො බාලජනෙහි සන්ථවං කත්වා තෙසං වචනං ආදිශිත්වා පච්චුසකාලෙ පිතරං සාතෙතුකාමො අන්තෙපුරං සහසා පාචිසි.

රාජාව අනග්ගං මුද්දිකං ගහෙත්වා නන්දජයෝන නාම අමච්චෙන රාජයොධෙන නාම අමච්චෙනව සද්ධිං අඤ්ඤාතරවෙසෙන නගරතො නික්ඛමිත්වා රජතවාලුකනදිං සම්පත්තො.

තස්මිඤ්ච කාලෙ එකො සාමණෙරො මාතෘපිතුනං ගෙහෙ පිණ්ඩපාතං ආනෙස්සාමිති බුද්දකනාචාය නදියං ආගච්ඡි. අථ තං සාමණෙරං දිස්වා රාජා එවමාහ, - අමිහෙ හත්තෙ පරතීරං නාචාය ආනෙහීති. සාමණෙරො ච ආහ, - සවෙ උපාසක තුමිහෙ පරතීරං ආනෙය්‍යං, හත්තකාලං අතික්කමෙය්‍යන්ති. අථ රාජා අමිහෙයෙව සීසං ආනෙහි, ඉමං මුද්දිකං දස්සාමිති අස්සාසෙත්වා ආනෙතුං ඔකාසං යාචි. අථ සාමණෙරො කාරුඤ්ඤජපත්තං වචනං සුත්වා පරතීරං ආනෙසි.

අථ චතුර්විකවිහාරං පත්වා තස්මිං විහාරෙ ථෙරස්ස සබ්බමපි කාරණං ආරොචෙත්වා එවමාහ, - සවෙ හත්තෙ අමිහෙ ගණ්හිතුං ආගච්ඡය්‍ය, තෙ නිචාරෙථාති. ථෙරොච මයං මහාරාජ සමණා න සක්කා එවං නිචාරෙතුං, එවමපි එකො උපායො අත්ථි, - නිසින්නවිහාරවාසින්ථෙරො පන ගිහිකම්මෙසු අතිවිය ඡෙකො, තං පක්කොසෙත්වා කාරණං වින්තෙතුං යුත්තන්ති. අථ තං පක්කොසෙත්වා තමත්ථං ආරොචෙත්වා රාජා ඉදමවො ච, - සවෙ හත්තෙ අමිහෙ ගණ්හිතුං ආගච්ඡෙය්‍යං, අථ කෙනවිදෙව උපායෙන තෙ නිචාරෙථාති. අථ සො ථෙරො එවමාහ, - තෙන හි මහාරාජ මා කිඤ්චි සොචි මාහායි විහාරමජ්ඣෙ සිරිගබ්භං පවිසිත්වා නිසීද්ධාති වත්වා පිණ්ඩාය අවරන්තෙ හික්ඛුසාමණෙරෙ සන්තිපාතාපෙත්වා විසුං විසුං දණ්ඩහත්ථා හුත්වා එකස්සපි පුරිස්ස්ස විහාරං පවිසිතුං ඔකාසං මා දෙථාති වත්වා සෙනංවිය බ්‍යුහෙසි. සාමන්තවිහාරෙසුපි වසන්තෙ හික්ඛුසාමණෙරෙ පක්කොසි. තදා කීර ආගන්ත්වා සන්තිපාතානං හික්ඛුසාමණොරානං අතිරෙකසහස්සමත්තං අහොසි. ථෙරො තෙ විහාරෙ ද්වාරකොට්ඨකෙසු ආගතමග්ගෙ ච විසුං විසුං දණ්ඩහත්ථා හුත්වා ආරක්ඛණත්ථාය යපෙසි, යථා වඩ්ඪකී සුකරො බ්‍යග්ගස්ස නිචාරණත්ථාය විසුං විසුං සුකරෙ සංවිධාය යපෙසිති. අථ පුත්තස්ස යොධාපි රාජානං ගහෙතුං න සක්කා, හික්ඛු සාමණොරානං ගාරවචසෙන බලක්කාරෙන මාරෙත්වා පවිසිතුං න විසහන්ති, හික්ඛු සාමණොරානං බාහුල්ලතාය ච.

තස්මිංයෙව සංචච්ඡරෙ අස්සයුජමාසස්ස කාලපක්ඛපඤ්චමිතො යාව කත්තිකමාසස්ස කාලපක්ඛපඤ්චමි විහාරෙයෙව රාජා නිලීයිත්වා නිසීදි. අථ අන්තෙපුරවාසිකා අමච්චා පුත්තං අපනෙත්වා රාජානං ආනෙත්වා රජ්ජෙ යපෙසුං. රාජා ච පුත රජ්ජං පත්වා විහාරෙ නිසින්නකාලෙ මා හායි මහාරාජ ත්වං ජිනෙස්සතීති රඤ්ඤො ආරොචෙත්තස්ස වෙදසත්ථඤ්ඤොනො එකස්ස හික්ඛුස්ස වඤ්ඤිඬුවෙනියස්ස එසන්තට්ඨානෙ එකං විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසි.

ධම්මනන්දරාජගුරු තාමලඤ්ජමිපි අදාසි. තස්ස පන විජාතට්ඨානභූතං ගාමං නිස්සාය මරම්මවොහාරෙන ‘යෙ නෙ නා සෙ යාං ව’ ඉති සමඤ්ඤා අහොසි.

රාජා ව පුන රජ්ජං පත්වා තස්මිංයෙව සංවච්ඡරෙ කත්තිකමාසස්ස කාළපක්ඛවුද්දසමීයං සබ්බෙපි මහාථෙරෙ නිමන්තෙත්වා රාජගෙහං පවෙසෙත්වා පිණ්ඩපාතෙන භොජෙසි. අථ රාජා එවමාහ, - වතුභූමිකවිහාරවාසීත්ථෙරො සම්පරායිකත්ථාවහො ආචරියො, නිසින්නවිහාරවාසීත්ථෙරො පන දිට්ඨධම්මිකත්ථාවහොති එවං රාජාවංසෙ වුත්තං. පොරාණපොත්ථකෙසු පන වතුභූමිකවිහාර වාසීත්ථෙරො එකත්තසමණො ආචරියො, නිසින්නවිහාරවාසීත්ථෙරො පන යොධාරහො යොධකම්මෙ ඡෙකොති රාජා අහාති වුත්තං. රාජා කිර සම්පරායිකත්ථං අනුපෙක්ඛිත්වා දින්තකාලෙ නිසින්නවිහාරත්ථෙරස්ස න අදාසි, කදාචි කදාචි පන දිට්ඨධම්මිකත්ථං අනුප්පෙක්ඛිත්වා තස්ස විසුං අදාසිති. එත්ථ ව යස්මා නිසින්නවිහාර වාසීත්ථෙරො රඤ්ඤො භීයෙහි නිවාරණත්ථාය ආරක්ඛං අකාසි, න පරෙසං විහෙයනත්ථාය, ආණත්තිකජ්ජයොගා ව න දිස්සති, තස්මා නත්ථි ආපත්තිදොසො. සද්ධාතිස්සරඤ්ඤො භයෙහි නිවාරණත්ථං අරහන්තෙහි ථෙරෙහි කතජ්ජයොගොවිය දට්ඨබ්බො.

වතුභූමිකවිහාර වාසීත්ථෙරො පන බණ්ණිත්තිපාදගාමෙ ජාතො, අරිමද්දනපුරෙ අරහන්තත්ථෙරගණජ්ජහවො, යත්ථ කත්ථවි ගන්ත්වා අඤ්ඤෙසං භික්ඛුනං ආචාරං යථාභූතං ජානිත්වා තෙහි වතුපච්චයසම්මොගො න කහපුබ්බො, අන්තමසො උදකම්පි න පිටිතපුබ්බො, තංතංට්ඨානම්පි වම්මබණ්ඩං ගහෙත්වායෙව ගමනසීලො. උක්කංසිකරාජා පන සිරිබෙත්තනගරෙ ද්වත්තපොඨිකරඤ්ඤා කාරාවිතචෙතියසණ්ඨානං ගහෙත්වා රාජමණිවුළුං නාම චෙතියං අකාසි. තං පන චෙතියං පරිමණ්ඩලතො තිහත්ථසතජ්ජමාණං, උබ්බෙධතොපි එත්තකමෙව. තස්ස පන චෙතියස්ස වතුසු පස්සෙසු චත්තාරො විහාරෙපි කාරාපෙසි, පුරත්ථිමපස්සෙ පුබ්බවනාරාමො නාම විහාරො, දක්ඛිණපස්සෙ පන දක්ඛිණවනාරාමො නාම, පච්ඡිමපස්සෙ පච්ඡිමවනාරාමො නාම, උත්තරපස්සෙ උත්තරවනාරාමො නාම. තෙසු වතුසු විහාරෙසු උත්තරවනාරාමො නාම විහාරො අසනිපාහග්ගිනා ඩස්භිත්වා විනස්සි. අවසෙසෙ පන තයො විහාරෙ පරියත්තිකොවිදානං තිණ්ණං මහාථෙරානං අදාසි. නාම ලඤ්ජමිපි තෙසං අදාසි. පච්ඡිමස්ස රඤ්ඤො කාලෙයෙව උත්තරපස්සෙ විහාරං කාරාපෙසි.

තස්මිං පන චෙතියෙ ඡත්තං අනාරොපෙත්වායෙව සො රාජා දිවඨගතො. තෙසු පන වතුසු විහාරෙසු නිසින්නානං ථෙරානං දක්ඛිණවනාරාමවිහාරවාසීමහාථෙරො කච්චායනගන්ථස්ස අත්ථං ඡබ්බිධෙහි සංවණ්ණනානායෙහි අලඬිකරිත්වා මරම්මහාසාය සංවණ්ණෙසි.

පවිෂ්මවනාරාමවිහාර වාසිත්ථෙරො පන න්‍යාසස්ස සංවණ්ණනං ඡහි නයෙහි අලඬකරිත්වා අකාසි.

කලියුගෙ පන දසවස්සාධිකෙ සහස්සෙ සම්පත්තෙ තස්ස රඤ්ඤො පුත්තො සිරිනන්දසුධම්මරාජාපවරාධීපති රජ්ජං කාරෙසි. පිතුනො රාජගෙහං භින්දිත්වා විහාරං කාරාපෙත්වා තිලොකාලඬකාරස්ස නාම මහාථෙරස්ස අදාසි. තිලොකාලඬකාරත්ථෙරො ච නාම තිපිටකාලඬකාරත්ථෙරෙන සමඤ්ඤාණථාමස්ස අරියාලඬකාරත්ථෙරස්ස සිස්සොති දට්ඨබ්බො. අයඤ්චත්ථො හෙට්ඨා දස්සිතො. ඡෙය්‍යපුරෙ චතුර්මුකිකඅතුලවිහාරං කාරාපෙත්වා දාට්ඨානාගරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි. සො ච ථෙරො නිරුත්තිසාරමඤ්ජුසං නාම න්‍යාසස්සංවණ්ණනං අකාසි.

කලියුගෙ ද්වාදසාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ එග්ගනමාසෙ සොනාපන්නා නාම ආරක්ඛදෙවතා අඤ්ඤත්ථ ගමිස්සාමාති ආහංසුති නගරා සුපිනං පස්සන්නා හුත්වා බහුසන්නිපතිත්වා දෙවපුජං අකංසු. දෙවතානං පන සඬකමනං නාම නත්ථී, පුබ්බනිමිත්තමෙවතන්ති දට්ඨබ්බං.

තස්මිඤ්ච කාලෙ විනරඤ්ඤො යොධා ආගන්ත්වා මරම්මරට්ඨං දුසෙසුං. සාසනං අබ්භජ්ජට්ඨිජන්නො විය චන්දො දුබ්බලං අහොසි.

කලියුගෙ තෙව්සාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ තස්ස රඤ්ඤො කනිට්ඨො මහාපවරධම්මරාජාලොකාධිපති නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ ලොකසඬකෙතවසෙන පුඤ්ඤං මන්දං භවිස්සතීති වෙදසත්ථඤ්ඤුහි ආරොචිතන්තා ලොකසඬකෙතවසෙනෙව අභිනවපුඤ්ඤාජ්ජාදනත්ථං බන්ධවාරගෙහං කාරාපෙත්වා තාවකාලිකවසෙන සඬකමිත්වා නිසිදි. තතො අපරහාගෙ උත්තරගෙහං භින්දිත්වා තස්මිංයෙව යානෙ විහාරං කාරාපෙත්වා එකස්ස මහාථෙරස්ස අදාසි.

දක්ඛිණගෙහං පන නගරස්ස පුරත්ථිමදිසාහාගෙ විහාරං කාරාපෙත්වා අග්ගණම්මාලඬකාරත්ථෙරස්ස අදාසි. සො ච ථෙරො කච්චායනගන්ථස්සවෙච අභිධම්මත්ථසඬගහස්ස ච මාතිකාධාතුකථායමකපට්ඨානානඤ්ච අත්ථං මරම්මහාසාය යොජෙසි.

උපරාජා ච මහාසෙතුනො පමුබ්බෙ යානෙ සොවණ්ණමයවිහාරං කාරාපෙත්වා උත්තරගෙහවිහාර වාසිත්ථෙරස්ස අන්තෙවාසිකස්ස ජිනාරාමත්ථෙරස්ස අදාසි. තස්මිංයෙව යානෙ නානාරතනවිචිත්‍රං විහාරං කාරාපෙත්වා තස්සෙව ථෙරස්ස අන්තෙවාසිකස්ස ගුණගන්ධත්ථෙරස්ස අදාසි.

සො පන ථෙරො ‘ජින වඩින’ ගාමෙ විජානො. වයෙ පන සම්පත්තෙ රතනපුරනගරං ගන්ත්වා පරියත්තිං උග්ගණ්හිත්වා තතො පුන නිවත්තිත්වා බද්ධනගරෙ බදරගාමෙ නිසිදිත්වා පච්ඡා ‘ජින වඩින’ ගාමෙ චතුහි පච්චයෙහි කිලමථො හුත්වා වසති. තස්මිඤ්ච කාලෙ ගාමෙ මොක්ඛස්ස නාම පුරිසස්ස සන්තිකෙ එකං අනග්ගං මණිං රාජා ලහිත්වා අතිව මමායි. ‘ජින වඩින’ මොක්ඛමණිති පාකථො අහොසි.

අථ උත්තරගෙහවිහාරවාසීත්ථෙරො ආහ,- ‘ජින වඩින’ ගාමකෙ න මණියෙව අනග්ගං, අථ බො එකොපි ථෙරො ගුණගන්ධො නාම පරියත්තිකොවිදො අනග්ගොයෙවාවති.

අථ තං සුත්වා රාජා තං පක්කොසෙත්වා චතුහි පච්චයෙහි උපත්ථම්භෙත්වා පූජං අකාසි.

සහස්සොරොධගාමෙ ගුණසාරො නාම ථෙරො පලිණගාමෙ සුජාතො නාම ථෙරො ච ගුණගන්ධත්ථෙරස්ස සිස්සායෙව අහෙසුං.

එකස්මිඤ්ච කාලෙ තිරියපබ්බතවිහාරවාසීමහාථෙරො හික්ඛුසඤ්ජමජ්ඣෙ අග්ගධම්මාලඤ්ඤාකාරත්ථෙරං කිලනවසෙන එවමාහ,- අම්භෙසු ආවුසො අත්තරධාරයමානෙසු ත්වං ලොකෙ එකො ගන්ථකොවිදත්ථෙරො හවිස්සසි මඤ්ඤෙති. අථ අග්ගධම්මාලඤ්ඤාකාරො ච එවමාහ,-තුම්භෙසු හත්තෙ අත්තරධාරයමානෙසු මයං ගන්ථකොවිදාන හවෙය්‍යාමකො නාම පුග්ගලො ලොකෙ ගන්ථකොවිදො හවිස්සතිති. පොරාණපොත්ථකෙසු පන අරියාලඤ්ඤාකාරත්ථෙරො නනු පනිදානි මයං ගන්ථකොවිදා න තාව හවාමාති එවමාහාති චුත්තං. සො අග්ගධම්මාලඤ්ඤාකාරත්ථෙරොයෙව රඤ්ඤා යාවිතො රාජවංස. සඬබ්බෙපම්පි අකාසි. සො ජ්ජන ථෙරො අමච්චපුත්තො.

එකස්මිඤ්ච කාලෙ භීනායාවත්තකො එකො මහාඅමච්චො රඤ්ඤො සන්තිකා අත්තනා උපලද්ධපරිභොගං සබ්බං ගහෙත්වා විහාරං ආගන්ත්වා අග්ගධම්මාලඤ්ඤාකාරත්ථෙරෙන සද්ධිං සල්ලාපං අකාසි. සල්ලාපං පන කත්වා සබ්බං පරිභොගං ථෙරස්ස දස්සෙත්වා සථෙ හත්තෙ ත්වං ගිහි හවෙය්‍යාසි, එත්තකං පරිභොගං ලහිස්සතිති ආහ. ථෙරොපි එවමාහ,-තුම්භාකං පන එත්තකො පරිභොගො අම්භාකං සමණානං වච්චකුට්ටිං අසුභභාවනං භාවෙත්වා පවිසන්තානං පුඤ්ඤං කලං නාග්ගති සොළසිත්ති. කිඤ්චාපි ඉදඤ්ච පන වචනං සාසනවංසෙ අජ්ජධානං හොති, පුබ්බාවරියසීහෙහි පන චුත්ත වචනං යාව අපාණකොට්ඨාසරිතබ්බමෙවාති මනසිකරොත්තෙන චුත්තන්ති.

කලියුගෙ පන චතුත්තිංසාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ තස්ස පුත්තො නරාවරො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. මහාසීහසුරධම්මරාජාති නාමලඤ්ජං

පටිග්ගණ්හි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ‘සි ඛො’ වෙනියස්ස සමීපෙ ජෙනවනවිහාරෙ ගත්ථං උග්ගණ්හන්තො එකො දහරහික්ඛු ගත්ථජෙකොපි සමානො බාලකාලෙ බාලචිත්තෙන ආකුලිතො භුත්වා වච්චකුපෙ වාතාතපෙහි බහිසුක්ඛභාවෙන පටිච්ඡාදිතෙ දණ්ඨෙන ආලුලිත්වා දුග්ගන්ධොවිය චිත්තසන්තානෙ පරියත්තිවාතාතපෙහි බහිසුක්ඛභාවෙන පටිච්ඡාදිතෙ කෙනවිදෙව රූපාරම්මණාදිනා ආලුලිත්වා කිලෙසසත්තිසඬ්ඛාතො දුග්ගන්ධො වායිත්වා භීතායාවත්තිස්සාමීති චිත්තෙන්වා ගිහිවත්ථානි ගහෙන්වා සද්ධිං සභායහික්ඛුහි නදිතිත්ථං අගමාසි. අන්තරාමග්ගෙ තාව හික්ඛුභාවෙනෙව වෙනියං වන්දිස්සාමීති ගිහිවත්ථානි සභායකානං හත්ථෙ යපෙන්වා වෙනියප්පමුඛෙ ලෙණං පවිසිත්වා වන්දිත්වා නිසීදි. අථ එකා දහරිත්ථී වෙනියඛණං ආගන්ත්වා බහි ලෙණං නිසීදිස්වා උදකං සිඤ්චිත්වා පත්ථනං අකාසි, - ඉමිනා පුඤ්ඤකම්මෙන සබ්බෙහි අපායාදිනුක්ඛෙහි මොවෙය්‍යාමි, හවෙ හවෙ ච භීතායාවත්තකස්ස පුරිසස්ස පාදචාරිකා න හවෙය්‍යාමීති.

අථ තං සුත්වා දහරහික්ඛු එවං චිත්තෙසි, - ඉදානි අභංභීතායාවත්තිස්සාමීති චිත්තෙන්වා ආගතො, අයම්පි දහරිත්ථී භීතායාවත්තකස්ස පුරිසස්ස පාදචාරිකා න හවෙය්‍යා මීති පත්ථනං අකාසි, ඉදානි තං දහරිත්ථීං කාරණං පුච්ඡිස්සාමීති. එවං පන චිත්තෙන්වා බහි ලෙණං නික්ඛමිත්වා තං දහරිත්ථීංකාරණං පුච්ඡි, - කස්මා පන ත්වං භීතායාවත්තකස්ස පුරිසස්ස පාදචාරිකා න හවෙය්‍යාමීති පත්ථනං කරොසීති. භීතායාවත්තකස්ස හන්තෙ පුරිසස්ස පාදචාරිකා න හවෙය්‍යාමීති චුත්තවචනං බාලපුරිසස්ස පාදචාරිකා න හවෙය්‍යාමීති චුත්තවචනෙන නානා න හොති, සදිසත්ථකමෙවාති නනු භීතායා වත්තකො බාලොයෙව නාම, සවෙ පන හන්තෙ භීතායාවත්තකො බාලො නාම න හවෙය්‍යා, කො නාම ලොකෙ බාලො හවෙය්‍යා, හික්ඛු නාම හි පරෙහි දින්නං වීචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනං පරිභුඤ්ජිත්වා සුඛං වසති, සවෙ ගත්ථං උග්ගණ්හිතු කාමො හවෙය්‍යා, යථාකාමංයෙව ගත්ථං උග්ගණ්හිතුං ඔකාසං ලහති, එවං පන අභුත්වා අලසිකොයෙව භුඤ්ජිත්වා සයිත්වා නිසීදිතුං ඉච්ඡෙය්‍යා, එවම්පි යථාකාමං භුඤ්ජිතුං සයිතුං ඔකාසං ලහති, එවම්පි සමානො පරස්ස දාසො භවිස්සාමි, දාරස්ස කිංකරො භවිස්සාමීති අකථෙන්නොපි කථෙන්නොවිය භුත්වා භීතායාවත්තෙය්‍යා, සො ලොකෙ අඤ්ඤෙහි බාලෙහි අධිකො බාලොති අභං මඤ්ඤාමි, සවෙ පන බාලතරස්ස හරියා හවෙය්‍යා, අභං බාලතරී හවෙය්‍යන්ති චුත්තෙ සො දහරහික්ඛු සංවෙගං ආපජ්ජිත්වා බහිනගරද්වාරං නික්ඛමිත්වා වානරගණෙන විනා ක්‍රියායන්තොවිය වානරො ක්‍රියායිත්වා නිසීදි.

අථ සභායකා ආගන්ත්වා ගිහිවත්ථානි ගණ්හාහිති පක්කොසිංසු. තස්මිං කාලෙ සො දහරහික්ඛු ආගච්ඡථ හවන්තොති වත්වා සබ්බං කාරණං තෙසං ආචික්ඛිත්වා ඉදානි පන හවන්තො භීතායාවත්තෙහිති සවෙ යො කොචි ආගන්ත්වා මම සිසං මුග්ගරෙන පභාරෙය්‍යා, එවං සන්තෙපි භීතායාවත්තිතුං න

ඉච්ඡාමි, ඉතො පටියාය යාව ජීවිතපරියන්තා භිනායාවත්තිතුං මනසාපි න වින්තයිස්සාමිති වත්වා ඵරාවතීනංදිං තරිත්වා ජෙය්‍යපුරං අගමාසි. තදා කිර දහරිත්ථී දෙවලාභවය්‍ය, න මනුස්සිත්ථීති වදන්ති පණ්ඩිතාති.

ජෙය්‍යපුරං පන පත්වා පරියත්තිකොවිදානං මහාථෙරානං සන්තිකෙ නයං ගහෙත්වා පුඤ්ඤචෙතියස්ස දක්ඛිණදිසාභාගෙ එකස්මිං විහාරෙ නිසීදි. පරියත්තිං වාචෙත්වා අථ කමෙන තංතංදිසාහි භික්ඛුසාමණෙරා ආගන්ත්වා තස්ස සන්තිකෙ පරියත්තිං උග්ගණ්හිංසු. ආවාසං පන අලභිත්වා කෙච්ඡි භික්ඛුසාමණෙරා ඡත්තානිපි ඡාදිත්වා නිසීදිංසු.

එකස්මිං කාලෙ රාජා නික්ඛමිත්වා පුඤ්ඤචෙතියං වන්දිස්සාමිති චෙතියඬගණං පාවිසි. අථ ඡත්තානි ඡාදෙත්වා නිසින්තෙ භික්ඛු දිස්වා ගුහාය සද්ධිං විහාරං කාරාපෙත්වා තස්ස භික්ඛුස්ස අදාසි. තිලොකගරුතිපි නාමලඤ්ඡං අදාසි. සුඛවොහාරත්ථං පන කකාරලොපං කත්වා තිලොගරුති වොහරිංසු.

තස්ස පන සද්ධිවිහාරිකො සත්තවස්සිකො තෙජොදීපො නාම භික්ඛු පරිත්තට්ඨං අකාසි. අපරභාගෙ පන තිලොකාලඬකාරොති නාමලඤ්ඡං අදාසි. එවං තෙජොදීපො නාම භික්ඛු නරාවරරඤ්ඤො කාලෙ පරිත්තට්ඨං අකාසිති දට්ඨබ්බං. කෙච්ඡි පන පච්ඡිමපක්ඛාධිකරඤ්ඤො කාලෙති වදන්ති.

එකස්මිං පන කාලෙ තිරියපබ්බතවිහාරවාසීමහාථෙරො පාදචෙතියං වන්දනත්ථාය ගන්ත්වා පච්චාගතකාලෙ කුඛනනගරෙ සුවණ්ණගුහායං ජම්බුධපත්ථෙරස්ස සන්තිකං පවිසිත්වා තෙන සද්ධිං සල්ලාපං අකාසි. තෙ ව මහාථෙරා අඤ්ඤමඤ්ඤං පස්සිත්වා සල්ලපිත්වා අතිවිය පමොදිංසු. ලොකස්මිඤ්ඤි බාලො බාලෙන පණ්ඩිතො පණ්ඩිතෙන සද්ධිං අතිවිය පමොදතිති. තෙ ව ද්වෙ ථෙරා සමානවස්සිකා. තිරියපබ්බතවිහාර වාසීමහාථෙරො තෙන සද්ධිං සල්ලාපං කත්වා පච්චාගච්ඡි. ජම්බුධපත්ථෙරො ව මග්ගං අවික්ඛිතුං අනුගච්ඡි. අථ තිරියපබ්බතවිහාරවාසීමහාථෙරො ජම්බුධපත්ථෙරං ආහ, - අහං හන්තෙ රාජවල්ලහො හොමි රාජගුරු, ත්වංයෙව මම පුරතො ගච්ඡාහීති. අථ ජම්බුධපත්ථෙරොපි තිරියපබ්බතවිහාරවාසීත්ථෙරං ආහ, - ත්වං හන්තෙ රාජවල්ලහො හවසිරාජගුරු, ලොකෙ රාජගුරු නාම පධානභාවෙ ධීතො, තස්මා ත්වංයෙව මම පුරතො ගච්ඡාහීති. එත්ථ ව ද්වෙපි මහාථෙරා අඤ්ඤමඤ්ඤං ගාරවචසෙන ලොකවත්තං අපෙක්ඛිත්වා එවමාහංසුති දට්ඨබ්බං. තිරියපබ්බතවිහාරවාසීමහාථෙරොපි රතනපුරනගරං පත්වා රාජවංසපබ්බතං ගන්ත්වා අරඤ්ඤවාසං වසි.

අථ උක්කංසිකරාජා කනිට්ඨොන සුරකිත්තිනාමෙන සද්ධිං මන්තෙසි, - සචෙ ත්වං වනෙ ථෙරං පයමං පස්සෙසි, ත්වංයෙව විහාරං කාරාපෙත්වා ථෙරස්ස දදාහි, සචෙ පනාහං පයමං පස්සෙය්‍ය, අහං විහාරං කාරාපෙත්වා දදාමිති.

අථ කනිට්ඨා පයමං පස්සිත්වා තිරියපබ්බතකන්දරෙ ජෙනවනං නාම විහාරං කාරාපෙත්වා අදාසි. ඉදඤ්ච වචනං සාධුජ්ජනානං ගුණං එවකාරං පිතිසොමනස්සං උජ්ජජ්ජි, තෙන පුඤ්ඤකම්මෙන තෙන පිතිසොමනස්සෙන සත්තක්ඛන්තුං දෙවරජ්ජසම්පත්තිං සත්තක්ඛන්තුං මනුස්සරජ්ජසම්පත්තිං පටිලභීති චුත්තත්තා සාධුජ්ජනානං ගුණං අනුස්සරිත්වා පුඤ්ඤවිසෙසලාභත්ථාය චුත්තං.

තිරියපබ්බතවිහාරවාසීමහාථෙරො ච ජම්බුධජත්ථෙරස්ස ගුණං උක්කංසිකරඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා ච අතිවිය පසිදිත්වා ජම්බුධජොති මූලනාමෙ දීපසද්දෙන යොජෙත්වා ජම්බුදීපධජොති නාමලඤ්ජං අදාසි.

ජම්බුධජත්ථෙරො ච නාම ධම්මනන්දත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකා. ධම්මනන්දත්ථෙරො ච ජොතිපුඤ්ඤත්ථෙරස්ස සද්ධිවිහාරිකො. තෙ ච ථෙරා අරහන්තගණවංසිකා.

ජම්බුධජත්ථෙරො පන විනයපාළියා අට්ඨකථාය ච අත්ථ යොජනං මරම්මහාසාය අකාසි. මණ්ඩරතනො නාම පන ථෙරො අට්ඨසාලිනීසම්මොහවිනොදනීකඨ්ඨාචිතරණීඅට්ඨකථානං අභිධම්මත්ථවිභාවනීසඨ්ඨපචණ්ණනාළිකානඤ්ච අත්ථං මරම්ම හාසාය යොජෙසි.

මූලාවාසගාමෙ ච පුබ්බාරාමවිහාරවාසිත්ථෙරො ගුලත්ථ දීපනිං නාම ගන්ථං විසුද්ධිමග්ගගණ්ඨිපදත්ථඤ්ච මූලහාසාය අකාසි, නොත්තිපාළියා ච අත්ථං මරම්මහාසාය යොජෙසි. සො පන ථෙරො පුබ්බෙ ගාමවාසී හුත්වා සීසවෙයනතාලපත්තානි ගහෙත්වා ආචරියජ්ජවෙණිවසෙන විනයවිලෝමාවාරං වරි. පච්ඡා පන තං ආචාරං විස්සජ්ජිත්වා අරඤ්ඤවාසං වසි. සොපි ථෙරො ගම්භිරඤාණිකො සද්දත්ථනායෙසු අතිවිය ඡෙකො.

කලියුගෙ පන පඤ්චතිංසාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ කනිට්ඨො සිරිපවරමහාධම්මරාජා නාම භූපාලො රජ්ජං කාරෙසි. දබ්බිමුඛජාතස්සරෙ පන ගෙහං කාරාපෙත්වා නිසීදනතො දබ්බිමුඛජාතස්සරොති නාමං පාකටං අහොසි. තස්මිං පන ජාතස්සරෙ ජයාභූමිකිත්තිං නාම විහාරං කාරාපෙත්වා සිරිසද්ධම්මපාලත්ථෙරස්ස අදාසි. බහුනම්පි ගාමවාසී අරඤ්ඤවාසී භික්ඛූනං අනුග්ගහං අකාසි. රතනපුරනගරස්මිඤ්චි දසසු ‘ඤාං යාං’ රාජාංසෙසු ජ්ජවිජ්ජිමා පඤ්ච රාජානො අවිචිතිත්ථායෙව අලජ්ජිලජ්ජිමිස්සකවසෙන සාසනං පග්ගණ්භිංසු. තදා ජිනසාසනං අබ්භන්තරෙ වන්දොවිය අතිපරිසුද්ධං න අහොසි. එවම්පි ලජ්ජිනො අත්තනො අත්තනො වංසානුරක්ඛණවසෙන ධම්මං පුරෙතුං අනිවාරිතත්තා ලජ්ජිගණවංසො න ඡිජ්ජති. තථා අලජ්ජිනොපි අත්තනො

අත්තනො ආවරියප්පවෙණිවසෙන විවරිංසු, තෙන අලජ්ජිගණවංසොපි න ඡ්ඡ්ඡතීති දට්ඨබ්බං. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ දෙවචක්කොභාසො නාම එකො ථෙරො අත්ථී, වෙදසත්ථඤ්ඤ පිටකෙසු පන මන්දොති.

කලියුගෙ පන අට්ඨතිංසාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ වෙසාබ්මාසස්ස කාළපක්ඛඅට්ඨමිතො පට්ඨාය ලොකසඬිකෙතවසෙන උප්පජ්ජමානං භයං නිවාරෙතුං නවගුහායං තෙන දෙවචක්කොභාසත්ථෙරෙන කථිතනියාමෙන පයමං මරමිතිකහික්ඛු පට්ඨානප්පකරණං වාචාපෙසි. තතො පච්ඡා ජෙට්ඨමාසස්ස පුණ්ණපක්ඛපාට්ඨපද්ධිවසනො රාමඤ්ඤරට්ඨවාසිකෙ හික්ඛු පට්ඨානප්පකරණං වාචාපෙසි. මහාජණඤ්ච කාරාපෙසි. රට්ඨවාසිනොපි බහුපුජාසක්කාරං කාරාපෙසි. තස්ස කිර රඤ්ඤො කාලෙ පොත්ථකං අට්ඨිහල්ලිකරුක්ඛනියායාසෙහි පරිමට්ඨං කත්වා මනොසිලාය ලිඛිත්වා සුවණ්ණෙන ලිම්පෙත්වා පිටකං පතිට්ඨාපෙසි. තතො පට්ඨාය යාවජ්ජතනා ඉදං පොත්ථකකම්මං මරමිමරට්ඨෙ අකංසුති.

කලියුගෙ සට්ඨාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ (අස්සයුජමාසස්ස කාළපක්ඛජට්ඨමියං අඬිගාරවාරෙ) තස්ස පුත්තො රජ්ජං කාරෙසි. සිරිභාසිහසුරසුධම්මරාජාති නාමලඤ්ජමිපි පටිග්ගණ්හි. පිතු රඤ්ඤො ගෙහට්ඨානෙ වෙතියං කාරාපෙසි. තස්ස පන මාරජෙයාරතනන්ති සමඤ්ඤො අහොසි. තස්ස පන රඤ්ඤො කාලෙ සල්ලාවතියා නාම නදියා පච්ඡිමභාගෙ තුන්තනාමකෙ ගාමෙ ගුණාභිලඬිකාරො නාම ථෙරො සාමණෙරානං ගාමග්ගවෙසනකාලෙ එකංසං උත්තරාසඬිගං කාරාපෙත්වා සීසවෙය්නතාලපත්තාති පන න ගණ්භාපෙත්වා තාලවණ්ටමෙව ගණ්භාපෙසි. එකො ගණො භුත්වා සපරිවාරෙන සද්ධිං තුන්තගාමෙ නිසීදි. තුන්තගණොති තස්ස සමඤ්ඤො අහොසි. සො පන ථෙරො පාළිඅට්ඨකථාට්ඨකාගන්ථන්තරෙසු අධිප්පායං යථාභූතං න ජානාති, අභිධම්මපිටකංයෙව සිස්සානං වාවෙත්වා නිසීදි.

තස්මිඤ්ච කාලෙ කෙතුමතීනගරෙ නිසින්තා බද්ධන්තා බුද්ධඬකුරත්ථෙර විත්තත්ථෙරා, දීපයඬිගනගරෙ උළුගාමෙ නිසින්තො සුනන්දත්ථෙරො, තලුප්පනගරෙ ජෙයාබහුඅන්ධගාමෙ කල්‍යාණත්ථෙරොති ඉමෙ චත්තාරො ථෙරො සාමණෙරානං ගාමප්පවෙසනකාලෙ එකංසං උත්තරාසඬිගං අකාරාපෙත්වා සීසවෙය්නතාලපත්තාති අග්ගණ්භාපෙත්වා විවරං පාරුපාපෙත්වා තාලවණ්ටං ගණ්භාපෙත්වා සකලකගණං ඔවාදං කත්වා නිසීදිංසු. තෙ පන ථෙරො පාළිඅට්ඨකථාට්ඨකාගන්ථන්තරෙසු අධිප්පායං යථාභූතං ජානිංසු, තීසුපි පිටකෙසු කොවිදා අහෙසුං. ඉච්චෙවං සිරිමහාසිහසුරසුධම්මරඤ්ඤො කාලෙ පාරුපනහික්ඛුහි නානා භුත්වා විරූපං ආපජ්ජිත්වා එකංසිකගණො නාම විසුං හිජ්ජී, යථා පන අයමලං අයතො උට්ඨහිත්වා විසදිසං භුත්වා විරුද්ධං හොතීති. එවං හිජ්ජමානාපි ගණො රාජා

පමාදො අනුස්සුක්කො හුත්වා අත්තනො අත්තනො රුච්චසෙනෙව වරින්වා නිසීදිංසු.

තෙසු ව ද්වීසු ගණෙසු පාරුපනගණෙ ථෙරා පාළිඅට්ඨකථාට්ඨකාගන්ථන්තරෙසු නීතත්ථවසෙන වුත්තං වචනං නිස්සාය නික්කඬ්ඛා නිද්දොසාව හුත්වා නිසීදිංසු. එකංසිකගණෙ පන ථෙරා අත්තනො අත්තනො වාදො න පාළියං න ව අට්ඨකථාසු නෙව ටීකාසු නාපි ගන්ථන්තරෙසු දිස්සති, ඉමමත්ථං අජානන්තා ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති වත්වා කෙච් පන සකසකසිස්සානං ඔවාදං අදංසු. එවරුපාපි සිස්සා ඔවාදං පටිග්ගණන්ති.

කෙච් පන පාළියාදීසු සකවාදස්ස අනාගතභාවං ඤත්වායෙව අපරිසුද්ධචිත්තා හුත්වා සම්මාසම්බුද්ධස්ස භගවතො මුඛං අනොලොකෙත්වා සම්මාසම්බුද්ධස්සෙව භගවතො ගුණං අනුස්සරින්වා සකවාදෙ ආකාසෙ පසාරිත භත්ථොචිය අප්පතිට්ඨානොති ජානිත්වායෙව අම්භාකං වාදො සම්පත්තලඬ්ඛකස්ස සද්ධම්මවාරිත්ථෙරස්ස වංසප්පභවොති අනිස්සායභූහම්පි නිස්සයං අකංසු. අභූතෙන මහාථෙරං සීලවන්තං අබ්භාවික්ඛිංසු. ඵාසිනාමකෙ ගාමෙ දිට්ඨධම්මිකසම්පරාධි කත්ථං අනපෙක්ඛන්තස්ස භීතායාවත්තකස්ස දුස්සීලස්ස උපාසකස්ස ලඤ්ජං දත්වා අම්භාකං වාදානුරූපං එකං ගන්ථං කරොහීති උයොයාපෙත්වා අනාගතෙ අනුභවියමානදුක්ඛතො අභායිත්වා නිස්සයං ගවෙසිංසුති.

තස්මිංඤ්ච කාලෙ නිග්‍රොධපාළිසුචණ්ණවිහාරවාසිත්ථෙරො ගාමවාසීහික්ඛු ගුණං සමිතිං කත්වා තස්ස නායකො හුත්වා සීසවෙයනං අධාරෙන්තා අමඬ්ගලහික්ඛු සාසනෙ මාතිට්ඨන්තුති අරඤ්ඤවාසීනං හික්ඛුනං ගන්ථං විකොපෙත්වා තතො තතො පබ්බපෙසුං. අථ හත්ථිසාලගාමස්ස පුරත්ථිමාය අනුදිසාය සෙට්ඨිතළාකස්ස දක්ඛිණාය අනුදිසාය විහාරෙ නිසින්තො අතිරෙකපණ්ණාසහික්ඛුපි පබ්බාපෙස්සාමාසි චිත්තෙන්වා ගාමවාසීහික්ඛු සන්තහින්වා අගමාසි. අථ රාජා තමත්ථං සුත්වා ගාමවාසීගණොපි එකො, අරඤ්ඤවාසීගණොපි එකො, ගාමවාසීහික්ඛු අරඤ්ඤවාසීහික්ඛු විහෙයෙසුං න සක්කා, සකසකවාදවසෙන සකසකට්ඨානෙ නිසීදි තබ්බන්ති රාජලෙඛනං පෙසෙසි. අථ අරඤ්ඤවාසීහික්ඛු සුඛං වසිතුං ඔකාසං ලභිංසු.

කලියුගෙ ඡසත්තතාධිකෙ වස්සසභස්සෙ සම්පත්තෙ තස්ස රඤ්ඤො පුත්තො මහාසීහසුරධම්මරාජාධිරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. සොයෙව සුරජ්ජරාජාති ව සෙතිහින්දොති ව වොහාරියති.

තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ සුවණ්ණසානොලොකනගාමවාසීඋක්කංසමාලං
නාම ථෙරං අන්තොයුධනායකො එකො අමච්චො ආනෙත්වා රතනපුරනගරං
පත්වා සුවණ්ණකුක්කුටාවලෙ විහාරං කාරාපෙත්වා යපෙසි.

සො පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙසු අතිවිය ඡෙකො. වණ්ණබොධනං
නාම ලිඛනනයඤ්ච අකාසි. තස්ස ගාමස්ස රාජුහි දින්නවසෙන
වෙතියජග්ගනකම්මෙ යුත්තකුලත්තා පන රඤ්ඤො ආවරියට්ඨානෙ
අට්ඨපෙත්වා අන්තොයුධනාය කස්සෙව පුජනත්ථාය නියායාදෙසි. තස්සාපි
රඤ්ඤො කාලෙ සාමණෙරෙහි ගාමප්පවසනකාලෙ පාරුපෙත්වා
පවිසිතබ්බන්ති එකච්චෙ වදිංසු. එකච්චෙ පන එකංසං උත්තරාසඬගං කත්වා
පවිසිතබ්බන්ති වදිංසු. එවං අඤ්ඤමඤ්ඤං කලහං අකංසු.

තත්ථ උක්කංසමාලානාමකො ථෙරො පාරුපනගණෙ පධානො හුත්වා
නානාගන්ථෙසු පාරුපනවත්තමෙව ආගතන්ති පකාසිංසු. එකංසිකගණෙ පන
තිරියපබ්බතවිහාරවාසීමහාථෙරො ආවරියප්පවෙණ්දස්සනවසෙන පාරුපනවාදං
පටික්ඛිපිංසු.

අථ රාජා ව එලිකබ්බිතවිහාරවාසීත්ථෙරං මෙසුච්චනවිහාරවාසීත්ථෙරං
සුහත්ථත්ථෙරං බුද්ධච්ඡුරත්ථෙරඤ්චාති ඉමෙ වත්තාරො ථෙරෙ
විනයවිනිච්ඡකට්ඨානෙ යපෙත්වා ද්වෙ පක්ඛා අත්තනො අත්තනො වාදං
දස්සෙන්තුති ආහ.

තෙ ව වත්තාරො ථෙරො පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙසු අකොවිදා.
තෙසඤ්ඤි යපෙත්වා රාජවල්ලභමත්තං අඤ්ඤො කොචි ගුණවිසෙසො නත්ථි
රාජගුරුභාවත්ථාය, යථා බ්‍යග්ඝා රුක්ඛගච්ඡලතාදිප්පට්ච්ඡන්තෙ දුග්ගට්ඨානෙ
නිසින්තෙ මිගෙ බුද්දකත්තා දුබ්බලෙපි ගණ්හෙතුං න සක්කොන්ති, එවමෙව
තෙ එකංසිකත්ථෙරෙ රාජානං නිස්සාය ධීතෙ ගන්ථෙසු අනාගතත්තා දුබ්බලෙපි
වාදවසෙන අභිභවිතුං න සක්ඛිංසු. තෙනෙව පරසෙනාය බලවතං ජානිත්වා
නිපච්චකාරං දස්සෙන්වා වෙරං සමෙත්වා නිසින්තො පණ්ඩිතයොධොවිය වාදං
නිට්ඨං අප්පාපෙත්වායෙව පාරුපනගණා නිසිදිංසුති.

කලියුගෙ පන පඤ්චනවුතාධිකෙ වස්සසහස්සෙ සම්පත්තෙ තස්ස පුත්තො
මහාරාජාධිපති නාම රජ්ජං කාරෙසි. පච්ඡා පන කාලෙ තෙරසාධිකෙ සතෙ
වස්සසහස්සෙ ව සම්පත්තෙ රාමඤ්ඤරට්ඨිනො රාජා තං අභිභවිත්ථාව
අනීතත්තා පත්තහංසාවතීති පාකටං අගොසි.

තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ කුඛනනගරෙ ජාලයුත්ත ගාමනො ඤාණවරං නාම
ථෙරං ආනෙත්වා ආවරියට්ඨානෙ යපෙසි. සො පන ථෙරො
පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙසු අතිවිය ඡෙකො. සුධම්මසභායං

පරියත්තිවාචකානං සොතාරානං අත්ථාය අභිධම්මත්ථසඬගහප්පකරණස්ස ගණ්ඨිපදත්ථං පයමං අකාසි. තතො පච්ඡා අට්ඨසාලිනියං ගණ්ඨිපදත්ථං සුරාවිනිච්ඡයඤ්ච අකාසි. තතො පච්ඡා තෙන රඤ්ඤා යාවිතො අභිධානප්පට්ඨිකාය අත්ථං මරම්මභාසාය යොජෙසි. රඤ්ඤො නාමලඤ්ඡං ඡන්දොලඬකාරසද්දනෙන්තිවිදග්ගදණ්ඩිඛාඤ්ඡීනනයෙහි අලඬකරිත්වා රාජාධිරාජනාමත්ථප්පකාසිනිං නාම ගන්ථම්පි අකාසි.

රාජා හත්ථිසාලනාමකෙ දෙසෙ කාරාපිතගෙහං හින්දිත්වා සතප්පමාණෙ විහාරෙ කාරාපෙත්වා සබ්බෙසම්පි විහාරානං කිත්තිජෙය්‍යවාසට්ඨාපනන්ති නාමානි පඤ්ඤාපෙත්වා තස්සෙව ථෙරස්ස අදාසි. විහාරනාමෙනෙව ච ථෙරස්සාපි තංසමඤ්ඤා අහොසි.

තස්මිඤ්ච කාලෙ අකාසකරඤ්ඤො පිතුරඤ්ඤො ච කාලෙ තෙසං ද්විත්තං ගණානං විවාදවසෙන අවිජ්ජකතවචනං පුන විවාදස්ස වූපසමනත්ථාය අත්තතො අත්තතො වාදං කථාපෙසි. පාරුපනගණෙ සො ථෙරො පධානො හුත්වා එකංසිකගණෙ පන පාසංසත්ථෙරො පධානො හුත්වා යථායුද්ධං අකාසි. අථ රාජා අතිවිය රාජවල්ලහං ජෙය්‍යභූමිසුවණ්ණවිහාරවාසිත්ථෙරං තෙසං වාදස්ස විනිච්ඡින්නත්ථාය විනයවරෙට්ඨානෙ යපෙසි.

කිඤ්චාපි සො පන ථෙරො පාළිඅට්ඨකථාට්ඨකාගන්ථන්තරෙසු ථොකංයෙව ජානකත්තා පරියත්තිකොව්දෙසු අබ්බොහාරිකොයෙව අහොසි, රාජවල්ලහත්තා පන රාජා යථාභූතං අජානිත්වා විනයධරට්ඨානෙ යපෙසි. යථා පන අයං පුරත්ථිමදිසා, අයං පන පච්ඡිමදිසාහි එවමාදිනා දිසාවචත්ථානමත්තංයෙව කාතුං සමත්ථං නඬගලකොටියා සංවඬ්ඨන්තං පරිසුං රාජාගාරෙ ධම්මවිනිච්ඡකාමපච්චට්ඨානෙ යපෙති, එවමෙව රාජා අයං ඊදිසො අයං ඊදිසොති අජානිත්වා විනයධරට්ඨානෙ යපිතත්තා සො ජෙය්‍යභූමිසුවණ්ණවිහාරවාසිත්ථෙරො තෙසං ද්විත්තං පක්ඛානං ද්විසු වාදෙසු අයං භූතො අයං අභූතොති වත්තුං න සක්කා, අද්වාරසරෙ පව්ට්ඨකාලෙවිය තදා අහොසි. සෙය්‍යථාපි නාම මහිසො අත්තතො සම්පෙ යත්වා දෙවගීතං ගායිත්වා දෙවවීණං වාදෙන්තස්ස දෙවගන්ධබ්බස්ස වෙළසලාකං පහරන්තස්ස ච ගාමදාරකස්ස සද්දෙසු කිඤ්චි විසෙසං න ජානාති, එවමිදං සම්පදං දට්ඨබ්බං. අථ රාජා මම විජිතෙ යෙයෙහික්ඛු යංයංඉච්ඡන්ති, තෙතෙහික්ඛු තංතංවරිත්වා යථාකම්මං නිසීදන්තුති රාජලෙඛනං යපෙසි. තෙසං විවාදො තදා න වූපසම්.

අපරභාගෙ තෙරසාධිකෙ සතෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ රතනපුරනගරං විනස්සි.

තතො පච්ඡා දුතියෙ සංවච්ඡරෙ රතනසිඛනගරමාපකො රාජා රාමඤ්ඤරට්ඨින්නදස්ස රඤ්ඤො සෙනං යවබ්බත්තතො වාතකසකුණංවිය

අත්තනො පුඤ්ඤනුභාවෙන මරම්මරට්ඨනො නිහරිත්වා සකලමිපි රාමඤ්ඤරට්ඨං අත්තනො හත්ථගතං කත්වා රජ්ජං කාරෙසි.

තස්මිඤ්ච කාලෙ සකලමරම්මරට්ඨවාසීනං චිත්තං පසාදෙසි, යථා නාම සුරියාතපෙන මිලායන්තානං කුමුදානං අනොතත්තොදකෙන සිඤ්චිත්වා හරිතත්තං පාපෙති, එවමෙව රාමඤ්ඤරට්ඨීන්දස්ස සෙනාබලාතපෙති දුක්ඛජ්ජත්තානං මරම්මරට්ඨවාසීනං ගහට්ඨානඤ්චෙව භික්ඛුනඤ්ච අත්තනො පුඤ්ඤානොතත්තොදකෙන ඡිඤ්චිත්වා කායිකචෙතසිකචසෙන දුට්ඨමිපි සුඛං උජ්ජාදෙසි.

සකලමරම්මරට්ඨවාසීනො ච අයං අම්භාකං රාජා බොධිසත්තොති වොහාරිංසු. අථ එකස්මිං මාසෙ චතුසු උපොසථදිවසෙසු භික්ඛුසඬ්ඨං නිමන්තෙත්වා අන්තෙපුරෙ පවෙසෙත්වා පිණ්ඩපාතෙන භොජෙසි. රාජොරොධාමච්චෙහි සද්ධිං උපොසථං උපවසි. සබ්බෙසමිපි රාජොරොධාමච්චානං ගුණත්තයපාඨං සහ අත්ථයොජනානායෙන වාවග්ගතං කාරාපෙසි.

අථ බෙලුවගාමවාසීයසත්ථෙරං අනෙත්වා අත්තනො ආචරියට්ඨානෙ යපෙසි. මහාඅතුලයසධම්මරාජගුරුති නාමලඤ්ජමිපි අදාසි. තතො පට්ඨාය පන අතුලත්ථෙරොති නාමෙන පාකටො අභොසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ පාරුපනගණපක්ඛාපලිණගාමවාසීසුජාතත්ථෙරාදයො සාමණෙරානං ගාමජ්ජවෙසනකාලෙ චීවරං පාරුපිත්වා පටිසිතබ්බන්ති අක්ඛරං ලිඛිත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං සන්දෙසපණ්ණං පවෙසෙති.

අථ එකංසිකගණපක්ඛාපි අතුලත්ථෙරාදයො පුබ්බෙසං රාජුනං කාලෙ අධිකරණං වූපසමි, ඉදානි වූපසමිතකම්මං පුන න උජ්ජාදෙතබ්බන්ති ලෙඛනං ලිඛිත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං පෙසෙසි.

අථ රාජා ද්විත්තං පක්ඛානං සකසකවාදං කථෙතුකාමොපි ඉදානි රාජජ්ජට්ඨසංයුත්තං කම්මං බහු අත්ථී, තිට්ඨසු තාව සාසනජ්ජට්ඨසංයුත්තං කම්මං, රාජජ්ජට්ඨසංයුත්තමෙව කම්මං පයමං ආරහිස්සාමි, පච්ඡා සාසනජ්ජට්ඨසංයුත්තං කම්මං කරිස්සාමිති රාජලෙඛනං යපෙසි. අපරභාගෙ පන රාජා එවං ආණං යපෙසි, -ඉදානි මම විජිතෙ සබ්බෙපි භික්ඛු මම ආචරියස්ස මතිං අනුවත්තිත්වා වරන්තුති.

අථ පාරුපනගණභික්ඛුපි එකංසිකගණං අනුවත්තෙසු රඤ්ඤො ආණාවසෙන. සහස්සොරොධගාමෙ පන ද්වෙ මහාථෙරා අත්තනො පරිසං පාරුපනවසෙනෙව ගාමජ්ජවෙසනවත්තං පරිපුරිතබ්බන්ති ඔවදිත්වා නිසිදිංසු.

තදා රඤ්ඤො ආවරියො යසත්ථෙරො තමත්ථං සුත්වානෙ පක්කොසාපෙසි. තෙ ච ආගන්ත්වා නගරං සම්පත්තකාලෙ එකො උපාසකො පසන්නො භුත්වා තෙසං ථෙරානං පිණ්ඩපාතෙන උපට්ඨති. අථ අතුලත්ථෙරො තෙ මහාථෙරෙ දුරට්ඨානතො වාලුකං ආනෙත්වා තස්ස උපාසකස්ස ගෙහසථීපෙ ඔකිරාපෙසි. ඉදං විනයධම්මස්ස අනනුලොමවසෙන වරන්තානං දණ්ඩකම්මන්ති කොලාහලම්පි උප්පාදෙසි. අථ තෙසං වාලුකං ආහරන්තානංයෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සල්ලපෙසුං, - ඉදානි හත්තෙ විනයධම්මානුලොමවසෙන ආවරන්තානං අම්භාකං ඊදිසං කම්මං අසාරුප්පං, අහො අවිජරියධම්මො ලොකොති එකො ථෙරො ආහ. අථ පන එකො ථෙරො එවමාහ, - ඉදානි ආචුසො ලොකපාලා දෙවා ඊදිසං අධම්මකම්මං දිස්වායෙව අජ්ඣුපෙක්ඛිත්වා අප්පොස්සකා නිසීදිතුං න සක්කා, ඉදානි ලොකපාලා දෙවා පමජ්ජිත්වා නිසීදන්ති මඤ්ඤති.

තස්මිංයෙව බණ වෙගෙන මෙසො උට්ඨන්තිවා අතුලත්ථෙරස්ස විහාර රාජගෙහෙ ච එකක්ඛණෙ අසනියො නිපතිංසු. එවං සමානොපි සො ථෙරො අතිමානථද්ධතාය සතිං න ලභී.

පුන රාජා ඉදානි මම විජිතෙ සබ්බෙපි භික්ඛු මම ආවරියස්ස මතිං අනුවත්තන්ති වා මා වාති අමච්චෙ පුච්ඡි. අමච්චාපි එවං රඤ්ඤො ආරොචෙසුං, - ඉදානි මහාරාජ කුබ්ජනගරෙ නිපගාමෙ නිසින්තො එකො මහාථෙරො මුනින්දසොසො නාම අත්ථී, සො පාරුපනවසෙන අත්තනො පරිසං ඔවාදෙන්වා බහුගුණං උප්පාදෙන්වා නිසීදන්ති.

අථ රාජා එවමාහ, - තං පක්කොසෙත්වා සුධම්මසස්සයං මහාථෙරෙ සන්නිපාහාපෙත්වා තස්ස ථෙරස්ස විනය පණ්ණත්තිං යථාභූතං අජානන්තස්ස යථාභූතං සභාවං දස්සෙත්වා ඔවාදෙන්තුති.

අථ අමච්චා තථා අකංසු. මහාථෙරා ච සුධම්මසස්සයං සන්නිපතිත්වා තං පක්කොසෙත්වා ඔවදිංසු. තෙසු පන මහාථෙරෙසු එකො ථෙරො භූපාලස්ස සඬ්ඝරඤ්ඤො ච මුඛං ඔලොකෙත්වා හගවතො පන සම්මාසම්බුද්ධස්ස මුඛං අනොලොකෙත්වා මුනින්දසොසත්ථෙරං එවමාහ, - ඉදානි ආචුසො ඉමස්මිං මරම්මරට්ඨෙ සබ්බෙපි භික්ඛු භූපාලස්ස සඬ්ඝස්ස රඤ්ඤො ච ආණං අනුවත්තිත්වා එකංසිකායෙව අහෙසුං, ත්වංයෙව එකො සද්ධිං පරිසාය පාරුපනවත්ථං වරිත්වා නිසීදසි, කස්මා පන ත්වං මානථද්ධො භුත්වා ඊදිසං අනාවාරං අවිජන්තිත්වා තිට්ඨසිති.

අථ මුනින්දසොසත්ථෙරො තස්ස ථෙරස්ස මුඛං උජුකං ඔලොකෙත්වා එවමාහ, - ත්වං ලජ්ජිපෙසලො සික්ඛාකාමොති පුබ්බෙ මයා සුතපුබ්බො,

ඊදිසො පන පුග්ගලො ඊදිසං වචනං වත්තුනං යුත්තො, ඊදිසස්ස හි පුග්ගලස්ස ඊදිසං වචනං අස්සාරුප්පං, සචෙ ත්වං අයං අප්පපුඤ්ඤො නිත්තෙජො අනාථොති මං මඤ්ඤිත්වා අගාරවචසෙන වත්තුං ඉච්ඡෙය්‍යාසි, එවං සන්තෙපි මමාවරියස්ස මුඛං ඔලොකෙත්වා මමාවරියස්ස ගුණං ජානිත්වා තස්ස සිස්සොයන්ති අනුස්සරිත්වා ඊදිසං වචනං අධම්මිකං වත්තුං න සක්කාති.

අථ සො ථෙරො තං පුච්ඡී, - කො පන තවාචරියොති. අථ සුඛම්මසභායං යපිතං බුද්ධරුපං වද්දිත්වා අයං මමාවරියොති ආහ. මමාසරියොති වත්වා පන භික්ඛුසඬ්ඝමජ්ඣෙ උට්ඨහිත්වා එකංසං උත්තරාසඬ්ඝං කත්වා උක්කුටිකං නිසිදිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා අහං හත්තෙ යාව ජීවිතපරියොසානා මම ජීවිතංයෙව පරිච්චජ්ජිසාමි, හගවතො පනති ලොකග්ගස්ස සික්ඛාපදං න විජහිස්සාමිති ආරොචෙසි.

අථ රාජා තමත්ථං සුත්වා මානථද්ධො එසො මම විජිතෙ නිසිදාපෙනුං වට්ටති, රට්ඨන්තරං පබ්බාපෙතබ්බොති රාජාණාය රට්ඨන්තරං පෙසෙසි.

රාජපුරිසා ච තං පක්කොසෙත්වා රට්ඨන්තරං ආනෙසි. බහඬ්ඝං නාම දෙසං පත්වා බහඬ්ඝනායකො පුරිසො රාජපුරිසානං ලඤ්ජං දත්වා එවමාහ, - අයං පන භොත්තො මරම්මරට්ඨස්ස පරියන්තප්පදෙසො, ඉධෙව යපෙත්වා තුම්භෙ නිවත්තංථාති.

රාජ පුරිසාපි ලඤ්ජං ගහෙත්වා තත්ථෙව යපෙත්වා නිවත්තිංසු. ථෙරොපි චතුහි දිසාහි ආගතානං භික්ඛුසාමණෙරානං පාරුපනවසෙන ඔවාදං දත්වා පරියන්ති. වාචෙත්වා තත්ථ නිසිදි. අභිධම්මත්ථසඬ්ඝගන්ථස්ස අත්ථයොජනම්පි මරම්මභාසාය අකාසි.

අපරභාගෙ රාජා තමත්ථං සුත්වා ඉදානි සො ථෙරො මම විජිතපරියන්තෙයෙව නිසිදිත්වා අම්භෙහි අනිච්ඡිතං නිවාරිතං කම්මං කත්වා නිසිදි, තං පක්කොසංථාති ආහ.

රාජදුතා ච තත්ථ ගන්ත්වා පක්කොසිංසු. ථෙරො ච ඉදානි මං රාජා මාරෙතුකාමොති මඤ්ඤිත්වා සික්ඛං පච්චක්ඛිත්වා ගිහිවත්ථං නිවාසෙත්වා තෙහි සද්ධිං ආගච්ඡී. නගරං පන ආගන්ත්වා පත්තකාලෙ රඤ්ඤො සන්තිකං ආනෙසි.

අථ රාජා එවමාහ, - ත්වං භික්ඛු හුත්වා ගුණං වඩ්ඪාපෙත්වා නිසිදසීති මයා සුතං, කස්මා පනිදානි ගිහි හවසීති. සචෙ ත්වං මහාරාජ මං මාරෙතුකාමො පක්කොසෙය්‍යාසි, එවං සති යදි සික්ඛං අප්පච්චක්ඛාය යීතං මං මාරෙය්‍යාසි, තච භාරියං කම්මං හවිස්සතීති මනසිකරිත්වා තච කම්මස්ස අභාරියත්ථාය සික්ඛං

පව්වක්කිත්වා ආගතොමිහි, සචෙ මං මාරෙතුකාමොසි, මාරෙහිහි. රාජා ච තං බන්ධනාගාරෙ යපෙත්වා ස්‍යාමරට්ඨං යුජ්ඣන්තායගචිඡි. යජ්ඣන්තාය පන ගන්ත්වා පව්වාගතකාලෙ අන්තරාමග්ගෙව දිවච්ඡිගතො අහොසිති.

කලියුගෙ පන ද්වාවිසාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ තස්ස ජෙට්ඨපුත්තො සිරිපවරමහාධම්මරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. රතනසිඛනගරතො සඬකමෙත්වා ජෙය්‍යපුරං දුතියං මාපිතත්තා ජෙය්‍යපුරමාපෙකො රාජාතිපි තස්ස සමඤ්ඤා අහොසි. තස්මිඤ්ච කාලෙ මහාපබ්බතඛිහන්තරනගරවාසිං ඤාණත්ථෙරං ආනෙත්වා ආචරියට්ඨානෙ යපෙසි. සොකිර ථෙරො ගම්හිරපඤ්ඤො එකස්මිං දිවසෙ නව වා දස වා භාණවාලෙ වාචුග්ගතං කාතුං සමත්ථො අහොසි. අභිනවොපසම්පන්නකාලෙයෙව පදවිභාගගන්ථං න්‍යාසසං වණ්ණනං යමකසංවණ්ණනං මහාපට්ඨානසංවණ්ණනඤ්ච මරම්මභාසාය අකාසි. රාජා මහාභූමිරම්මණියවිහාරං නාම කාරාපෙත්වා තස්සෙව අදාසි. ඤාණාලඬකාරමහාධම්මරාජගුරු තිපි නාමලඤ්ජං අදාසි.

තස්මිඤ්ච කාලෙ පාරුපනගණෙ ථෙරා එවං චිත්තෙසු,- ඉදානි පන අම්භාකං පක්ඛිකො ථෙරො රඤ්ඤො ආචරියො අහොසි, ඉදානි මයං පතිට්ඨානං ලභාමාති. එවං පන චිත්තෙත්වා සාමණෙරානං ගාමජ්ජවෙසනකාලෙ චීවරං පාරුපෙත්වා පවිසිතඛිඛන්ති සන්දෙසපණ්ණං රඤ්ඤො සන්තිකං පවෙසෙසි. අථ අතුලත්ථෙරො පුබ්බෙ චුත්තනයෙන චූපසමිතං කම්මමිදන්ති සන්දෙසපණ්ණං රඤ්ඤො සන්තිකං පවෙසෙසි. තෙනෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිච්චනවසෙන දස්සෙතුං ඔකාසං න ලහිංසුති.

තතො පච්ඡා කලියුගෙ පඤ්චවිසවස්සාධිකෙ සතෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ තස්ස රඤ්ඤො සිරිපවරසුධම්මමහාරාජන්දාධිපති නාම රජ්ජං කාරෙසි. රතනපුරං පන තතියං මාපකත්තා රතනපුරමාපකොති එකස්ස පන ඡද්දන්තනාගරාජස්ස සාම්භූතත්තා සෙතිහින්දොති ච සමඤ්ඤා අහොසි. චරච්ච ගාමවාසීචන්දාවරං නාම ථෙරං ආනෙත්වා අත්තනො ආචරියට්ඨානෙ යපෙසි. සුමිකිත්තිඅතුලං නාම විහාරං කාරාපෙත්වා තස්ස අදාසි. ජම්බුදීපඅනන්තධජමහාධම්මරාජගුරුතිපි නාමලඤ්ජං අදාසි. තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ එකච්චෙ මනුස්සා දිට්ඨිවිපල්ලාසා අහෙසුං, තෙපි පක්කොසාපෙත්වා සම්මාදිට්ඨිං ගණ්භාපෙසි. තස්ස පන රඤ්ඤො කාලෙ එකංසිකගණං අභිභවිතුං ඔකාසං න ලහිංසුති.

තතො පච්ඡා කලියුගෙ අට්ඨතිංසාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ තස්ස රඤ්ඤො පුත්තො මහාධම්මෙ රාජාධිරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. නගරස්ස දක්ඛිණදිසාභාගෙ පඤ්චභූමිකවිහාරං කාරාපෙත්වා ජෙය්‍යභූමිවාසාතුලනාමෙන

පඤ්ඤාපෙත්වා මාරාවට්ටනස්ස නාම ථෙරස්ස අදාසී.
ගුණමුනින්දාහිසාසනධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුතිපි නාමලඤ්ජං අදාසී.

තස්මිඤ්ච කාලෙ නන්දමාලො නාම ථෙරො චලඬගනගරස්ස පුරත්ථිමදිසාහාගෙ විහාරෙ නිසීදිත්වා බහුතං භික්ඛුසාමණෙරානං ගන්ථං වාචෙසී. සාමණෙරානං ගාමජ්ජවෙසනකාලෙ පාරුපනවත්තමෙව පරිපුරෙත්වා පවිසිතබ්බං, එකංසිකවත්තං පන නෙව පාළියං න අට්ඨකථායං න ච ටීකාසු නාපි ගන්ථන්තරෙසු දිස්සති, න ධම්මානුලොමන්ති ඔවාදං අභිණ්භං අදාසී. පාළිඅට්ඨකථාදීසු ආගතවිනිච්ඡයං දස්සෙත්වා එකමිපිගන්ථං අකාසී.

අථ එකංසිකගණිකා භික්ඛු තං ගන්ථං රඤ්ඤො සන්තිකං පවෙසිංසු දොසාවිකරණත්ථාය. තස්මිඤ්ච කාලෙ රාජා එවරූපං සුපිනං පස්සි, -සක්කො හි දෙවරාජා සෙතවත්ථං නිවාසෙත්වා සෙතාලඬකාරෙහි අලඬකරිත්වා සෙතකුසුමානි පිලන්දිත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං ආගන්ත්වා එවමාහ, - අපරන්තරට්ඨෙහි මහාරාජ නම්පදානදීතීරෙ පාදවෙතියෙ බහුනි තිණානි උට්ඨහිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං මූලෙන මූලං බන්ධෙන බන්ධං පත්තෙන පත්තං සම්පන්ධිත්වා පටිච්ඡාදෙත්වා යිතානි, තානි පන පුබ්බරාජුහි යථාභූතං අජානන්තෙහි අවිසොධිතානි, ඉදානි පන තයා යථාභූතං ජානන්තෙන පරිසුද්ධං කත්තුකාමෙන විසොධිතබ්බානි, තත්ථව එකො භික්ඛු ආගන්ත්වා උපදෙසනයං දස්සතිති.

එවං පන සුපිනං පස්සිත්වා නන්දමාලං නාම ථෙරං පක්කොසාපෙත්වා රතනපුරනගරස්ස එසන්නට්ඨානෙ උදකකීළනත්ථාය කාරාපිතෙ රාජගෙහෙ වසාපෙසී.

අථ ථෙරො සාමණෙරානං ගාමජ්ජවෙසනකාලෙ පාරුපනවසෙන පවිසිතබ්බන්ති පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙහි රාජානං ජානාපෙසි, යථා මහාමොග්ගලිපුත්තතිස්සත්ථෙරො සිරිධම්මාසොකරාජානං සම්මාවාදන්ති. අථ රාජා පරිචිත පාරමීපුඤ්ඤසම්භාරො මහාඤ්ඤාණො ජානාසී, -පාරුපනවාදොයෙව පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙසු ආගතො, එකංසිකවාදො පන තෙසු කත්ථවිපි න ආගතොති. එවං පන ජානිත්වා රඤ්ඤො ගෙහෙ ද්වෙ පක්ඛෙ ථෙරෙ සන්තිපාතාපෙත්වා අත්තනො අත්තනො වාදං කථාපෙසී.

අථ එකංසිකත්ථෙරො එවමාහංසු, -තුම්භාකං පාරුපනවාදො කත්ථ ආගතොති. තදා පාරුපනත්ථෙරො පරිමණ්ඩලං පාරුපිස්සාමීතිආදිනා නයෙන පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙසු පාරුපනවාදො ආගතොති ආහංසු. තතො පච්ඡා පාරුපනත්ථෙරො එවමාහංසු, -තුම්භාකං පන එකංසිකවාදො කත්ථ ආගතොති. තදා තෙ එකංසිකත්ථෙරො අද්වාරසරං පටිට්ඨකාලොවිය රත්තිහාගෙ

මහාවනමග්ගෙ ගමනකාලොචිය ව හුත්වා කිඤ්චි වත්තුං න සක්කා. මුඛං නාම කථනත්ථාය භුඤ්ජනත්ථාය භොතීති චුත්තත්තා යං වා තං වා වදන්තාපි රාජානං ආරාධෙතුං න සක්ඛිංසු.

රාජා ව ථෙරං නිස්සාය විනයෙ කොසල්ලතාය පාළියං ඊදිසොයෙව ආගතො, අට්ඨකථාදීසු ඊදිසොයෙවාති වත්වා තුම්භාකං එකංසිකවාදො පාළිඅට්ඨකථාටීකාගන්ථන්තරෙසු න දිස්සති, එවම්පි සමානා කස්මා ඊදිසං වත්තං අකංසුති පුච්ඡී. අථ තෙ එකංසිකත්ථෙරා චතුහත්ථගබ්භෙ සභොඨධෙන ගහිතවොරාවිය මනුස්සෙහි ගතිතකාකාවිය ව කිඤ්චි වත්තුං අසක්කුණෙයානාය සබ්බදිසාසු ඔලොකෙත්වායෙව අම්භාකං වාරිත්තං පාළිආදීසු න දිට්ඨපුබ්බං, අථ ඛො පන ආචරියප්පවෙණිවසෙනෙව වරිම්භාති වත්වා පරාජයං පත්වා පාරුපනපක්ඛෙයෙව පවිසිංසුති. රාජා ව ඉතො පට්ඨාය හික්ඛු පාරුපනවත්තමෙව කාරාපෙතුං සාමණෙරානං ඔවදන්තුති රාජාණං යපෙසී. තතො පට්ඨාය එකංසිකපක්ඛාථෙරා අරුණුග්ගමනකාලෙ කොසියාවිය සීසං උට්ඨහිතුම්පි න සක්කාති.

සොකසරභූමහාවෙනියස්ස පුරත්ථිමදිසාහාගෙ ද්විති පාසාදෙහි අලඬිකතං චතුභූමිකං භූමිකිත්තිවිරාමං නාම විහාරං කාරාපෙත්වා නන්දමාලත්ථෙරස්ස අදාසී, නරින්දාහිධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති නාමලඤ්ජම්පි අදාසී. සො පන ථෙරො ඡප්පදවංසිකොති දට්ඨබ්බො. අහිනවොපසම්පන්නකාලෙයෙව විනයවිනිච්ඡයස්ස සුත්තසඬිගහස්ස මහාවග්ගට්ඨකථාය ව අත්ථයොජනං මරම්මහාසාය අකාසී, සාසනසුද්ධිදීපිකං නාම ගන්ථම්පි අකාසීති.

තතො පච්ඡා කලියුගෙ තෙවත්තාලියාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ව සම්පත්තෙ එග්ගනමාසස්ස කාළපක්ඛපන්න රසමියං රතනසිඛමාපකස්ස රඤ්ඤො මජ්ඣිමපුත්තො රජ්ජං කාරෙසී.

තදා රාජා එවං වින්තෙසී, -එකංසිකපාරුපනවසෙන උජ්ජන්නො විවාදො පුබ්බෙසං රාජුනං කාලෙ චූපසම්තුං න සක්කා, සිරිපවරසුධම්මමහාරාජීන්දාධිපතීනො කාලෙපි රාජගෙහෙ සන්නිපාතාපෙත්වා රඤ්ඤො සම්මුඛෙ කථාපිත්තා විස්සට්ඨෙන කථෙතුං ඔකාසස්ස අලද්ධත්තා යථාකාමං වත්තුං අවිසහත්තා පරාජයො අභොසීති ලෙසං ඔඬ්ඬතුං ඔකාසො හවෙයාමය්හං පන කාලෙ ඊදිසං අකත්වා තෙසං තෙසං ථෙරානං විහාරෙ දූතං පෙසෙත්වා සකසකවාදං කථා පෙස්සාමි, එවඤ්ඤි සති තෙතෙථෙරා විස්සට්ඨා හුත්වා කථෙස්සන්තිති.

එවං පන වින්තෙත්වා අත්තොයුධනායකං අමච්චං පධානං කත්වා තෙසං තෙසං ථෙරානං සන්නිකං ගන්ත්වා ආරොවාපෙසී, -සකසකවාදං විස්සට්ඨා

හුත්වා වදවාති. අථ එකංසිකගණිකා ථෙරා අමහෙහි චුත්තවචනං පාළිආදීසු න දිස්සති, අථ ඛො පන ආවරියප්පවෙණිවසෙනෙව මයං වරිමහාති අනුජානිංසු.

මහාරාජා ච එවං ථෙරානං අනුජානනෙ සති කිඤ්චි කත්තබ්බං නත්ථී, ඉදානි පරිමණ්ඩලසුප්පට්ච්ඡන්තසික්ඛාපදානි අවිකොපෙත්වා සාමණෙරා ගාමං පවිසන්තුති රාජලෙඛනං තත්ථ තත්ථ පෙසෙසි.

අපරහාගෙ පන සහස්සොරොධගාමනො උපසම්පදා වස්සෙන සත්තවස්සිකං ඤාණං නාම භික්ඛුං ආනෙත්වා අන්තොයුධවිහාරං නාම කාරාපෙත්වා තස්ස අදාසි, ඤාණාභිසාසනධජමහාධම්මරාජගුරුති නාමලඤ්ජම්පි අදාසි. අථ රඤ්ඤා යාවිතො රාජාභිසෙකගන්ථං පරිසොධෙත්වා මරම්මහාසාය අත්ථං යොපෙසි.

අපරහාගෙ භගවා ධරමානොයෙව ආගන්ත්වා චතුත්තං යක්ඛානං දමෙත්වා තෙහි දිත්තං මංසොදනං පටිග්ගහෙත්වා පබ්බතසාමන්තදෙසං ගන්ත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා තං යානං ඔලොකෙත්වා සීතං පාත්වාකාසි. අථ ආනන්දත්ථෙරො කාරණං පුච්ඡී. අනාගතෙ ඛො ආනන්ද ඉමස්මීං දෙසෙ මහානගරං භවිස්සති, චත්තාරො ච ඉමෙ යක්ඛා තස්මීං නගරෙ රාජානො භවිස්සන්තිති බ්‍යාකාසි.

යථාබ්‍යාකතනියාමෙනෙව කලියුගෙ චතුචත්තාලීසාධිකෙ වස්සසනෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ මාසමාසස්ස කාළපක්ඛද්වාදසමීයං අඬගාරවාලෙ උත්තරථග්ගුනීනක්ඛත්තෙන යොගෙ අමරපුරං නාම මහාරාජට්ඨානීනගරං මාපෙසි.

සිරිපරවිජයානන්තයසත්‍රිභවනාදිත්‍යාධිපතිපණ්ඩිතමහාධම්මරාජාධිරාජාති නාමලඤ්ජම්පි පටිග්ගණ්හි.

අග්ගමහෙසියා කාරාපිතං ජෙය්‍යභූමිවිහාරකිත්තිනාමකං විහාරං ගුණාභිලඬිකාරසද්ධම්මමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘මෙ ඔ සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

කන්තීනගරභොජකාය රාජකඤ්ඤාය කාරාපිතං විහාරරමණියවිරාමං නාම විහාරං ගුණමුනින්දාධිපති මහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘මාං ලෙ සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

උපරඤ්ඤො දෙවියා කාරාපිතං මඬගලාවිරාමං නාම විහාරං තිපිටකසද්ධම්මසාම්මහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘සොං යා සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

මජ්ඣිමගෙහවාසිදෙවියා කාරාපිනං මඬගලාවාසාතුලං නාම විහාරං ඤාණජම්බුදීපඅනන්තධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘මෙං ජ්වා සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

ඉමෙ ජපන චත්තාරො මහාථෙරෙ සඬ්ඝරාජට්ඨානෙ ය්පෙසි.

උත්තරගෙහවාසිදෙවියා කාරාපිනං මඬගලභූමිකිත්තිං නාම විහාරං කචින්දාහිසද්ධම්මධරධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘ඤ්ඤාං කාං සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

සිරිබෙත්තනගරභොජකෙන රාජකුමාරෙන කාරාපිනං අතුලභූමිවාසං නාම විහාරං කචින්දාහිසද්ධම්මපවරමහාධම්ම රාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘ස්වෙ ටොං සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

අන්තොඅමච්චෙන එකෙන කාරාපිනං විහාරං ඤාණාලඬ්ඤාකාරසද්ධම්මධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘සෙං ටෙ සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

වාමබලනායකෙනාමච්චෙන කාරාපිනං විහාරං පරමසිරිවංසධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘මෙ ඨි සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

ධම්මවිනිච්ඡකෙන එකෙනාමච්චෙන කාරාපිනං විහාරං කචින්ද සාරධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි, යො ‘ලොකා මහාං කෙං සයාඛො’ ඉති වුච්චති.

ඉච්චෙවං පරියත්තිකොවිදානං අනෙකානං මහාථෙරානං සද්ධිං නාමලඤ්ජෙන විහාරං දත්වා අනුග්ගහං අකාසි. යස්මා පන සබ්බෙසං ථෙරානං නාමං උද්ධරිත්වා විසුං විසුං කලීතෙ අයං සාසනවංසජපදීපිකකථා අතිජපපඤ්ඤා භවිස්සති, තස්මා ඉධ අජ්ඣුපෙක්ඛිත්වා චත්තබ්බමෙව චක්ඛාමාති.

පච්ඡාභාගෙ චත්තාරො මහාථෙරා රාජාදුබ්බලනාය යථාකාමං සාසනං විසොධෙතුං සක්ඛිස්සන්තීති මඤ්ඤිත්වා පුන අට්ඨ ථෙරෙ එතෙහි චතුහි මහාථෙරෙහි සද්ධිං සාසනං විසොධාපෙතුං සඬ්ඝනායකට්ඨානෙ ය්පෙසි. සෙය්‍යාථිදං, කචින්දාහිසද්ධම්මපවරමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො, තිපිටකාලඬ්ඤාකාරධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො, චක්කිත්දාහිසධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො, පරමසිරිවංසධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො, ජනිත්දාහිසවරමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො,

මහාඤ්ඤාණාහිධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො,
ඤ්ඤාණාලඤ්ඤාකාරසද්ධම්මධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරො,
ඤ්ඤාණාහිසාසනධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරොති.

අථ අරහපි සමානො නිස්සයමුච්චකඨගච්ඡකලො විනානිස්සයාවරියෙන
වසිතුං න වට්ඨනීති ජානිත්වා නිස්සයා වරියප්පභොනකානං ථෙරානං
නිස්සයඨගානි නිස්සයමුච්චකාරහානං නිස්සයමුච්චකඨගානි පරිපූරාපෙත්වා
නිස්සිතකානං නිස්සයං ගණ්හිත්වා නිසීදාපෙසි.

තතො පච්ඡා කලියුගෙ පඤ්ඤාසාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ
ඤ්ඤාණාහිසාසනධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරංයෙව එකං සඤ්ඤාපට්ඨානෙ
යපෙසි. තතො පට්ඨාය සොයෙව එකො සඤ්ඤානායකො හුත්වා සාසනං
විසොධයි.

තතො පච්ඡා එකපණ්ණාසාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ
එග්ගුනමාසෙ මහාමුනිවෙනියස්ස දක්ඛිණදිසාභාගෙ ද්විතී ඉට්ඨකමයෙනි
පාකාරෙහි පරික්ඛිත්තං පඤ්චභූමිකං අසොකාරාමෙ රතනභූමිකිත්තිං නාම
විහාරං. අතිමහත්තං කාරාපෙත්වා
ඤ්ඤාණාහිසාසනධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරස්ස අදාසි.
ඤ්ඤාණාහිවංසධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති නාමලඤ්ඤාමිසි පුත
අදාසි. තතො අඤ්ඤානි ජෙය්‍යභූමිවිහාරකිත්තිමඨගලවිරාමාදයො අනෙකෙපිඉ
විහාරෙ තස්සෙව අදාසි.

සො පන තෙසු විහාරෙසු වාරෙන නිසීදිත්වා පරියත්තිං වාවෙසි.
උභතොවිහඨගානිපි වාචුග්ගතං අකාසි. නිව්චංයෙව එකාසනිකධුපඨගං සමාදිසි.

සො පන ථෙරො උපසම්පදාවස්සෙන පඤ්චවස්සිකො හුත්වා පුබ්බෙව
සඤ්ඤාපභාවතො පෙට්කාලඤ්ඤාකාර නාම නෙත්තිසංවණ්ණනං අභිනවට්ඨිකං
අකාසි. අට්ඨවස්සිඉකකාලෙ සඤ්ඤාපභාවතො අභොසි. සඤ්ඤාපභාවතො හුත්වා
සාධුජ්ජනවිලාසිනිං නාම දීඝනිකායට්ඨිකං අකාසි. අරියවංසාලඤ්ඤාකාරං නාම
ගන්ථඤ්ඤා අකාසි. මහාධම්මරඤ්ඤා යාවිතො ජාතකට්ඨකථාය අත්ථයොජනං
චතුසාමණෙරවත්ථුං රාජොවාදවත්ථුං තිගුම්භථොමනං
ජද්දන්තනාගරාජුප්පත්තිකථං රාජාධිරාජ විලාසිනිං නාම ගන්ථඤ්ඤාති
එවමාදයොපි අකාසිඉ.

කලියුගෙ පන ද්වාසට්ඨාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ
සිහළදීපතො අම්පගහපතිස්සො, මහාදම්පො, කොච්ඡ ගොධො,
බ්‍රාහ්මණවත්තො, භොගහවත්තො, වාතුරගම්මොති ඉමෙ ඡ සාමණෙරා දස

ධාතුයො ධම්මපණ්ණා කාරත්ථාය ආනෙත්වා අමරපුරං නාම මහාරාජට්ඨානීනගරං ආගතා සද්ධිං එකෙන උපාසකෙන.

අථ ඤාණාභිවංසධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුනා සඬ්ඝරඤ්ඤා උපජ්ඣායෙන කචින්දාභිසද්ධම්මධරධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරෙන ජනින්දාභිධජමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරෙන

මුනින්දසොසමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරෙනාති එවමාදීහි රාජගුරුත්ථෙ රෙහි කම්මවාචරියෙහි හත්ථීරජ්ජුභවණ්ණගුහසීමායං උපසම්පදකම්මං කාරාපෙසි, උපාසකඤ්ච සාමණෙරභූමියං පතිට්ඨාපෙසි, තතො පච්ඡා ව අනෙකචාරං ආගතානං භික්ඛූනං පුත සික්ඛං ගණ්භාපෙසි, සාමණෙරානඤ්ච උපසම්පදකම්මං කාරාපෙසි, උපාසකානඤ්ච පබ්බජ්ජකම්මන්ති.

අපරහාගෙ පන කලියුගෙ ඡවත්තාලිසාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ව සම්පත්තෙ පිතුරඤ්ඤො ආචරියපුබ්බො අතුලො නාම ථෙරො වීචරපට්ඨං උපරිසඬ්ඝාටිං කත්වා උරබන්ධනවත්ථං බන්ධිතබ්බන්ති චූළගණ්ඨීපදෙ චුත්තත්තා සාමණෙරානං ගාමජ්ජවසෙනකාලෙ එකංසං උත්තරාසඬ්ඝං කත්වා උරබන්ධනවත්ථං බන්ධිත්වායෙව පවිසිතබ්බන්ති දළං කත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං ලෙබ්භං පවෙසෙසි.

අථ රාජා තං සුත්වා මහාථෙරෙ සුධම්මසභායං සන්තීපාතාපෙත්වා අතුලත්ථෙරෙන සද්ධිං සාකච්ඡං කාරාපෙසි. අථ අතුලත්ථෙරො වීචරපට්ඨං උපරිසඬ්ඝාටිං කත්වා උරබන්ධනවත්ථං බන්ධිතබ්බන්ති චූළගණ්ඨීපදෙ ආගතපාඨං දස්සෙත්වා සාමණෙරානං ගාමජ්ජවසෙනකාලෙ එකංසං උත්තරාසඬ්ඝං කත්වා උරබන්ධනවත්ථං බන්ධිත්වා පවිසිතබ්බන්ති ආහ.

අථ මහාථෙරා තං පුච්ඡංසු, - ඊදිසො අධිජ්ජායො අඤ්ඤත්ථ දිස්සති වා මා වාති. අථ අතුලත්ථෙරො එවමාහ, - අඤ්ඤත්ථ පන ඊදිසො අධිජ්ජායො න දිස්සතීති. එවං හොතු, අයං ගන්ථො කෙන කතොති. සීහළදීපෙ අනුරාධපුරස්ස දක්ඛිණදිසාභාගෙ පොක්කන්ති ගාමෙ අරහන්තෙන මොග්ගලානත්ථෙරෙනාති. අයමත්ථො කථං ජානිතබ්බොති. පිටකත්තයලක්ඛණගන්ථො ආගතත්තාති. අයඤ්ච පිටකත්තය ලක්ඛණගන්ථො කුතො ලද්ධොති. බුද්ධසොසත්ථෙරෙන කිර සීහළදීපතො ආනීතත්තා තතො, අයඤ්ච ගන්ථො සීහළදීපතො අත්තනා ආනීතෙසු ගන්ථෙසු අසුකො ගන්ථො අසුකෙන ථෙරෙන කතොති විඤ්ඤාපනත්ථාය බුද්ධසොසත්ථෙරෙන කතො, ඉදානායං ගන්ථො අම්භාකං හත්ථෙ සංවිජ්ජතීති. සථෙ ඉදානායං ගන්ථො තුම්භාකං හත්ථෙ සංවිජ්ජති, අම්භාකං දස්සෙහීති. පස්සථාචුසො අයමම්භාකං හත්ථෙ ගන්ථොති දස්සෙසි. අථ මහාථෙරෙහි සඬ්ඝරාජජ්ජමුඛෙහි තස්මිං ගන්ථෙ පස්සිතෙ විනයගණ්ඨීපදං සීහළදීපෙ පරක්කමබාහුරඤ්ඤො කාලෙ මොග්ගලානත්ථෙරො අකාසිති

ආගතං, න චූළගණ්ඨීපදං සීහළදීපෙ අනුරාධපුරස්සදක්ඛිණදිසාභාගෙ පොක්කන්තිගාමෙ අරභා මොග්ගලානත්ථෙරො අකාසීති.

අථ ථෙරා එවමාහංසු, - කස්මා පන පිටකත්තයලක්ඛණගන්ථෙ අනාගතමිපි ආගතංවිය කත්වා මුසා වදථ, න නු තුම්භාකමිපි එකංසිකහික්ඛුනං මුසාවාදසික්ඛාපදං අත්ථීති. අථ අතුලත්ථෙරො උත්තරිං වත්තුං අසක්කුණෙය්‍යත්තා ලුද්දකස්ස වාතුරෙ ඛන්ධමිගොවිය එන්දමානො හුත්වා අට්ඨාසි, සහොඨඨෙන ගහිතොවිය වොරො සහමුසාවාදකම්මෙන සො ථෙරො ගහිතො අහොසීති.

ඉදං ඉමස්ස අත්ථස්ස ආවිභාවත්ථාය වත්ථු, -

ඉමස්මිං කිර රට්ඨෙ එකො ජනපදවාසීපුරිසො කෙනවිදෙව කරණීයෙන අමරපුරං නාම මහාරාජට්ඨානීනගරං ආගච්ඡි. ආගන්ත්වා ච පච්චාගතකාලෙ අන්තරාමග්ගෙ පාථෙය්‍යං ඛයං අහොසි. අථස්ස එතදහොසි, - ඉදානි මම පාථෙය්‍යං ඛයං අහොසි, ඉමස්මිං කිර රට්ඨෙ සහස්සොරොධගාමෙ ලද්ධවරො නාම මහාසෙට්ඨි සබ්බත්ථ භූතලෙ අතිවිය පාකටො. තස්සාහං ඤාතීති වඤ්චෙත්වා කථෙස්සාමි, එවං සති තෙන මහාසෙට්ඨිනා මිත්තසන්ථවං කාතුං තෙතෙගාමිකා මනුස්සා මම බහු ලාභං දස්සන්ති, තදා පාථෙය්‍යෙන අකිච්ඡො භවිස්සාමිති. එවං පන චිත්තෙත්වා අන්තරාමග්ගෙ සම්පත්තසම්පත්තගාමෙසු මහාභොගානං ගෙහං විචිනෙත්වා මහාභොගානං සන්තිකං පටිසිත්වා කථාසල්ලාපං අකාසි.

අථ තෙතෙගාමිකා ත්වං කුතො ආගතො, කුහිං ගමිස්සසි, කස්ස ඤාති, කො වා ත්වන්ති පුච්ඡිංසු. අමරපුරමහාරාජට්ඨානීනගරතො ආගතො, සහස්සොරොධගාමං ගමිස්සාමි, සහස්සොරොධගාමෙ ලද්ධවරස්ස නාම මහාසෙට්ඨිනො ජාමාතා ධනවඨ්ඨකො නාමාහන්ති ආහ.

අථ තෙතෙගාමිකා ලද්ධවරෙන මහාසෙට්ඨිනා මිත්තසන්ථවං කාතුං නානාභොජනෙහි භොජෙසු. අඤ්ඤෙහිපි බහුහි පණ්ණාකාරෙහි සඬගහං අකංසු. ඉමිනාව නයෙන සම්පත්ත සම්පත්තගාමෙසු වඤ්චෙත්වා අත්තනො ගුණං කථෙත්වා අද්ධාන මග්ගං තරි. පච්ඡා පන සහස්සොරොධගාමං සම්පත්තො. සො සහස්සොරොධගාමං න සම්පත්තපුබ්බො. ලද්ධවරො මහාසෙට්ඨි තෙන න දිට්ඨපුබ්බො. සහස්සොරොධගාමං සම්පත්තෙයෙව අයං කිං නාම ගාමොති අපුච්ඡිත්වායෙව තස්මිං ගාමෙ මහාභොගතරස්ස මහාගෙහං විචිනන්තො තස්සෙව ලද්ධවරස්ස සෙට්ඨිනො මහන්තං ගෙහං පස්සිත්වා ලද්ධවරස්ස සෙට්ඨිනො සන්තිකං පටිසිත්වා තෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපං අකාසි.

අථ මහාසෙට්ඨී තං පුච්ඡි, - ත්වං කුතො ආගතො, කුහිං ගමිස්සසී, කස්ස ඤාති, කො ත්වන්ති. අමරපුරමහාරාජට්ඨානීනගරතො සාමි ආගතො, සහස්සොරොධගාමං ගමිස්සාමි, සහස්සොරොධගාමෙ ලද්ධවරස්ස නාම මහාසෙට්ඨීනො ජාමාතා, ධනවඩ්ඪකො නාමාහන්ති ආහ.

අථ මහාසෙට්ඨී තස්ස මුඛං උජුං ඔලොකෙන්වා අයං මාණව සහස්සොරොධගාමොයෙව, අහමිපි ලද්ධවරො නාම මහාසෙට්ඨී, මම ධීතරො සන්ති, තාපි සස්සාමිකායෙව භොන්ති, ඉදානි තා සකසකස්සාමිකානංයෙව සන්තිකෙ වසන්ති, න ත්වං කදාපි මයා දිට්ඨපුබ්බො, කෙන කාරණෙන කුතො ආගන්ත්වා මම ජාමාතා භවසීති පුච්ඡි.

අථ සො මිත්තස්සෙහි අනුබන්ධියමානොවිය මිගො සකලමිපි කායං එන්ද්‍රපෙත්වා කිඤ්චි වත්තබ්බං වචනං අජානිත්වා අලද්ධජ්ජනිට්ඨානතාය එවං සති කුතො ආගතො, කුහිං ගමිස්සාමි, කස්ස ඤාති, කො වා අහන්ති ඉදානි න ජානාමි, සබ්බදිසා සම්මුඤ්භාමි, බමාහි මම අපරාධං, ඉතො පට්ඨාය යාව ජීවිතපරියොසානා න වඤ්චෙස්සාමි, වඤ්චෙතුං න විසභාමි, ඉදානි අතිවිය භායාමි, මා කිඤ්චි දණ්ඩකම්මං කරොහීති වත්වා වෙගෙන උට්ඨහිත්වා පලායීති.

ඉච්චෙවං අතුලත්ථෙරො දුම්මුබ්බො හුත්වා යංවාතංවා මුබාරුළං විලපිත්වා සඬ්ඝමජ්ඣෙ නිසීදි.

අයං අතුලත්ථෙරස්ස පඨමො පරාජයො.

තතො පච්ඡා බලිත්වා කද්දමෙ පතිතං පුරිසං පුන උපරි අක්කමන්තාවිය පුන මහාථෙරා එවං පුච්ඡිංසු, - ඉදං හන්තෙ තව වුළගණ්ඨිපදං නාම තීසු විනයමහාට්ඨකාසු සාධකවසෙන දස්සිතං වුළගණ්ඨිපදං උදාහු අපරන්ති. තීසු විනයමහාට්ඨකාසු සාධකවසෙන දස්සිතං වුළගණ්ඨිපදංයෙව ඉදන්ති. එවංසති කස්මා තව වුළගණ්ඨිපදෙයෙව චුත්තඤ්ඤි වජිරවුද්ධිට්ඨකායං, චුත්තඤ්ඤි සාරත්ථදීපනීට්ඨකායං, තථා හි චුත්තං විමති විනොදනීට්ඨකායන්ති තාසං විනයමහාට්ඨකානං පච්ඡා හුත්වා තිස්සො විනයමහාට්ඨකායො සාධකවසෙන දස්සිතාති. එවං පන පුච්ඡන්තො සො මයා පුබ්බෙ චුත්තං තීසු විනයමහාට්ඨකාසු සාධකවසෙන දස්සිතං වුළගණ්ඨිපදංයෙව ඉදන්ති වචනං සච්චමෙවාති මුබාසුඤ්ඤත්ථාය පුනස්පුනං වදි.

ඉදඤ්ච ඉමස්ස අත්ථස්ස ආවිභාවත්ථාය වත්ථු, -

එකො කිර පුරිසො එකෙන සභායෙන සද්ධිං පුත්තදාරපොසනත්ථාය රඤ්ඤො හතිං ගහෙන්වා යුද්ධකම්මං කාතුං සඬ්ගාමං ගච්ඡති. අථ පරසෙනාය යුජ්ඣිත්වා පරසෙනා අභිභවිත්වා සබ්බෙ මනුස්සා අත්තනො අත්තනො

අභිමුඛට්ඨානං පලායිංසු. අථ සොපි පුරිසො තෙන සභායෙන සද්ධිං අත්තනො අභිමුඛට්ඨානං පලායි. තොකං පලායිත්වා අත්තරාමග්ගෙ පරසෙනාහි පහරිතදණ්ඨෙත මුච්ඡිතො භුත්වා සො පුරිසො තෙන සද්ධිං ගන්තුං න සක්කා, අත්තමසො නිසිදිතුමිපි න සක්කා.

අථ සභායස්ස එතදභොසි, - ඉදානි අයං අතිවිය බාළගිලානො භොති මරණාසන්නො, සවාහං තස්ස උපට්ඨන්තීවා ඉධෙව නිසිදෙයාං, චෙරිතො ආගන්ත්වා මං ගණ්ඨස්සන්තීති. එවං පන චිත්තෙන්වා ගිලානස්ස සන්තකානි කභාපණුවත්ථාදීනි ගහෙන්වා තං තත්ථෙව යපෙත්වා ගච්ඡති. සකට්ඨානසමීපං පන පත්තස්ස තස්ස එතදභොසි, - සචෙ තං අත්තරාමග්ගෙ යපෙත්වා ආගච්ඡාමිති වදෙයාං, තස්ස ඤාතකා මම උපරි දොසං රොපෙස්සන්ති, ඉදානි සො මරිත්වා අහං එකකොව ආගච්ඡාමිති වදිස්සාමිති. සකට්ඨානං පන පත්වා තස්ස හරියා තස්ස සන්තිකං ආගන්ත්වා මය්හං පන සාමිකො කුහිං ගතො, කත්ථ යපෙත්වා ත්වං එකකොව ආගච්ඡස්සිති පුච්ඡි. තච අයො සාමිකො පරෙසං ආවුධෙන පහරිත්වා කාලඬකතො, ඉමානි තච සාමිකස්ස සන්තකානීති වත්වා කභාපණුවත්ථාදීනි දත්වා මා සොචි මා පරිදෙවි, ඉදානි මතකහත්තං දත්වා පුඤ්ඤභාගංයෙව භාජෙහීති සමස්සාසෙසි. අථ සා තානි ගහෙන්වා රොදිත්වා මතකහත්තං දත්වා පුඤ්ඤභාගං භාජෙසි.

අපරභාගෙ පන ථොකං කාලං අතික්කන්තෙ ගිලානා වුට්ඨිතො සකගෙහං ආගච්ඡති. හරියාපි තං න සද්දහී. අහං න කාලඬකතො, ගිලානංයෙව මං යපෙත්වා සො මම සන්තකානි ගහෙන්වා ගතො, සචෙ මං ත්වං න සද්දහසි, අහං අත්තොගබ්භෙ නිලීයිත්වා නිසිදිස්සාමි, තං පක්කොසෙත්වා පුච්ඡාහීති ආහ.

අථ සා තං පක්කොසෙත්වා බහි ගබ්භෙ නිසිදිත්වා පුච්ඡි, - මම සාමි සාමිකො කාලඬකතොති තං සච්චං වා අලිකං වාති. සච්චමෙවෙනං, යං තච සාමිකො කාලඬකතොති.

අථ සො පුරිසො බහි ගබ්භං නික්ඛමිත්වා අඬගුලිං පසාරෙත්වා න ඉදානි භොසමිම අහං කිඤ්චි මත්තොපි මරාමි, කස්මා පන අමරන්තංයෙව මං මතො එසොති වදෙසීති. අථ කිඤ්චි වත්තබ්බස්ස කාරණස්ස අදිස්සනතො මුබාසුඤ්ඤත්ථාය අඬගුලිං පසාරෙත්වා උජුං ඔලොකෙන්වා ඉදානි ත්වං ඉධ ආගන්තුං සමත්ථොපි මතොයෙව, මතොති මයා චුත්ත වචනං සච්චංයෙව, නාහං කිඤ්චි අලිකං වදාමිති ආහ. එවං සො පුනප්පුනං වදන්තොපි ජීවමානකස්ස සංවිජ්ජමානත්තා පච්චක්ඛෙයෙව ච තස්ස ධීතත්තා කොච්ඡි තස්ස වචනං න සද්දහී, පරාජයංයෙව සො පත්තොති.

ඉච්චෙවං අතුලත්ථෙරො මුඛාසුඤ්ඤත්ථාය වදන්තොපි කොච්ඡි න සද්දහි,
පරාජයංයෙව සො පත්තොති.

අයං අතුලත්ථෙරස්ස දුතියො පරාජයො.

පුනභි සෙය්‍යථාපි ලුද්දකො කුඤ්ජරං දිස්වා එකෙන වාරෙන උසුනා
විජ්ඣන්තවා පතත්තම්පි කුඤ්ජරං පුන අනුට්ඨාහනත්ථාය කතිපයවාරෙහි උසුහි
විජ්ඣති, එවමෙව එකවාරෙනෙව පරාජයං පත්තං පන වාදස්ස
අනුක්ඛිපනත්ථාය කතිපයවාරෙහි පරාජයං පාපෙතුං පාරුපනවාදිතො
මහාථෙරො එවමාහංසු, - තච චූළගණ්ඨීපදෙයෙව සාමණෙරානං
පරිමණ්ඩලසුප්පට්ච්ඡන්තාදීනි වත්තානි අභිනදිත්වායෙව පවිසිතබ්බොති
පුබ්බෙ වත්වා විවරපටලඋපරිසඬ්ඝාටිං කත්වා උරබන්ධනවත්ථං
බන්ධිතබ්බන්ති පන චුත්තං, කස්මා පන පුබ්බෙන අපරං අසංසන්දිත්වා චුත්තං,
තුම්භාකං වාදෙ පටිසරණභූතානං පාළිඅට්ඨකථාට්ඨකාගන්ථන්තරානං නත්ථිතාය
අම්භාකං පටිසරණභූතං චූළගණ්ඨීපදන්ති වදං, තුම්භාකං පටිසරණභූතා
චූළගණ්ඨීපදතොයෙව භයං උප්පජ්ජතිති වත්වා සහ නිලීයනට්ඨානෙන ගහිතං
වොරං විය සහ නිස්සයෙන අධම්මවාදිතො ගණ්ඨිංසු.

ඉදං ඉමස්ස අත්ථස්ස අවිභාවත්ථාය වත්ථු, -

අතීතෙ කිර ඛාරාණසිතො අවිදුරෙ නදීතීරෙ ගාමකෙ පාටලි නාම නටමච්චො
වසති. සො එකස්මිං උස්සව දිවසෙ හරියමාදාය ඛාරාණසිං පවිසිත්වා නච්චිත්වා
වීණං වාදිත්වා ගායිත්වා ධනං ලභිත්වා උස්සවපරියොසානෙ බහු සුරාහත්තං
ගාහාපෙත්වා අත්තනො ගාමං ගවිජන්තො නදීතීරං පත්වා නවොදකං
ආගවිජන්තං දිස්වා හත්තං භුඤ්ජන්තො සුරං විචන්තො නිසීදිත්වා මත්තො
හුත්වා අත්තනො බලං අජානන්තො මහාවීණං ගීවාය බන්ධිත්වා නදිං ඔතරිත්වා
ගම්ස්සාමීති හරියං හත්ථෙ ගහෙත්වා නදිං ඔතරි. වීණාපිද්දෙහි උදකං පාවිසි. අථ
නං සා පිණා උදකෙ ඔසීදාපෙසි. හරියා පනස්ස ඔසීදනභාවං ඤාත්වා තං
විස්සජ්ජිත්වා උත්තරිත්වා නදීතීරෙ අට්ඨාසි. නටපාටලි සකිං උම්මුජ්ජති, සකිං
නිම්මුජ්ජති, උදකං පවිසිත්වා උද්ධුමාතඋදරො අහොසි. අථස්ස හරියා
චින්තෙසි, - මය්හං සාමිකො ඉදානි මරිස්සති, එකං ගීතං යාචිත්වා පරිසමජ්ඣෙ
තං ගායන්තී ජීවිතං කප්පෙස්සාමීති චින්තෙත්වා සාමි ත්වං උදකෙ නිම්මුජ්ජසි,
එකං මෙ ගීතං දෙහි, තෙන ජීවිතං කප්පෙස්සාමීති වත්වා-

බහුස්සුතං චිත්තකථං, ගඬිගා වහති පාටලිං;

චුය්හමානකං හද්දන්තෙ, එකං මෙ දෙහි ගාථකන්ති.

අථ නං නටපාටලි හද්දෙ කථං තච ගීතං දස්සාමි, ඉදානි මහාජනස්ස
පතිසරණභූතං උදකං මං මාරෙතීති වත්වා-

යෙන සිඤ්චන්ති දුක්ඛිතං, යෙන සිඤ්චන්ති ආතුරං;
තස්ස මජ්ඣෙ මරිස්සාමි, ජාතං සරණතො භයන්ති.

අථ අතුලත්ථෙරො අත්තනො පතිසරණභූතා චූළගණ්ඨීපදතො භයං
උප්පජ්ජන්වා කිඤ්චි වත්තබ්බං අජානිත්වා අධොමුඛො හුත්වා පරාජායං
පත්තොති.

අයං අතුලත්ථෙරස්ස තතියො පරාජයො.

අථ රාජා තෙසං ද්වින්නං පක්ඛානං වචනං සුත්වා චූළගණ්ඨීපදස්ස
පුබ්බාපරවිරොධිදොසහි ආතුලත්තා සුත්තසුත්තානුලොමාදීසු අප්පට්ඨිත්තා
ආගමසුද්ධියා ව අභාවතො පරොවස්සසතං චිරං ධීතස්ස ගෙහස්සවිය
අතිදුබ්බලවසෙන අචීරතං ජානිත්වා ඉදානි සාසනං පරිසුද්ධං භවිස්සතීති
සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා මම විජිතෙ සබ්බෙපි භික්ඛූ පාරුපනවසෙන
සමානවාදිකා භොන්තුති ආණං යිපෙසි. තතො පටියාය යාවජ්ජතතා සකලෙපි
මරම්මරට්ඨෙ පාරුපනවසෙන සමානවාදිකා භවන්තීති.

අයමෙත්ථ සඬබ්බෙපො, - තෙසඤ්ඤි ද්වින්නං පක්ඛානං සන්නිපතිත්වා
වචනප්පට්ඨවන වසෙන විවාදකථා විත්ථාරෙන චූච්චමානා
ජපඤ්චසාණවාරමත්තම්පි පත්වා නිට්ඨං න පාපුණෙය්‍ය. යස්මා පන සබ්බං
අනවසෙසෙන්වා චූච්චමානං අයං සාසනවංසප්පට්ඨිකා අතිප්පසඤ්චා භවිස්සති,
තස්මා එත්ථ ඉවජිතමත්තමෙව දස්සයිත්වා අප්ඤ්ඤාපෙක්ඛාමාති.

ඤාණාභිවංසධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජ ගුරු පන සඬ්ඝරාජා
මහාථෙරො සීහලදීපෙ අමරපුරනිකායිකානං භික්ඛූනං ආදිභූතො ආචරියො
බහුපකාරො. අමරපුරනිකායොති තත්ථෙරප්පභවොති.

කලියුගෙ පන එකාසීතාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ව සම්පත්තෙ තස්ස
රඤ්ඤො නත්තා සිරිත්‍රිභවනාදිත්‍යපවරපණ්ඩිතමහාධම්මරාජාධිරාජා නාම රජ්ජං
කාරෙසි. සො පන අමරපුරතො සඬකම්ත්වා රතනපුරං චතුත්ථං මාපෙසි. තස්ස
රඤ්ඤො කාලෙ ගුණමුනින්දාධිපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස සිස්සං
සජ්චගාමවාසිං සීලාවාරං නාම ථෙරං අරඤ්ඤවාසීනං භික්ඛූනං
පාමොක්ඛට්ඨානෙ යිපෙසි. රාජාගාරනාමකෙ දෙසෙ විහාරං කාරාපෙන්වා
තස්සෙව අදාසි.

කලියුගෙ එකාසීතාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ව සම්පත්තෙ චලඬිගපුරතො
පඤ්ඤාසීහං නාම ථෙරං ආනෙන්වා අසොකාරාමෙ රතනභූමිකිත්තිවිහාරෙ
පට්ඨායාපෙසි, මුනින්දාභිසිරිසද්ධම්මධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති
නාමලඤ්ජම්පි අදාසි.

කලියුගෙ චතුසීසාධිකෙ චස්සසනෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ මුනින්දානිවංසධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති නාමලඤ්ජං දන්වා මහාජෙය්‍යාභූමිවිහාරරම්මණීයං නාම විහාරං දන්වා තංයෙව මහාථෙරං සඤ්ඤාපට්ඨානෙ යපෙසි.

එකස්මිඤ්ච සමයෙ මහාථෙරෙ රාජා පුච්ඡී, - චතස්සො දායා නාම චත්තාලීසාය දන්තෙසු අන්තොගධා වා, උදාහු චත්තාලීසාය දන්තෙහි විසුං භූතාති පුච්ඡී.

අථ එකච්චෙ ථෙරා එවමාහංසු, - චතස්සො දායා නාම චත්තාලීසාය දන්තෙසු අන්තොගධාති. එකච්චෙ පන චතස්සො දායා නාම චත්තාලීසාය දන්තෙහි විසුං භූතාති ආහංසු. අථ රාජා ගන්ථං ආහරථාති ආහ. අථ අන්තොගධවාදිකා ථෙරා ගන්ථං ආහරිංසු, - අඤ්ඤෙසං පරිපුණ්ණදන්තානම්පි ද්වන්තිංසදන්තා හොන්ති, ඉමස්ස පන චත්තාලීසං භවිස්සන්තිති ව.

දන්තාති පරිපුණ්ණදන්තස්ස ද්වන්තිංසදන්තට්ඨිකාති. තෙපි චණ්ණතො සෙනා, සණ්ඨානතො අනෙකසණ්ඨානා. තෙසඤ්ඤි හෙට්ඨිමාය තාව දන්තපාළියා මජ්ඣෙ චත්තාරො දන්තා මත්තිකාපිණ්ඩෙ පටිපාටියා යපිතආලාබ්බිජසණ්ඨානා, තෙසං උභොසු පස්සෙසු එකෙකො එකමූලකො එකකොට්ඨකො මල්ලිකමකුළුසණ්ඨානො, තතො එකෙකො ද්විමූලකො ද්විකොට්ඨකො යානකඋපත්ථම්භිනිසණ්ඨානො, තතො ද්වෙ ද්වෙ තිමූලකා තිකොට්ඨකා, තතො ද්වෙ ද්වෙ චතුමූලකා චතුකොට්ඨකාති. උපරිමාය දන්තපාළියාපි එසෙව නයොති ව.

තස්ස කිර උත්තරොට්ඨඅප්පකතාය තිරියං ඵාලෙත්වා අපනීතද්ධංවිය බායති, චත්තාරො දන්තෙ ද්වෙ ච දායා න ඡාදෙති, තෙන නං ඔට්ඨද්ධොති වොහරන්තිති ව.

තත්ථ තස්සාති ලිච්ඡවිතො නාම රාජකුමාරස්ස, උත්තරොට්ඨඅප්පකතායාති උපරි ඔට්ඨස්ස අප්පකතාය. අපනීතද්ධං වියාති උපරි ඔට්ඨස්ස උපඨ්ඨහාගං අපනීතං විය බායතිති අත්ථො. න ඡාදෙතිති උපරි ඔට්ඨස්ස උපඨ්ඨහාගෙ පන න පටිච්ඡාදෙති. තෙනාහි යෙන චත්තාරො දන්තෙ ද්වෙ ච දායා න ඡාදෙති, තෙන නං ලිච්ඡවීරාජකුමාරං ඔට්ඨද්ධොති වොහරන්තිති. එවං අන්තොගධවාදෙහි ථෙරෙහි ගන්ථං ආහරිත්වා දස්සිතෙ සබ්බෙපි තස්මිං වාදෙ පතිට්ඨහිංසුති.

එකස්මිඤ්ච කාලෙ රාජා මන්තිනිං අමච්චං පුච්ඡී, - පුබ්බරාජුහි විහාරස්ස චෙතියස්ස වා දින්නාති ඛෙත්තචත්ථුආදීනි පච්ඡිමරාජුනං කාලෙ යථාදින්නං තාති පතිට්ඨහන්ති වා මා වාති.

අථ මන්තිනිආමච්චො ඵලං කථෙසි, - සඬ්ඝිකාය භූමියා පුග්ගලිකානි ඛිජානි රොපයන්ති, භාගං දත්වා පරිභුඤ්ජිතබ්බානීති දසකොට්ඨාසෙ කත්වා එකො කොට්ඨාසො භූමිස්සාමිකානං දාතබ්බොති ච විනයපාළිඅට්ඨකථාසු චුත්තත්තා පුබ්බෙ එකෙන රඤ්ඤා දින්නානි බෙත්තවත්ථුආදීති පච්ඡා එකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ යථාදින්නං යිතානි. එත්ථ හි සඬ්ඝිකාය භූමියාති චුත්තත්තා ලාභසීමායංවිය බලිංයෙව අදත්වා සහ භූමියා දින්නත්තා පචෙණ්චසෙන සඬ්ඝිකා භූමි අත්ථිති විඤ්ඤායති. එත්ථව පටිග්ගාහකෙසු මනෙසු තදඤ්ඤො චතුද්දිසසඬ්ඝො අනාගතසඬ්ඝො ච ඉස්සරො, තස්ස සන්තකො, තෙන විචාරෙතබ්බොති.

චෙතිය පදීපත්ථාය පටිසඬ්ඛාරණත්ථාය වා දිඉන්නආරාමොපි ජග්ගිතබ්බො, චෙත්තනං අත්ථාපි ජග්ගාපෙතබ්බොති චෙතියෙ ඡත්තං වා චෙදිකං වා ඡිණ්ණං වා පටිසඬ්ඛරොත්තෙන සුධාකම්මාදීති වා කරොත්තෙන චෙතියස්ස උපනික්ඛෙපතො කාරෙතබ්බන්ති ච අට්ඨකථායං චුත්තත්තා පුබ්බරාජුහි චෙතියස්ස දින්නානි බෙත්තවත්ථුආදීති පච්ඡිමරාජුනං කාලෙපි චෙතියසන්තකසාවෙනෙව යිතානීති චෙදිතබ්බානි.

අථාපරම්පි පුච්ඡි, - කදා කස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ආදිං කත්වා බෙත්තවත්ථුආදීති විහාරස්ස චෙත්තාස්ස වා දින්නානීති.

අථ මන්තිනමච්චො ඵලමාහ, - පුරිමකප්පෙසු පුරිමානං රාජුනං කාලෙපි විහාරස්ස චෙතියස්ස වා දින්නානීති චෙදිතබ්බානි, තෙනෙව සුජාතස්ස නාම භගවතො අම්භාකං බොධිසත්තො චක්කවත්තිරාජා සද්ධිං සත්තහි රතනෙහි ද්විසහස්සෙ බුද්දකදීපෙ චත්තාරො මහාදීපෙ ච අදාසි, රට්ඨවාසිනො ච ආරාමගොපකකිච්චං කාරාපෙසිති ගන්ථෙසු ආගතං, තස්මා විරකාලතොයෙව පට්ඨාය පුබ්බරාජුහි බෙත්තවත්ථුආදීති දින්නානීති චෙදිතබ්බානි.

රාජවංසෙසුපි භගවතො පරිනිබ්බානතො වස්සසතානං උපරි සිරිබෙත්තනගරෙ එකාය ආපුපිකාය පඤ්චකරීස මත්තං බෙත්තං එකස්ස ථෙරස්ස දින්නං, තං ද්වත්තපොඬිකො නාම රාජා විලුම්පිත්වා ගණ්හි. අථ පහාරඝණ්ටහෙරියො පහරිතාපි සද්දං න අකංසු. රඤ්ඤො කුත්තවක්කම්පි යථා පුබ්බෙ, තථා පෙසිතට්ඨානං න ගච්ඡි. අථ තං කාරණං ඤත්වා ආපුපිකාය යථාදින්නමෙව ථෙරස්ස නිය්‍යාදෙසිති.

කලියුගෙ පන නවනවුතාධිකෙ වස්සසතෙ සහස්සෙ ච සම්පත්තෙ තස්ස කනිට්ඨො සිරිපවරාදිත්‍යලොකාපෙති විජයමහාධම්මරාජාධිරාතා රජ්ජං කාරෙසි, සො පන රාජා රතනපුරතො සඬ්ඝමිත්වා අමරපුරං දුතියං මාපෙසි. තස්ස රඤ්ඤො රජ්ජං පත්තසංචච්ඡරෙයෙව ඡෙට්ඨමාසස්ස

ජුෂ්භපක්ඛපඤ්චමියං රතනපුරනගරෙ මාරවිජයරතනසුධම්මාය නාම
පිටකසාලාය සූරියවංසස්ස නාම ථෙරස්ස පරිසමජ්ඣෙ රාජලෙඛනං
වාචාපෙත්වා සඬ්ඝරජ්ජං නියායාදෙසී.
සූරියවංසාභිසිරිපවරාලඬ්ඝකාරධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති නා
මලඤ්ජමිපි අදාසී.

සො පන ථෙරො කලියුගෙ පඤ්චවීසාධිකෙ වස්සසනෙ සහස්සෙ ව
සම්පත්තෙ මිගසිරිමාසස්ස ජුෂ්භපක්ඛසත්තමියං සුත්තවාගෙ වාලුකවාපිගාමෙ
පටිසන්ධියා විජාතොතිසත්තතිවයං සම්පත්තෙ සඬ්ඝරජ්ජං පත්තො
සත්තින්ද්‍රියො ඛන්ති ධම්මො සික්ඛාකාමො පරියත්තිවිහාරදො
තිපිටකාලඬ්ඝකාරමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරස්ස සිස්සො. සො පන කලියුගෙ
පන්නරසාධිකෙ ද්විවස්සසනෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ තස්ස රඤ්ඤො
කාලෙයෙව මච්චුවසං පත්තො.

අථ රාජා අනෙකසහස්සෙහි පාසාදෙහි අභූතපුබ්බෙහි අව්ජරියකම්මෙහි
සරීරඤ්ඤාපනකිච්චං අකාසී. අථ කලියුගෙ සෙළසාධිකෙ වස්සසනෙ සහස්සෙව
සම්පත්තෙ තස්ස මහාථෙරස්ස සිස්සං ඤෙය්‍යාධම්මං නාම ථෙරං පුන
සඬ්ඝරාජට්ඨානෙ යථෙසී. පයමං ඤෙය්‍යාධම්මාලඬ්ඝකාරධම්ම
සෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති නාමලඤ්ජං අදාසී. තතො පච්ඡා දුතියං
ඤෙය්‍යාධම්මාභිවංසසිරිපවරාලඬ්ඝකාරධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජ-
ගුරුති නාමලඤ්ජං අදාසී.

සො පන ථෙරො කලියුගෙ එකසට්ඨාධිකෙ වස්සසනෙ සහස්සෙව
දෙවසූරගාමෙ පටිසන්ධියා විජාතො හුත්වා අසීතාධිකෙ වස්සසනෙ සහස්සෙව
පයමආසාළිමාසස්ස ජුෂ්භපක්ඛවුද්දසමියං උපසම්පදහුමිං පත්තො.

තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ කලියුගෙ නවනවුතාධිකෙ වස්සසනෙ සහස්සෙව
සම්පත්තෙ සීහළදීපතො පඤ්ඤාතිස්සො නාම ථෙරො සද්ධිං සුන්නදෙන නාම
භික්ඛුනා ඉන්ද්‍රසාරෙන නාම සාමණෙරෙන එකෙන උපාසකෙන එකෙන
දාරකෙනව අමරපුරං නාම නගරං සම්පත්තො. අථ සඬ්ඝරාජා තෙසං
පච්චයානුග්ගහෙන ධම්මානුග්ගහෙව අනුග්ගහෙසී. තෙසු අපරභාගෙ කලියුගෙ
ද්විවස්සාධිකෙ ද්විසනෙ වස්සසහස්සෙව සම්පත්තෙ පඤ්ඤාතිස්සත්ථෙරො
ජරරොගෙන අභිභූතත්තා සඬ්ඛාරධම්මානං සභාවං අනතිවත්තත්තා කාලමකාසී.
තස්ස පුන සික්ඛං ගණ්ඨිස්සාමීති පරිචිතක්කො මත්ථකං අජ්ජත්තො හුත්වා
විනස්සයි. තෙනාභගවා, —

අවින්තිතමිපි භවති, චිත්ති තමිපි විනස්සති;
න හි චිත්තාමයා භොගා, ඉත්ථියා පුරිසස්ස වාති.

ඉමස්මිං පන ලොකෙ පණ්ඩිතො පුඤ්ඤං කත්තුකාමො අභිත්ථරෙව කරෙය්‍ය. කො නාම ජඤ්ඤා අජ්ජෙ වා සුචෙ වා පරසුචෙ වා මරණං භවිස්සහීති. තෙනාහ භගවා, —

අභිත්ථරෙථ කල්‍යාණෙ, පාපා චිත්තං නිවාරයෙ;
දන්දඤ්ඤි කරතො පුඤ්ඤං, පාපස්මිං රමතී මනොති.

අථ මහාරාජා තස්ස සරීරඤ්ඤාපනකිච්චං බහුහි සාධුකීළනසභායෙහි අකාසි. තතො පච්ඡා සුනන්දස්ස නාම භික්ඛුස්ස පුන සික්ඛං අදාසි. සාමණෙරං පන උපසම්පදභූමියං පතිට්ඨාපෙසි. දාරකඤ්ච සාමණෙරභූමියන්ති.

තෙ පන මහාරාජා කල්‍යුගෙ තිවස්සාධිකෙ ද්විසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ මාසමාසෙ බහුහි පච්චයෙහි උපත්ථම්භෙත්වා තානිතානි සබ්බානි කම්මානි තීරෙත්වා කුසිමනගරජෙට්ඨස්ස එකස්ස අමච්චස්ස භාරං කත්වා තස්සෙව සබ්බානි කිච්චානි නිය්‍යාදෙත්වා සිහලදීපං පහිණීති.

සඤ්ජරාජාමහාථෙරො පන සාසනස්ස විරට්ඨිතත්ථාය සොතාරානං සුඛජ්ජට්ඨොධනත්ථාය නානාගන්ථෙහි පාඨං විසොධෙත්වා සද්ධම්මජ්ජප්පොතිකාය නාම මහානිද්දෙසට්ඨකථාය අත්ථයොජනං මරම්මභාසාය අකාසි. බහුතං සිස්සානං පරියත්තිවාචනවසෙන ජිනසාසනස්ස අනුග්ගහං අකාසීති.

අපරභාගෙ කල්‍යුගෙ අට්ඨවස්සාධිකෙ ද්විසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ මිගසිරමාසස්ස පුණ්හපක්ඛඅට්ඨමියං තස්ස පුත්තො සීරිපවරාදිත්‍යවිජයානන්තයසමභාධම්මරාජාධිරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. තදා සුරියවංසාභිසීරිපවරාලඤ්ඤාකාරධම්මසෙනාපතිමභාධම්මරාජාධිරාජගුරු-
මහාථෙරස්ස සිස්සං පඤ්ඤාපොතාභිධජමභාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරං සඤ්ජරාජට්ඨානෙ ධූපෙසි.

සොපි සීලවා පරියත්තිකොවිදො සික්ඛාකාමො ලජ්ජීපෙසලො. අඬගුත්තරනිකායපාළියා තදට්ඨකථායව අත්ථ යොජනං මරම්මභාසාය අකාසි.

තස්ස රඤ්ඤො කාලෙ
ඤ්ඤායාධම්මාභිවංසසීරිපවරාලඤ්ඤාකාරධම්මසෙනාපතිමභාධම්මරාජාධිරාජ-
ගුරුත්ථෙරො සද්ධම්මවිලාසිනියා නාම පටිසම්භිදාමග්ගට්ඨකථාය
අත්ථයොජනං මරම්මභාසාය අකාසි.

මණිපොතසද්ධම්මාලඤ්ඤාකාරමභාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරොසංයුත්ත-
නිකායපාළියා තදට්ඨකථායව අත්ථයොජනං මරම්මභාසාය අකාසි.

මෙධානිවංසසද්ධම්මධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරො
දීඝනිකායපාළියා තදට්ඨකථායව අත්ථයොජනං මරම්මභාසාය අකාසි.

ඤ්ඤායාධම්මානිවංසසිරිපවරාලඬිකාරධම්මසෙනාපතිමහා
ධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස සිස්සො උපසම්පදාවසෙන පඤ්චවස්සිකො
පඤ්ඤාසාමී නාමාහං සද්දත්ථහෙදවින්තානාමකස්සගන්ථස්ස
ගණ්ඨිපදත්ථවණ්ණනං මරම්මභාසාය අකාසිං. දසවස්සිකකාලෙ පන
අභිධානප්පදීපිකාසංවණ්ණනාය අත්ථයොජනං මරම්මභාසාය අකාසිං. තස්සාව
පායං බහුභි ගන්ථෙහි සංසද්දත්ථා විසොධෙසින්ති.

අපරහාගෙ සක්කරාපෙ චුද්දසාධිකෙ ද්විසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ අයං
අම්මාකං ධම්මිකො රාජා අනෙකසතජාතීසු උපචිතපුඤ්ඤානුභාවෙන
ජීනසාසනස්ස පග්ගණ්හනත්ථාය සම්මාදෙවලොකපාලෙහි
උයොයාජියනොවියරජ්ජසම්පත්තිං පටිලභි. දසබලස්සසාසනං
පග්ගණ්හිතුකාමස්ස ධම්මරාජස්ස මනොරථො මත්ථකං පත්තො අහොසි.
මරියාදං භින්දිත්වා දින්තකතමග්ගංවිය උදකං ලද්ධොකාසතාය සද්ධා
මහොසො අවත්ථරිත්වා තිට්ඨති. චත්තාරිව වස්සානි අතික්කමිත්වා
බෙසාබමාසෙ පඤ්චකකුඳහණ්ඩාදීහි අනෙකෙහි රාජහොග්ගහණ්ඩෙහි
පරිවාරෙත්වා උදුම්බරහද්දපිට්ඨෙ සද්ධිං මහෙසියා අභිසෙකං පත්තො.
තෙනාවොචුම්මා නාගරාජුප්පත්තිකථායං, -

මහාපුඤ්ඤොව රාජායං, කට්ඨට්ඨෙව ආගතෙ;
සක්කරාපෙ හි සම්පත්තිං, පත්වා දානෙ රතො වතෙ.

තදා චත්තාරි වස්සානි, අතික්කමිත්වා විසාධිකෙ;
සද්ධිං මහෙසියා සෙකං, පත්තො හුත්වා මහාතලෙ.

ජීනවක්කඤ්ච ජොතෙසි, මහාසොකාදයො යථා;
අලජ්ජිනොව නිග්ගස්ස, පග්ගහෙත්වාන ලජ්ජිනො.

රට්ඨෙව දානසිලෙසු, භාවනායාහියුඤ්චයෙ;
නිම්මරාජාදයො යථාති.

තදා යස්මා අලජ්ජිනො නිග්ගහිතබ්බපුග්ගලෙ අවිචිතරකෙ
නික්ඛිපත්තොවිය නිග්ගහකම්මං අකාසි, තස්මා තෙ අලද්ධොකාසා නිලීයන්ති,
යථා අරුණුග්ගමනකාලෙ කොසියාති. තෙනාවොචුම්මා
නාගරාජුප්පත්තිකථායං, -

තදා පන ජීනවක්කං, නහෙ චන්දොව පාකට්ඨං;

අලජ්ජිනො නිලියන්ති, අරුණුග්ගෙව කොසියාති.

යස්මාව ලජ්ජිනො පග්ගහිතබ්බපුග්ගලෙ භවග්ගෙඋක්ඛිපන්තොවිය පග්ගහකම්මං කරොති, තස්මා තෙ ලද්ධොකාසා උට්ඨිතසීසා නිරාසඬිකා හුන්වා තිට්ඨන්ති, යථා චන්දිමසුරියාලොකානං පටිලද්ධකාලෙ ආදිකප්පිකාති. තෙනාවොචුම්භා, -

තදාපිව ජිනවක්කං, බෙ භාණුමාව පාකටං;
ලජ්ජිනොපි උට්ඨහන්ති, ඔහාලද්ධෙව කප්පිකාති.

තෙපිටකම්පි නවඬිගං බුද්ධවචනං විරට්ඨිතිකං කත්තුකාමො පරියත්තිවිස්සරදෙහි මහාපෙරෙහි විසොධාපෙත්වා ලෙඛකානං හති. දත්වා කණ්ඨජමුද්ධජාදිවිධානං සිථිලධනිතාදිවිධානඤ්ච පුනඡ්පුනං විචාරෙත්වා අත්තමසො පරිච්ඡෙදලෙඛමත්තම්පි අවිරාධෙත්වා අත්තෙපුරං පවිසෙත්වා සුවණ්ණමයෙසු ලොභමයෙසුව පොත්ථකෙසු ලිඛාපෙසි. ඤාණථාමසම්පන්නෙව භික්ඛු විචිනෙත්වා යථාබලං විනයපිටකං විසුං විසුං ධාරෙති වාචුග්ගතං කාරාපෙති. අග්ගමහෙසිං ආදිං කත්වා සකල ඔරොධාදයො බහු රාජසෙවකා අමච්චාදයො නාගරිකෙව යථාබලං සුත්තන්තපිටකං අභිධම්මපිටකඤ්ච විසුං විසුං එකෙකසුත්තමාතිකාපදභාජනීවිත්තවාරාදිවසෙන විහාපෙත්වා ධාරෙති වාචුග්ගතං කාරාපෙති. සයඤ්ච අනත්තලක්ඛණාදිකං අනෙකවිධං සුත්තං දෙවසිකං සජ්ඣායං කරොති. ජිනසාසනස්ස විරට්ඨිතත්ථායසකලවිජිතෙව අරඤ්ඤවාසිනං භික්ඛුනං අස්සමස්ස සමන්තතො පඤ්චධනුසතප්පමාණෙ යානෙට්ඨදකවරානං සබ්බෙසං සත්තානං අභයං අදාසි. පරියත්ති විසාරදානඤ්ච පෙරානුපෙරානං මාතෘපිතාදයො ඤාතකෙ සබ්බරාජකීව්වතො බලිකම්මතොව මොවාපෙත්වා යථාසුඛං වසාපෙති. එකාහෙනෙවාපි සහස්සමත්තෙ කුලපුත්තෙ පබ්බජ්ජසම්පදභූමිසු පතිට්ඨාපෙත්වා සාසනං පග්ගණ්හි. අඤ්ඤානිපි බහුනි පුඤ්ඤකම්මානි කරොති. කත්වාච විවට්ටමෙව පත්ථෙති, නො වට්ටං. අඤ්ඤෙව ඔරොධාදයො තුම්භෙ යානි කානිවි පුඤ්ඤකම්මානි කත්වා විවට්ටමෙව පත්ථෙත, මා වට්ටන්ති අභිණ්භං ඔවදති. අනිච්චලක්ඛණාදිසංයුත්තාය ධම්මකථාය නිව්චං ඔවදති. සයම්පි සමථවිපස්සනාසු නිව්චාරද්ධං අකාසි. රාජුනං පන රට්ඨසාමිකානං ධම්මතාය කිව්වබාහුල්ලතාය කදාවි කදාවි ඔකාසං න ලහති කම්මට්ඨානමනුසුඤ්ජිතුං, එවම්පි සමානො සරිරමලපරිජග්ගනකාලෙපි කම්මට්ඨානමනුසුඤ්ජනියෙව, න මොසවසෙන කාලං බෙපෙති. ලොකෙ හි අමඬිගලසම්මතානිපි මනුස්සසීසකපාලට්ඨිආදීනි සුසාසනතො ආනෙත්වා දන්තකට්ඨාදීනි වා තංසදිසානි කාරාපෙත්වා අත්තතො සමීපෙ යපෙත්වා අට්ඨිකාදිභාවනාමයපුඤ්ඤං විචිනාති.

තදා පන අම්භාකං ආවරියවරං පරියන්තිවිසාරදං තික්ඛ ජවනගච්ඡිරාදිඤ්ඤාණොපෙතං විචිත්‍රධම්මදෙසනාකථං සකල මරම්මිකභික්ඛූනං ඔනම්තට්ඨානභූතං වුද්ධාපවායං රූපසොභග්ගපත්තං යුත්තවාදිකං ඤෙය්‍යධම්මාභිමුනිවරඤ්ඤාණකිත්තිසිරිධජධම්මසෙනාපති-
මහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති තතියං ලද්ධලඤ්ජං තං භික්ඛුසඤ්ඤානං සකලරට්ඨවාසීනං පාමොක්ඛභාවෙ පතිට්ඨාපෙසි අසොකමහාරාජාවිය මහාමොග්ගලීපුත්තතිස්සත්ථෙරං. තෙනාවොචුම්භා නාගරාජ්‍යප්පත්තිකථායං,-

තදාව භික්ඛුසඤ්ඤානං, ථෙරං පාමොක්ඛභාවකෙ;
ඤෙය්‍යාදිලද්ධලඤ්ජං තං, පතිට්ඨාපෙසි සාධුකන්ති.

තදාව අම්භාකං ධම්මිකමහාරාජා සක්කරාජෙ එකුනවිසතාධිකෙ සහස්සෙ ද්විසතෙව සම්පත්තෙ මන්තලාබ්‍යාවලස්ස සමීපෙ සුභූමිලක්ඛණොපෙතං එකනිපාතතිත්ථමිව බහුජනනයනවිහඬිගානං සබ්බනගරාලඬිකාරෙහි පරික්ඛිත්තං මනුස්සානං චක්ඛුලොලනාජනකං නානාරතනෙහි සම්පුණ්ණං නානා වෙරජ්ජවාණිජානං පුට්ඨෙදනට්ඨානභූතං රතනපුණ්ණනාමකං මහාරාජට්ඨානිකං මාපෙසි, මන්ධාතුචිය රාජගහං, සුදස්සනො වියව කුසාවතීනගරන්ති. තෙනාවොචුම්භා නාගරාජ්‍යප්පත්තිකථායං,-

තදා කට්ඨට්ඨකෙ සම්පත්තෙ, මන්තලාබ්‍යාවලස්සව;
එරාවතීති නාමාය, මාපෙසි සමීපෙ නගරං.

සුභූමිලක්ඛණොපෙතං, රතනපුණ්ණනාමකං;
රාජගහංව මන්ධාතු, අකිරම්මණියං සුහන්ති.

සෙය්‍යථාපි නාම ලොකෙ ආලොකත්ථිකානං සත්තානං පිතිසොමනස්සං උජ්ජාදෙන්තො උපකරොන්තො උදයපබ්බතතො සහස්සරංසි දිවාකරො උට්ඨහති, එවමෙව. මරම්මරට්ඨිකානං ලජ්ජීපෙසලානං සික්ඛාකාමානං භික්ඛූනං ගිහිනඤ්ච පිතිසොමනස්සං උජ්ජාදෙන්තො උපකරොන්තො අයං ධම්මිකොරාජා ඉමස්මිං මරම්මරට්ඨෙ උජ්ජජ්ජති.

ඉමඤ්ච ධම්මිකරාජානං නිස්සාය මරම්මරට්ඨෙ සම්මාසම්බුද්ධස්ස සාසනං අතිවිය ජොතෙති. වුඩ්ඪිං විරුලිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජති.

සාසනඤ්ච නාමෙතං රාජානං නිස්සාය තිට්ඨතීති. අයං ධම්මිකරාජායෙව න සාසනස්සුපකාරො ධම්මචාරි ධම්මමානී, අපිව බො ධම්මිකරාජානං නිස්සිතාපි සබ්බරට්ඨවාසීකා සාසනස්සුපකාරායෙව ධම්මචාරිනො ධම්මමානිනො රාජානුගතා භුත්වා. තෙනෙවාහ මහාබොධිජාතකාදීසු, -

ගවඤ්චෙ තරමානානං, උජුං ගච්ඡති පුඤ්ඣගචො;
සබ්බා ගාථී උජුං යන්ති, නෙත්තෙ උජුං ගතෙ සති.

එවමෙව මනුස්සෙසු, යො හොති සෙට්ඨසම්මතො;
සො චෙපි ධම්මං චරති, පගෙව ඉතරා පජා;
සබ්බරට්ඨං සුඛං සෙති, රාජා චෙ හොති ධම්මිකොති.

විසෙසතො පන දුතියං අමරපුරං මාපෙන්නස්ස මහාධම්මරඤ්ඤො
අග්ගමහෙසියා අප්පච්ඡෙදවසොහජ්ජාදිගුණයුත්තාය ධිතා අම්භාකං රඤ්ඤො
අග්ගමහෙසී සම්මාවාරිනී පතිබ්බතා. සබ්බනාරීනං අග්ගභාවං පත්තාපි සමානා
කාමගුණසඬ්ඛානෙන සුරාමදෙන අප්පමජ්ජිත්වා පුඤ්ඤකම්මෙසු
අප්පමාදවසෙන නිච්චාරද්ධවීරියා හොති. නිච්චං පරියන්ති යා උග්ගහණං අකාසී.
චෙදපාරගුව අහොසී. සම්මාසම්බුද්ධසාසනෙ අතිවිය පසන්නා අඤ්ඤාපි
ඔරොධාදයො මහාධම්මරඤ්ඤො ඔවාදෙ යත්වා ධම්මං චරිංසු. සාසනං
පසිදිංසුයෙව. උපරාජාපි මහාධම්මරාජස්ස එකමාතාපීතිකො
මහාධම්මරාජ්චජාය අවිරොධෙත්වායෙව සකලරට්ඨවාසීනං ගිහීනං හික්ඛුනඤ්ච
අත්ථහිතමාවහති, සෙය්‍යථාපි චක්කවත්තිරඤ්ඤො සන්නිකෙ පෙට්ඨපුත්තො
ථාමපවසම්පන්නො අතිසුරො උට්ඨානවීරියො. අඤ්ඤාපි අමච්චා
අනෙකසහස්සප්පමාණා මහාධම්මරඤ්ඤො ලද්ධෙසු ලද්ධෙසු යානන්තරෙසු
ධිතා මහාධම්මරඤ්ඤො තං තං කිච්චමාවහන්ති පුඤ්ඤකම්මෙසු අහිරමන්ති.
සකලරට්ඨවාසීනොව මනුස්සා දානසීලභාවනාසුයෙව චිත්තං යපෙන්නි. හික්ඛුච
සඬ්ඝරාජප්පමුඛාදයො ථෙරනවමජ්ඣමා ගන්ථධුරවිපස්සනාධුරෙසු
අභියුඤ්ජන්ති.

එවමෙකස්ස සාධුජ්ජනස්ස ගුණං මහත්තෙන උස්සාහෙන කථෙන්නොපි
දුක්කරංතාව නිට්ඨං පාපෙතං, හගවතො පන තිලොකග්ගස්ස
අනෙකසහස්සපාරමිතානුභාවෙන පවත්තං ගුණං කො නාම පුග්ගලො
සක්ඛිස්සති නිට්ඨං පාපෙත්වා කථෙතුන්ති. එවං මහාධම්මරාජස්සව
අග්ගමහෙසියාවෙව උපරාජාදීනඤ්ච ගුණෙ විස්සට්ඨෙන විත්ථාරතො
කථියමානෙ ඉමිස්සා සාසනවංසප්පදීපිකාය අනෙකසතභාණවාරමත්තම්පි
පත්වා පරියන්තො න පඤ්ඤායෙය්‍ය, යස්මාව අතිප්පපඤ්චා භවෙය්‍ය, තස්මා
සඬ්ඛෙපෙනෙවායං කථිතා සාධුජ්ජනානං මහාපුඤ්ඤමයාය පිතියා
අනුමොදනත්ථාය. ඉදඤ්චි සුඤ්ඤානෙනහි සාධුජ්ජනෙනහි අනුමොදිතබ්බං, -
අසුකස්මිං කිර කාලෙ අසුකස්මිං රට්ඨෙ අසුකො නාම රාජා සාසනං
පග්ගණ්හිත්වා වුඬ්ඪිං විරුළිං චෙපුල්ලමාපජ්ජී, සෙය්‍යථාපි නාම රුක්ඛො
භූමොදකානං නිස්සාය වුඬ්ඪිං විරුළිං චෙපුල්ලමාපජ්ජීති.

ඉමස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ඤෙය්‍යධම්මානිමුනිවරඤ්ඤාණකිත්ති සිරිධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරු නාම සඬ්ඝරාජා මහාථෙරො රඤ්ඤො අභියාචිතො සුරාජමග්ගදීපනිං නාම ගන්ථං අකාසි. මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාය අත්ථං සිස්සානං වාචෙත්වා යථාවාචිතනියාමෙන අත්ථයොජනානයං පොත්ථකෙ ආරොපාපෙසි.

මෙධානිවංසසද්ධම්මධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරු නාම මහාථෙරො ජාතකපාළියා අත්ථයොජනානයං මරම්මහාසාය අකාසි.

සඬ්ඝරාජස්ස සිස්සො පඤ්ඤාසාමිසිරිකවිධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුති රඤ්ඤො ලද්ධනාමලඤ්ඤො සොයෙවාහං ධම්ම රඤ්ඤො අග්ගමහෙසියාව අභියාචිතො සීලකථං නාම ගන්ථං උපායකථං නාම ගන්ථඤ්ඤව අකාසි. රඤ්ඤො ආවරියභූතෙන දිසාපාමොක්ඛෙන නාම උපාසකෙන අභියාචිතො සොයෙවාහං අක්ඛරවිසොධනිං නාම ගන්ථං ආපත්තිවිනිවිජයං නාම ගන්ථඤ්ඤව. තථා සඬ්ඝරඤ්ඤො වොදිතො සොයෙ වාහං නාගරාජ්ජපතිකථං වොහාරත්ථහෙදඤ්ඤව විවාදවිනිවිජයඤ්ඤව අකාසි. තථා පඤ්ඤවජම්බුගාමහොජකෙන ලෙඛකාමච්චෙන ද්විතීව ආරොචනලෙඛකාමච්චෙහි අභියාචිතො සො යෙවාහං රාජසෙවකදීපනිං නාම ගන්ථං අකාසි. තථා දීඝනාවානගරහොජකෙන මහාඅමච්චෙන අභියාචිතො සොයෙවාහං නිරයකථාදීපකං නාම ගන්ථං අකාසි. තථා සීලාලෙඬ්ඬකනාමකෙන උපාසකෙන අභියාචිතො සොයෙවාහං උපොසථවිනිවිජයං නාම ගන්ථං අකාසි. තථා බහුහි සොතුජනෙහි අභියාචිතො සොයෙවාහං සද්දනීතියා සංවණ්ණනං පාළිභාසාය අකාසිත්ති.

එකස්මිඤ්ඤව සමයෙ කලියුගෙ වීසාධිකෙ ද්විසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ රඤ්ඤො එතදහොසි, - ඉදානි බුද්ධස්ස භගවතො සාසනෙ කෙසඤ්ඤව භික්ඛූනං සාමණෙරානඤ්ඤව කුලද්වසනාදිඅසාරුජ්ජකම්මෙහි උප්පාදිතා චත්තාරො පච්චයා බහු දිස්සන්ති, කෙච්චි අලජ්ජී පුග්ගලා ජාතරූපාදිනිස්සග්ගියවත්ථුම්පිසාදියන්ති, කෙච්චි විනා පච්චයං විකාලෙ තම්බුලං බාදන්ති, සන්තිධිඤ්ඤව කත්වා ධූමානිව පිවන්ති, අගිලානා හුත්වා සඋපාහනා ගාමං පවිසන්ති, ඡත්තං ධාරෙන්ති, අඤ්ඤෙපි අවිනයානුලොමාවාරෙ වරන්ති, ඉදානි භික්ඛූනං සාමණෙරානඤ්ඤව බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ බුද්ධං සක්ඛිං කත්වා ඉමෙ අනාවාරෙ න වරිස්සාමාති පටිඤ්ඤං කාරාපෙත්වා භගවතො සික්ඛාපදානි රක්ඛාපෙතුං වට්ටති, එවඤ්ඤව සති භික්ඛූ සාමණෙරාව මයං බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ එවං පටිඤ්ඤං කරොම, පටිඤ්ඤඤ්ඤව කත්වා විකාරං ආපජ්ජන්තානං අම්භාකං ඉමස්මිංයෙව අත්තභාවෙ ඉමස්මිංයෙව පච්චක්ඛෙ කිඤ්ඤව භයං උප්පජ්ජෙය්‍යාති පච්චක්ඛභයං අපෙක්ඛිත්වා තෙ සික්ඛාපදං රක්ඛිස්සන්ති. එවං පන වින්තෙත්වා භික්ඛූනං සාමණෙරානඤ්ඤව

එවං පටිඤ්ඤං කාරාපෙනුං යුජ්ජති වා මා වාති මයං න ජානාම, ඉදානි සඬ්ඝරාජාදයො මහාථෙරෙර සන්නිපාතාපෙත්වා පුච්ඡිස්සාමිති පුන චින්තෙසි.

අථ සබ්බෙපි මහාථෙරෙර සඬ්ඝරාජස්ස විහාරෙ සන්නිපාතාපෙත්වා ඉමං කාරණං පුච්ඡාති අමච්චෙ ආණාපෙසි. අථ අමච්චා මහාථෙරෙර සන්නිපාතාපෙත්වා පුච්ඡිංසු, - ඉදානි හන්තෙ සාසනෙ භික්ඛුනං සාමණෙරානඤ්ච අවිනයානුලොමාවාරානි දිස්වා බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ බුද්ධං සක්ඛිං කත්වා රාජා යථා ඉමෙ අනාවාරෙ න චරිස්සාමාති පටිඤ්ඤං කාරාපෙත්වා හගවතො සික්ඛාපදානි රක්ඛාපෙනුං ඉච්ඡති, තථා කාරාපෙනුං යුජ්ජති වා මා වාති.

අථ සඬ්ඝරාජජ්ජමුඛාදයො මහාථෙරා එවමාහංසු, - යස්මා සාසනස්ස පරිසුද්ධභාවං ඉච්ඡන්තො එවං කරොති, තස්මා තථා කාරාපෙනුං යුජ්ජතිති.

පණ්ඩිතාභිධජමුනින්දසොසමහාධම්මරාජගුරුත්ථෙරාදයො පන කතිපයත්ථෙරා එවමාහංසු, - ඉදානි භික්ඛු නාම සද්ධාබලාදීනං ථොකතාය හගවතො ආණාසඬ්ඛාතං සවිත්තකාවිත්තකාපත්තිඉං ආපජ්ජිත්වා හගවතායෙව අනුඤ්ඤාතෙහි දෙසනාවුට්ඨානකම්මෙහි පටිකරිත්වා සීලං පරිසුද්ධං කත්වා ලජ්ජීපෙසලභාවං කරොන්ති, න කදාචි ආපත්තිං අනාපජ්ජිත්වා, තස්මා හගවතා පටික්ඛිත්තං කම්මං සඤ්චිච්චන විතික්කමිස්සාමාති බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ පටිඤ්ඤාකරණං අතිහාරියං හොති, සචෙපි පුබ්බෙ පටිඤ්ඤං කත්වා පච්ඡා විසංවාදෙය්, එවං සති පටිස්සවවිසංවාදෙ සුද්ධවිත්තස්ස දුක්කටං පටිස්සවක්ඛණෙඵව පාවිත්ති ඉතරස්සවාති වචනතො තං තං ආපත්තිං පටිස්සවවිසංවාදනදුක්කපෙත්තියා සහෙව ආපජ්ජෙය්, අථ පටිඤ්ඤාකරණතොයෙව ආපත්තිබහුලතා හවෙය්, යථා පන රොගං වූපසමිතුං අසජ්ජායහෙසජ්ජං පටිසෙවති, අථස්ස රොගො අවුපසමිත්වා අතික්කමෙය්, එවං ආපත්තිං අනාපජ්ජතුකාමො බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ පටිඤ්ඤං කරොති, අථස්ස ආපත්තිබහුලායෙව හවෙය්, කිඤ්ච භියො අහයදස්සාවිතො භික්ඛු අනෙකසතබුද්ධස්ස සම්මුඛෙ අනෙකසතවාරානිපි පටිඤ්ඤං කත්වා සික්ඛාපදං විතික්කමිතුං විසභිස්සන්තියෙවාති.

අථ සඬ්ඝරාජා මහාථෙරො අත්තනො සිස්සං පඤ්ඤාසාමිසිරිකවිධජමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුං නාම මං උයොපෙසි, තස්ස ථෙරස්ස වචනෙ පටිච්චනං දාතුං.

අථාහං එවං වදාමි, - ද්වෙ පුග්ගලා අහබ්බා සඤ්චිච්ච ආපත්තිං ආපජ්ජිතුං භික්ඛුව භික්ඛුනියොව අරියා පුග්ගලා, ද්වෙ පුග්ගලා සබ්බා සඤ්චිච්ච ආපත්තිං ආපජ්ජිතුං භික්ඛුව භික්ඛුනියොව පුපුජ්ජනාති පරිවාරපාළියං වුත්තත්තා

අරියපුග්ගලානංවිය පුපුඡ්ඡනානං විස්සට්ඨෙන පටිඤ්ඤං කාතුං න වට්ටතීති මනසිකරිත්වා පුපුඡ්ඡනහික්ඛුනං පටිඤ්ඤාකරණං අතිභාරියන්ති වෙදෙය්‍යවෙ, සබ්බෙහිපි අරියපුපුඡ්ඡනෙහි හික්ඛුහි උපසම්පදාමාළකෙ ආදිනොව වත්තාරි අකරණියානි ආචික්ඛිතබ්බානීති වුත්තෙසු වතුසු අකරණියෙසු අන්තමසො තිණසලාකං උපාදාය යො හික්ඛු පාදං වා පාදාරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්නං ටෙය්‍යසඬ්ඛානං ආදියති, අස්සමණො හොති අසකායපුත්තියොති, අන්තමසො කුන්තකිපිල්ලිකං උපාදාය යො හික්ඛු සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතං වොරොපෙසි, අන්තමසො ගබ්භපාතනං උපාදාය අස්සමණො හොති අසකායපුත්තියොති, අන්තමසො සුඤ්ඤාගාරෙ අහිරමාමීති යො හික්ඛුපාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්නං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, අස්සමණො හොති අසකායපුත්තියොතිව උපජ්ඣාවරියෙන ඔවදියමානෙහි අහිනවොපසම්පන්නෙහි ආම හන්තෙති පටිඤ්ඤාකථායෙව. සාමණෙරෙහිපි පබ්බජ්ජක්ඛණෙයෙව උපජ්ඣායස්ස සන්නිකෙ පාණාතිපාතාවෙරමණිසික්ඛාපදං සමාදියාමීතිආදිනා පඨමං පටිඤ්ඤා කතායෙව. තථා හික්ඛුහි තංතංආපත්තිං ආපජ්ජිත්වා දෙසනාය පටිකරණකාලෙ සාධු සුට්ඨු හන්තෙ සංවරිස්සාමීති අභිණ්භං පටිඤ්ඤා කතායෙව. සාමණෙරෙහිපි උපජ්ඣාවරියස්ස සන්නිකෙ සික්ඛාග්ගහණකාලෙපි පාණාතිපාතාවෙර මණිසික්ඛාපදං සමාදියාමීතිආදිනා අභිණ්භං පටිඤ්ඤා කතායෙව. තාහි පන පටිඤ්ඤාහි අභාගිත්වා ඉතොයෙව භායාමීති වුත්තවචනං අච්ඡරියංවිය හුත්වා බායති. ඉමාය හි පටිඤ්ඤාය තාසං පටිඤ්ඤානං විසෙසතා න දිස්සති.

අයං පනෙත්ථ සන්නිට්ඨානත්ථො, - පටිස්සවදුක්කථාපත්ති නාම සාවත්ථියං පස්සෙනදිකොසලරඤ්ඤා ඉමස්මිං විහාරෙ වස්සං උපගච්ඡාහීති ආයාචිතෙ සාධුති පටිජානිත්වා ලාභබහුලතං පටිච්ච අන්තරාමග්ගෙ අඤ්ඤස්මිං විහාරෙ වස්සං උපගන්ත්වා පටිස්සවවිසංවාදනපච්චයා උපනන්දං නාම හික්ඛුං ආරබ්භ පඤ්ඤත්තා. සමන්තපාසාදිකඤ්ච නාම විනයට්ඨකථාය වස්සුපනායිකක්ඛන්ධකවණ්ණනායං පටිස්සවෙව ආපත්ති දුක්කට්ඨසාති එත්ථ න කෙවලං ඉමං තෙමාසං ඉධ වස්සං වසථාති එතස්සෙව පටිස්සවෙ ආපත්ති, ඉමං තෙමාසං හික්ඛං ගණ්හථ, උභොපි මයං වස්සං වසිස්සාම, එකතො උද්දිස්සාපෙස්සාමාති එවමාදිනාපි තස්ස තස්ස පටිස්සවෙ දුක්කට්ඨං, තඤ්ච ඛො පඨමං සුද්ධචිත්තස්ස පච්ඡා විසංවාදනපච්චයා, පඨමම්පි අසුද්ධ චිත්තස්ස පන පටිස්සවෙ පාචිත්තියන්ති වුත්තං.

ඉච්චෙවං හික්ඛුනං අඤ්ඤමඤ්ඤං දායකෙහිව සද්ධිං පටිජානිත්වා විසංවාදනපච්චයා අඤ්ඤෙසං අත්ථහිතහෙදෙයෙව දුක්කට්ඨපත්ති වුත්තා, න අත්තතො ඉච්ඡාවසෙන සයමෙව අහං භුඤ්ජිස්සාමි සයිස්සාමිති එවමාදිනා වත්වා යථාවුත්තානුරූපං අකත්වා විසංවාදනෙති. සවෙ පන හික්ඛුසාමණෙරානං පඨමමෙව ආම හන්තෙතිආදිනා පටිඤ්ඤා කත්වා පච්ඡා කෙනවිදෙව

කරණියෙන තංතංආපත්තිං ආපජ්ජන්තො සහ පටිස්සවවිසංවාදෙන දුක්කටාපත්තියා ආපජ්ජෙය්‍යා, එවං සති තත්ථ තත්ථ සික්ඛාපදෙසු ද්වෙ ද්වෙ ආපත්තියො පඤ්ඤාපෙය්‍යා, න ච එවමිපි පඤ්ඤත්තා, තෙනෙව පටිස්සවදුක්කටාපත්ති නාම පරෙසං සන්තිකෙ පරෙසං මතිං ගහෙත්වා පටිජානිත්වා විසංවාදනට්ඨානෙයෙව පඤ්ඤත්තාති දට්ඨබ්බා.

ඉදානි රාජා සාසනස්ස සුද්ධිං ඉච්ඡන්තො ඉමිනා උපායෙන භික්ඛුසාමණෙරානං සීලං සංවරාපෙන්නො පව්චක්ඛසම්පරායිකභයං අනුපෙක්ඛිත්වා සංවරං ආපජ්ජෙය්‍යුන්ති චිත්තෙන්වා බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ පටිඤ්ඤං කාරාපිතත්තා න කොචි දොසො දිස්සති. භික්ඛුසාමණෙරානමිපි භියොයාසොමත්තායසීලං සංවරිත්වා සීලපරිසුද්ධි භවෙය්‍යාති. අථ රාජා සබ්බෙසං භික්ඛුසාමණෙරානං බුද්ධස්ස සම්මුඛෙ පටිඤ්ඤං කාරාපෙත්වා සීලං රක්ඛාපෙසිති.

ඉච්චෙවං ඉමස්ස රඤ්ඤො කාලෙ පුබ්බෙ අලජ්ජිනොපි සමානා භයං අනුපෙක්ඛිත්වා යෙභුයොන ලජ්ජිනොව භවන්තීති.

බුද්ධස්ස භගවතො පරිනිබ්බානතො තිස්සනාධිකානං ද්විවස්සසහස්සානං උපරි නවුතිමෙ සංවච්ඡරෙ බහිනදීතීරෙ ගාමසීමතො පට්ඨාය යාව අන්තොඋදකුක්ඛෙපා, තාව කම්මං කරොන්තානං භික්ඛූනං සුබ්බෙන ගමනත්ථාය ගහට්ඨා ගාමසීමාය උදකුක්ඛෙපසීමං සම්බන්ධිත්වා සෙතුං අකංසු.

අථ තත්ථ ඤාණාලඬිකාරසුමනමහාධම්මරාජගුරුගණා වරියනාමකො ථෙරො උපසම්පදාදිවිනයකම්මානි කතිපය වස්සෙසු අකාසි.

ධීරානන්දත්ථෙරො පන තත්ථ සඬ්ඤ්ඤාදොසො භොතීති කම්මං කාතුං න ඉච්ඡති. තථා පට්ඨාය යෙ යෙ ඤාණාලඬිකාරසුමනමහාධම්මරාජගුරුගණාවරියස්ස මතිං රුච්චන්ති, තෙ තෙ තස්ස පක්ඛිකා භවන්ති. යෙ යෙ පන ධීරානන්දත්ථෙරස්සමතිං රුච්චන්ති, තෙතෙ තස්ස පක්ඛිකා භවන්ති. එවංලඬිකාදීපෙ අමරපුරනිකායිකා භික්ඛූ. ද්වෙධා භින්දිත්වා තිට්ඨන්ති.

අථ ධීරානන්දපක්ඛෙ භික්ඛූ තජ්ජක්ඛිකස්ස සීලක්ඛන්ධත්ථෙරස්ස සිස්සෙ ධම්මක්ඛන්ධවනරතනභික්ඛූ අම්භාකං ජම්බුදීපෙ රතනපුණ්ණනගරං පෙසෙසුං සඬ්ඤ්ඤාපට්ඨානපට්ඨාන සන්තිකෙ ඔවාදස්ස පටිග්ගාභණත්ථාය. තෙ ච කලියුගෙ අට්ඨාරසාධිකෙ ද්විවස්සසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ කත්තිකමාසස්ස පුණ්ණපක්ඛඅට්ඨමීයං සීහලදීපතො නික්ඛමිත්වා ආගච්ඡන්තා එකුනච්ඡාධිකෙ ද්විවස්සසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ එග්ගනමාසස්ස පුණ්ණපක්ඛසත්තමීයං රතනපුණ්ණනගරං සම්පත්තා.

අථ ධම්මරාජා සඤ්ජරාජස්ස ආරාමෙ චතුර්මුකං විහාරං කාරාපෙත්වා තත්ථ තෙ වසාපෙසි. චතුර්ති පච්චයෙහිව සඤ්ජරාජස්ස අකාසි. සඤ්ජරාජාව තෙසං ද්විත්තං පක්ඛිකානං චචනං සුත්වා බහුති ගන්ථෙහි සංසන්දිත්වා විවාදං විනිවිජන්දි. තාදිසෙ යානෙ සඤ්ජරාජස්ස අත්ථිභාවං පකාසෙත්වා සන්දෙසපණ්ණමිසි තෙසං අදාසි.

මහාධම්මරාජාව තෙසං පුන සික්ඛං සඤ්ජරාජස්ස සන්තිකෙ ගණ්භාපෙත්වා පිටකත්තයපොත්ථකාදීනි දාතබ්බවත්ථුනි දත්වා තස්මිංයෙව සංචච්ඡරෙ පට්ඨාසාලිමාසස්ස කාලපක්ඛදසමියං නාමාය තෙ පෙසෙසි.

තතො පච්ඡාව ඤාණාලඤ්ඤාකාරසුමනමහාධම්මරාජගුරුගණාවරියපක්ඛෙ හික්ඛුපි තප්පක්ඛිකස්ස පඤ්ඤාමොලිත්ථෙරස්ස සිස්සෙ විමලජොතිධම්මනන්දහික්ඛු පෙසෙසුං සද්ධිං අරියාලඤ්ඤාකාරෙන නාම සාමණෙරෙන චතුර්තිව උපාසකෙහි. තෙව කලියුගෙ විසාධිකෙ ද්විසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ කත්තිකමාසස්ස ජුණ්භපක්ඛපඤ්චමියං සම්පත්තා.

තදාපි සඤ්ජරාජස්ස ආරාමෙයෙව එකං විහාරං කාරාපෙත්වා තෙ වසාපෙසි. චතුර්ති පච්චයෙහිව සඤ්ජරාජස්ස අකාසි. සඤ්ජරාජාපි පුන විනිවිජයං අදාසි යථාචුත්තනයෙන. ධම්මරාජා තෙසමිපි හික්ඛුනං සඤ්ජරාජස්ස සන්තිකෙ පුන සික්ඛං ගණ්භාපෙත්වා සාමණෙරඤ්ච උපසම්පාදෙත්වා චතුර්ති පච්චයෙහි සඤ්ජරාජස්ස කත්වා පහිණි.

තතො පච්ඡාව කලියුගෙ බාවිසාධිකෙ ද්විවස්සසතෙ සහස්සෙව සම්පත්තෙ මාසමාසස්ස කාලපක්ඛඵකාදසමියං සිහළදීපතොයෙව ද්වෙ හික්ඛු තයො සාමණෙරා චත්තාරො උපාසකා සරජතසුචණ්ණකරණ්ඩකං සරජතසුචණ්ණවෙනියදාතුං හත්ථිදන්තමයං බුද්ධරූපං මහාබෝධිපත්තානි මහාබෝධිතවං මහාබෝධිපතිට්ඨානසුමිං සිහළදක්ඛිණසාබාබෝධිපත්තානි දුතියසත්තාහඅනිමිසට්ඨානභූමිඤ්ච ධම්මපණ්ණාකාරත්ථාය ගහෙත්වා රතනපුණ්ණං නාම මහාරාජට්ඨානීනගරං සම්පත්තා. තෙසමිපි ධම්මරාජා චතුර්ති පච්චයෙහි සඤ්ජරාජස්ස කත්වා සඤ්ජරාජස්ස ආරාමෙ වසාපෙසි. හික්ඛුනඤ්ච පුන සික්ඛං ගණ්භාපෙසි. සාමණෙරානඤ්ච උපසම්පදකම්මං ගහට්ඨානඤ්ච පබ්බජ්ජකම්මං ගණ්භාපෙසි.

ඉච්චෙවං මරම්මරට්ඨෙ හගවතො පරිනිබ්බානතො පට්ඨාය යාවජ්ජතනා සාසනස්ස ථෙරපරම්පරවසෙන පතිට්ඨානතා වෙදිතබ්බා.

ඉච්චෙවං මරම්මමණ්ඩලෙ අරිමද්දනපුරෙ අරහත්තත්ථෙරගණො උත්තරාජීවත්ථෙරජප්පදත්ථෙරගණො සිවලිත්ථෙරගණො ආනන්දත්ථෙරගණො තාමලිත්දත්ථෙරගණොති පඤ්ච ගණා අහෙසුං.

ඉදානි අරිමද්දනනගරෙ පඤ්චගණනො පටියාය විජයපුරජෙය්‍යාපුරරතනපුරෙසු ථෙරපරම්පරවසෙන සාසනස්ස අනුක්කමෙන ආගතභාවං දස්සයිස්සාමි. සිරිබෙත්තනගරෙ හි ‘සො යාං නොං’ නාම රාජා පරක්කමවංසිකස්ස සාරදස්සිත්ථෙරස්ස අත්තෙවාසිකං සද්ධම්මට්ඨිතිත්ථෙරං අත්තනො ආවරියං කත්වා පුජෙසි.

කලියුගස්ස චතුර්වස්සාධිකඅට්ඨසතකාලෙ සිරිබෙත්තනගරෙනො ආගන්ත්වා සො රතනපුරෙ රජ්ජං කාමෙසි. අථ අත්තනො පුත්තං අනෙකිහං නාම රාජකුමාරං මහාරාජ නාමෙන සිරිබෙත්තනගරං භුඤ්ජාපෙසි. දක්ඛිණදිසාභාගෙ ‘කු වියෙ ට-යො මො’ නගරං, පච්ඡිමදිසාභාගෙ ‘ථො බොං’ නාම යානං, උත්තරදිසාභාගෙ ‘ම ලොං’ නගරං, පුරත්ථිමදිසාභාගෙ ‘කොං බොං’ නාම යානං, එත්ථත්තරෙ නිසිත්තානං ගිහිනං මම පුත්තස්ස ආණා පචත්තතු, හික්ඛුනං මමාවරියස්ස සද්ධම්මට්ඨිතිත්ථෙරස්ස ආණා පචත්තතුති නිය්‍යාදෙසි.

තස්සව සද්ධම්මට්ඨිතිත්ථෙරස්ස අරියවංසත්ථෙරො මහාසාමිත්ථෙරොති ද්වෙ සිස්සා අනෙසුං. තෙසු මහාසාමිත්ථෙරො පුබ්බෙ වුත්තනයෙන සාසනවංසං ආනෙස්සාමිති සිහලදීපං ගන්ත්වා සිහලදීපතො සද්ධිං පඤ්චහි හික්ඛුහි සද්ධම්මචාරිං. නාම ථෙරං ආනෙත්වා අභිනවසික්ඛං ගණ්හිත්වා සිරිබෙත්තනගරෙ සිහලදීපවංසිකං සාසනං වඩ්ඪාපෙත්වා නිසීදි. තස්ස මහාසාරිත්ථෙරස්ස සිස්සො අතුලවංසො නාම ථෙරො චතුසු දිසාසු අභිණ්ඩිත්වා පරියත්තිං උග්ගණ්හිත්වා සිරිබෙත්තනගරෙයෙව තම්බුලභුඤ්ජමාතිකාසම්පෙ සාසනං පග්ගණ්හිත්වා නිසීදි. තස්ස අතුලවංසත්ථෙරස්ස සිස්සො රතනරංසි නාම ථෙරොව පරියත්තිවෙසාරජ්ජං පත්වා සිරිබෙත්තනගරෙයෙව සාසනං පග්ගණ්හිත්වා නිසීදි. තස්සව රතනරංසිත්ථෙරස්ස සිස්සො සත්ථව්වධම්මරාජස්ස ආවරියො අභිසඬ්ඨකෙනො නාම ථෙරො පරියත්තිවෙසාරජ්ජං පත්වා සිරිබෙත්තනගරෙයෙව සාසනං පග්ගණ්හිත්වා නිසීදි. තස්ස පන සිස්සො මුනින්දසොසො නාම ථෙරො අත්ථි. කලියුගෙ සත්තතාධිකෙ නවසතෙ සම්පත්තෙ පච්ඡිමපක්ඛාධිකරාජා සිරිබෙත්තනගරං අභිභවිත්වා නන්දයොධෙන නාම අමච්චෙන සද්ධිං තං මුනින්දසොසත්ථෙරං ආනෙත්වා රතනපුරෙ පතිට්ඨාපෙසි.

සො කිර පච්ඡිමපක්ඛාධිකරාජා එවං කථෙසි,- අහං සිරිබෙත්තනගරං ලභිත්වා එකංයෙව හික්ඛුං එකංයෙව ගිහිං ලභාමිති.

සො පන ථෙරො සාමණෙරනාමෙන මුනින්දසොසො නාම. උපසම්පන්නකාලෙ පන මාතුලභුතස්ස ථෙරස්ස නාමෙන උපාලි නාම. දින්නනාමෙන පන තිපිටකාලඬ්ඨකාරො නාම. තිරියපබ්බතවිහාරෙ පන වාසත්තා යානනාමෙන තිරියපබ්බතත්ථෙරො නාම.

සො කිර ඵරාවතීනදීතීරෙ චතුර්විකවිහාරෙ පයමං නිසිදිත්වා පච්ඡා කලියුගස්ස වස්සසහස්සෙ කාලෙසට්ඨිවස්සායුකො භුත්වා තිරියපබ්බතවිහාරෙ නිසිදි. සාමණෙරකාලෙ සො ජලුමසාමහයෙන රතනපුරතො නික්ඛමිත්වා කෙතුමතීනගරං පත්වා තත්ථ තිසාසනධජත්ථෙරස්ස සිස්සභුතස්ස ධම්මරාජගුරුත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ ගන්ථං උග්ගණ්ඨිං. පාළිඅට්ඨකථාටීකාසු අතිෂෙකතාය දහරකාලෙයෙව ච වෙස්සන්තරජාතකං කඛ්‍යාලඬකාරෙන ඛන්ධිත්වා කථනතො අතිවිය පාකටො අහොසි. තස්ස පන ථෙරස්ස සිස්සො උච්චනගරවාසී මහාතිස්සත්ථෙරොති සඬගිරජනපදෙ අරඤ්ඤවාසං වසිත්වා පරියත්තිං වාචෙත්වා සාසනං පග්ගණ්ඨි. තස්ස පන සිස්සො රෙමීනගාමෙ ගාමවාසී චන්දත්ථෙරො නාම. තස්ස සිස්සො තංගාමවාසී ගුණසිරිත්ථෙරො නාම. තස්ස සිස්සො තංගාමවාසී කල්‍යාණධජත්ථෙරො නාම. සො පන ථෙරො පදුමනගරෙ සහස්සොරොධබ්බොධොදධිගාමෙසු පරියත්තිං වාචෙත්වා නිසිදි. තස්ස සිස්සො බොධොදධිගාමවාසීනො ඉන්දොභාසකල්‍යාණචක්කවිමලාචාරත්ථෙරො සහස්සොරොධගාමවාසීනො ගුණසාරචන්දසාරත්ථෙරො චංතුමගාමවාසී වරළසිත්ථෙරො කන්තිනගරෙ ජරාජගාම වාසී ගුණසිරිත්ථෙරොවාති ඉමෙ ථෙරො කල්‍යාණධජත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ පුන සික්ඛං ගහෙත්වා පරියත්තිං උග්ගණ්ඨිත්වා කොවිදා අහෙසුං.

තස්සෙව කල්‍යාණධජත්ථෙරස්ස සිස්සො සඬගිරජනපදෙ සම්චනගාමෙ නිසිත්තො ධම්මධරො නාම ථෙරො මහල්ලකකාලෙ පදුමනගරෙ කුසුමමුලගාමෙ නිසිදිත්වා ගන්ථං වාචෙත්වා සාසනං පග්ගණ්ඨි.

තෙසු ගුණසිරිත්ථෙරො අමරපුරමාපකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ ගුණාභිලඬකාරසද්ධම්මමහාරාජාධිරාජගුරුති නාමලඤ්ථං ගණ්ඨිත්වා ජෙය්‍යභූමිවාසකිත්තිවිහාරෙ පටිවසි.

තස්ස පන ථෙරස්ස සිස්සො ඤාණාභිවංසධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාගුරු නාම මහාථෙරො. තස්සෙව රඤ්ඤො කාලෙ සඬසරාජා අහොසි. සො පන ථෙරො සිහළදීපෙ අමරපුරනිකායිකානං පහවො. ගුණාභිලඬකාරසද්ධම්මමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්සෙව සිස්සො තිපිටකාලඬකාරමහාධම්මරාජගුරු නාම ථෙරො. තස්ස සිස්සො සූරියවංසාභිසිරිපවරාලඬකාරධම්මසෙනාපති මහාධම්මරාජාධිරාජගුරු නාම ථෙරො අමරපුරදුතියමාපකස්ස රඤ්ඤො කාලෙ සඬසරාජා අහොසි. තස්ස පන සිස්සො ඤෙය්‍ය ධම්මාභිවංසමුනිවරඤාණකිත්තිසිරිපවරාලඬකාරධම්මසෙනාපති- මහාධම්මරාජාධිරාජගුරු මහාථෙරො දුතියං අමරපුරමාපකස්ස රතනපුණ්ණමාපකස්සව රඤ්ඤො කාලෙසු සඬස රාජා අහොසි. සො පන

ඤාණාභිවංසධම්මසෙනාපතිමහාධම්මරාජාධිරාජගුරුත්ථෙරස්ස සඬ්ඝරඤ්ඤා සිස්සොපි වරඵසිත්ථෙරස්ස සිස්සොව අහොසි.

අයං සීහළදීපතො සබ්බපච්ඡිමාගතෙනි සද්ධම්මචාරීමහාසාමීත්ථෙරෙහි යාව අමිහාකං ආචරියා ථෙරපරම්පරා දස්සනකථා.

අයම්පි අපරා ථෙරපරම්පරා වෙදිතබ්බා. ඡජපදත්ථෙරවංසිකො සද්ධම්මකිත්ති නාම ථෙරො ඡෙය්‍යපුරං ආගන්ත්වා චතුදීපභූමිට්ඨානෙ නිසිදිත්වා මහාඅරියවංසත්ථෙරස්ස සන්තිකෙ පරියත්තිං උග්ගණ්හිත්වා තතො පච්ඡා ඡෙතවනවිහාරං සඬ්ඝමීත්වා තත්ථ නිසිදිත්වා පරියත්තිං වාවෙත්වා සාසනං පග්ගණ්හි.

තස්ස සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරස්ස සිස්සො තිසාසනධජො නාම. තස්ස සිස්සො ධම්මරාජගුරු නාම. තස්ස සිස්සො මුනින්දසොසො නාම. තස්ස සිස්සො මහාතිස්සො නාම. තස්ස සිස්සො චන්දපඤ්ඤො නාම. තස්ස සිස්සො ගුණසිරි නාම. තස්ස සිස්සො ඤාණධජො නාම. තස්ස සිස්සො ධම්මධරො නාම. තස්ස සිස්සො ඉන්දොභාසො නාම. තතො පට්ඨාය කල්‍යාණචක්ක විමලාචාර ගුණසාර චන්දසාර වරඵසී ගුණසිරි ඤාණාභිවංස ඤෙය්‍යධම්මාභිවංසත්ථෙරානං වසෙන සාසනවංසො වෙදිතබ්බොති.

අයං පත්තලඬ්ඝස්ස ඡජපදත්ථෙරස්ස සිස්සභූතා සද්ධම්මකිත්තිත්ථෙරතො පට්ඨාය ථෙරපරම්පරදස්සනකථා.

ඉදං රතනපුණ්ණනගරෙ සාසනස්ස පතිට්ඨානං.

ඵචං අපරන්තරට්ඨසඬ්ඛාතෙන ඵකදෙසෙන සකලම්පි මරම්මරට්ඨං ගහෙත්වා සාසනවංසො දස්සෙතබ්බො. භගවාපි හි අපරන්තරට්ඨෙ චන්දනවිහාරෙ වසිත්වා තම්බදීපරට්ඨෙ තංතංදෙසම්පි ඉද්ධියා වරිත්වා සත්තානං ධම්මං දෙසෙසියෙවාති.

ඉති සාසනවංසෙ අපරන්තරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

නාම ඡට්ඨො පරිව්ඡෙදො.

7. කස්මීරගන්ධාරරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

7. ඉදානි යථාචුත්තමාතිකාවසෙන කස්මීරවන්ධාරරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගං චත්තුං ඕකාසො අනුජ්ජත්තො, තස්මා තං වක්ඛාමි.

තනියසඬගීතාවසානෙ හි මහාමොග්ගලීපුත්තනිස්සත්ථෙරො මජ්ඣන්ති කත්ථෙරං කස්ථීරගන්ධාරරට්ඨං පෙසෙසි, - ත්වං එතං රට්ඨං ගන්ත්වා එත්ථ සාසනං පභිට්ඨාපෙහිති. එත්ථ ච කස්ථීරගන්ධාරරට්ඨං නාම විනරට්ඨසමීපෙ තිට්ඨති. තෙනෙව හි අධුනා කස්ථීරගන්ධාරරට්ඨවාසීනො විනරට්ඨවාසීනොව මනුස්සා අරවාළස්ස නාම නාගරාජස්ස උප්පජ්ජනකාලතො පට්ඨාය යාවජ්ජනනා නාගරූපං කත්වා මානෙන්ති පුප්පෙන්ති සක්කරොන්ති, වත්ථභාජනාදීසුපි නාගරූපමෙව තෙ යෙහුයොන කරොන්තිති.

සොච මජ්ඣන්තිකත්ථෙරොපි චතුහි භික්ඛූහි සද්ධිං අත්ථ පඤ්චමො හුත්වා පාටලීපුත්තතො වෙහාසං අබ්භුග්ගන්ත්වා භිමවති අරවාළදහස්ස උපරි ඔතරි. තෙන ඛො පන සමයෙන කස්ථීරගන්ධාරරට්ඨෙය් සස්සපාකසමයෙ අරවාළො නාම නාගරාජා අරවාළදහෙ නිසිදිත්වා කරකවස්සං නාම වස්සාපෙත්වා සස්සං හරාපෙත්වා මහාසමුද්දං පාපෙසි. තෙරොච අරවාළදහස්ස උපරි ඔතරිත්වා අරවාළදහපිට්ඨිකං චඩ්ඤාමතිපි තිට්ඨතිපි නිසිදතිපි සෙය්‍යමිපි කප්පෙති. නාගමාණවකා තං දිස්වා අරවාළස්ස නාගරාජස්ස ආරොචෙසුං, - මහාරාජ එකො ඡින්නභින්නපට්ඨරො භණ්ඩුකාසාවචසනො අම්භාකං උදකං දූසෙතිති. තදා පන ථෙරො අත්තානංයෙව නාගානං දස්සෙති. නාගරාජා තාවදෙව කොධාහිභූතො නික්ඛමිත්වා ථෙරං දිස්වා මක්ඛං අස්සහමානො අත්තලික්ඛෙ අනෙකානි භිංසනකානි නිමිමිති. තතො තතො භුසාවාතා වායන්ති, රුක්ඛා ඡිජ්ජන්ති, පබ්බතකූටා පතන්ති මෙසාගජ්ජන්ති, විජ්ජුලතා නිච්ජරන්ති, අසනියො ඵලන්ති, භින්තං විය ගගනං උදකං පග්ගරති, භයානකරූපා නාගකුමාරා සන්නිපතන්ති, සයමිපි ධූමායති පජ්ජලති, පහරණුච්ඨියො විස්සජ්ජෙති, කො අයංමුණ්ඩකො ඡින්නභින්නපට්ඨරොතිආදීහි ඵරුසවචනෙහි ථෙරං සන්නජ්ජෙති, එථ ගණ්භථ හනථ නිද්ධමථ ඉමං සමණන්ති නාගබලං ආණාපෙසි.

ථෙරො සබ්බං තං භිංසනකං අත්තතො ඉද්ධිබලෙන පට්ඨාහිත්වා නාගරාජානං ආහ, -

සදෙවකොපි වෙ ලොකො, ආගන්ත්වා තාසයෙය්‍ය මං;
න මෙ පට්ඨලො අස්ස, ජනෙතුං භයහෙරවං.

සවෙපි ත්වං මහිං සබ්බ, සසමුද්දං සපබ්බතං;
උක්ඛිපිත්වා මහානාග, බිපෙය්‍යාසි මමුපරි.

නෙව මෙ සක්කුණෙය්‍යාසි, ජනෙතුං භයහෙරවං;
අඤ්ඤදත්ථු තවෙවස්ස, විසාතො උරගාධිපාති.

එවං චුත්තෙ නාගරාජා විහතානුභාවො නිජ්ඵලවායාමො දුක්ඛී දුම්මනො අහොසි.

තං ථෙරො තඨ්ඛණානුරූපාය ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙන්වා සමාදාපෙන්වා සමුත්තෙජෙන්වා සම්පහංසෙන්වා තීසු සරණෙසු පඤ්චසුව සීලෙසු පතිට්ඨාපෙසි සද්ධිං චතුරාසීතියා නාගසහස්සෙහි. අඤ්ඤෙහි ඛහු හිමවන්තවාසිනො යක්ඛාව ගන්ධබ්බාව කුම්භණ්ඩාව ථෙරස්ස ධම්මකථං සුත්වා සරණෙසු සීලෙසු පතිට්ඨහිංසු. පඤ්චකොපි යක්ඛො සද්ධිං හරියාය යක්ඛිනියා පඤ්චහිව සුත්තසතෙහි පයමෙ ඵලෙ පතිට්ඨිතො. අථායස්මා මජ්ඣන්ති කත්ථෙරො සබ්බෙනාගයක්ඛරක්ඛසෙ ආමන්තෙන්වා එවමාහ, -

මාදානි කොධං ජනයිත්ථ, ඉතො උද්ධං යථා පුරෙ;
සස්සසාතඤ්ච මා කත්ථ, සුඛකාමා හි පාණිනො;
කරොථ මෙත්තං සත්තෙසු, වසන්තු මනුජා සුඛන්ති.

තෙ සබ්බෙහි සාධු හන්තෙති ථෙරස්ස වචනං පටිස්සුණිත්වා යථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජිංසු. තං දිවසමෙව නාගරාජස්ස පූජාසමයො හොති. අථ නාගරාජා අත්තනො රතනමයං පල්ලඬිකං ආහරාපෙන්වා ථෙරස්ස පඤ්ඤපෙසි. නිසීදි ථෙරො පල්ලඬිකෙ. නාගරාජාහි ථෙරං ඛිජයමානො සම්පෙ අට්ඨාසි. තස්මිං ඛණෙ කස්මීරගන්ධාරරට්ඨවාසිනො ආගන්ත්වා ථෙරං දිස්වා අම්භාකං නාගරාජතොපි ථෙරො මහිද්ධිකතරොති ථෙරමෙව වන්දිත්වා නිසින්තා. ථෙරො තෙසං ආසිවිසොපමසුත්තං කථෙසි. සුත්තපරියොසානෙ අසිතියාපාණසහස්සානං ධම්මාහිසමයො අහොසි. කුලසතසහස්සඤ්ච පබ්බජි. තතො පභුති ච කස්මීරගන්ධාරො යාවජ්ජෙනනා කාසාවපජ්ජොතා ඉසිවාතපට්ඨාතාඵව.

ගන්ත්වා කස්මීරගන්ධාරං, ඉසි මජ්ඣන්තිකො තදා;
දුට්ඨං නාගං පසාදෙත්වා, මොවෙසි ඛන්ධනා ඛහුති.

අධුනා පන කස්මීරගන්ධාරරට්ඨෙය සාසනස්ස අත්ථඬිගතස්සවිය සූරියස්ස ඔහාසො න පඤ්ඤායති, තස්මා තත්ථ සාසනස්ස පතිට්ඨානෙ විත්ථාරෙන වත්තබ්බකිච්චං නත්ථීති.

ඉති සාසනවංසෙ කස්මීරගන්ධාරරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

නාම සත්තමො පරිච්ඡෙදො.

8. මහිංසකරට්ඨස්සාසනවංසකථාමග්ගො

8. ඉදානි යථාච්ඡත්තමානිකාවසෙන මහිංසකරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගං වත්තුං ඔකාසො අනුප්පත්තො, තස්මා තං වක්ඛාමි.

තනියසඬ්ඨිතාවසානෙ හි මහාමොග්ගලීපුත්තනිස්සත්ථෙරො මහාරෙවත්ථෙරං මහිංසකමණ්ඩලං පෙසෙසි, - ත්වං එතං රට්ඨං ගන්ත්වා එත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙහීති.

සොව අත්තපඤ්චමො භුත්වා මහිංසකමණ්ඩලං අගමාසි පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු පඤ්චවග්ගො ගණො අලං උපසම්පදකම්මායාති මඤ්ඤාමානො. ථෙරො මහිංසකමණ්ඩලං ගන්ත්වා දෙවදුතසුත්තං කථෙසි. සුත්තපරියොසානෙ වත්තාලීසපාණසහස්සානි ධම්මවක්ඛුං ජ්ජට්ඨංසු. වත්තාලීසංයෙව පාණසහස්සානි පබ්බජිංසු.

ගන්ත්වාන රට්ඨං මහිංසං, මහාරෙවො මහිද්ධිකො;
වොදෙත්වා දෙවදුතෙනි, මොවෙසි ඛන්ධනා ඛභුති.

අධුනා පන තත්ථ සාසනස්ස අබ්භෙහිවිය පටිච්ඡන්තස්ස සූරියස්ස ඔකාසො දුබ්බලො භුත්වා පඤ්ඤායති.

ඉති සාසනවංසෙ මහිංසකරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

නාම අට්ඨමො පරිච්ඡෙදො.

9. මහාරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

9. ඉතො පරං මහාරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගං කථයිස්සාමි යථාච්ඡත්තමානිකාවසෙන.

තනියසඬ්ඨිතාවසානෙ හි මහාමොග්ගලීපුත්තනිස්සත්ථෙරො මහාධම්මරක්ඛිත්ථෙරං මහාරට්ඨං පෙසෙසි, - ත්වං එතං රට්ඨං ගන්ත්වා එත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙහීති.

මහාධම්මරක්ඛිත්ථෙරොව අත්තපඤ්චමො භුත්වා මහාරට්ඨං ගන්ත්වා මහානාරදකස්සපජාතකකථාය මහාරට්ඨකෙ පසාදෙත්වා චතුරාසිතිපාණසහස්සානි මග්ගඵලෙසු පතිට්ඨාපෙසි. තෙරසසහස්සානි පබ්බජිංසු. එවං සො තත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙසි.

මහාරට්ඨං ඉසි ගන්ත්වා, සො මහා ධම්මරක්ඛිතො;
ජාතකං කථයිත්වාන, පසාදෙසි මහාජනන්ති.

තත්ථ කිර මනුස්සා පුබ්බෙ අග්ගිහුතාදිථිඡාකම්මං යෙහුයොන අකංසු. තෙනෙව ථෙරො මහානාරදකස්සපජාතකකථං දෙසෙසි. තතො පටියාය තත්ථ මනුස්සා ඡාතක කථං යෙහුයොන සොතුං අතිවිය ඉච්ඡන්ති. භික්ඛුව යෙහුයොන ගහටියානං ඡාතකකථංයෙව දෙසෙන්නි. විසෙසතො පන වස්සන්තරජාතකකථං තෙ මනුස්සා බහුහි දාතබ්බවත්ථුහි පුපෙත්වා සුභන්ති.

තඤ්ච මහාරට්ඨං නාම ස්‍යාමරට්ඨසමීපෙ යීතං, තෙනෙව ස්‍යාමරට්ඨවාසිනොපි භික්ඛු ගහටියාව යෙහුයොන සොතුං ඉච්ඡන්ති. මහාධම්මරක්ඛිතත්ථෙරොපි මහාරට්ඨවාසිහි සද්ධිං සකලස්‍යාමරට්ඨවාසිනං ධම්මං දෙසෙසි, අමතරසං පායෙසි, යථා යොනකධම්මරක්ඛිතත්ථෙරො අපරන්තරට්ඨං ගන්ත්වා සකලමරමිමරට්ඨවාසිනන්ති.

යං පන යොනකරට්ඨසාසනවංසකථායං චුත්තං, තම්පි සබ්බං එත්ථාපි දට්ඨබ්බංයෙව, තෙහි තස්ස එකසදිසත්තෙන යීතත්තාති. තථා හි නාගසෙනත්ථෙරොපි යොනකරට්ඨෙ වසිත්වා ස්‍යාමරට්ඨාදීසුපි සාසනං පතිට්ඨාපෙසි. යොනකරට්ඨවාසිනො මහාධම්මගමිහීරත්ථෙරමහාමෙධකරත්ථෙරාව සද්ධිං බහුහි භික්ඛුහි සිහළදීපං ගන්ත්වා තතො පුනාගන්ත්වා ස්‍යාමරට්ඨෙ සොක්කතයනගරං පත්වා තත්ථ නිසීදිත්වා සාසනං පග්ගණ්හිත්වා පච්ඡා ලකුන්නනගරෙ නිසීදිත්වා සාසනං පග්ගණ්හි. එවං යොනකරට්ඨෙ සාසනං යීතං ස්‍යාමාදීසුපි යීතංයෙවාති දට්ඨබ්බං.

බුද්ධස්ස හගවතො පරිනිබ්බානතො ද්විසතාධිකානං ද්විත්තං වස්සසහස්සානං උපරි නචුතිමෙ වස්ස සිහළදීපෙ රජ්ජං පත්තස්ස කිත්තිස්සිරිපාසිහමහාරාජස්ස අභිසෙකතො තතියෙ වස්සෙ තෙනෙව කිත්තිස්සිරිපාසිහමහාරඤ්ඤා පහිතපණ්ණාකාරසාසනං ආගම්ම සරාමාධිපතිධම්මිකමහාරාජාධිරාජෙනාණත්තෙහි ලඬිකාදීපං ආගතෙහි උපාලිත්ථෙ රාදීහි පතිට්ඨාපිතො වංසො උපාලිවංසොති පාකටො. සොව දුව්ධො පුබ්බාරාමවිහාරවාසිඅභයගිරිවිහාරවාසිවසෙනාති. එවං මහානගරයොනකල්‍යාමරට්ඨෙසු සාසනං ථීරං හුත්වා තිට්ඨතීති වෙදිතබ්බන්ති.

ඉති සාසනවංසෙ මහාරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො නාම

නවමො පරිච්ඡෙදො.

10. විනරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො

10. තතො පරං පචක්ඛාමි විනරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගං යථාට්ඨවිතමාතිකාවසෙන.

තනියසඬගීතාවසානෙ හි මහාමොග්ගලීපුත්තනිස්සත්ථෙරො
මජ්ඣිමත්ථෙරං චිතරට්ඨං පෙසෙසි, - ත්වං එතං රට්ඨං ගන්ත්වා එත්ථ සාසනං
පතිට්ඨාපෙහීති.

මජ්ඣිමත්ථෙරොව කස්සපගොත්තරෙන අලකරෙවත්ථෙරෙන
දුන්දහියත්ථෙරෙන මහාරෙවත්ථෙරෙනව සද්ධිං හිමවත්තප්පදෙසෙ
පඤ්චචිතරට්ඨං ගන්ත්වා ධම්මවක්කප්පවත්තනසුත්තන්තකථායතං දෙසං
පසාදෙත්වා අසීතිපාණකොට්ඨො මග්ගඵලරතනානි පටිලාභෙසි. පඤ්චපිච තෙ
ථෙරො පඤ්චරට්ඨානි පසාදෙසුං. එකමෙකස්ස සන්තිකෙ සහස්සමත්තා
පබ්බජිංසු. එවං තෙ තත්ථ සාසනං පතිට්ඨාපෙසුං.

ගන්ත්වා මජ්ඣිමත්ථෙරො, හිමවත්තං පසාදයි;
යක්ඛසෙනං පකාසෙන්නො, ධම්මවක්කප්පවත්තනන්ති.

තත්ථ කිර මනුස්සා යෙභුයොන චන්දීපරමීස්ථාරානං යක්ඛානං පූජං
කරොන්ති. තෙනෙව තෙ පඤ්ච ථෙරො තෙසං යක්ඛසෙනං පකාසයිත්වා ධම්මං
දෙසෙසුං. කස්මීරගන්ධාරරට්ඨං පන කදාචි කදාචි චිතරට්ඨන්දස්ස විජිතං හොති,
කදාචි කදාචි පන විසුං හොති. තදා පන විසුංයෙව අහොසීති දට්ඨබ්බං.

චීරනට්ඨෙ පන භගවතො සාසනං දුබ්බලංයෙව හුත්වා අට්ඨාසි, න ථීරං
හුත්වා. තෙනෙව ඉදානි තත්ථ කත්ථවිසෙව සාසනං ඡායාමත්තංව පඤ්ඤායති,
වාතවෙගෙන විකිණ්ණඅබ්භංවිය තිට්ඨතීති.

ඉති සාසනවංසෙ චිතරට්ඨසාසනවංසකථාමග්ගො නාම

දසමො පරිච්ඡෙදො.

එවං සබ්බෙන සබ්බං සාසනවංසකථාමග්ගො නිට්ඨිතො.

එත්තාවතාව -

ලඬකාගතෙන සන්තෙන, චිත්‍රඤ්ඤාණෙන හික්ඛුනා;
සරණඬකරනාමෙන, සද්ධම්මට්ඨිතිකාමිනා.

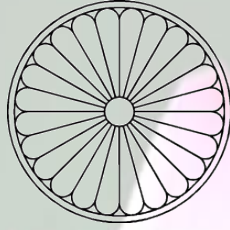
දුරතොයෙව දීපමිහා, සුමඬගලෙන ජොතිනා;
විසුද්ධසීලිනාවෙව, දීපත්තරට්ඨහික්ඛුනා.

අඤ්ඤෙහිවාහියාවිතො, පඤ්ඤාසාමීති නාමකො;
අකාසිං සුට්ඨකං ගන්ථං, සාසනවංසප්පදීපිකං.

සාසනවංසජපදීපිකා

ද්විසතෙව සහස්සෙව, තෙව්සාධිකෙ ගතෙ;
පුණ්ණායං මිගඝිරස්ස, නිට්ඨං ගතාව සබ්බසො.

කොච්චි ඵත්ථෙව දොසො චෙ, පඤ්ඤායති සුචිත්තකා;
තං බමන්තු ච සුද්ධියා, ගණ්හන්තු යුත්තිකං භවෙති.

සබ්බදාතං ධම්ම දාතං ජිනාති,
සබ්බරසං ධම්ම රසං ජිනාති;
සබ්බරතීං ධම්ම රතීං ජිනාති
තණ්හාක්ඛයො සබ්බදුක්ඛං ජිනාති

(ධම්මපදය තණ්හා වග්ගො)

ධම්මාරාමො ධම්මරතො - ධම්මං ධුත්ථිච්ඡන්දයං;
ධම්මං ධුත්ථස්සරං නික්ඛු - සද්ධම්මා හ පරිනායති.

(ධම්මපදය නික්ඛු වග්ගො)

ධම්මො පතොසො සුගතාප්පසන්ථො,
තරණීච සංසාර මහණ්ණවස්ස;
බ්‍රහ්මාසුරාදීනි අමස්සනීයෙතා,
රසො රසානං පරමො තිලොක්ක.

මහාගඳො මච්චුපරා පහානො,
සබ්බිනිනාසාය විසෙසමන්තො;
සබ්බන්ති දානෙත ච කප්පරුක්ඛො,
චිත්තාමනී අද්දසටොච ධම්මො.

ධම්මං විනා තන්ති ජිනාච මානා,
තමෙව තාණං සරණං පනිට්ඨා;
තස්මා හි තො කිච්චමඤ්ඤප්පනාය,
සුඤ්ඤාච ධාරෙච වරාච ධම්මෙ.

(භස්වාහිනී)

චිරං නිට්ඨතු ලොකස්මිං - සම්මා සම්බුද්ධ සාසානං!

ධර්ම උත්තම පිණිසයි.....